

Project Cybercrime@EAP III *Public/private cooperation*

Արևելյան Գործընկերություն
Східне партнерство Eastern
Partnership აღმოსავლეთ
პარტნიორობა Partenariatul
Estic Şərq təvəfdaşlığı Partenariat
Oriental Усходняе Партнёрства

2016/DGI/JP/3608
3 листопада 2016 року

ЗВІТ ЩОДО УКРАЇНИ

Підготовлено Офісом Програми з кіберзлочинності на основі експертної підтримки незалежних експертів Ради Європи пана Маркко Куннапу і пана Марка Юріча

ПРО

чинне законодавство і проекти законів, що доповнюють різні питання, пов'язані з кіберзлочинністю та електронними доказами, та вносять зміни до них

Документ було створено за фінансової підтримки Європейського Союзу. Точка зору, представлена в цьому документі, жодним чином не відображає офіційної позиції Європейського Союзу.

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Зміст

i. Вступ	5
Рекомендації.....	6
ii. Компетентні органи з питань протидії кіберзлочинності	6
Рекомендації.....	6
iii. Вимоги щодо захисту прав людини	7
a. Огляд вимог у сфері захисту прав людини	7
b. Рекомендації.....	8
iv. Необхідні визначення	8
a. Електронні докази.....	8
Законодавство України	9
Рекомендації.....	9
b. Інформація про користувача послуг, дані про рух інформації та дані змісту інформації.....	9
Конвенція про кіберзлочинність	9
Законодавство України	10
Рекомендації.....	11
v. Імплементация процесуальних заходів, передбачених Будапештською конвенцією	11
a. Загальні зауваження щодо імплементации статей 16-21.....	11
b. Термінове збереження комп'ютерних даних, які зберігаються (стаття 16), та часткове розкриття даних про рух інформації (стаття 17)	11
Конвенція про кіберзлочинність	11
Законодавство України	12
Рекомендації.....	14
c. Утримування даних про рух інформації як додатковий захід	14
Утримування даних загалом.....	14
Утримування даних в Україні	16
Рекомендації.....	17
d. Порядок представлення (стаття 18)	17
Конвенція про кіберзлочинність	17
Законодавство України	18
Рекомендації.....	19
e. Обшук і арешт.....	19
Конвенція про кіберзлочинність	19
Законодавство України	20
Рекомендації.....	21
f. Збирання комп'ютерних даних у реальному масштабі часу (стаття 20) та перехоплення даних змісту інформації (стаття 21)	21
Конвенція про кіберзлочинність	21
Законодавство України	23
Рекомендації.....	23
vi. Інші рекомендації	23
ДОДАТОК 1. Аналіз проектів законів України, що стосуються кіберзлочинності та кібербезпеки	25
ДОДАТОК 2. Переклад проектів законів	31
ДОДАТОК 3. Типи даних, що утримуються	168

I. Короткий звіт

У період між 2011 та 2014 роками Рада Європи і Європейський Союз надавали країнам Східного партнерства підтримку в межах проекту «Кіберзлочинність@Східне партнерство I». У травні і грудні 2015 року відповідно було запущено два подальші проекти «Кіберзлочинність@Східне партнерство II» та «Кіберзлочинність@Східне партнерство III», діяльність яких зосереджено на міжнародній співпраці та публічному/приватному співробітництві у питаннях кіберзлочинності та електронних доказів. Усі країни – за винятком Білорусі – є сторонами Будапештської конвенції про кіберзлочинність, а відтак членами Комітету з питань Конвенції про кіберзлочинність (Cybercrime Convention Committee, T-CY).

Під час проекту «Кіберзлочинність@Східне партнерство I» країни Східного партнерства дійшли висновку, що стратегічним пріоритетом, особливо якщо йдеться про питання доступу до електронних доказів для кримінальної юстиції, є публічне/приватне співробітництво. На цій тезі було ще раз наголошено під час заходу з нагоди відкриття проекту «Кіберзлочинність@Східне партнерство II», який відбувся у вересні 2015 року. Зрештою, під час заходу з нагоди відкриття проекту «Кіберзлочинність@Східне партнерство III», що проходив у квітні 2016 року в Києві, серед інших питань постійно звучало питання застосовного законодавства і його чіткості, послідовності та належної імплементації. Завдяки власній роботі над міжнародними стандартами і розвитком права, а також над суміжними проектами з розбудови спроможності Рада Європи визнається як ефективна організація у питанні підтримки України щодо розвитку регуляторної нормативно-правової бази для імплементації процесуальних повноважень відповідно до Будапештської конвенції із врахуванням публічних і приватних інтересів.

Для того щоб вирішити зазначені вище проблеми, у межах проекту «Кіберзлочинність@Східне партнерство III» Офіс Програми з кіберзлочинності найняв двох експертів Ради Європи пана Маркко Куннапу з Естонії і пана Марка Юріча з Хорватії, які мають підготувати огляд застосовних і нині обговорюваних проектів і положень в Україні у контексті відповідності таких задумів Конвенції Ради Європи про кіберзлочинність та іншим застосовним стандартам. Усе це – пряме продовження дослідження найкращих із наявних практик і рішень імплементації процесуальних повноважень Будапештської конвенції у державах-членах, яке представили в Києві 5-6 вересня 2016 року. Одночасно з цим робоча група визначила і оцінила проблеми в законодавстві України, що становлять основну перепону для публічно-приватного співробітництва у питанні кіберзлочинності та електронних доказів. Унаслідок такої роботи постав запропонований звіт.

Крім того, 14 вересня 2016 року Рада Європи отримала лист від пана Олександра Данченка, Голови Комітету з питань інформатизації та зв'язку Верховної Ради України, у якому він просив Раду Європи надати допомогу у вигляді експертної підтримки щодо проектів законів, які стосуються телекомунікацій та інформаційних технологій. Оскільки пакет законодавчих ініціатив, які потребували експертної підтримки, також торкався проблем публічно-приватного співробітництва у питаннях кіберзлочинності та електронних доказів, Рада Європи запропонувала цій самій групі експертів доєднати власні висновки до оціночного звіту (у вигляді Додатку 2).

Експерти надали такі висновки та рекомендації:

- З метою ефективного управління процесом проведення правових реформ із цього питання необхідно чітко налагодити саму організацію такого процесу та призначити відповідальних за неї.
- Потрібно чітко розмежувати слідчі повноваження між службою безпеки та правоохоронними органами у контексті кіберзлочинності і електронних доказів.

- Необхідно проводити постійну перепідготовку та спеціалізацію працівників кримінальної юстиції.
- Наявність чітких визначень електронних доказів, а також визначень інформації про користувача послуг, даних про рух інформації та її зміст збільшить передбачуваність закону.
- Варто запровадити спеціальні повноваження для збереження даних відповідно до статей 16 і 17 Конвенції про кіберзлочинність та передбачити можливість надсилання й отримання охоронного зобов'язання чи схожих запитів в електронному вигляді.
- Доцільно запровадити зрозуміле і чітке зобов'язання постачальників послуг зберігати дані про електронні комунікації, створити чіткі правила доступу та використання такої інформації, сформувавши відповідні незалежні органи нагляду та законодавчо передбачити, що таку збережену інформацію належить знищувати після завершення періоду збереження.
- Необхідно запровадити положення щодо судового ордеру про надання інформації відповідно до статті 18 Конвенції як альтернативу повноваженням обшуку та арешту.
- Потрібно переглянути правила щодо обшуку та арешту з метою розширити їхню дію на електронні докази, у тому числі стосовно можливості копіювати необхідні дані, додаткових можливостей пошуку даних, які можна отримати законним чином, а також додаткових можливостей блокування/арешту відповідно до статті 19 Конвенції про кіберзлочинність.
- Варто переглянути обмеження і запобіжні заходи у питанні застосування положень, що стосуються моніторингу та перехоплення, відповідно до статей 20 і 21 Конвенції, особливо в контексті чітких вимог, виокремлених у практиці Європейського суду з прав людини.
- Доцільно забезпечити відповідність заходів, передбачених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», вимогам щодо доказової бази, які передбачено Кримінальним процесуальним кодексом, у тому числі щодо умов та запобіжних заходів, зазначених у ньому.
- Потрібно врегулювати блокування та арешт незаконного контенту в мережі Інтернет, ґрунтуючись на вимогах пропорційності.
- Варто обміркувати розробку спеціальних правил щодо збирання електронних даних, які застосовуватимуться у невідкладних випадках.
- Необхідно обміркувати укладання Меморандуму про порозуміння або стандартних угод про співпрацю між правоохоронними органами та постачальниками послуг.

II. Вступ і сфера застосування експертної підтримки

Співпраця між органами кримінальної юстиції та приватними організаціями, у тому числі постачальниками послуг, є головною у питанні захисту суспільства від злочинності. Така співпраця в основному стосується доступу поліції та слідчих органів до даних, які зберігають постачальники послуг, у цілях кримінальної юстиції, однак також пов'язана з обміном інформацією та досвідом, а також із навчанням.

За останні роки питання публічного/приватного співробітництва, а особливо питання доступу кримінальної юстиції до даних, набуло більш комплексного характеру. Таке твердження є також слушним і для країн Східного партнерства, більшість із яких мають схожі особливості та зіштовхуються із тими самими викликами через спільну спадщину у ділянках кримінального права і кримінального процесуального законодавства. Національні та міжнародні постачальники послуг часто не бажають співпрацювати з правоохоронними органами; заходи у сфері кримінальної юстиції та заходи гарантування національної безпеки не розмежовані; існує дефіцит суспільної довіри. Крім того, правоохоронні органи, передбачені Будапештською конвенцією про кіберзлочинність, не завжди чітко визначені у кримінальному процесуальному законодавстві, і це негативним чином позначається на співпраці між правоохоронними

органами та постачальниками послуг, а також на дотриманні прав людини і верховенства права.

Якщо говорити безпосередньо про Україну, публічне/приватне співробітництво у питанні кіберзлочинності та електронних доказів було в основному ускладнене браком узгодженої нормативно-правової бази застосування процесуальних повноважень, що існують у межах Будапештської конвенції про кіберзлочинність, а також нерівномірною практикою застосування вже наявних слідчих повноважень. Наявність, послідовність і пропорційне застосування цих спеціальних рішень законодавчими органам пов'язані не тільки з ефективністю розслідувань, існуванням важливих запобіжників для організацій приватного сектору в умовах зрозумілості та передбачуваності законодавства, а й із захистом від свавільного втручання в приватне життя окремих осіб.

Накреслене завдання полягає у визначенні правових вимог для ефективної публічно-приватної співпраці у питаннях кіберзлочинності та електронних доказів в Україні, а також у наданні експертних висновків щодо цієї теми. Публікація і обговорення висновків запропонованого звіту з колегами в Україні дозволить Офісу Програми з кіберзлочинності спланувати конкретні подальші кроки, що стосуватимуться розробки і перегляду необхідних законодавчих змін із метою дотримання відповідності із Будапештською конвенцією про кіберзлочинність.

III. Імплементация положень Будапештської конвенції щодо процесуальних повноважень в Україні

i. Вступ

Україна підписала Конвенцію про кіберзлочинність 23 листопада 2001 року та ратифікувала її 10 березня 2006 року.

На шостій пленарній сесії Комітету з питань Конвенції про кіберзлочинність, що відбулась 23-24 листопада 2011 року, було прийнято рішення про початок оцінювання та перегляду імплементации положень Конвенції, які стосуються термінового збереження даних.

Під час восьмої пленарної сесії, що проходила 5-6 грудня 2012 року, Комітет ухвалив оціночний звіт та, поміж іншим, дійшов висновку, що законодавство України не відповідає статті 16 (Термінове збереження комп'ютерних даних, які зберігаються) і статті 17 (Термінове збереження і часткове розкриття даних про рух інформації). Крім того, Комітет надав Сторонам загальні рекомендації щодо вжиття відповідних заходів із метою приведення їхнього законодавства у відповідність до Конвенції. Відтак було зрозуміло, що законодавство має певні серйозні прогалини, так само очевидно була необхідність внести зміни до такого законодавства з метою ефективної боротьби з кіберзлочинністю та одночасного гарантування поваги до основоположних прав і свобод.

5-7 вересня 2016 року в Києві проведено семінар, після якого 8-9 вересня 2016 року відбулося декілька зустрічей із відповідними органами влади, які допомогли краще зрозуміти ситуацію на рівні законодавства та на практиці і визначити основні недоліки цієї ситуації.

Обговорення, що пройшло під час семінару та зустрічей із відповідними зацікавленими сторонами, чітко продемонструвало відсутність загального розуміння чинного законодавства, що, ймовірно, породило недовіру. Відповідні урядові установи та приватні організації мали різне бачення того, як чинний закон мав би регулювати права та обов'язки приватного сектору, що можна вважати за основне джерело недовіри та причину для конфліктів.

І хоча деякі урядові органи чітко усвідомили недоліки законодавства та почали готувати відповідні зміни до закону, така інформація все ще не стала загальновідомою для усіх інших.

Оскільки відповідальність стосовно питань, пов'язаних із кіберзлочинністю та кібербезпекою, перебуває у компетенції різних органів влади, на центральному урядовому рівні відсутня координація щодо цього питання, що, своєю чергою, призводить до паралельного внесення змін до законодавства. Наприклад, про зміни, які планують внести до Кримінального процесуального кодексу, згадано в різних проектах законів, хоча їх можна було б об'єднати в єдиний документ. Позаяк проекти законів готували та обговорювали одночасно, до процесу консультацій не вдалося залучити всі відповідні зацікавлені сторони, зокрема з приватного сектору.

Рекомендації

1. Усі відповідні зацікавлені сторони, у тому числі правоохоронні органи та представники приватного сектору, повинні бути залучені до обговорення вже наявних проектів законів та до розробки нових. Необхідно проаналізувати можливі наслідки для правоохоронних органів та приватного сектору.
2. Потрібно чітко встановити відповідальних за проведення законодавчих реформ. Іншими словами, належить чітко визначити, яка саме установа відповідальна за реформу, навіть попри те, що до цього процесу варто залучати широкий перелік зацікавлених сторін. У цьому контексті значною проблемою є той факт, що деякі проекти законів, які готували одночасно, торкаються однакових питань, і прикладом цього є внесення однакових змін до КПК. Виглядає на те, що спільного розуміння практичних проблем і методів їхнього вирішення немає.
3. Замість того, щоб вносити зміни в різні проекти законів, доцільно було б об'єднати їх в одному проекті. Так було б простіше зрозуміти запропоновані зміни та їхню сферу застосування.

ii. Компетентні органи з питань протидії кіберзлочинності

Відповідно до українського законодавства, органами, на які покладено повноваження попереджувати і розслідувати злочини, пов'язані з кіберзлочинністю, є Національна поліція України, Служба безпеки України та Генеральна прокуратура України. Що стосується процесуальних повноважень, до переліку нормативно-правової бази входять Кримінальний процесуальний кодекс, Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Закон України «Про Службу безпеки України». З метою протидії серйозним злочинам, у тому числі кіберзлочинам, Служба безпеки України може вдаватися до засобів і заходів, на які поліція права не має. Об'єднання захисту національної безпеки, контррозвідки та інших повноважень, які є унікальними для служб безпеки, разом із поліцейськими повноваженнями в одній урядовій установі, ймовірно, забезпечить ефективне використання ресурсів, проте позаяк заходи можуть проводитися шляхом вибору правового підґрунтя та правового режиму, така установа може становити загрозу для основоположних прав і свобод. Тому наявність органу, що має повноваження як у сфері національної безпеки, так і в межах кримінальної юстиції, потребує додаткової уваги у світлі проблеми застосовних правових умов і запобіжних заходів.

Завдяки результатам зустрічей та обговорень стало зрозуміло, що працівники усіх компетентних органів потребують додаткового навчання, зосередженого на кіберзлочинності та електронних доказах.

Рекомендації

4. Більшість нововведень, запропонованих законодавчими актами, зосереджено на кібербезпеці та діяльності Служби безпеки України. Важливо наголосити на тому, що для протидії кіберзлочинності поліція повинна мати аналогічні повноваження і компетенції. Станом на сьогодні не цілком зрозуміло, як саме повноваження і компетенції розподіляються між

різними органами. У законі мають бути передбачені чіткі правила щодо слідчих повноважень і компетенцій Служби безпеки і поліції.

5. Усі працівники правоохоронних органів повинні володіти базовими знаннями щодо збирання та зберігання електронних доказів. Крім того, пройти перепідготовку мають працівники, які є спеціалістами у сфері високотехнологічної злочинності або кіберзлочинності. Корисно також призначати спеціалізованих прокурорів із додатковою і більш спеціалізованою перепідготовкою.

iii. Вимоги щодо захисту прав людини

а. Огляд вимог у сфері захисту прав людини

Процесуальні повноваження, визначені у статтях 16-21 Конвенції про кіберзлочинність, суперечать основоположним правам і свободам, особливо це стосується права на приватне життя. І хоча ці права не є абсолютними, а відтак можуть бути певним чином обмежені, такі обмеження прийнятні лише тією мірою та за таких умов, що дозволятимуть гарантувати вимоги, закріплені відповідними угодами у сфері прав людини. Ця вимога безпосередньо впливає з міжнародних угод у сфері прав людини, у яких Україна виступає як одна зі сторін. Йдеться про Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (ЄКПЛ) та Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (МПГПП). З метою дотримання цих вимог держава, зокрема, повинна (1) гарантувати, що будь-яке обмеження основоположного права відповідатиме принципу законності («здійснюється згідно із законом»)¹ та буде «необхідним у демократичному суспільстві».

Існують чотири умови, яких необхідно дотримуватися для того, щоб обмеження основоположних прав відповідало законодавству:

- У національному законодавстві повинна існувати правова норма, яка дозволяє таке обмеження.
- Національне законодавство має бути належним чином доступне.
- Національне законодавство повинно бути чітким і *передбачуваним*². І хоча необхідно уникати надмірної жорсткості законів, і передбачуваність, отже, не є синонімом до «абсолютної точності», усе ж важливо, щоб закони були якомога більш чіткими і передбачуваними. Це особливо важливо, коли йдеться про положення, пов'язані з негласним стеженням³.
- Національне законодавство має забезпечити заходи правового захисту від свавільного втручання з боку державних органів.

Окрім того, обмеження є «необхідним у демократичному суспільстві», якщо воно задовольняє нагальну суспільну потребу за умови дотримання принципу пропорційності.

Зрештою, у статті 15 Конвенції про кіберзлочинність також передбачено декілька умов для захисту прав людини. По-перше, у ній зазначено, що всіх згаданих вище вимог, що

¹ ЄКПЛ, пункт 1 статті 8.

² У рішенні Європейського суду з прав людини зазначено, що таке твердження спричинене, зокрема, тим, що норма «не може вважатися «законом» до того часу, поки її не буде сформульовано з достатньою точністю для того, щоб надати громадянину можливість регулювати свою поведінку: він повинен бути здатен, за потребою звернувшись за кваліфікованою порадою, передбачати тією мірою, що є розумною за відповідних обставин, наслідки, які може спричинити його дія». Див. рішення у справі «Sunday Times», пункт 49.

³ Як зазначено у рішенні ЄСПЛ щодо справи «Захаров проти Росії» (Zakharov v Russia), «оскільки реалізація заходів щодо негласного стеження за комунікаційними пристроями на практиці не є доступною увазі окремих осіб, яких це стосується, а також суспільства загалом, надання виконавчій посадовій особі або судді права вирішувати питання на власний розсуд суперечить принципу верховенства права з точки зору необмеженості влади. Як наслідок, законодавство повинно визначати сферу застосування будь-якого такого вирішення питань на власний розсуд».

впливають з інших міжнародних угод, потрібно дотримуватись⁴. По-друге, у ній передбачено, що сторони Конвенції мають застосувати відповідні умови та запобіжні заходи, які «включали б у себе принцип пропорційності»⁵ і які повинні, *де це є доречним*, передбачати судовий або інший незалежний нагляд, підстави, які виправдовують застосування, і обмеження сфери застосування та терміну таких повноважень або процедур⁶.

Імплементация процесуальних повноважень Конвенції вимагає застосування як зовнішніх (таких, що впливають із ЄКПЛ та МПГПП), так і внутрішніх (таких, що чітко закріплені Конвенцією) умов та запобіжних заходів. Огляд вимог для кожного процесуального повноваження надано з метою їхнього кращого розуміння.

b. Рекомендації

6. Авторам законопроектів належить віднайти правильний баланс між потребами правоохоронної функції і вимогами захисту приватного життя та інших основоположних прав. Що стосується певних процесуальних повноважень (тобто доступ до інформації про користувача послуг та IP-адреси), дотримання такого балансу означатиме невстановлення занадто великих обмежень, оскільки в інакшому разі вони можуть перешкоджати ефективному проведенню розслідувань. Серед проблем варто відзначити не тільки тривалий та витратний за часом процес отримання доступу до даних, а й збільшення завантаженості судових органів влади. Якщо говорити про деякі інші заходи, зокрема обшук, арешт та, що найважливіше, перехоплення змісту інформації, то застосування чітких умов та запобіжних заходів є обов'язковим.

7. У кожному разі, особливу увагу потрібно приділити чіткості і передбачуваності законодавства. Необхідно законодавчо закріпити вимогу сповіщати громадян про обставини, за яких їхні права можуть бути порушені. Аналогічно закон повинен визначити сферу застосування зобов'язань у разі накладення таких зобов'язань на треті сторони, наприклад на постачальників Інтернет-послуг. Зрештою, потрібно чітко визначити правові повноваження, надані органам. Такі кроки підвищать рівень довіри між зацікавленими сторонами та зведуть до мінімуму ризик зловживання владою.

8. Варто поважати принципи необхідності і пропорційності, а тому в змінах до законодавства потрібно дотриматися рівноваги між суспільними інтересами і основоположними свободами.

iv. Необхідні визначення

a. Електронні докази

Конвенція не містить визначення електронних доказів. Проте для того, щоб імплементувати статті Конвенції, що стосуються процесуальних заходів, варто було б визначити таке явище. Ситуацію можна виправити шляхом запровадження до Кримінального процесуального кодексу спеціальної дефініції поняття електронних доказів або внесення таких змін до загального визначення доказу, які б дозволили з належною точністю та передбачуваністю стверджувати, що сфера застосування нового визначення охоплює доказ в електронній формі.

⁴ Див пункт 1 статті 15 Конвенції про кіберзлочинність: *«Кожна Сторона забезпечує, щоб встановлення, імплементация і застосування повноважень і процедур, передбачених цією частиною, регулювалися умовами і запобіжними заходами, передбаченими її внутрішньодержавним правом, які б забезпечували адекватний захист прав і свобод людини, включаючи права, що впливають із зобов'язань за Конвенцією Ради Європи про захист прав людини і основних свобод 1950 року, Міжнародною Хартією ООН про громадянські і політичні права 1966 року та інших відповідних міжнародних угод з прав людини».*

⁵ Конвенція про кіберзлочинність, пункт 1 статті 15.

⁶ Конвенція про кіберзлочинність, пункт 2 статті 15.

Законодавство України

Визначення електронних доказів відсутнє в Кримінальному процесуальному кодексі. Як і в більшості інших країн, Кримінальний процесуальний кодекс України та його визначення доказів ґрунтуються на традиційному загальному понятті доказу. Відповідно до частини 1 статті 84 КПК, доказ визначено дуже широким поняттям, що передбачає будь-які фактичні дані, отримані в передбаченому КПК порядку, на підставі яких встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. Джерелами таких доказів є показання, речові докази, документи та висновки експертів⁷. Оскільки ця стаття надає вичерпний перелік, її важко трактувати інакше.

Відповідно до частини 1 статті 99, *«документ»* – це *«спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження»*. Далі у частині 2 цієї статті зазначено, що документами можуть бути *«матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії інформації (у тому числі електронні)»*.

І хоча інколи загальні правила щодо доказів можуть охоплювати та використовувати інформацію, що зберігається в електронній формі, наявне у КПК України трактування не є цілковито задовільним рішенням. Незважаючи на те, що існує враження, що відповідно до частини 2 статті 99 є можливість використовувати електронну інформацію як доказ за умови її зберігання на носіїв інформації, не всі типи електронних доказів можна вважати *«документами»*.

Думки українських зацікавлених сторін щодо того, яке ж конкретне визначення *«електронних доказів»* доцільно застосовувати, різняться. Проте обговорення з відповідними органами продемонструвало, що існує певна невизначеність у застосуванні статей 84 та 99.

Рекомендації

9. Наявність конкретних критеріїв щодо визначення електронних доказів може й не бути абсолютною необхідністю, проте є дуже цінною. По-перше, запровадження такої дефініції значно спростило б процес розробки конкретних процесуальних заходів. Це особливо важливо, оскільки інші правила КПК, пов'язані з доказами, не відповідають концепції електронних доказів, адже всі наявні процесуальні заходи покликаються на доказ як на фізичний або матеріальний об'єкт. По-друге, запровадження поняття *«електронних доказів»* збільшить правову чіткість і передбачуваність закону.

10. Створення спеціальних законів про електронні докази та відповідні процесуальні заходи дозволять встановити правила щодо прийнятності електронних доказів.

в. Інформація про користувача послуг, дані про рух інформації та дані змісту інформації

Конвенція про кіберзлочинність

Хоча в Конвенції немає визначення електронних доказів, у ній розрізняють поняття *«інформації про користувача послуг»*, *«даних про рух інформації»* і *«даних змісту інформації»*, які належать до найчастіше використовуваних типів доказів. Такі типи комп'ютерних даних стосуються різних процесуальних повноважень та відповідних умов і запобіжних заходів. Наприклад, доступ до інформації про користувача послуг, як і до даних про рух інформації, має менший негативний вплив на приватне життя і основоположні права та свободи осіб, відтак щодо цієї групи можна розробити більш м'які умови порівняно з умовами, які

⁷ КПК, частина 2 статті 84.

стосуватимуться даних змісту інформації, до яких належить застосовувати найвищий правовий захист.

Відповідно до пункту 3 статті 18 Конвенції **інформацію про користувача послуг** визначено як:

будь-яку інформацію у формі комп'ютерних даних чи в іншій формі, яка перебуває у постачальника послуг, відноситься до користувачів його послуг, не є даними про рух даних або власне даними змісту інформації, та за допомогою якої можна встановити:

- a) тип комунікаційної послуги, яка використовувалася, її технічні положення і період користування послугою;*
- b) особистість користувача послуг, поштову або географічну адресу, телефони та інший номер доступу, інформацію про рахунки і платежі, яку можна отримати за допомогою угоди або домовленості про постачання послуг;*
- c) будь-яку іншу інформацію про місце встановлення комунікаційного обладнання, яку можна отримати за допомогою угоди або домовленості про постачання послуг.*

Поняття «дані про рух інформації» використовують не тільки в Конвенції, але також і в Директиві ЄС щодо приватного життя і електронних комунікацій⁸ та в багатьох національних джерелах права. Варто зазначити, що в цих джерелах визначення відрізняються і неоднаково застосовуються в різних сферах права. Відповідно до пункту «d» статті 1 Конвенції, **дані про рух інформації** визначено як:

будь-які комп'ютерні дані, пов'язані з комунікацією за допомогою комп'ютерної системи, які були створені комп'ютерною системою, що складала частину ланцюга комунікації, і які зазначають походження, кінцевий пункт, маршрут, час, дату, розмір і тривалість комунікації або тип основної послуги.

Такі дані перебувають у власності постачальника послуг, якого відповідно до пункту «с» статті 1 визначено як:

- i) будь-яку державну або приватну установу, яка надає користувачам своїх послуг можливість комунікацій за допомогою комп'ютерної системи, та*
- ii) будь-яку іншу установу, яка обробляє або зберігає комп'ютерні дані від імені такої комунікаційної послуги або користувачів такої послуги.*

Поняття **даних змісту інформації** є відповідним, оскільки воно стосується найбільш втручальних (інтрузивних) процесуальних повноважень – перехоплення даних змісту інформації, визначеного статтею 21. І хоча власне у Конвенції дефініція поняття «дані змісту інформації» відсутня, відповідно до Пояснювальної доповіді таке поняття стосується «змісту даних комунікації» чи «інформації, що передається за допомогою комунікації (окрім даних про рух інформації)»⁹.

Законодавство України

Хоча деякі статті КПК містять покликання на збирання даних користувача послуг та ідентифікацію користувача послуг (статті 162, 248, 263, 268), визначення самого поняття даних «користувача послуг» у КПК відсутнє. Єдине визначення, яке стосується цього поняття, міститься у Законі України «Про телекомунікації», де фігурує пояснення терміну «користувач послуг». Цієї дефініції не досить у зв'язку із вузьким застосуванням Закону «Про телекомунікації» (термін використовують лише дотично до постачальників телекомунікаційних послуг), а також через те, що запропоновано визначення лише «користувача послуг», а не «інформації про користувача послуг».

⁸ Директива 2002/58/ЄС Європейського парламенту та Ради від 12 липня 2002 року про обробку персональних даних та захист приватного життя у сфері електронних комунікацій (Директива щодо приватного життя і електронних комунікацій), Офіційний бюлетень L 201 , 31/07/2002 P. 0037 – 0047.

⁹ Пояснювальна доповідь, пункт 209.

Зрештою, визначення даних про рух інформації та даних змісту інформації відсутні взагалі.

Рекомендації

11. Визначення «інформації про користувача послуг», «даних про рух інформації» та «даних змісту інформації» необхідні для належної імплементації процесуальних повноважень, визначених у Конвенції. Доконечна необхідність таких визначень обумовлена потребою:

- забезпечити передбачуваність для громадян, яким належить надати достатнє визначення того, які категорії даних використовуються з певною метою,
- гарантувати правову визначеність для правоохоронних органів і постачальників послуг,
- належно розрізнити різні процесуальні повноваження, передбачені КПК та їхні відповідні умови та запобіжні заходи.

12. Необхідно переглянути визначення інформації користувача послуг і даних про рух інформації, а також створити обмеження та запобіжні заходи, що стосуватимуться цих визначень. Для того щоб визначити такі обмеження, варто провести внутрішній аналіз ситуації.

13. Особливу увагу потрібно приділити створенню визначення IP-адреси. Рекомендовано, щоб IP-адресу вважали інформацією користувача послуг (на відміну від даних про рух інформації), якщо мета полягає в отриманні ідентифікації користувача послуг щодо його IP-адреси¹⁰.

14. Найбільш точно належить сформулювати визначення поняття даних про рух інформації. Один із прикладів такого визначення міститься в Додатку 3.

v. Імплементація процесуальних заходів, передбачених Будапештською конвенцією

a. Загальні зауваження щодо імплементації статей 16-21

Оскільки процесуальні дії і заходи, що стосуються електронних доказів, мають різну природу та характеристики порівняно із заходами, що стосуються матеріальних об'єктів, настійно рекомендовано встановити в КПК перелік правил, які б були зосереджені на збиранні та зберіганні електронних доказів. Необхідно цілковито імплементувати статті 16-21, у той самий час звертаючи увагу на належні умови і запобіжні заходи.

Крім того, належить встановити чіткі та точні норми, які б забезпечили більш ефективну роботу правоохоронних органів, а також підвищили б передбачуваність і довіру приватного сектору. Найголовніше – проводити обговорення з усіма відповідними зацікавленими сторонами у процесі підготовки текстів до проектів законів, а також перед поданням цих проектів уряду або законодавчим органам.

b. Термінове збереження комп'ютерних даних, які зберігаються (стаття 16), та часткове розкриття даних про рух інформації (стаття 17)

Конвенція про кіберзлочинність

З метою належної імплементації статті 16 Конвенції Сторони вживають такі законодавчі та інші заходи, які можуть бути необхідними для термінового збереження комп'ютерних даних. Стаття 17 містить додаткові вимоги, що передбачають збереження даних про рух інформації. Зокрема, у процесі імплементації статей 16 і 17 Сторони повинні враховувати таке:

---

¹⁰ Правила отримання інформації користувача послуг, Звіт, ухвалений Комітетом з питань Конвенції про кіберзлочинність під час 12-го пленарного засідання (2-3 грудня 2014 року), с. 4.

Мета статей 16 і 17: зберігати дані на випадок, коли існують підстави вважати, що такі комп'ютерні дані можуть бути втрачені чи модифіковані. Збереження – це тимчасовий захід, що використовується як перший етап для невідкладного гарантування збереження даних, що змінюються. Термінове збереження надає час, необхідний для фактичного отримання даних за допомогою судового ордеру про надання інформації або ордеру на арешт.

Об'єкт: будь-які комп'ютерні дані, що зберігаються, у тому числі інформація про користувача послуг, дані про рух інформації та дані змісту інформації.

Повноваження застосовуються щодо: будь-якої юридичної чи фізичної особи (включаючи постачальників послуг, однак не обмежуючись лише ними), що володіє даними або контролює їхнє зберігання.

Зобов'язання: «збереження» передбачає, що дані мають «зберігатися від будь-яких факторів, що вплинуть на їхню поточну якість або стан, що призведе до їхньої зміни або псування. Необхідно, щоб вони зберігалися від зміни, псування або видалення»¹¹. У разі збереження даних про рух інформації Сторони повинні «гарантувати термінове розкриття компетентному органу Сторони або особі, призначеній таким органом, обсягу даних про рух інформації, достатнього для ідентифікації постачальників послуг і маршруту, яким була передана інформація».

Обмеження: застосовують тільки до наявних даних (інформації, що вже зберігається в комп'ютерних системах).

Тривалість: на необхідний період часу, але не більше ніж 90 днів. Проте Сторона може передбачити можливість подальшого продовження терміну дії такого ордеру.

Конфіденційність: повинна існувати можливість зобов'язати «особу, яка має зберігати комп'ютерні дані, або іншу особу зберігати конфіденційність факту проведення таких процедур упродовж періоду, визначеного її внутрішньодержавним законодавством».

Бажаний метод імплементації: упровадження повноважень видавати спеціальні ордери на збереження даних (повноваження «видавати ордер на збереження»).

Альтернативний метод імплементації: використання судового ордеру про надання інформації або ордеру на обшук та арешт (повноваження «звичайного отримання» даних). Цей підхід є застосовним за умови гарантування безпеки електронних доказів *будь-якого злочину або стосовно будь-якої юридичної чи фізичної особи, що терміново зберігає дані*¹².

Умови та запобіжні заходи: законодавство має бути чітким і передбачуваним. Якщо стаття 16 приводиться у дію спеціальним ордером на збереження даних, умови для видачі такого ордеру «не повинні бути занадто обмежувальними або складними, однак мають створювати можливість для пришвидшеної дії»¹³. Дозволу суду на це не потрібно, оскільки на етапі надання ордеру/арешту можуть бути застосовані судові або інші застосовні запобіжні заходи.

Законодавство України

Україна не імплементувала статтю 16 Конвенції, не запровадивши спеціальних судових ордерів на збереження даних. Главою 15 Кримінального процесуального кодексу передбачено деякі можливості збереження комп'ютерних даних шляхом застосування «тимчасового доступу до речей і документів». Відповідно до частини 1 статті 159 КПК, мета «тимчасового доступу до речей і документів» полягає у наданні стороні кримінального провадження (1) можливості

¹¹ Пояснювальна доповідь, пункт 159.

¹² Звіт про збереження, с. 7.

¹³ Звіт про збереження, с. 10.

ознайомитися з ними, (2) зробити їхні копії та (3) вилучити їх. Відтак цей захід відповідає ордерам на отримання даних та/або їхнє вилучення, що передбачені Конвенцією.

І хоча у більшості країн існують стандартні повноваження на доступ та отримання інформації, в усіх рекомендаціях завжди зазначалось, що перевагу варто віддавати створенню спеціальних заходів. Альтернативні повноваження можна застосовувати із метою досягнути положень стосовно збереження, але тільки втому разі, якщо до таких повноважень вдаються терміново у випадку будь-якого злочину та проти будь-якої особи, що володіє даними.

З метою термінового збереження даних відповідно до КПК необхідно створювати запит щодо тимчасового доступу до «документів». Визначення поняття «документ» у цьому випадку необхідно використовувати в розумінні статті 99 і разом достатньо широко – так, щоб термін включав у себе не тільки матеріальний об'єкт – електронні носії даних, а також і комп'ютерні дані, що зберігаються на таких носіях. Оскільки це трактування видається можливим, вище було висловлено окремі застереження щодо сфери застосування визначення «документа». Інша проблема полягає в тому, чи вдасться забезпечити «тимчасовий доступ до документів» достатньо оперативно. Повне дотримання положень, зазначених у Главі 15 КПК, передбачає виконання кількох кроків.

- По-перше, сторона кримінального провадження повинна звернутися до *слідчого судді* (під час досудового розслідування) чи *суду* (під час судового провадження) із *клопотанням*¹⁴. У такому клопотанні належить зазначити всі елементи, визначені частиною 2 статті 160 КПК, серед яких – короткий виклад обставин кримінального правопорушення, правова кваліфікація цього кримінального правопорушення, а також обґрунтування важливості речей і документів для встановлення обставин у кримінальному провадженні.
- Окрім того, до речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю, належать «особисте листування особи», «інші записи особистого характеру», а також «інформація, що перебуває в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо» (пункти 6-7 частини 1 статті 162). Клопотання про тимчасовий доступ до такої таємниці має також включати обґрунтування неможливості доведення відповідних обставин іншими способами (пункт 6 частини 2 статті 160).
- По-третє, у повістці про судовий виклик, що слідчий суддя надсилає особі, у володінні якої перебувають речі і документи, «зазначається про обов'язок збереження речей і документів у тому вигляді, який вони мають на момент отримання судового виклику» (частина 3 статті 163 КПК). Збереження даних можна досягти лише за умови дотримання цих вимог.
- У тому разі, якщо сторона кримінального провадження, яка звернулася із клопотанням, доведе наявність достатніх підстав вважати, що існує реальна загроза зміни або знищення речей чи документів, клопотання можуть розглянути слідчий суддя, суд без виклику особи, у володінні якої такі речі перебувають. За цих умов необхідно вжити додаткових кроків для дійсного забезпечення володіння документами.

Прийнято вважати, що положення КПК України передбачають певну можливість досягти збереження даних за допомогою використання «тимчасового доступу до документів». Проте автори цього звіту дотримуються думки, що положення Глави 15 не можна вважати достатніми у контексті статей 16 і 17 Конвенції.

---

¹⁴ КПК, частина 1 статті 160.

По-перше, не зрозуміло, чи входить до визначення «документів» поняття «комп'ютерних даних», а якщо так – то якою мірою. Це важливо, оскільки з метою належної імплементації статей 16 і 17 у національному законодавстві необхідно передбачити термінове збереження будь-яких комп'ютерних даних, у тому числі інформації про користувача послуг, даних про рух інформації та даних змісту інформації.

По-друге, варто зазначити, що «тимчасовий доступ до документів» за своєю суттю є непостійним повноваженням отримання/вилучення. Відтак його застосування повинно відбуватися за умови дотримання жорстких умов та запобіжних заходів. Поміж іншим, у КПК міститься вимога, відповідно до якої прокурор доводить, що «потреби досудового розслідування виправдовують такий ступінь втручання [отримання/вилучення] у права і свободи особи». Крім того, необхідно подавати суворо регламентоване за своєю суттю клопотання слідчому судді/суду та отримати необхідних ордер. Усі ці вимоги роблять процедуру надмірно складною і тривалою. Як зазначено вище, повноваження, передбачені статтями 16 та 17, за своєю суттю є тимчасовими заходами, хоча повинні застосовуватись оперативно. Встановлення занадто великих обмежень для збереження даних може завадити ефективності проведення кримінального провадження. Особливо на цій проблемі наголошують тоді, коли йдеться про документи, які відповідно до законодавства України є таємницею, що передбачає застосування додаткових умов та запобіжних заходів.

Рекомендації

15. Усі зацікавлені у проведенні реформи сторони вважають, що запровадження *спеціальних судових ордерів* на збереження інформації у кримінальному процесуальному праві буде корисним. По-перше, рівень чіткості та передбачуваності закону значно зросте завдяки спеціальним процесуальним повноваженням, мета і об'єкт яких полягає в терміновому збереженні комп'ютерних даних, що зберігаються. Зокрема, між зацікавленими сторонами зросте рівень довіри, якщо в законі буде передбачено чітке зобов'язання для осіб, у володінні яких перебувають дані (зберігати комп'ютерні дані, що перебувають в їхній власності), і в той же час правоохоронні органи отримають можливість застосовувати менш втручальні заходи (збереження даних) замість вилучення матеріальних об'єктів (носіїв даних тощо). По-друге, буде добре, якщо правоохоронні органи матимуть у власному розпорядженні заходи, що можуть бути застосовані оперативно і з дотриманням мінімальних формальних вимог. Хоча судовий ордер на вилучення матеріальних об'єктів і документів вважають обґрунтованим запобіжним заходом, для отримання, скажімо, інформації про користувачів послуг або про IP-адреси такий метод не є найбільш вдалим рішенням. Що стосується останніх, нижчий рівень обмежень так само може вважатися ефективним.

16. Щоб прискорити проведення проваджень та підвищити їхню ефективність, рекомендується переглянути процедури КПК та інші відповідні закони з метою створити можливість скерування й отримання ордерів на збереження інформації та відповідних запитів в електронному вигляді.

с. Утримування даних про рух інформації як додатковий захід

Утримування даних загалом

Політики і законотворці часто хибно розуміють суть двох концепцій – зберігання даних і утримування даних. Звісно, між ними існують аналогії, однак сфери їхнього застосування та використання відрізняються. Вони застосовуються до різних категорій даних, а їхнє використання залежить від різних умов та запобіжних заходів.

Як було пояснено вище, збереження даних загалом є механізмом, завдяки якому правоохоронні органи мають можливість зобов'язати будь-яку особу (у тому числі постачальників комунікаційних послуг) зберігати конкретно визначені комп'ютерні дані

(інформація про користувача послуг, дані про рух інформації, дані змісту інформації), які вона обробляє та які перебувають у її власності чи контролюються нею, і які можуть бути використані як доказ. Проте таке правило поширюється лише на наявні дані, тобто дані, що вже зберігаються на певній комп'ютерній системі. Судовий ордер на збереження інформації не поширюється на дані, що будуть створені в майбутньому. Тому судовий ордер на збереження інформації не передбачає для постачальника послуг зобов'язання зберігати певні записи, а лише забезпечувати збереження вже наявних записів. Загалом, збереження – це тимчасовий захід, що використовується як перший етап для невідкладного забезпечення збереження даних, що змінюються. Таке забезпечення надає час, необхідний для другого етапу, який полягає у фактичному отриманні даних за допомогою формальних процедур, зокрема процедур отримання або вилучення¹⁵.

Навпаки, утримання може вважатися загальним зобов'язанням постачальників телекомунікаційних послуг зберігати окремі типи даних упродовж періоду часу, визначеного законодавством, та надавати їх правоохоронним органам за їхнім запитом. Оскільки дані про рух інформації зберігаються в середньому протягом 6-24 місяців, правоохоронні органи мають можливість отримувати доступ та користуватися даними, що зберігаються, до надання запиту. Послугуючись цими даними, яких часто називають «збереженими даними» про пристрій або особу, слідчі матимуть змогу отримати чималу кількість додаткової інформації, яку вони б не змогли здобути без судового ордеру на збереження інформації.

Будапештська конвенція врегульовує лише перший із цих методів (збереження, статті 16 та 17, розглянуті нижче). Оскільки утримання даних не передбачене Конвенцією, воно було запроваджене Європейським Союзом у 2006 році в межах Директиви про збереження (утримання даних)¹⁶. Незважаючи на те, що в 2014 році Директива втратила чинність унаслідок рішення Суду ЄС¹⁷, більшість країн Європейського Союзу продовжують використовувати механізми утримання даних, апелюючи до положень власних національних законодавств.

У питанні збереження та утримання даних найважливіше розуміти, що вони не є альтернативою один одному. У сфері електронних комунікацій утримання даних вважається головним методом забезпечення збереження даних про рух інформації для правоохоронних органів. З іншого боку, збереження даних важливе у випадку необхідності гарантувати збереження інших типів даних (інформація про користувача послуг, дані змісту інформації). Як висновок можна зазначити, що ці заходи доповнюють одне одного, є необхідними методами роботи правоохоронних органів та повинні бути передбачені в законодавстві.

Ґрунтуючись на прикладах найкращих практик інших країн, автори цього звіту припускають, що законотворці повинні обміркувати такі тези:

- Утримання даних – важливий метод розслідування злочинів і переслідування.
- Утримання даних призводить до більшого втручання у приватне життя особи, аніж попередження, а тому до нього належить застосовувати більші обмеження та запобіжні заходи.
- Нормативно-правова база стосовно утримання даних повинна бути надзвичайно чітка та передбачувана. Цього можна досягти шляхом запровадження положень щодо (1) типів даних, що зберігаються, (2) періоду утримання даних, (3) умов отримання доступу до даних, (4) незалежного нагляду та (5) передбаченого законодавством зобов'язання знищувати дані після завершення періоду утримання.

¹⁵ Див. більше в Оціночному звіті Комітету з питань Конвенції про кіберзлочинність «Імплементация положень Будапештської конвенції про кіберзлочинність, що стосуються збереження даних», с. 73.

¹⁶ Директива 2006/24/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи від 15 березня 2006 року про збереження даних, створених або оброблених при наданні загальнодоступних послуг електронних повідомлень або громадських мереж зв'язку, та внесення поправок у Директиву 2002/58/ЄС.

¹⁷ Див. об'єднані справи C-293/12 і C-594/12 «Digital Rights Ireland і Seitlinger та інші».

Утримування даних в Україні

В українському законодавстві міститься зобов'язання зберігати окремі дані щодо комунікації, проте сфера його застосування та реальне дотримання цього зобов'язання достатньо невизначені. Обговорення з українськими зацікавленими сторонами показали, що існують значні застереження та розбіжності в міркуваннях щодо імплементації та застосування механізму утримування даних. З одного боку, сторони наголошують на тому, що зобов'язання утримування даних передбачено статтею 39 Закону України «Про телекомунікації», трактування якого відбувається разом із Цивільним кодексом України. З іншого боку, велика кількість зацікавлених сторін стверджує, що цьому положенню бракує чіткості, передбачуваності, воно не містить належних умов і запобіжних заходів і, як наслідок, його застосування є свавільним.

У статті 39 Закону України «Про телекомунікації» визначено «обов'язки операторів і провайдерів телекомунікацій»:

1. Оператори телекомунікацій зобов'язані:

...

7) зберігати записи про надані телекомунікаційні послуги протягом строку позовної давності, визначеного законом, та надавати інформацію про надані телекомунікаційні послуги в порядку, встановленому законом;

...

Виявляється, що сфера застосування цього зобов'язання у підзаконних актах чітко не окреслена. Записи зберігаються упродовж терміну позовної давності для господарських спорів, який, відповідно до Цивільного кодексу України, становить 3 роки.

І хоча беззаперечним є той факт, що стаття 39 Закону України «Про телекомунікації» створює правові основи для утримування даних, автори цього звіту дотримуються думки, що це положення не зовсім відповідає вимогам про якість права та пропорційність.

По-перше, сфера застосування зобов'язання щодо утримання не є достатньо чіткою та передбачуваною. Відповідно до пункту 7 частини 1 статті 39 Закону України «Про телекомунікації», оператори телекомунікацій зобов'язані «зберігати записи про надані телекомунікаційні послуги». Проте в цьому законі відсутнє визначення поняття «записів». Як наслідок, постачальник послуг має розпливчате й непередбачуване зобов'язання, оскільки він не знає точно, які саме дані необхідно утримувати. Крім того, громадяни так само не знають, які з їхніх приватних даних зберігаються та з якою метою це відбувається. Аналіз практик інших країн демонструє, що правові положення, об'єкт та мета яких схожі на об'єкт та мету пункту 7 частини 1 статті 39 Закону України «Про телекомунікації», викладені більш чітко. Наприклад, стаття 110 Закону Хорватії про електронні комунікації передбачає, що постачальники послуг зобов'язані зберігати дані, необхідні для «(1) відстеження та ідентифікації джерела комунікації, (2) визначення кінцевого пункту комунікації, (3) визначення дати, місця і тривалості комунікації, (4) визначення типу комунікації, (5) визначення комунікаційного обладнання користувачів або пристроїв, що вважаються їхнім обладнанням, а також (6) дані, необхідні для встановлення місця знаходження мобільного комунікаційного обладнання». Це зобов'язання додатково розкрито в підзаконних актах (постановах), які чітко окреслюють категорії даних, які необхідно утримувати (див. Додаток 3). Аналогічний підхід застосовано і в сербському законодавстві.

По-друге, у Законі України «Про телекомунікації» нечітко визначено мету зобов'язання «зберігати записи». Беручи до уваги, що це зобов'язання існує «протягом строку позовної давності, визначеного законом», таке положення можна трактувати як забезпечення доступності даних, необхідних для встановлення договірних прав і зобов'язань постачальника послуг та його користувачів. Проте, з іншого боку, з цього положення важко зрозуміти, які записи із тих, що зберігаються, можуть бути використані у правоохоронних цілях. У

порівняльному законодавстві положення щодо утримання даних чітко передбачають, із якими цілями такі дані можуть бути використані. Наприклад, у хорватському законодавстві зазначено, що постачальники послуг *«зобов'язані зберігати електронні комунікаційні дані... з метою створення можливості проведення розслідування, розкриття і кримінального переслідування кримінальних правопорушень відповідно до спеціального закону про кримінальний процесуальний порядок та з метою захисту оборони та національної безпеки згідно зі спеціальними законами у сфері оборони та національної безпеки»*.

По-третє, тривалість зобов'язання щодо утримання в Законі України «Про телекомунікації» відповідно до положення Закону щодо зобов'язань обмежена терміном «строку позовної давності». На нашу думку, це положення є неприйнятним із точки зору передбачуваності та правової визначеності. Як наслідок, якість законодавства значно зростає за умови визначення періоду утримання в Законі України «Про телекомунікації». Такий підхід застосовано і в порівняльному законодавстві.

По-четверте, автори звіту дотримуються думки, що трирічний термін утримання даних є надмірним. Для прикладу, у порівняльному законодавстві зобов'язання щодо утримання даних обмежене терміном у 12 місяців (Хорватія, Сербія і Естонія).

Рекомендації

17. Запровадити чіткі та однозначні зобов'язання для постачальників послуг щодо збереження даних електронних комунікацій, у тому числі опису даних, що зберігаються.

18. У законодавстві необхідно передбачити чіткі правила доступу та використання такої інформації, створити відповідні та незалежні органи нагляду та законодавчо передбачити, щоб таку збережену інформацію знищували після завершення періоду збереження.

19. Потрібно законодавчо закріпити положення, що забороняє зберігати дані змісту інформації.

20. Варто чітко сформулювати і врегулювати зобов'язання щодо Інтернет-індустрії, оскільки утримання даних зазвичай призводить до додаткових затрат і витрат для постачальників послуг. Питання витрат або потенційних відшкодувань не повинно бути перепорою для цієї мети, а тому його можна подолати завдяки діалогу, що враховуватиме принцип технологічної нейтральності.

d. Порядок представлення (стаття 18)

Конвенція про кіберзлочинність

Із метою належної імплементації статті 18 Конвенції Сторони вживають такі законодавчі та інші заходи, які можуть бути необхідними для надання повноважень своїм компетентним органам видавати ордери:

- a) *особі, яка перебуває на її території – про надання зазначених комп'ютерних даних, якими така особа володіє або контролює, і які зберігаються у комп'ютерній системі або на комп'ютерному носії інформації; та*
- b) *постачальнику послуг, який пропонує свої послуги на території Сторони – про надання інформації про користувача послуг, пов'язаної з такими послугами, яка перебуває у власності або під контролем такого постачальника послуг.*

Зокрема, у процесі імплементації статті 18 Сторони повинні враховувати таке:

Мета ордеру на представлення: отримати комп'ютерні дані менш втручальними засобами, аніж вилучення. Як зазначено в Пояснювальній доповіді, *«ордер на*

представлення» – гнучка міра, яку можуть застосовувати правоохоронні органи в багатьох випадках, особливо коли йдеться про заміщення більш втручальних або обтяжливих заходів. Такий процесуальний механізм також буде корисним для третіх сторін – власників даних, наприклад постачальників Інтернет-послуг, які в більшості випадків готові добровільно підтримувати правоохоронні органи, надаючи їм дані, які вони контролюють...»¹⁸.

Об'єкт: будь-які комп'ютерні дані, у тому числі інформація про користувача послуг, якою володіє або яку контролює особа, щодо якої виписано ордер. Обмежується наявними комп'ютерними даними¹⁹. Стаття 18 не містить зобов'язання утримувати дані або зберігати будь-які записи²⁰.

Суб'єкт: будь-яка фізична чи юридична особа, у тому числі постачальники послуг.

Доречність: інформація про користувача послуг – це та категорія даних, щодо якої надходять запити на отримання не тільки у внутрішніх розслідуваннях, а й у розслідуваннях на міжнародному рівні²¹. Можливість отримання такої інформації є необхідною умовою для успішного розслідування і судового переслідування кіберзлочинності.

Умови та запобіжні заходи: У національному законодавстві необхідно дотримуватись загальних принципів щодо якості законодавства. До сфери застосування ордеру на представлення можуть не входити конфіденційні дані або інформація²². Єдиних вимог стосовно необхідності судового дозволу щодо надання ордеру на представлення даних не існує. У Пояснювальній доповіді зазначено: «що стосується окремих типів даних, наприклад загальнодоступної інформації про користувача послуг, Сторона може дозволити правоохоронним органам видати такий ордер, хоча за інших ситуацій їм знадобився би судовий ордер»²³. Принаймні що стосується інформації про користувача послуг, законодавства багатьох країн передбачають отримання такої інформації на основі формального поліцейського звіту або ордеру прокурора²⁴. З іншого боку, необхідно застосовувати вищі стандарти до ордеру на представлення даних змісту інформації.

Законодавство України

Україна не імплементувала статтю 18 Конвенції, не впровадивши спеціальних судових ордерів на представлення даних. Цього питання стосується також Глава 15 КПК (розглянуто вище).

У КПК передбачено достатньо обмежені можливості для видачі ордеру на представлення даних, віддзеркалені в положеннях про «тимчасовий доступ до документів». Основна проблема полягає в тому, що застосування цього заходу є надмірно обтяжливим у зв'язку з існуванням серйозних обмежень у вигляді умов та запобіжних заходів у випадку їхньої застосовності (див. вище пункт 6.2.3). Особливо це стосується інформації про користувача послуг. Тут варто наголосити на двох моментах. По-перше, як зазначалося вище, у законодавстві чітко не визначено поняття «інформація, що перебуває у операторів та провайдерів телекомунікацій, про... абонентів». Це неприйнятно з огляду на визначеність і передбачуваність закону. По-друге, така інформація становить «охоронювану законом таємницю», до якої застосовуються надмірні умови та запобіжні заходи.

¹⁸ Пояснювальна доповідь, пункт 171.

¹⁹ Пояснювальна доповідь, пункт 170.

²⁰ Пояснювальна доповідь, пункт 172.

²¹ Правила отримання інформації користувача послуг, Звіт, ухвалений Комітетом із питань Конвенції про кіберзлочинність під час 12-го пленарного засідання (2-3 грудня 2014 року), с. 8.

²² Пояснювальна доповідь, пункт 174.

²³ Пояснювальна доповідь, пункт 174.

²⁴ Правила отримання інформації користувача послуг, Звіт, ухвалений Комітетом із питань Конвенції про кіберзлочинність під час 12-го пленарного засідання (2-3 грудня 2014 року), с. 16.

Рекомендації

21. Запровадити положення в законодавстві, що стосуватимуться ордерів на представлення відповідно до статті 18 Конвенції, замість практики положень щодо надання тимчасового доступу до документів, оскільки вони є доцільною альтернативою вилученню та допомагають створити культуру довіри; загалом використовувати простіші заходи на протипагу більш складним.

22. Оскільки копіювання даних вимагає спеціальних навичок, а також наявності особливого обладнання і програмного забезпечення, панівним засобом був саме обшук і арешт. Необхідно проводити додаткові тренінги щодо збирання та зберігання електронних доказів.

23. Щоб прискорити проведення проваджень та підвищити їхню ефективність, рекомендується переглянути кримінальні процесуальні акти та інші відповідні закони з метою створити можливість скерування й отримання ордерів на представлення інформації та відповідних запитів в електронному вигляді.

е. Обшук і арешт

Конвенція про кіберзлочинність

Стаття 19 Конвенції про кіберзлочинність передбачає, що кожна сторона вживає такі законодавчі та інші заходи, які можуть бути необхідними для надання повноважень своїм компетентним органам для обшуку або схожого доступу. Щоб досягти цілковитої відповідності меті, яка лежить в основі статті 19, внутрішнє законодавство повинно забезпечувати таке:

Мета статті 19: Надати повноваження своїм компетентним органами (1) здійснювати заходи обшуку або схожого доступу, (2) терміново застосувати такі заходи до мережевих систем, (3) арештовувати комп'ютерні системи, носії або дані та (4) вимагати від будь-якої особи, яка знає про функціонування комп'ютерної системи або про заходи, що були здійснені для захисту комп'ютерних даних, які містяться в ній, надавати, наскільки це можливо, необхідну інформацію для проведення обшуку.

Сфера застосування повноважень обшуку: компетентні органи повинні мати можливість проводити обшук або отримувати схожий доступ до (1) комп'ютерних систем, (2) частин комп'ютерних систем, (3) комп'ютерного носія інформації та (4) комп'ютерних даних, які зберігаються на ньому.

Повноваження поширення обшуку: компетентним органам належить мати право терміново поширювати дію зазначених вище повноваження на іншу комп'ютерну систему або її частину, якщо під час здійснення обшуку вихідної системи з'явилися підстави вважати, що дані, які розшукують, зберігаються в іншій комп'ютерній системі чи її частині, і до таких даних можна здійснити законний доступ із вихідної системи чи вони є доступними вихідній системі.

Повноваження запитувати про інформацію, необхідну для проведення обшуку: Компетентні органи повинні бути уповноважені на те, щоб вимагати від будь-якої особи, яка знає про функціонування комп'ютерної системи або про заходи, які були здійснені для захисту комп'ютерних даних, що містяться в ній, надавати, наскільки це можливо, необхідну інформацію для проведення обшуку²⁵.

Сфера застосування повноважень арешту даних: Компетентні органи повинні бути уповноважені арештовувати або вчиняти схожі дії щодо комп'ютерних даних, до

²⁵ Таке повноваження, зокрема, може бути застосоване щодо системних адміністраторів, які найвірогідніше нададуть інформацію або пораду щодо технічних умов обшуку та арешту в конкретній системі. Пояснювальна доповідь, пункт 200.

яких застосовано обшук²⁶, зокрема: (1) арештовувати (забирати)²⁷ або вчиняти схожі дії щодо комп'ютерної системи чи її частини або комп'ютерного носія інформації, (2) копіювати і зберігати копії таких комп'ютерних даних, (3) зберігати цілісність відповідних збережених комп'ютерних даних та (4) забороняти доступ або вилучення цих комп'ютерних даних із комп'ютерної системи, до якої здійснювався доступ.

Умови та запобіжні заходи: У національному законодавстві необхідно дотримуватись загальних принципів стосовно якості законодавства. До сфери застосування ордеру на обшук/арешт можуть не входити конфіденційні дані або інформація. Необхідно розробити підстави, що обґрунтовуватимуть застосування. Потрібно здійснювати судовий або інший незалежний нагляд.

Законодавство України

Проведення обшуку і арешту комп'ютерних даних частково обґрунтовує Глава 16 («Тимчасове вилучення майна») і статті 234-236 («обшук житла чи іншого володіння особи»).

Загалом, статті 234-236 КПК (обшук) та стаття 167 (тимчасове вилучення майна) можуть бути використані задля досягнення окремих цілей статті 19 Конвенції. Проте застосування цих положень про обшук і арешт стосовно комп'ютерних даних виявляє низку недоліків.

По-перше, ці положення створювали для застосування щодо матеріальних об'єктів. Це стає відразу зрозуміло, якщо звернути увагу на об'єкт таких заходів, а саме «майно» чи «володіння». І хоча сюди входить поняття «документів», необхідно ще раз наголосити на тому, що сфера застосування цього поняття є обмеженою. Крім того, не імplementованими залишаються заходи, що спеціально призначені для обшуку і арешту комп'ютерних даних. Якщо говорити про обшук, то варто наголосити, що відсутні положення, які б дозволили продовжити пошук у мережі (розширення пошуку на під'єднані системи).

Глава 21 Кримінального процесуального кодексу передбачає можливість проведення негласних слідчих (розшукових) дій (спеціальні методи розслідування) та містить перелік різноманітних заходів. Основна проблема полягає в тому, що ці заходи визначені як застосовні лише у разі тяжких злочинів, а відтак можуть не охоплювати всі кіберзлочини. Стаття 264, якою передбачена можливість зняття даних з електронних інформаційних систем, надає правоохоронним органам право на доступ до комп'ютерних систем і отримання інформації, що може вважатися електронним доказом. У зв'язці зі статтею 256 результати таких заходів можуть бути використані як докази.

Беручи до уваги міркування, наведені вище, можемо зробити висновок про часткову імplementацію статті 19 Конвенції. У Кримінальному процесуальному кодексі передбачено обшук та арешт, а також отримання інформації з комп'ютерної системи. Хоча про це прямо не йдеться, проте можна зробити висновок, що негласний доступ до комп'ютерної системи без відома її власника також охоплює, за потреби, додатковий пошук у мережі. Водночас рекомендація чітко акцентує на цьому, позаяк таких заходів може виявитись недостатньо у разі стандартного обшуку і арешту, що може відбуватися з відома власника. Крім того, необхідно покращити законодавство у питанні копіювання даних та їхнього подальшого блокування.

---

²⁶ Відповідно до Пояснювальної доповіді, «арешт чи надання схожого доступу виконує дві функції: 1) зібрати докази, наприклад, за допомогою копіювання даних, або 2) конфіскувати дані, наприклад, за допомогою копіювання даних та подальшого блокування оригіналу даних чи його переміщення. Арешт не означає остаточного видалення конфіскованих даних. Частина 199.

²⁷ Пояснювальна доповідь, пункт 197.

Рекомендації

24. Переглянути правила щодо обшуку і арешту, домагаючись того, щоб такі правила охоплювали збирання електронних доказів. Передбачити можливість копіювання необхідних даних на місці як альтернативу арешту носіїв даних.

25. Переглянути додаткові можливості пошуку відповідно до пункту 2 статті 19 Конвенції, роблячи особливий наголос на потребі визначення даних, доступ до яких є законним, та запровадити їх у законодавстві.

26. Переглянути додаткові можливості стосовно блокування/арешту відповідно до пункту 3 статті 19 Конвенції та запровадити їх у законодавстві.

f. Збирання комп'ютерних даних у реальному масштабі часу (стаття 20) та перехоплення даних змісту інформації (стаття 21)

Конвенція про кіберзлочинність

Для належної імплементації статті 20 необхідно дотримуватись таких умов:

Мета статті 20: Уможливити збирання комп'ютерних даних у реальному масштабі часу та записування даних про рух інформації.

Об'єкт: як раніше було зазначено, дані про рух інформації.

Повноваження застосовуються щодо: користувачів, що передають інформацію за допомогою комп'ютерних систем/постачальників послуг.

Засоби для досягнення мети: за допомогою застосування технічних засобів у реальному масштабі часу до даних про рух інформації, що пов'язаний зі спеціальним передаванням даних, яке відбувається за допомогою комп'ютерної системи. Крім того, шляхом примусу постачальника послуг у межах його технічних можливостей збирати або записувати дані про рух інформації за допомогою застосування технічних засобів чи співпрацювати та сприяти компетентним органам у процесі збирання або запису даних про рух інформації.

Конфіденційність: стороні належить вживати таких законодавчих та інших заходів, що можуть знадобитися для того, щоб зобов'язати постачальника послуг зберігати у таємниці факт застосування таких повноважень.

Умови та запобіжні заходи: Загальні вимоги щодо якості права. Наявність підстав, що обґрунтовують застосування. Здійснення судового або іншого незалежного нагляду.

На завершення, перехоплення даних змісту інформації (стаття 21) є найбільш втручальним процесуальним повноваженням Конвенції про кіберзлочинність. Сторони Конвенції повинні дотримуватись таких кроків задля належної імплементації цієї статті:

Мета статті 21: уповноважити компетентні органи на перехоплення (за допомогою технічних засобів та в режимі реального часу) даних змісту інформації конкретних комунікацій на їхній території, що були передані за допомогою комп'ютерної системи.

Об'єкт: як було раніше зазначено, дані змісту інформації.

Повноваження застосовуються щодо: користувачів, що передають інформацію за допомогою комп'ютерних систем/постачальників послуг.

Засоби для досягнення мети: за допомогою застосування технічних засобів у реальному масштабі часу. Крім того, за допомогою примусу постачальників послуг збирати або записувати такі дані чи співпрацювати та сприяти компетентним органам.

Конфіденційність: стороні належить вживати таких законодавчих та інших заходів, які можуть знадобитися для того, щоб зобов'язати постачальника послуг зберігати в таємниці факт застосування таких повноважень.

Умови та запобіжні заходи: Існують різні умови та запобіжні заходи, яких необхідно дотримуватись, якщо такий засіб буде прийнятним з огляду на міжнародне законодавство у сфері прав людини. Серед них варто відзначити такі найважливіші умови:

- По-перше, перехоплення даних змісту інформації застосовується тоді, коли йдеться про тяжкі злочини, що визначаються національним законодавством. Хоча визначення того, які саме злочини є достатньо тяжкими для того, щоб обумовити застосування цього засобу, відбувається відповідно до внутрішнього законодавства, ЄСПЛ розкритикував рішення, у яких така сфера застосування виявилась занадто широкою²⁸.
- Необхідно чітко визначити категорію людей, комунікація яких може бути перехоплена²⁹.
- Заходи перехоплення повинні здійснюватися за умови дотримання належного судового або іншого незалежного нагляду³⁰. Відповідно до рішення ЄСПЛ³¹, такий орган повинен бути (1) здатний перевірити наявність обґрунтованої підозри щодо відповідної особи, та (2) спроможний встановити, чи запитване перехоплення відповідає вимогам «необхідності у демократичному суспільстві» у розумінні пункту 2 статті 8 Конвенції, зокрема чи пропорційне воно законній меті, шляхом з'ясування того, чи можливо, скажімо, досягти мети менш втручальними засобами.
- Зміст ордеру на дозвіл повинен бути чітким у тому сенсі, що в ньому має бути чітко зазначено «конкретну особу, за якою варто проводити стеження, або конкретний перелік приміщень, йдеться про приміщення, щодо яких було видано такий дозвіл. Таку ідентифікацію можна здійснити за допомогою імен, адрес, телефонних номерів або іншої відповідної інформації»³².
- Обмежена тривалість. У національному законодавстві має існувати «чітка вказівка на термін, після якого дозвіл на перехоплення втрачає чинність, а також на умови, за яких перехоплення може бути поновлене, та обставини, за яких такий дозвіл необхідно скасувати»³³.
- Процедури, яких належить дотримуватися для вивчення, використання та зберігання отриманих даних. У національному законодавстві необхідно передбачити запобіжні заходи, спрямовані на попередження ризику несанкціонованого доступу до даних. Крім того, варто визначити умови зберігання матеріалів, отриманих унаслідок перехоплення. Зрештою, у національному законодавстві необхідно закріпити положення про те, що будь-які дані, які не стосуються мети, із якою вони були отримані, потрібно негайно знищувати³⁴.

---

²⁸ Наприклад, у рішенні ЄСПЛ щодо справи «Захаров проти Росії» (Zakharov v Russia) Суд зазначив, що він «із жalem відзначає, що законодавство Росії дозволяє проведення негласного перехоплення комунікацій у випадку скоєння дуже широкого переліку кримінальних правопорушень, до якого, зокрема, входять... кишенькові крадіжки». Аналогічно, у справі «Йордачі та інші проти Молдови» (Iordachi and others v Moldova) встановлено, що «Суд зазначив, що більше ніж половину правопорушень, передбачених Кримінальним кодексом, вважають правопорушеннями, щодо яких можна застосувати перехоплення».

²⁹ Наприклад, у справі Захарова Суд встановив «відсутність у російському законодавстві або встановленій практиці суду хоча б якогось роз'яснення щодо того, як на практиці застосовуються визначення «особи, що має інформацію про кримінальне правопорушення» і «особи, що може мати інформацію, яка стосується кримінальної справи».

³⁰ Див. також Пояснювальну доповідь, пункт 215.

³¹ Рішення у справі «Захаров проти Росії», пункти 257-267.

³² Рішення у справі «Захаров проти Росії», пункт 264.

³³ Рішення у справі «Захаров проти Росії», пункт 250.

³⁴ Рішення у справі «Захаров проти Росії», пункти 253-256.

Законодавство України

Частина 4 статті 39 Закону України «Про телекомунікації» зобов'язує операторів телекомунікацій за власні кошти «встановлювати на своїх телекомунікаційних мережах технічні засоби, необхідні для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів, і забезпечувати функціонування цих технічних засобів, а також у межах своїх повноважень сприяти проведенню оперативно-розшукових заходів та недопущенню розголошення організаційних і тактичних прийомів їх проведення». Крім того, у ній міститься вимога, згідно з якою оператори телекомунікацій зобов'язані гарантувати захист зазначених технічних засобів від несанкціонованого доступу.

Далі, у статтях 258-266 КПК міститься правове обґрунтування окремих негласних слідчих (розшукових) дій, що стосуються втручання у приватне спілкування особи. У контексті статей 20 і 21 Конвенції найбільш відповідною дією є «зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж» (стаття 263 КПК).

Зазначимо, що, відповідно до КПК України, ці положення застосовуються до даних змісту інформації. Згідно з частиною 4 статті 258 «втручанням у приватне спілкування є доступ до змісту спілкування за умов, якщо учасники спілкування мають достатні підстави вважати, що спілкування є приватним».

Хоча ці заходи було розроблено для перехоплення даних із телекомунікаційних мереж, телефонів, у тому числі мобільних телефонів, їх можна застосувати і до комп'ютерних систем. Обмеження полягає в тому, що ці заходи можуть бути застосовані лише за умови розслідування тяжких кримінальних правопорушень. Тому положення може стосуватися не всіх кіберзлочинів. Правові запобіжні заходи також передбачено. У Главі 21 детально описано підстави для вжиття заходів, процедури отримання ордеру, документацію і можливість використання інформації як доказів, у інших питаннях вона відповідає Конвенції.

Рекомендації

27. Переглянути обмеження і запобіжні заходи у питанні застосування положень, що стосуються моніторингу та перехоплення, відповідно до статей 20 і 21 Конвенції, особливо у контексті чітких вимог, виокремлених у практиці ЄСПЛ.

vi. Інші рекомендації

Команда експертів, проаналізувавши чинне законодавство та провівши обговорення цих питань під час семінарів щодо правового регулювання, що відбулись 5-7 вересня, а також ознайомчих візитів до різних установ, що проходили 8-9 вересня 2016 року, додатково рекомендували б українським органам влади зосередити власну увагу на вирішенні таких питань:

28. Оскільки заходи, передбачені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», можуть бути застосовані і під час кримінального провадження, а зібрана інформація може бути використана як доказ, необхідно узгодити ці положення з Кримінальним процесуальним кодексом, у тому числі і умови та запобіжні заходи, що передбачені ним.

29. З метою ефективною протидії розповсюдженню незаконного контенту в мережі Інтернет необхідно ретельно врегулювати питання блокування та вилучення такого незаконного контенту з мережі, оскільки цей захід є дуже суперечливим. Окрему увагу при цьому належить приділяти забезпеченню того, що ордери на блокування не застосовуються щодо досить широкого переліку випадків. Варто передбачити суворе застосування вимог щодо пропорційності.

30. Обміркувати розробку спеціальних правил щодо доступу до електронних даних, що будуть застосовуватись за невідкладних обставин, а також їхнього збирання; Особливу уваги потрібно приділити умовам та запобіжним заходам щодо того, коли і за яких обставин варто проводити перевірку заходів.

31. Обміркувати укладання Меморандуму про порозуміння або стандартних угод про співпрацю між правоохоронними органами та постачальниками Інтернет-послуг. Для того щоб підвищити швидкість та ефективність проваджень, постачальники послуг та правоохоронні органи мають призначити власних представників.

ДОДАТОК 1. Аналіз проектів законів України, що стосуються кіберзлочинності та кібербезпеки

Загальні коментарі

По-перше, необхідно з глибоким захопленням відзначити прагнення українських органів влади розробити порівняно велику кількість різних проектів законів, що спрямовані на протидію кіберзлочинності та підвищуватимуть загальний рівень кібербезпеки в країні.

Однак також варто зазначити, що процедура розробки і підготовки різних проектів законів була, на нашу думку, не узгодженою між установами. Наприклад, відбувається одночасне обговорення змін, що які плануються внести до Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу і які містяться у різних проектах законів. Цього можна було б легко уникнути за умови проведення більшої кількості консультацій та вищого рівня співпраці між різними зацікавленими сторонами. Внесення змін за допомогою різних проектів закону не тільки робить обговорення більш складним, а й створює ситуацію, за якої політики і законотворці не можуть цілковито зрозуміти усієї нормативної бази та сфери застосування змін, а також їхнього повноцінного впливу на державний і приватний сектори.

Під час обговорень виявилось, що деякі зміни ймовірні поправки не пройшли стадії обговорення з усіма зацікавленими сторонами, і, як наслідок, правоохоронні органи не знали і про заплановані поправки та можливі зміни в їхній роботі та методах роботи.

Під час огляду експерти також зазначили, що якість текстів до проектів законів варіювалась від достатньо високої до дуже низької. Траплялися дійсно гарні зразки, у яких нові норми і зміни до чинних законів було розроблено чітко та точно, завдяки чому можна було легко зрозуміти сферу застосування та вплив проекту закону.

На завершення загальних зауважень щодо проектів законів, експерти хотіли б наголосити на кількох тезах.

Необхідно покращити координацію щодо підготовки проектів законів та консультацій стосовно них. Консультації повинні відбуватися за участі усіх відповідних зацікавлених сторін, у тому числі державного і приватного сектору. У разі внесення декількох змін до окремого закону їх необхідно об'єднати в одному документі. Можна покращити структуру проектів законів та спосіб, у який презентуються зміни до інших правових актів.

1. Закон України «Про електронні комунікації»

Законом передбачено визначення щодо певних понять, як-от: споживач, абонент, оператор, постачальник послуг, що також стосуються доступу правоохоронних органів до даних. Тому наявність чітких дефініцій є важливою складовою визначення повноважень правоохоронних органів. Однак, здається, що визначення оператора і постачальника послуг дублюють одне одного та можуть у подальшому призвести до плутанини у разі їхнього застосування на практиці, особливо якщо вони будуть стосуватися прав та зобов'язань. Схоже дублювання також може виникнути і щодо визначень споживача і абонента.

Що стосується сфери дії Закону (стаття 5), варто на початку зазначити, що мета Закону полягає у визначенні прав і зобов'язань постачальників послуг.

Статтю 9, у якій йдеться про охорону таємниці та відповідно до якої постачальники послуг повинні зберігати конфіденційність комунікації, можна вважати одним із наріжних каменів закону. Проте сфера застосування статті може бути навіть більшою, і замість того, щоб зосереджуватись лише на комунікаціях, вона може охопити всі персональні дані, що були

зібрані або оброблені у процесі надання послуг. У ній також можна передбачити винятки, відповідно до яких буде встановлено, коли та з якою метою може бути розкрита інформація про користувача послуг та дані про рух інформації. За згоди варто також включити перелік законів, що містять такі винятки. Аналогічні тези застосовуються і до статті 43, у якій йдеться про захист інформації про споживача.

Зобов'язання постачальників послуг передбачено статтею 48 Закону. Відповідно до пункту 10 частини 1 статті, постачальники послуг повинні «зберігати записи про надані електронні комунікаційні послуги протягом строку позовної давності, визначеного законом, та надавати інформацію про надані електронні комунікаційні послуги в порядку, встановленому законом». З цього можна зробити висновок, що автори законопроекту хотіли запровадити обов'язкове утримання даних про рух інформації. Проте метод, обраний для досягнення цієї мети, не можна вважати правильним. Оскільки мета полягає у накладенні на постачальників послуг певних зобов'язань, для того щоб дотримуватися принципів необхідності і пропорційності, у законі потрібно чітко визначити типи даних, період і мету утримання. Крім того, у законі належить передбачити перелік органів влади, що матимуть доступ до таких даних. Положення у його поточному вигляді є абстрактним і не відповідає принципу верховенства права.

Так само в законі фігурує зобов'язання обмежити доступ до ресурсів, що містять матеріали, які стосуються насильства над дітьми. Такі регулювання і практика є досить поширеними в багатьох країнах світу. Однак саме положення закону варто зробити більш чітким, а також надати більше інформації щодо того, чи буде воно застосовуватись до веб-сайтів або серверів і як таке обмеження буде здійснюватися. Уточнення особливо істотні, коли йдеться про ресурси, що розташовані поза межами України та на які юрисдикція України не розповсюджується.

Пункт 27 фактично уможлиблює будь-які додаткові зобов'язання, а тому суперечить принципу чіткості і передбачуваності. У випадку, якщо на постачальників послуг у майбутньому потрібно буде накласти додаткові зобов'язання, доведеться вносити зміни до статті 48. Позаяк постачальники послуг мають законні очікування щодо власних зобов'язань, у законі варто передбачити вичерпний перелік таких зобов'язань, а пункт 27 у його поточній редакції треба взагалі виключити.

Мета частини 4 залишається незрозумілою та повинна містити більш чітке регулювання. Варто відокремити одне від одного положення, що стосуються різних типів даних, які потрібні для рятувальних та негласних пошукових операцій. Крім того, ці положення необхідно викласти більш чітко для того, щоб зрозуміти, яке обладнання належить встановити постачальникові послуг, а також що саме цей постачальник послуг повинен мати змогу зробити. Зобов'язання постачальника послуг зберігати конфіденційність інформації необхідно розглядати разом із положенням про доступ та розкриття персональних даних. Варто було б створити окрему статтю про конфіденційність запитів.

Відповідно до статей 49 і 50, постачальник послуг кешування/хостингу зобов'язаний припинити або попередити правопорушення під час надання послуги кешування, якщо така вимога передбачена рішенням суду. Мета зобов'язання залишається незрозумілою. Якщо припинення або попередження правопорушення відбуватиметься у вигляді припинення надання послуг, це необхідно чітко зазначити. Оскільки повноваження і права постачальників послуг обмежені законом, накладати на них абстрактні зобов'язання, що містяться у тексті проекту закону, видається неможливим.

Стаття 83 містить положення, що стосуються відповідальності за порушення законодавства. Видається, що станом на зараз вони охоплюють усі можливі порушення. Проте ми все-ж таки рекомендували б створити окремі статті або частини для конкретних правопорушень. Йдеться, зокрема, про такі правопорушення: порушення термінів зберігання даних, що передбачені законом, ненадання доступу до мереж із метою проведення рятувальних та негласних пошукових операцій та порушення зобов'язання зберігати запити правоохоронних органів конфіденційними.

Оскільки у законі містяться певні обмеження щодо основоположних прав та свобод людини (стаття 48), у статті 2 Закону можна зазначити, що одна з його цілей полягає саме в захисті основоположних прав та свобод, а також гарантувати, щоб будь-яке обмеження таких прав відповідало принципу верховенства права, переслідувало законну мету та було необхідним.

Що стосується статті 48, то тут можна додати/змінити деякі положення:

- i. Необхідно визначити термін «записи». Для отримання більш докладної інформації дивіться статтю 5 Директиви ЄС про збереження персональних даних. Повний перелік категорій даних, що повинні утримуватися, може міститися в підзаконних актах, проте важливою є наявність хоча б основних категорій у Законі України «Про електронні комунікації».
- ii. Потрібно законодавчо закріпити, що дані змісту інформації не можуть утримуватись.
- iii. Крім того, у цьому законі необхідно передбачити термін зберігання «записів» (замість використання формулювання «протягом строку позовної давності, визначеного законом»).
- iv. У тексті закону належить зазначити, що утримані дані (або «записи») необхідно знищувати після завершення терміну позовної давності.
- v. До того ж у законі варто передбачити цілі, з якими можуть використовуватись такі утримані дані («записи»). Ці цілі повинні бути обмежені потребами кримінального розслідування і переслідування, а також потребами, що впливають із повноважень служб безпеки і розвідки.
- vi. Не зовсім зрозумілий зв'язок між пунктом 10 частини 1 статті 48 та частини 2 цієї ж статті («Постачальники електронних комунікаційних послуг зберігають та надають інформацію про надані своєму абоненту електронні комунікаційні послуги у порядку, встановленому законом»). Це питання варто уточнити.
- vii. Наостанок у законі належить зазначити, що постачальники послуг зобов'язані зберігати записи щодо проведених пошуково-рятувальних і негласних пошукових операцій, а доступ до цієї інформації повинні мати лише компетентні наглядові органи, що надали відповідний запит.

2. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обробки інформації в системах хмарних обчислень

Мета закону полягає у визначенні принципів інформаційної безпеки для постачальників хмарних послуг. Серед інших визначень у проекті закону міститься визначення «надавача хмарних послуг». Якщо не заглиблюватися у весь текст проекту закону та не аналізувати його, на перший погляд може здатися, що деякі його поняття і визначення дублюють визначеннями, що фігурують у проекті Закону України «Про електронні комунікації». Експерти вважають, що вся нормативно-правова база містилася б в одному документі, якби закон України «Про електронні комунікації» стосувався би і так званих хмарних постачальників послуг та визначав би їхні зобов'язання. Визначення статусу і зобов'язань близьких за суттю постачальників послуг у різних нормативно-правових актах може заплутати практиків і приватний сектор. Оскільки постачальники дуже часто надають різні послуги, їхня діяльність може підпадати під сферу застосування обох пропонованих проектів законів. З метою підвищення рівня зрозумілості і передбачуваності законодавства для приватного сектору у питанні їхніх зобов'язань та очікувань варто, на нашу думку, об'єднати ці два законопроекти в один.

Крім того, ми б порадили створити зобов'язання для постачальника послуг, що полягає в гарантуванні інформаційної безпеки хмарних послуг. Відповідно до проекту закону, постачальники послуг зобов'язані захищати безпеку інформації. Щодо цього наведено покликання на відповідні стандарти ISO, а також на інші стандарти. Якщо діяльність постачальників хмарних послуг та інших постачальників послуг регулюватимуть різні документи відповідно до Закону України «Про електронні комунікації», то з метою зберегти узгодженість між цими документами варто запровадити аналогічне покликання й у зазначений вище закон.

3. Проект Закону про основні засади забезпечення кібербезпеки України

Мета проекту закону полягає у встановленні принципів кібербезпеки та створенні нормативно-правової та організаційно-правової бази. Оскільки закон стосується усієї сфери кібербезпеки у полі інформаційної безпеки та національної безпеки, варто було б приділити уваги положенням, що стосуються кіберзлочинності та кримінальної юстиції. Не рекомендується об'єднувати кіберзлочинність із кібербезпекою, оскільки вони є різними концепціями, що стосуються різних правових режимів. Оскільки до сфер національної безпеки та кримінальної юстиції застосовують різні стандарти та запобіжні заходи, їх варто чітко розмежувати.

Що стосується визначень, не зайве зазначити, що визначення кіберзлочинності та кібератаки частково дублюють одне одного, що означає, що внаслідок кібератаки потрібно буде вживати заходів кримінальної юстиції. Технічні визначення необхідно порівняти та, за потреби, узгодити з іншими відповідними законами, зокрема законом України «Про електронні комунікації».

Формулювання деяких положень пропонованого проекту закону, зокрема щодо підтримки та відповідальності, є дуже широким. Оскільки одним із принципів, на яких ґрунтується закон, є принцип верховенства права, ми рекомендуємо запровадити статті, якими буде передбачено більш чіткі прями або непрямі зобов'язання приватного сектору.

Що стосується міжнародної співпраці, потрібно зазначити, що позаяк у цьому проекті закону йдеться про різні концепції та правові режими, необхідно розмежувати міжнародну співпрацю у питаннях кібербезпеки та спільної правової підтримки.

Якщо говорити про нагляд за законністю дій, пов'язаних із кібербезпекою, варто пам'ятати, що для сфери нагляду за кримінальною юстицією право на оскарження тощо передбачено Кримінальним процесуальним кодексом. Крім того, у процесі вирішення питань, пов'язаних із кіберзлочинністю/кібератаками в межах нормативно-правової бази кримінальної юстиції, варто дотримуватись процесуальних гарантій та запобіжних заходів щодо підозрюваних та обвинувачених.

4. Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Україні»

Основна мета Закону полягає у визначенні принципів, що стосуються кінематографії та кіноіндустрії.

Проте в проекті Закону містяться визначення, що абсолютно не пов'язані зі сферою застосування закону. Поняття веб-сторінки, власника веб-сайту, постачальника послуг хостингу тощо, які є технічними та мають чітку сферу застосування, необхідно перенести до іншого закону.

Перехідні положення містять зміни до Кримінального кодексу, що стосуються порушення прав інтелектуальної власності. Оскільки стаття 10 Будапештської конвенції передбачає аналогічні зобов'язання для держав, внесення таких змін є дуже позитивним кроком.

5. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо посилення відповідальності за вчинені правопорушення у сфері інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю

У проекті Закону містяться зміни, які пропонують внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення та законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про Службу безпеки України», «Про контррозвідувальну діяльність», «Про основи національної безпеки України» і «Про розвідувальні органи України».

Основна мета проекту Закону полягає у підвищенні спроможності служб безпеки та розвідки протистояти кіберзагрозам. Проте повноваження, необхідні для відстеження та розслідування кіберзлочинів, також належить надати правоохоронним органам, що пов'язані з кримінальною юстицією. Усі заходи мають відповідати Кримінальному процесуальному кодексу та умовам і запобіжним заходам, що передбачені ним, навіть попри те, що розслідувати належить саме кіберзлочини. Необхідно чітко розмежувати заходи, спрямовані на захист національної безпеки, і заходи кримінальної юстиції. У випадку збирання інформації під час діяльності служби національної безпеки або розвідки необхідно встановити чіткі правила, чи може така інформація бути доказом у кримінальному провадженні, а якщо може – то за яких умов.

У проекті Закону запроваджено нове визначення кібернетичної безпеки (кібербезпеки). Варто провести комплексний огляд проектів законів, що обговорюються, оскільки вони пропонують схожі зміни до законів, які часто дублюють одне одного.

Зобов'язання постачальників послуг за власний кошт встановлювати необхідні технічні засоби для забезпечення оперативних розслідувань більш-менш схоже на формулювання, викладене в Законі України «Про електронні комунікації». Варто уникати дублювання, а відповідні положення законодавства щодо зобов'язань постачальників послуг належить об'єднати в одному правовому акті.

6. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за кібертероризм

Мета проекту Закону полягає у запровадженні до законодавства України нової концепції кібертероризму.

І хоча деякі інші країни також впровадили схожі концепції, варто зазначити, що така концепція має певні ризики. По-перше, суть акту кібертероризму полягає в скоєнні конкретного кіберзлочину з терористичним наміром або метою. З об'єктивної точки зору таке правопорушення є ідентичним до кіберзлочину, оскільки певні незаконні дії вчиняють щодо комп'ютерних систем або комп'ютерних даних. Саме це і є метою дії або наміру особи, відповідно до яких можна кваліфікувати такі дії як кібертероризм. Правоохоронним органам, отже, буде важче довести, якими насправді були наміри особи. Якщо так званий терористичний намір не вдасться довести, особу можна кримінально переслідувати лише за скоєння кіберзлочину.

У разі прагнення запровадити концепцію кібертероризму та відповідного злочину необхідно більш чітко сформулювати положення. Потрібно доопрацювати та пояснити зміст положення, яке стосується атаки на інформацію. Позаяк атака може включати незаконний доступ, незаконне перехоплення, втручання в дані та втручання в систему, належить чітко визначити, які ж саме дії вважатимуть за акт кібертероризму. Оскільки текст у його поточному формулюванні є сукупним переліком усіх необхідних задумів щодо мети акту, варто створити перелік інших випадків, адже практичне застосування такого положення буде майже повністю неможливим.

7. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за кібертероризм та кіберзлочини)

Оскільки в Будапештській конвенції визначено лише мінімальні стандарти матеріального права та кіберзлочинів, Комітет з питань Конвенції про кіберзлочинність неодноразово наголошував на тому, що країнам варто не обмежуватись цим переліком та застосовувати вищі стандарти щодо обтяжуючих обставин. Відтак ми вітаємо пропозицію передбачити обтяжуючі обставини та більш сувору відповідальність за них. Проте оскільки деякі з проектів законів, що

обговорюються, містять нові визначення і термінологію, їх варто переглянути для того, щоб забезпечити їхню узгодженість. Крім того, необхідно пояснити такі поняття, як «значна матеріальна шкода» і «тяжкі наслідки».

ДОДАТОК 2. Переклад проектів законів

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «Про електронні комунікації»

Цей Закон визначає правову основу діяльності у сфері електронних комунікацій, засади утворення та функціонування національного регулятора, а також права, обов'язки та засади відповідальності фізичних і юридичних осіб, які здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій або є споживачами послуг у цій сфері.

Глава I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

абонент – споживач електронних комунікаційних послуг, який отримує електронні комунікаційні послуги на умовах договору, котрий передбачає підключення кінцевого обладнання, що перебуває в його власності або користуванні, до електронної комунікаційної мережі;

абонентна плата – фіксований платіж, який може встановлювати постачальник електронних комунікаційних послуг для абонента за доступ на постійній основі до своєї електронної комунікаційної мережі незалежно від факту отримання послуг;

абонентська лінія електронної комунікаційної мережі – лінія електронної комунікаційної мережі, яка з'єднує кінцеве обладнання споживача з комутаційним обладнанням постачальника електронних комунікаційних послуг;

абонентський номер – сукупність цифрових знаків для позначення (ідентифікації) абонента в електронній комунікаційній мережі;

адреса мережі Інтернет – визначений чинними в Інтернеті міжнародними стандартами символічний та/або цифровий ідентифікатор доменних імен в ієрархічній системі доменних назв;

адресний простір мережі Інтернет – сукупність адрес мережі Інтернет;

будинкова розподільна мережа – частина електронної комунікаційної мережі доступу між кабельним вводом будинку та пунктами закінчення електронної комунікаційної мережі, що призначена для забезпечення споживачів електронними комунікаційними послугами в окремих приміщеннях (квартирах) будинку;

взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж – встановлення фізичного та/або логічного з'єднання між електронними комунікаційними мережами операторів з метою забезпечення можливості споживачам безпосередньо або опосередковано обмінюватись інформацією;

віртуальна електронна комунікаційна мережа - електронна комунікаційна мережа оператора електронних комунікацій призначена для надання власних електронних комунікаційних послуг, яка функціонує на умовах договору користування електронною комунікаційною мережею або її окремими складовими іншого оператора електронних комунікацій;

власник (володілець) інфраструктури електронних комунікаційних мереж – фізична або юридична особа, у власності (володінні) якої перебувають елементи інфраструктури

електронних комунікаційних мереж, набуті на належній правовій підставі, та які використовуються для надання електронних комунікаційних послуг;

власник (володілець) кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж – фізична або юридична особа, у власності (володінні) якої перебувають уся інфраструктура кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж або окремі її елементи, набуті на належній правовій підставі;

вторинний розподіл номерного ресурсу – виділення оператором абонентам номерного ресурсу, зазначеного у ліцензії на використання номерного ресурсу;

голосова телефонія – обмін інформацією голосом у реальному часі з використанням електронних комунікаційних мереж;

дані – інформація у формі, придатній для автоматизованої обробки її засобами обчислювальної техніки;

домен – частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, яка має унікальну назву (доменне ім'я), що її ідентифікує, обслуговується групою серверів доменних імен та централізовано адмініструється;

домен верхнього рівня – домен ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, створений на основі кодування назв країн відповідно до міжнародних стандартів, для обслуговування адресного простору українського сегмента мережі Інтернет, і який делегований в рамках процедури впровадження в Україні інтернаціоналізованих доменних імен глобальної системи доменних імен;

домен другого рівня – частина адресного простору мережі Інтернет, що розташовується на другому рівні ієрархії доменних імен у мережі Інтернет;

доступ до електронної комунікаційної мережі – надання одним постачальником електронних комунікаційних послуг доступу до електронної комунікаційної мережі та/чи електронних комунікаційних послуг іншому постачальнику електронних комунікаційних послуг на договірних умовах з метою надання електронних комунікаційних послуг;

доступ до інфраструктури електронних комунікаційних мереж – можливість користування інфраструктурою електронних комунікаційних мереж або її окремими елементами постачальниками електронних комунікаційних послуг на договірних умовах з власниками (володільцями) такої інфраструктури чи її елементів;

електронні комунікації – передавання, випромінювання та/або приймання, маршрутизація, комутація та збереження знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, провідних, оптичних або інших електромагнітних системах;

електронна комунікаційна мережа – комплекс технічних засобів електронних комунікацій та споруд, програмного забезпечення, призначених для маршрутизації, комутації, збереження, передавання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, провідних, оптичних чи інших електромагнітних системах між кінцевим обладнанням;

електронна комунікаційна мережа загального користування – електронна комунікаційна мережа, яка повністю або частково використовується для надання доступних громадськості електронних комунікаційних послуг і забезпечує передачу інформації між пунктами закінчення електронної комунікаційної мережі;

електронна комунікаційна мережа доступу – частина електронної комунікаційної мережі між вузлом (центром) комутації та пунктом закінчення електронної комунікаційної мережі включно;

електронна комунікаційна послуга – послуга, що надається, як правило, на платних умовах та полягає повністю або переважно у передачі інформації електронними комунікаційними

мережами, включаючи послуги передачі інформації в мережах, які використовуються для мовлення, але виключаючи забезпечення або здійснення редакторського контролю за змістом інформації, яка передається за допомогою електронних комунікаційних мереж та послуг;

загальнодоступні електронні комунікаційні послуги (загальнодоступні послуги) - електронні комунікаційні послуги, які є доступними усім споживачам;

універсальні електронні комунікаційні послуги (універсальні послуги) – електронні комунікаційні послуги, перелік яких визначено статтею 62 цього Закону, які є доступними усім споживачам на всій території України і відповідають встановленим рівням показників якості;

Інтернет – всесвітня інформаційна система загального доступу, яка логічно зв'язана глобальним адресним простором та базується на Інтернет-протоколі, визначеному міжнародними стандартами;

інформаційна система загального доступу – сукупність електронних комунікаційних мереж загального користування та засобів для накопичення, обробки, зберігання та передавання даних;

інформаційна безпека електронних комунікаційних мереж – здатність електронних комунікаційних мереж забезпечувати захист від несанкціонованого втручання в мережу, блокування, знищення або порушення цілісності інформації, витоку, від порушення встановленого порядку її маршрутизації;

інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;

інфраструктура електронних комунікаційних мереж – технічні засоби електронних комунікацій, крім кінцевого обладнання, а також будівлі, вежі, антени, опори та інші інженерні споруди, що використовуються для організації електронних комунікацій, а також їх частина (елементи інфраструктури електронних комунікаційних мереж);

кабельна каналізація електронних комунікаційних мереж – інженерні споруди, що включають кабелепроводи, оглядові пристрої, станційні кабельні шахти, колектори, обладнання та інше оснащення, що призначені для прокладання, монтажу та експлуатаційного обслуговування кабелів електронних комунікацій;

канал електронних комунікацій – сукупність технічних засобів, призначених для перенесення електричних сигналів між двома пунктами електронної комунікаційної мережі, і який характеризується смугою частот та/або швидкістю передачі;

канал кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж – окремо виділені місця обмеженої ємності в інфраструктурі об'єктів будівництва (у тому числі кабельній каналізації електронних комунікаційних мереж), транспорту, електроенергетики, що призначені для прокладання кабелів електронних комунікацій;

кінцеве обладнання – обладнання, призначене для з'єднання з пунктом закінчення електронної комунікаційної мережі з метою забезпечення доступу до електронних комунікаційних послуг;

лінія електронних комунікаційних мереж – частина технічних засобів електронних комунікацій, які створюють середовище розповсюдження електромагнітних сигналів по радіо, провідних, оптичних чи інших електромагнітних системах між технічними засобами електронних комунікацій, призначеними для передавання/приймання електромагнітних сигналів, та/або кінцевим обладнанням;

ліцензія на використання номерного ресурсу – документ, що засвідчує право постачальника електронних комунікаційних послуг на використання частки номерного ресурсу на конкретній території та/або в електронній комунікаційній мережі протягом визначеного строку;

моніторинг якості електронних комунікаційних послуг – збирання, оброблення, збереження, аналіз даних про показники якості електронних комунікаційних послуг;

Національний план нумерації України – нормативно-правовий акт, який визначає структуру номерного ресурсу та простір нумерації електронних комунікаційних мереж загального користування;

національний регулятор – національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку;

номерний ресурс – сукупність цифрових знаків, що використовуються для позначення (ідентифікації) мереж, послуг, абонентів в електронних комунікаційних мережах загального користування;

оператор – постачальник електронних комунікаційних послуг, який при здійсненні діяльності із надання електронних комунікаційних послуг експлуатує електронні комунікаційні мережі та/або використовує номерний, радіочастотний ресурси;

оператор віртуальної електронної комунікаційної мережі (віртуальний оператор) – постачальник електронних комунікаційних послуг рухомого (мобільного) зв'язку, який при здійсненні діяльності із надання електронних комунікаційних послуг експлуатує електронні комунікаційні мережі іншого оператора, використовує номерний ресурс та не використовує радіочастотний ресурс;

оптовий ринок електронних комунікаційних послуг – сфера обігу електронних комунікаційних послуг, що надаються постачальниками електронних комунікаційних послуг іншим постачальникам електронних комунікаційних послуг для подальшого їх використання в процесі надання (продажу) електронних комунікаційних послуг споживачам;

оригінація трафіка – послуга із встановлення та підтримки електронною комунікаційною мережею оператора фізичних та/або логічних з'єднань від кінцевого обладнання абонентів, які ініціюють з'єднання, до точки взаємоз'єднання з електронною комунікаційною мережею іншого оператора, для отримання послуг термінації трафіка та/або транзиту трафіка;

первинний розподіл номерного ресурсу – виділення оператору частки номерного ресурсу із зазначенням, у тому числі індексів, ємності номерів, певних кодів мереж, послуг, для використання на електронній комунікаційній мережі з метою надання електронних комунікаційних послуг;

передавання даних – передавання інформації у вигляді даних з використанням електронних комунікаційних мереж;

перенесення абонентського номера – електронна комунікаційна послуга, що надається абоненту за його заявою, яка полягає у збереженні за абонентом наданого йому постачальником електронних комунікаційних послуг абонентського номера з метою використання цього номера для отримання електронних комунікаційних послуг у мережі іншого постачальника електронних комунікаційних послуг, що надає електронні комунікаційні послуги на території України згідно із законодавством України;

персональний номер – абонентський номер, що присвоюється зареєстрованому абоненту за його заявою у порядку, встановленому національним регулятором, централізовано адмініструється і може використовуватися цим абонентом для отримання відповідно до договору про надання електронних комунікаційних послуг незалежно від географічного регіону України і типу цих послуг;

попереднє регулювання – регуляторні зобов'язання, спрямовані на розвиток економічної конкуренції на ринках електронних комунікаційних послуг, необхідність накладення яких визначається національним регулятором за результатами проведеного аналізу таких ринків та покладаються на визначених національним регулятором постачальників електронних комунікаційних послуг з істотною ринковою перевагою;

послуги пропуску трафіка – електронні комунікаційні послуги щодо здійснення оригінації та/або термінації та/або транзиту трафіка, що надаються постачальником електронних комунікаційних послуг іншим постачальникам електронних комунікаційних послуг;

постачальник електронних комунікаційних послуг – суб'єкт господарювання, який здійснює та/або має право на здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій;

постачальник електронних комунікаційних послуг з істотною ринковою перевагою на ринку певних електронних комунікаційних послуг (постачальник з істотною ринковою перевагою) – постачальник електронних комунікаційних послуг, у тому числі оператор, або група постачальників електронних комунікаційних послуг, у тому числі операторів, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими у розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", частка доходу якого (якої) на визначеному національним регулятором ринку певних електронних комунікаційних послуг протягом року, що передуює проведенню аналізу ринку, перевищує 25 відсотків сумарного доходу всіх постачальників електронних комунікаційних послуг, отриманого на цьому ринку за той самий період часу, та/або якщо внаслідок технологічного процесу надання послуги іншому постачальнику електронних комунікаційних послуг, її може бути надано тільки в мережі цього постачальника електронних комунікаційних послуг;

постачальник послуг кешування – суб'єкт господарювання, який надає послуги автоматичного, проміжного і тимчасового зберігання інформації, яке здійснюється з єдиною метою – зробити більш ефективною наступну передачу інформації іншим споживачам електронної комунікаційної послуги на їхню вимогу;

постачальник послуг хостингу – суб'єкт господарювання, який надає послуги зберігання інформації та забезпечення доступу до неї через мережу Інтернет;

пропуск трафіка – проходження трафіка між елементами однієї або різних електронних комунікаційних мереж;

пункт закінчення електронної комунікаційної мережі – місце стику (з'єднання) електронної комунікаційної мережі та кінцевого обладнання;

регуляторна звітність – визначені рішенням національного регулятора періодичні відомості та/або дані, у тому числі такі, що містять фінансово-економічні показники діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг, необхідні національному регулятору для виконання своїх повноважень та завдань;

регуляторні зобов'язання – зобов'язання, що встановлюються національним регулятором на постачальників з істотною ринковою перевагою на ринку електронних комунікаційних послуг за результатами проведеного аналізу;

ресурси електронних комунікаційних мереж – наявні в електронних комунікаційних мережах кількість номерів (номерний ресурс), кількість і пропускна спроможність проводових ліній з металевими жилами, оптичними волокнами, радіоліній, каналів, трактів для передавання інформації, комутаційних станцій та вузлів, радіочастотний ресурс;

ринку певних електронних комунікаційних послуг – оптовий або роздрібний ринок, на якому здійснюється обіг електронних комунікаційних послуг, які здатні задовольнити потреби споживачів, постачальників електронних комунікаційних послуг щодо ціни, їх цільового використання, умов конкуренції та структури пропозицій і попиту;

роздрібний ринок електронних комунікаційних послуг – сфера обігу електронних комунікаційних послуг, що надаються постачальниками електронних комунікаційних послуг споживачам електронних комунікаційних послуг;

розподіл номерного ресурсу – виділення номерного ресурсу з визначеного діапазону номерів для надання електронних комунікаційних послуг;

розрахункова такса – сума, що визначає розмір оплати за доступ до ресурсів електронних комунікаційних мереж операторів (здійснення доступу) для пропуску одиниці трафіка і застосовується у взаємовідносинах між операторами;

розрахункова такса за послугу пропуску трафіка – розмір плати за оригінацію трафіка, термінацію або транзит одиниці трафіка між електронними комунікаційними мережами операторів;

роумінг національний – електронна комунікаційна послуга, яка забезпечує можливість абонентам одного постачальника електронних комунікаційних послуг, що надає послуги рухомого (мобільного) зв'язку на території України, отримувати електронні комунікаційні послуги в електронній комунікаційній мережі іншого постачальника (постачальників) електронних комунікаційних послуг рухомого (мобільного) зв'язку у межах України;

рухомий (мобільний) зв'язок – електронні комунікації із застосуванням радіотехнологій, під час яких кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися в межах усіх пунктів закінчення електронної комунікаційної мережі;

спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж – використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж спільно декількома постачальниками електронних комунікаційних послуг на договірних засадах за наявності технічної можливості;

споживач електронних комунікаційних послуг (споживач) – юридична або фізична особа, яка потребує, замовляє та/або отримує електронні комунікаційні послуги для власних потреб;

споруди електронних комунікаційних мереж – будівлі, вежі, антени, інженерні споруди та інші споруди, що використовуються для організації електронних комунікацій;

сталість електронної комунікаційної мережі – властивості електронної комунікаційної мережі зберігати повністю або частково свої функції за умови впливу на неї дестабілізуючих чинників;

суб'єкти ринку електронних комунікацій – постачальники електронних комунікаційних послуг, споживачі електронних комунікаційних послуг, виробники та/або постачальники технічних засобів електронних комунікацій;

тарифна одиниця (одиниця тарифікації) послуги – одиниця обсягу послуги (тривалість часу, обсяг даних, кількість повідомлень, сеансів зв'язку), за якою здійснюється її тарифікація;

тарифний план – сукупність пропозицій, запропонованих споживачеві постачальником електронних комунікаційних послуг щодо вартості, умов та обсягу надання певних послуг;

термінація трафіка – послуга з встановлення, підтримки електронною комунікаційною мережею оператора фізичних та/або логічних з'єднань, пропуск трафіка між електронною комунікаційною мережею, з якої надходять виклики або ініціюються з'єднання, та кінцевим обладнанням, до якого спрямовуються виклики або ініціюються з'єднання;

технічні засоби електронних комунікацій – електронне комунікаційне обладнання, станційні та лінійні споруди, призначені для утворення електронних комунікаційних мереж;

транзит трафіка – послуга з встановлення, підтримки електронною комунікаційною мережею оператора фізичних та/або логічних з'єднань, пропуск трафіка між двома іншими електронними комунікаційними мережами;

транспортна електронна комунікаційна мережа – мережа, що забезпечує передавання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду між підключеними до неї електронними комунікаційними мережами доступу;

трафік – сукупність інформаційних сигналів, що передаються за допомогою технічних засобів постачальників електронних комунікаційних послуг за визначений інтервал часу, включаючи інформаційні дані споживача та/або службову інформацію;

фіксований зв'язок – електронні комунікації, що здійснюються із застосуванням стаціонарного (нерухомого) кінцевого обладнання.

Термін "близькі особи" – у значенні, визначеному Законом України "Про запобігання корупції".

Стаття 2. Мета Закону

1. Метою цього Закону є забезпечення повсюдного надання електронних комунікаційних послуг достатніх асортименту, обсягу та якості шляхом обмеженого регулювання ринкових відносин для сприяння ефективному функціонуванню відкритого і справедливого конкурентного ринку. Закон визначає засади захисту прав споживачів у сфері електронних комунікацій та контролю у сфері електронних комунікацій з боку держави.

Стаття 3. Призначення електронних комунікацій

1. Сфера електронних комунікацій є складовою частиною галузі зв'язку України.
2. Електронні комунікації є невід'ємною частиною виробничої та соціальної інфраструктури України і призначені для задоволення потреб фізичних та юридичних осіб, держави в електронних комунікаційних послугах.

Стаття 4. Законодавство про електронні комунікації

1. Законодавство України про електронні комунікації складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Стаття 5. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на відносини суб'єктів ринку електронних комунікацій щодо надання та отримання електронних комунікаційних послуг і використання електронних комунікаційних мереж загального користування.
2. Дія цього Закону не поширюється на електронні комунікаційні мережі, що не взаємодіють з електронними комунікаційними мережами загального користування, за винятком їх використання в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду, а також під час проведення антитерористичної операції.

Стаття 6. Принципи організації державного управління, регулювання та діяльності у сфері електронних комунікацій

1. Побудова та функціонування системи державного управління та державного регулювання у сфері електронних комунікацій базується на таких принципах:
  - 1) чіткого розподілу та розмежування функцій державного управління та регулювання, а також повноважень державних органів щодо визначення, формування та реалізації державної політики;
  - 2) узгодженості, послідовності, взаємодоповнюваності цілей та діяльності різних державних органів та місцевого самоврядування;
  - 3) поєднання централізації та децентралізації у повноваженнях державних органів та місцевого самоврядування;
  - 4) ефективного поєднання, повноти та сумісності функцій у межах повноважень державного органу;

5) залучення громадськості до підготовки, прийняття та моніторингу виконання регуляторних актів та інших рішень, які стосуються розвитку та функціонування сфери електронних комунікацій;

6) публічності діяльності та підзвітності державних органів у сфері електронних комунікацій громадськості.

2. Основними принципами діяльності у сфері електронних комунікацій є:

1) доступ споживачів до загальнодоступних послуг, які необхідні їм для задоволення власних потреб, участі в політичному, економічному та громадському житті;

2) взаємодія та взаємозв'язаність електронних комунікаційних мереж для забезпечення можливості зв'язку між споживачами всіх мереж;

3) забезпечення сталості електронних комунікаційних мереж і управління цими мережами на основі єдиних стандартів, норм та правил;

4) державна підтримка розвитку вітчизняного виробництва технічних засобів електронних комунікацій;

5) заохочення конкуренції в інтересах споживачів електронних комунікаційних послуг;

6) збільшення обсягів електронних комунікаційних послуг, їх переліку та утворення нових робочих місць;

7) впровадження світових досягнень у сфері електронних комунікацій, залучення, використання вітчизняних та іноземних матеріальних і фінансових ресурсів, новітніх технологій, управлінського досвіду;

8) сприяння розширенню міжнародного співробітництва у сфері електронних комунікацій та розвитку глобальної електронної комунікаційної мережі;

9) забезпечення доступу споживачів до інформації про порядок отримання та якість електронних комунікаційних послуг;

10) ефективність, прозорість регулювання у сфері електронних комунікацій;

11) створення сприятливих умов діяльності у сфері електронних комунікацій та ринку електронних комунікаційних послуг;

12) державне регулювання спільного використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж у випадках, встановлених цим Законом;

13) забезпечення надання послуг з урахуванням вимог інформаційної безпеки та захисту персональних даних споживачів.

3. Надання електронних комунікаційних послуг на території України є виключним правом юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців з місцезнаходженням (місцем проживання) на території України, які зареєстровані відповідно до законодавства України.

Стаття 7. Мова у сфері електронних комунікацій

1. Мова у сфері електронних комунікацій визначається статтею 25 Закону України "Про засади державної мовної політики".

Стаття 8. Обліково-звітний час у сфері електронних комунікацій

1. При здійсненні діяльності у сфері електронних комунікацій застосовується єдиний обліково-звітний час – київський.

2. У міжнародних електронних комунікаціях обліково-звітний час визначається міжнародними договорами України.

Стаття 9. Охорона таємниці телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, безпека електронних комунікацій

1. Охорона таємниці телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються технічними засобами електронних комунікацій, та інформаційна безпека електронних комунікаційних мереж гарантуються Конституцією та законами України.
2. Зняття інформації з електронних комунікаційних мереж заборонене, крім випадків, передбачених виключно законом.
3. Постачальники електронних комунікаційних послуг зобов'язані вживати відповідних технічних та організаційних заходів для забезпечення безпеки електронних комунікаційних мереж та послуг з метою гарантування цілісності своїх електронних комунікаційних мереж і безперервності надання електронних комунікаційних послуг. У разі порушення безпеки чи втрати цілісності електронних комунікаційних мереж постачальники електронних комунікаційних послуг повинні невідкладно сповіщати про це національного регулятора.

Стаття 10. Взаємодія постачальників електронних комунікаційних послуг з державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими особами

1. Взаємодія постачальників електронних комунікаційних послуг з державними органами та органами місцевого самоврядування стосовно отримання ними електронних комунікаційних послуг здійснюється на договірних засадах відповідно до законодавства України.
2. Власники залізничних вокзалів, аеропортів, морських і річкових портів, пристаней, автовокзалів (автостанцій), а також контрольно-пропускних пунктів на державному кордоні, станцій технічного обслуговування, готелів, мотелів зобов'язані організувати надання електронних комунікаційних послуг у достатніх обсягах.

Стаття 11. Науково-технічне забезпечення функціонування і розвитку електронних комунікацій

1. Науково-технічне забезпечення функціонування і розвитку електронних комунікацій здійснюється шляхом організації наукових досліджень, створення нормативно-правової бази та розроблення нормативної документації, гармонізації національних стандартів з міжнародними стандартами, впровадження нових технологій та засобів електронних комунікацій.

Глава II

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ

Стаття 12. Повноваження Верховної Ради України у сфері електронних комунікацій

1. Визначення засад державної політики та законодавче регулювання відносин у сфері електронних комунікацій здійснює Верховна Рада України.

Стаття 13. Органи управління у сфері електронних комунікацій

1. Державне управління у сфері електронних комунікацій здійснюють:

Кабінет Міністрів України;

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій;

інші органи виконавчої влади відповідно до закону.

Стаття 14. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері електронних комунікацій

1. Кабінет Міністрів України:

- 1) забезпечує проведення державної політики у сфері електронних комунікацій;
- 2) забезпечує рівні умови розвитку всіх форм власності у сфері електронних комунікацій;
- 3) здійснює управління об'єктами державної власності у сфері електронних комунікацій;
- 4) визначає правові та організаційні засади управління та користування електронними комунікаційними мережами загального користування в умовах надзвичайної ситуації в електронних комунікаціях, надзвичайної ситуації, надзвичайного та воєнного стану;
- 5) спрямовує і координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері електронних комунікацій.

Стаття 15. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій:

- 1) розробляє пропозиції щодо державної політики у сфері електронних комунікацій, забезпечує формування і реалізує її у межах своїх повноважень;
- 2) розробляє проекти законів, інших нормативно-правових актів;
- 3) розробляє та затверджує нормативно-правові акти та нормативні документи з питань, віднесених до його компетенції;
- 4) визначає вимоги щодо показників та методів вимірювання якості електронних комунікаційних послуг;
- 5) встановлює рівні показників якості універсальних послуг та методи їх вимірювання;
- 6) забезпечує формування, реалізує та впроваджує технічну політику у сфері електронних комунікацій, стандартизації, підтвердження відповідності технічних засобів електронних комунікацій;
- 7) організовує та відповідає за розроблення стандартів та методик випробувань у сфері електронних комунікацій;
- 8) затверджує технічні вимоги до електронних комунікаційних мереж, засобів і об'єктів електронних комунікацій, елементів інфраструктури електронних комунікаційних мереж, погоджує державні будівельні норми в частині, що стосуються інфраструктури електронних комунікаційних мереж;
- 9) розробляє за участю національного регулятора, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади Концепцію розвитку електронних комунікацій України, спрямовану на досягнення стратегічних інтересів та міжнародної конкурентоздатності України;
- 10) розробляє прогнози розвитку електронних комунікаційних мереж та послуг;
- 11) організовує наукове забезпечення функціонування і розвитку сфери електронних комунікацій;
- 12) організовує проведення досліджень та розробку рекомендацій щодо конвергенції комп'ютерних та електронних комунікаційних технологій;
- 13) інформує суб'єктів ринку електронних комунікацій про політику та стратегію розвитку електронних комунікаційних мереж загального користування;
- 14) вирішує в межах компетенції питання щодо забезпечення надання електронних комунікаційних послуг для потреб державної системи урядового зв'язку, національної системи конфіденційного зв'язку, органів безпеки, оборони, охорони правопорядку;
- 15) вирішує в межах компетенції в установленому порядку питання щодо готовності функціонування електронних комунікаційних мереж загального користування в умовах

надзвичайних ситуацій, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції;

16) отримує в установленому порядку безоплатно від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, національного регулятора, суб'єктів ринку електронних комунікацій документи, матеріали та інформацію, передбачену законодавством і необхідну для виконання своїх повноважень;

17) здійснює співробітництво з міжнародними організаціями та відповідними органами інших держав;

18) виконує обов'язки Адміністрації зв'язку України;

19) здійснює інші повноваження відповідно до закону.

2. Забезпечення формування технічної політики у сфері електронних комунікацій здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, шляхом:

1) розроблення та затвердження концепцій та програм розвитку сфери електронних комунікацій;

2) розробки перспективних планів та умов впровадження інноваційних технологій, зокрема широкосмугового доступу до мережі Інтернет;

3) розробки та затвердження технічних регламентів, національних стандартів та інших нормативних документів у сфері електронних комунікацій.

Глава III

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ

Стаття 16. Мета і засоби державного регулювання у сфері електронних комунікацій

1. Метою державного регулювання у сфері електронних комунікацій є забезпечення балансу інтересів держави, постачальників електронних комунікаційних послуг, споживачів таких послуг, а також максимальне задоволення попиту споживачів на електронні комунікаційні послуги, створення сприятливих організаційних та економічних умов для залучення інвестицій, збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості, забезпечення розвитку та модернізації електронних комунікаційних мереж з урахуванням інтересів національної безпеки та оборони.

2. Засобами державного регулювання у сфері електронних комунікацій є:

1) нормативно-правове регулювання;

2) реєстрація діяльності суб'єктів господарювання у сфері електронних комунікацій та ліцензування обмежених ресурсів (номерного та/або радіочастотного ресурсу);

3) формування та реалізація цінової і тарифної політики;

4) здійснення нагляду (контролю);

5) застосування заходів впливу у випадку виявлення порушень законодавства;

6) інші передбачені цим Законом засоби державного регулювання.

3. Суб'єкти владних повноважень при наданні адміністративних послуг, підготовці та прийнятті рішень, розгляді звернень та скарг суб'єктів ринку електронних комунікацій повинні дотримуватись наступних принципів взаємодії:

- 1) здійснення діяльності виключно у відповідності до закону, наданих повноважень та встановлених процедур;
- 2) рівності по відношенню до будь-яких суб'єктів ринку електронних комунікацій, які перебувають в одній і тій же ситуації, особливо в умовах надання адміністративних послуг за конкурсними (тендерними) процедурами;
- 3) неупередженого ставлення до будь-яких суб'єктів ринку електронних комунікацій, відмови від врахування будь-яких чинників, які прямо не передбачені нормативно-правовими актами, максимального використання для порівняння та оцінки показників, які мають кількісні характеристики;
- 4) здійснення заходів державного примусу, обмеження прав виключно на пропорційній основі без надмірності, в тій мірі, в якій це потрібно для досягнення поставленої мети;
- 5) виконання обов'язків, здійснення повноважень в розумно стислі терміни, які обґрунтовуються лише змістом необхідних для цього процедур;
- 6) обов'язкового надання процедурної можливості всім суб'єктам ринку електронних комунікацій приймати особисту участь у розгляді всіх питань, що стосуються рішень, які впливають на їх права або інтереси.

Стаття 17. Орган державного регулювання у сфері електронних комунікацій

1. Державне регулювання у сфері електронних комунікацій здійснює національний регулятор відповідно до цього Закону та інших актів законодавства.

2. Національний регулятор є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України.

Національний регулятор утворюється Президентом України та не входить до системи органів виконавчої влади.

3. Голова національного регулятора щороку не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним, подає Президенту України та Верховній Раді України письмовий звіт про діяльність національного регулятора за звітний рік.

4. Основними принципами діяльності національного регулятора є:

- 1) законність;
- 2) ефективність державного регулювання;
- 3) незалежність;
- 4) неупередженість і передбачуваність державного регулювання;
- 5) об'єктивність під час прийняття рішень;
- 6) відкритість і прозорість процедур державного регулювання;
- 7) відсутність дискримінації;
- 8) колегіальність прийняття рішень відповідно до закону.

5. Незалежність національного регулятора у його діяльності гарантується:

- 1) регламентацією виключно законом взаємодії національного регулятора з органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування;
- 2) встановленим цим Законом порядком призначення на посади та звільнення з посад членів національного регулятора;

- 3) належним фінансовим забезпеченням діяльності національного регулятора, встановленим законом;
- 4) іншими засобами, визначеними цим Законом.

Національний регулятор під час здійснення своїх повноважень є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. Незаконне втручання у здійснення національним регулятором наданих законом повноважень забороняється і тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

6. Національний регулятор за потреби взаємодіє з органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування шляхом:

ініціювання розгляду та участі у розгляді питань, пов'язаних зі сферами регулювання, у тому числі підготовки пропозицій щодо шляхів врегулювання відповідних відносин;

внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проектів законів та актів Кабінету Міністрів України;

направлення проектів нормативно-правових актів національного регулятора до органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування для висловлення позиції.

Мотивоване та обґрунтоване відхилення пропозицій та зауважень органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування щодо проектів нормативно-правових актів національного регулятора не є перешкодою у прийнятті відповідних актів.

7. Національний регулятор є юридичною особою і має відокремлене майно, що є державною власністю.

Національний регулятор має печатку із своїм найменуванням і зображенням Державного Герба України.

Стаття 18. Структура національного регулятора

1. Національний регулятор складається з 7 членів національного регулятора.

Членами національного регулятора є Голова та інші члени національного регулятора.

Для забезпечення виконання покладених на національний регулятор повноважень діє апарат національного регулятора, який забезпечує діяльність національного регулятора, в тому числі виконує організаційну, технічну, юридичну, аналітичну, інформаційно-довідкову та іншу роботу, необхідну для ефективного функціонування національного регулятора.

Структура, штатний розпис національного регулятора затверджуються Головою національного регулятора в межах затвердженої Президентом України граничної чисельності національного регулятора.

Працівники апарату національного регулятора є державними службовцями.

Національний регулятор для здійснення своїх повноважень може утворювати територіальні органи як структурні підрозділи його апарату. Територіальні органи національного регулятора діють від імені національного регулятора в межах отриманих від нього повноважень.

Положення про структурні підрозділи апарату національного регулятора, у тому числі територіальні органи, затверджує голова національного регулятора.

Стаття 19. Порядок призначення на посади та звільнення з посад, повноваження членів національного регулятора

1. Голова та інші члени національного регулятора призначаються на посади та звільняються з посад Президентом України відповідно до вимог цього Закону шляхом видання відповідного указу.

Національний регулятор набуває повноважень з моменту призначення більше половини його загального кількісного складу.

2. Членом національного регулятора може бути громадянин України, який володіє державною мовою та однією з офіційних мов Ради Європи, має повну вищу (профільну, економічну або юридичну) освіту, бездоганну ділову репутацію, загальний стаж роботи не менше семи років, досвід роботи на керівних посадах не менше п'яти років упродовж останніх десяти років.

Не може бути призначена на посаду члена національного регулятора особа, яка:

1) протягом одного року до призначення на посаду входила до складу керівних органів політичної партії або перебувала у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією;

2) має представницький мандат або бере участь у діяльності політичних партій;

3) володіє прямо або опосередковано корпоративними правами будь-якого постачальника електронних комунікаційних послуг, оператора поштового зв'язку, виробника технічних засобів електронних комунікацій, діяльність якого відповідно до цього Закону та інших законів регулюється національним регулятором, у тому числі коли власниками таких корпоративних прав є її близькі особи;

4) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

5) має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;

6) відповідно до вироку суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати відповідні посади;

7) у разі призначення буде безпосередньо підпорядкована особі, яка є її близькою особою;

8) відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" не подала декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік або не пройшла спеціальну перевірку;

9) має громадянство іншої держави.

3. Строк повноважень членів національного регулятора становить шість років. Одна і та сама особа не може обіймати таку посаду понад два строки підряд.

4. Голова національного регулятора:

1) очолює національний регулятор та головує на його засіданнях;

2) здійснює керівництво поточною діяльністю національного регулятора та вирішує всі питання діяльності національного регулятора, за винятком тих, які належать до компетенції національного регулятора як колегіального органу;

3) діє без довіреності від імені національного регулятора у межах, встановлених законодавством України;

4) представляє національного регулятора у відносинах із державними органами інших держав з питань, пов'язаних із сферами, в яких здійснює державне регулювання, міжнародними організаціями;

5) скликає і проводить засідання національного регулятора, вносить питання до розгляду на його засіданнях, підписує протоколи засідань та рішення національного регулятора, затверджує порядок денний засідання національного регулятора;

6) видає накази, розпорядження з питань, що належать до його компетенції;

- 7) затверджує структуру, штатний розпис національного регулятора, положення про структурні підрозділи апарату національного регулятора, у тому числі про територіальні органи;
- 8) приймає на роботу і звільняє з роботи працівників апарату національного регулятора, застосовує заходи заохочення та накладає дисциплінарні стягнення на працівників апарату національного регулятора відповідно до закону;
- 9) підписує документи, які видаються відповідно до рішень національного регулятора;
- 10) представляє інтереси національного регулятора у Кабінеті Міністрів України, має право брати участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу;
- 11) подає Президенту України пропозиції щодо призначення на посади та звільнення з посад інших членів національного регулятора;
- 12) подає бюджетній раді національного регулятора розрахунок видатків національного регулятора на наступний рік (проект кошторису);
- 13) представляє на засіданні Верховної Ради України річний звіт про діяльність національного регулятора;
- 14) виконує інші функції, необхідні для здійснення діяльності національним регулятором (крім віднесених до компетенції національного регулятора як колегіального органа), у тому числі функції, які впливають із цього Закону.

У разі тимчасової відсутності голова національного регулятора покладає виконання своїх обов'язків на одного з інших членів національного регулятора.

5. Розподіл функцій між членами національного регулятора та їх взаємозамінність, а також виконання іншим членом національного регулятора обов'язків голови, за умови якщо головою не покладено виконання обов'язків на жодного іншого члена національного регулятора встановлюється національним регулятором.

6. Голова, інший член національного регулятора до закінчення строку його повноважень звільняється з посади Президентом України у разі:

- 1) подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням;
- 2) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я протягом чотирьох місяців підряд;
- 3) припинення громадянства України, наявності (набуття) громадянства іншої держави або виїзду на постійне місце проживання за межі України;
- 4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно нього;
- 5) володіння прямо або опосередковано корпоративними правами будь-якого постачальника електронних комунікаційних послуг, оператора поштового зв'язку, виробника технічних засобів електронних комунікацій, діяльність якого відповідно до цього Закону та інших законів регулюється національним регулятором, у тому числі коли власниками таких корпоративних прав є її близькі особи;
- 6) наявності інших підстав, передбачених законом.

Повноваження члена національного регулятора припиняються у разі набрання законної сили рішенням суду про визнання його недієздатним або обмеження його цивільної дієздатності, визнання безвісно відсутнім чи оголошення померлим, а також у разі його смерті.

Набуття повноважень новообраним Президентом України не може бути підставою для припинення повноважень членів національного регулятора.

Після закінчення строку повноважень Голова або член національного регулятора продовжує виконувати свої обов'язки до призначення відповідно нового Голови або члена національного регулятора.

7. Голова та інші члени національного регулятора мають право без довіреності представляти національного регулятора в суді.

Стаття 20. Засади роботи національного регулятора як колегіального органа

1. Основною формою роботи національного регулятора як колегіального органу є засідання, які проводяться за рішенням Голови національного регулятора.

Засідання національного регулятора є правомочним, якщо на ньому присутні більше половини його загального кількісного складу.

2. Рішення національного регулятора приймаються більшістю голосів від його загального кількісного складу. Голова та член національного регулятора мають по одному голосу кожен.

3. Порядок організації діяльності національного регулятора, у тому числі проведення його засідань, визначається регламентом, що затверджується національним регулятором.

Стаття 21. Акти національного регулятора

1. Національний регулятор розробляє і видає з питань, що належать до його компетенції, нормативно-правові акти, обов'язкові до виконання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами ринку електронних комунікацій, їх об'єднаннями, іншими юридичними і фізичними особами, контролює їх виконання.

2. Акти національного регулятора видаються у формі рішень, а у випадку виявлення за результатами проведення заходів нагляду (контролю) у сфері електронних комунікацій порушень вимог законодавства про електронні комунікації – у формі розпоряджень або попереджень.

3. Акти національного регулятора не потребують обов'язкового узгодження або схвалення органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування і не можуть відмінитися ними.

Нормативно-правові акти національного регулятора підлягають включенню до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Датою включення нормативно-правового акта національного регулятора до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів є наступний робочий день, після дня надходження такого акта до Міністерства юстиції України.

4. Нормативно-правові акти національного регулятора набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо більш пізній строк набрання чинності непередбачений у такому акті. Інші акти національного регулятора набирають чинності з дня їх прийняття, якщо цими актами не встановлено більш пізній строк набрання чинності.

Офіційним оприлюдненням нормативно-правового акта національного регулятора вважається перше опублікування його повного тексту в одному з періодичних друкованих видань "Офіційний вісник України", газетах "Урядовий кур'єр" чи "Голос України" або перше розміщення на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет залежно від того, де його оприлюднено раніше. Інші акти національного регулятора підлягають оприлюдненню шляхом розміщення на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет з урахуванням дотримання вимог законодавства про інформацію.

5. Акти національного регулятора можуть бути оскаржені виключно до суду.

У разі надходження до національного регулятора документів про оскарження до суду розпоряджень або попереджень національного регулятора на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет розміщується інформація про таке оскарження, його результати. Вказана інформація розміщується з дотриманням вимог законодавства про інформацію.

Стаття 22. Фінансове забезпечення здійснення діяльності національного регулятора

1. Фінансове забезпечення здійснення діяльності національного регулятора здійснюється за рахунок коштів спеціального фонду Державного бюджету України відповідно до кошторису національного регулятора.

2. Кошторис національного регулятора затверджується національним регулятором з урахуванням пропозицій бюджетної ради національного регулятора відповідно до цього Закону.

Голова національного регулятора подає проект кошторису бюджетній раді національного регулятора, до складу якої входять:

дві особи, визначені Президентом України;

дві особи, визначені Верховною Радою України;

дві особи, визначені Кабінетом Міністрів України;

дві особи, визначені Громадською радою національної комісії.

Бюджетна рада національного регулятора є постійно діючим органом, засідання якого проводяться у разі виникнення потреби у випадках, установлених цим Законом.

До повноважень бюджетної ради відноситься:

розгляд проекту бюджетного запиту національного регулятора на наступний бюджетний рік;

розгляд проекту кошторису національного регулятора та надання відповідних пропозицій.

Рішення бюджетної ради національного регулятора приймаються простою більшістю голосів.

Бюджетна рада національного регулятора діє відповідно до затвердженого нею регламенту.

Бюджетна рада національного регулятора після опрацювання проекту бюджетного запиту та проекту кошторису надає у разі потреби свої пропозиції до них, які мають враховувати:

оцінку ефективності виконання кошторису національного регулятора попереднього року;

доцільність та обґрунтованість призначення та розміру видатків.

Пропозиції бюджетної ради національного регулятора до проекту кошторису та затверджений національним регулятором кошторис розміщуються на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет.

Члени бюджетної ради національного регулятора здійснюють свої повноваження на громадських засадах.

При розробленні проекту Державного бюджету України на наступний бюджетний рік видатки на здійснення діяльності національного регулятора плануються на рівні, не нижче визначеного в бюджетному запиті національного регулятора.

У випадку, якщо до початку бюджетного року кошторис національного регулятора не затверджений у встановленому цим Законом порядку, фінансування діяльності національного регулятора здійснюється за кошторисом попереднього бюджетного року.

3. Джерелами фінансування здійснення діяльності національного регулятора є надходження до спеціального фонду Державного бюджету України:

внеску на регулювання відповідно до Податкового кодексу України у розмірі 0,2 відсотка від доходів постачальників електронних комунікаційних послуг, отриманих за надання електронних комунікаційних послуг, у тому числі іншим постачальникам електронних комунікаційних послуг, доходів операторів поштового зв'язку, отриманих за надання послуг поштового зв'язку;

15 відсотків рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України, визначеної і сплаченої платниками цієї плати відповідно до Податкового кодексу України.

4. Платниками внеску на регулювання є:

постачальники електронних комунікаційних послуг з дня, вказаного у їх повідомленні про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій;

оператори поштового зв'язку з дня їх включення до реєстру операторів поштового зв'язку.

Базою внеску на регулювання є дохід платників, отриманий за надання електронних комунікаційних послуг, послуг поштового зв'язку відповідно за звітний квартал. У разі неможливості визначення окремо доходу постачальника електронних комунікаційних послуг, оператора поштового зв'язку, отриманого за надання електронних комунікаційних послуг, послуг поштового зв'язку відповідно від іншого отриманого ними доходу, щоквартальний внесок на регулювання розраховується від загального доходу платника.

Внесок на регулювання сплачується платниками до спеціального фонду Державного бюджету України щоквартально відповідно до Податкового кодексу України. Внесок на регулювання підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника.

Стаття 23. Аудит національного регулятора

1. Аудит річної фінансової звітності національного регулятора проводиться не рідше одного разу на рік аудиторською фірмою, що має досвід у проведенні аудиту за міжнародними стандартами аудиту.

Одна й та сама аудиторська фірма не має права проводити аудит річної фінансової звітності національного регулятора більше ніж три роки поспіль.

2. Звіт про результати аудиту річної фінансової звітності національного регулятора разом з річним звітом національного регулятора про виконання кошторису за попередній рік подається бюджетній раді, Президентові України, Верховній Раді України, а також підлягає оприлюдненню не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним, на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет.

Стаття 24. Науково-методичне та інформаційне забезпечення діяльності національного регулятора

1. Національний регулятор для виконання покладених на нього завдань може утворювати консультативні та інші дорадчі органи. Положення про такі органи затверджуються національним регулятором.

2. Національний регулятор для науково-методичного та інформаційного забезпечення своєї діяльності, у тому числі збалансування у процесі діяльності національного регулятора інтересів суб'єктів ринку електронних комунікацій, може залучати вчених, експертів, консультантів, представників громадськості.

Стаття 25. Відповідальність посадових осіб національного регулятора

1. За порушення вимог цього Закону, інших актів законодавства, за невиконання або неналежне виконання своїх посадових обов'язків, внаслідок чого порушені права та інтереси суб'єктів ринку електронних комунікацій, які охороняються законом, Голова та інші члени національного регулятора і посадові особи апарату національного регулятора несуть відповідальність згідно із законом.

2. Голова та інші члени національного регулятора не несуть персональну відповідальність за прийняті колегіально рішення національного регулятора.

Стаття 26. Повноваження національного регулятора

1. Національний регулятор:

- 1) розробляє та подає у встановленому порядку Президентіві України проекти законодавчих актів та актів Президента України, а також Кабінетові Міністрів України – проекти законів та інших нормативно-правових актів у сфері електронних комунікацій,
- 2) бере участь у підготовці проектів законів, технічних регламентів, національних стандартів та інших нормативно-правових актів у сфері електронних комунікацій;
- 3) видає нормативно-правові акти з питань, що належать до компетенції національного регулятора, та контролює їх виконання;
- 4) затверджує кошторис національного регулятора з урахуванням пропозицій бюджетної ради, а також умови та форми оплати праці працівників національного регулятора в межах видатків, передбачених кошторисом на ці цілі;
- 5) розробляє та затверджує регламент національного регулятора;
- 6) видає офіційний бюлетень (періодичне електронне видання) і оприлюднює в ньому нормативно-правові акти, відомості, передбачені цим Законом, а також оприлюднює і надає інформацію за запитами відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації";
- 7) здійснює реєстрацію у сфері електронних комунікацій, встановлює порядок ведення і веде державний реєстр постачальників електронних комунікаційних послуг;
- 8) встановлює правила здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій, правила надання та отримання електронних комунікаційних послуг;
- 9) змінює структуру номерного ресурсу та простір нумерації, встановлює порядок розподілу та обліку номерного ресурсу, порядок надання послуг з перенесення абонентських номерів та порядок надання послуг національного роумінгу;
- 10) здійснює первинний розподіл та облік номерного ресурсу, а також видачу, переоформлення, видачу дубліката, продовження строку дії, анулювання ліцензій на використання номерного ресурсу, забезпечує нагляд (контроль) за використанням номерного ресурсу;
- 11) встановлює відповідно до закону порядок відкриття номерного ресурсу, в якому забезпечується утворення персональних номерів абонентів, та порядок адміністрування, присвоєння абонентам і обслуговування персональних номерів, визначає організацію, яка здійснює централізоване технічне адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів, а також встановлює тарифи на роботи (послуги) такої організації;
- 12) встановлює порядок формування тарифів на послуги з перенесення абонентських номерів;
- 13) забезпечує здійснення в установленому ним порядку моніторингу якості електронних комунікаційних послуг та оприлюднення його результатів;
- 14) визначає перелік показників якості наданих споживачам електронних комунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню постачальниками електронних комунікаційних послуг, а також встановлює порядок та строки їх оприлюднення;
- 15) здійснює відповідно до закону тарифне регулювання у сфері електронних комунікацій та встановлює порядок взаєморозрахунків між постачальниками електронних комунікаційних послуг;
- 16) погоджує постачальникам електронних комунікаційних послуг встановлення спеціальних тарифів для інвалідів та соціально незахищених осіб на універсальні послуги;
- 17) здійснює організаційно-правове забезпечення універсальних послуг та послуг пропуску трафіка;
- 18) отримує безоплатно від постачальників електронних комунікаційних послуг необхідну для виконання своїх повноважень статистичну та фінансову звітність, а також регуляторну

звітність та інформацію, що містить фінансово-економічні показники, у визначених національним регулятором обсягах, формах і порядку, та у визначені національним регулятором строки пояснення щодо виявлених за результатами аналізу поданої постачальниками електронних комунікаційних послуг регуляторній звітності та/або моніторингу якості електронних комунікаційних послуг ознак порушень законодавства у сфері електронних комунікацій;

19) здійснює в установленому ним порядку визначення оптових та роздрібних ринків певних електронних комунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення постачальників з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг;

20) встановлює, змінює, скасовує або залишає чинними регуляторні зобов'язання для постачальників з істотною ринковою перевагою на ринку певних електронних комунікаційних послуг;

21) отримує безоплатно від органів державної влади та органів місцевого самоврядування документи, матеріали, статистичну та іншу інформацію, визначену законодавством;

22) приймає в межах своєї компетенції рішення, в тому числі щодо усунення порушень, виявлених за результатами моніторингу якості електронних комунікаційних послуг, а також розпорядження та попередження, які є обов'язковими для виконання суб'єктами ринку електронних комунікацій;

23) здійснює нагляд (контроль) у сфері електронних комунікацій за додержанням суб'єктами ринку електронних комунікацій законодавства про електронні комунікації;

24) застосовує у межах своїх повноважень в установленому законодавством порядку адміністративно-господарські санкції до суб'єктів господарювання за порушення законодавства у сфері електронних комунікацій;

25) передає до Антимонопольного комітету України матеріали, що містять дані про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а також до правоохоронних органів матеріали, що містять дані про ознаки кримінального правопорушення;

26) звертається до суду з позовними заявами в разі порушення суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій, законодавства про електронні комунікації, у тому числі з позовними заявами про припинення юридичних осіб або припинення діяльності фізичних осіб – підприємців, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій;

27) регулює взаємодію постачальників електронних комунікаційних послуг при спільному використанні інфраструктури електронних комунікаційних мереж, взаємоз'єднанні електронних комунікаційних мереж, у тому числі щодо послуг пропуску трафіка, встановлює порядок маршрутизації трафіка;

28) встановлює порядок формування тарифів за доступ до інфраструктури електронних комунікаційних мереж;

29) розробляє та затверджує основні вимоги до договору про спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж, основні вимоги до договору про надання електронних комунікаційних послуг, порядок реєстрації абонентів, які отримують електронні комунікаційні послуги на підставі договору, укладеного не в письмовій формі;

30) створює сприятливі організаційні та економічні умови для залучення інвестицій у сферу електронних комунікацій;

31) забезпечує рівні умови діяльності у сфері електронних комунікацій;

32) забезпечує досудове вирішення спорів між суб'єктами ринку електронних комунікацій щодо спільного використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж та взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж, у тому числі щодо послуг пропуску

трафіка, надання послуг національного роумінгу, перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів;

33) здійснює співробітництво з відповідними органами регулювання у сфері електронних комунікацій інших держав;

34) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом та іншими законами.

Стаття 27. Відкритість діяльності національного регулятора

1. Національний регулятор забезпечує відкритість своєї діяльності відповідно до цього Закону та Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2. Порядок денний засідань національного регулятора підлягає оприлюдненню на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет не менше ніж за один робочий день до проведення засідання.

3. Засідання національного регулятора можуть проводитись у формі відкритих або закритих слухань. У разі розгляду питань, що мають важливе суспільне значення, засідання проводяться у формі відкритих слухань, у яких мають право брати участь суб'єкти ринку електронних комунікацій і громадські об'єднання в порядку, встановленому регламентом національного регулятора.

4. Національний регулятор інформує громадськість про результати своєї роботи, оприлюднює в засобах масової інформації, в тому числі друкованих виданнях, нормативно-правові акти, відомості, передбачені законодавством, та іншу інформацію з питань своєї діяльності.

5. Національний регулятор оприлюднює на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет свій кошторис, а також не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним, річний звіт про діяльність національного регулятора та звіт про виконання кошторису за звітний рік.

Стаття 28. Діяльність національного регулятора щодо захисту прав споживачів

1. З метою захисту прав споживачів національний регулятор співпрацює з організаціями, які представляють інтереси споживачів, забезпечує такі організації, а також самих споживачів необхідною інформацією щодо діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг, за винятком випадків, коли ця інформація є інформацією з обмеженим доступом.

2. Споживачі мають право звертатися до національного регулятора для вирішення будь-яких питань, що належать до його повноважень. Національний регулятор здійснює аналіз та узагальнення звернень і пропозицій споживачів з питань, що належать до його компетенції, за наслідками їх розгляду вживає відповідних заходів реагування.

Стаття 29. Аналіз ринків електронних комунікаційних послуг

1. Аналіз ринків електронних комунікаційних послуг проводиться на підставі рішення національного регулятора з метою визначення доцільності застосування попереднього регулювання та визначення постачальників електронних комунікаційних послуг, на яких воно буде спрямоване.

У рішенні про проведення аналізу ринку електронних комунікаційних послуг зазначаються:

назва ринку;

основні споживчі характеристики ринку;

перелік постачальників електронних комунікаційних послуг, які надають електронні комунікаційні послуги на ринку, на якому проводиться аналіз;

перелік фінансово-економічних показників діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг, які необхідні для формування бази для проведення аналізу ринку;

перелік форм звітності, які будуть використовуватись при проведенні аналізу;

строки проведення аналізу.

2. Аналіз ринку певної електронної комунікаційної послуги проводиться національним регулятором за наступними критеріями:

дохід постачальників електронних комунікаційних послуг, отриманий на ринку певної електронної комунікаційної послуги;

технологічний процес надання певної послуги іншому постачальнику електронної комунікаційної послуги.

Порядок визначення ринків певних електронних комунікаційних послуг, проведення їх аналізу, визначення постачальників з істотною ринковою перевагою на ринку електронних комунікаційних послуг, установлюється національним регулятором.

Національний регулятор визначає доцільність застосування попереднього регулювання за результатами аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг за такими критеріями:

рівень концентрації ринку (зосередження частки доходів від надання електронних комунікаційних послуг на ринку певних електронних комунікаційних послуг у окремої кількості постачальників таких послуг);

наявність значних (високих та постійних) бар'єрів для входження на ринок електронних комунікаційних послуг інших постачальників електронних комунікаційних послуг;

наявність постачальників з істотною ринковою перевагою на ринку електронних комунікаційних послуг.

У разі виявлення одного чи кількох з вищенаведених критеріїв, ринок вважається таким, на якому є доцільним застосування попереднього регулювання.

3. Якщо за результатами проведеного аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг ринок є таким, на якому доцільно застосовувати попереднє регулювання, національний регулятор визначає постачальників з істотною ринковою перевагою та встановлює для них регуляторні зобов'язання, передбачені статтею 51 цього Закону, або змінює чи залишає чинними раніше встановлені для них регуляторні зобов'язання.

При визначенні постачальника з істотною ринковою перевагою враховується дохід постачальника електронних комунікаційних послуг та/або особливість технологічного процесу надання послуги постачальником електронних комунікаційних послуг іншому постачальнику електронних комунікаційних послуг.

Якщо за результатами проведеного аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг ринок є таким, на якому недоцільно застосовувати попереднє регулювання, національний регулятор не визначає постачальників з істотною ринковою перевагою та не встановлює регуляторних зобов'язань, передбачених статтею 51 цього Закону, або скасовує встановлені раніше регуляторні зобов'язання для постачальників з істотною ринковою перевагою, і такі постачальники більше не вважаються постачальниками з істотною ринковою перевагою.

Аналіз ринку певних електронних комунікаційних послуг та перегляд регуляторних зобов'язань проводиться на підставі рішення національного регулятора не раніше ніж через три роки після прийняття національним регулятором рішення про результати проведення останнього аналізу відповідного ринку електронних комунікаційних послуг.

За результатами розгляду обґрунтованого звернення постачальника електронних комунікаційних послуг національний регулятор може прийняти рішення про дострокове проведення аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг та перегляд встановлених раніше регуляторних зобов'язань для постачальників з істотною ринковою перевагою. Такий аналіз може бути проведено не раніше ніж через один рік після прийняття національним регулятором рішення про результати проведення останнього аналізу відповідного ринку електронних комунікаційних послуг.

4. За результатами аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг, національний регулятор приймає рішення, у якому зазначаються:

висновки про рівень концентрації на ринку;

обставини, які не сприяють підвищенню конкурентоспроможності на ринку;

постачальник (постачальники) з істотною ринковою перевагою;

регуляторні зобов'язання, передбачені статтею 51 цього Закону, що встановлюються для постачальника з істотною ринковою перевагою.

5. Постачальники електронних комунікаційних послуг можуть в судовому порядку оскаржити рішення національного регулятора про результати проведеного аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг.

6. У разі виявлення під час проведення аналізу ринків електронних комунікаційних послуг ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції національний регулятор передає до Антимонопольного комітету України результати аналізу та матеріали дослідження зазначених ринків.

Стаття 30. Нагляд (контроль) у сфері електронних комунікацій

1. Нагляд (контроль) у сфері електронних комунікацій – це комплекс заходів національного регулятора і його посадових осіб, в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами ринку електронних комунікацій та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості електронних комунікаційних послуг. Питання організації здійснення нагляду (контролю) у сфері електронних комунікацій визначаються національним регулятором відповідно до цього Закону.

2. Метою нагляду (контролю) у сфері електронних комунікацій є забезпечення:

1) якості електронних комунікаційних послуг, що надаються;

2) наявності передбачених законом ліцензій;

3) додержання суб'єктами ринку електронних комунікацій законодавства, технічних регламентів, національних стандартів та інших нормативних документів у сфері електронних комунікацій.

3. Для здійснення нагляду (контролю) у сфері електронних комунікацій посадові особи національного регулятора мають право:

1) доступу у встановленому законодавством порядку на територію і до приміщень постачальників електронних комунікаційних послуг, виробників та постачальників технічних засобів електронних комунікацій;

2) перевіряти дотримання вимог законодавства, технічних регламентів, національних стандартів та інших нормативних документів у сфері електронних комунікацій суб'єктами ринку електронних комунікацій;

3) безоплатно отримувати від суб'єктів ринку електронних комунікацій необхідні для виконання завдань, покладених на національного регулятора цим Законом та іншими законами, інформацію, пояснення та інші матеріали з урахуванням дотримання вимог законодавства про захист інформації;

4) безоплатно отримувати в установленому порядку від органів державної влади та органів місцевого самоврядування документи, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання повноважень національного регулятора;

5) фіксувати процес здійснення заходу нагляду (контролю) засобами аудіо-, фото- та відеотехніки;

6) вимагати припинення дій, які перешкоджають здійсненню заходу нагляду (контролю);

7) інші права, визначені законом.

4. Нагляд (контроль) у сфері електронних комунікацій здійснюється шляхом проведення таких заходів:

аналізу поданої постачальниками електронних комунікаційних послуг регуляторної звітності;

перевірок суб'єктів ринку електронних комунікацій.

5. У разі виявлення ознак невиконання вимог законодавства у сфері електронних комунікацій за результатами аналізу поданої постачальниками електронних комунікаційних послуг регуляторної звітності, уповноважені посадові особи національного регулятора звертаються до відповідного постачальника електронних комунікаційних послуг з вимогою надати пояснення щодо виявлених ознак невиконання вимог законодавства у сфері електронних комунікацій, а постачальник електронних комунікаційних послуг зобов'язаний у строки, вказані у зверненні, надати обґрунтовані пояснення по суті та за потреби підтвердити їх засвідченими в установленому порядку копіями документів.

Строк для надання відповіді національному регулятору залежить від обсягу інформації і не може бути меншим п'яти та перевищувати двадцять робочих днів з дня отримання відповідного звернення. Такий строк може бути продовжений не більше ніж на десять робочих днів уповноваженою посадовою особою національного регулятора за обґрунтованим зверненням постачальника електронних комунікаційних послуг.

У разі отримання в установлені строки достатньої інформації, що підтверджує виконання постачальником електронних комунікаційних послуг вимог законодавства про електронні комунікації, уповноважена посадова особа національного регулятора повідомляє про це відповідного постачальника електронних комунікаційних послуг протягом десяти робочих днів.

За наявності отриманої в установлені строки достатньої інформації, що підтверджує порушення вимог законодавства про електронні комунікації, національним регулятором вживаються заходи реагування, передбачені статтею 31 цього Закону.

У разі ненадходження в установлений строк запитуваної інформації або надходження інформації, недостатньої для прийняття рішення про наявність чи відсутність порушень вимог законодавства про електронні комунікації, уповноважена посадова особа національного регулятора повторно звертається до постачальника електронних комунікаційних послуг з вимогою надати пояснення або уточнити надані пояснення щодо виявлених ознак невиконання вимог законодавства у сфері електронних комунікацій у встановлений відповідно до вимог цієї частини строк.

У разі ненадходження в установлений строк запитуваної інформації або у разі надходження інформації, недостатньої для прийняття рішення про наявність чи відсутність порушень вимог законодавства про електронні комунікації, після повторного звернення уповноваженої посадової особи національного регулятора, національний регулятор приймає рішення про проведення перевірки постачальника електронних комунікаційних послуг.

6. Перевірка проводиться за рішенням національного регулятора щодо питань, зазначених у цьому рішенні. У рішенні про проведення перевірки зазначаються підстава, предмет перевірки, строк проведення перевірки, найменування постачальника електронних комунікаційних послуг, щодо якого буде здійснена перевірка. Перевірка проводиться посадовими особами національного регулятора на підставі рішення про проведення перевірки та згідно з оформленими посвідченнями на проведення перевірки.

Рішення національного регулятора про проведення перевірки може прийматися на підставі:

обґрунтованого письмового звернення фізичної або юридичної особи про порушення законодавства, в тому числі технічних регламентів, національних стандартів, у сфері електронних комунікацій;

письмової заяви постачальника електронних комунікаційних послуг про здійснення перевірки за його бажанням;

виявлення ознак порушення вимог законодавства, технічних регламентів, національних стандартів та інших нормативних документів у сфері електронних комунікацій за результатами моніторингу якості електронних комунікаційних послуг, за результатами аналізу регуляторної звітності, поданої постачальниками електронних комунікаційних послуг, неподання у встановлений строк регуляторної звітності чи інформації без поважних причин, ненадання на повторне звернення уповноваженої посадової особи національного регулятора постачальником електронних комунікаційних послуг в установлений строк інформації або надання таким постачальником інформації, недостатньої для прийняття рішення про наявність чи відсутність порушень законодавства про електронні комунікації;

попереджень або розпоряджень про усунення виявлених порушень законодавства з метою перевірки їх виконання.

Рішення про проведення перевірки не приймається на підставі звернення від одного і того самого заявника з одного і того самого питання і за той же період, якщо на підставі попереднього звернення було проведено перевірку.

Постачальник електронних комунікаційних послуг має бути ознайомлений з рішенням національного регулятора про проведення перевірки з наданням копії такого рішення та документа, що був підставою для його прийняття.

Під час проведення перевірки можуть проводитись вимірювання з метою перевірки дотримання операторами встановленого національним регулятором порядку маршрутизації трафіку на електронних комунікаційних мережах та параметрів електронних комунікаційних мереж.

Під час проведення перевірки не допускається вилучення у суб'єктів ринку електронних комунікацій оригіналів їхніх фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів, а також інформаційно-комунікаційних систем, їх частин.

Строк проведення перевірки не може перевищувати десяти робочих днів. За обґрунтованим рішенням національного регулятора строк перевірки може бути продовжено, але не більше ніж на п'ять робочих днів.

За результатами перевірок складається акт у двох примірниках. Один примірник акта видається суб'єкту ринку електронних комунікацій, який перевірявся, другий зберігається у національного регулятора.

7. У разі коли норма закону чи іншого нормативно-правового акта, припускає неоднозначне трактування прав і обов'язків суб'єкта ринку електронних комунікацій або національного регулятора та його посадових осіб, рішення приймається на користь суб'єкта ринку електронних комунікацій.

Стаття 31. Заходи реагування національного регулятора на порушення законодавства про електронні комунікації

1. У випадку виявлення за результатами проведення заходів нагляду (контролю) у сфері електронних комунікацій порушень законодавства про електронні комунікації, зазначених у частині третій статті 83 цього Закону, національний регулятор видає розпорядження про усунення порушень законодавства про електронні комунікації та застосування адміністративно-господарських санкцій за такі порушення.

Розпорядження національного регулятора є обов'язковим для виконання суб'єктом ринку електронних комунікацій у визначені в ньому строки.

У разі невиконання постачальником з істотною ринковою перевагою регуляторних зобов'язань, встановлених рішенням національного регулятора, надання певних електронних комунікаційних послуг цим постачальником може бути зупинено або припинено за рішенням суду, до якого звертається з відповідним позовом національний регулятор.

3. У випадках виявлення за результатами проведення заходів нагляду (контролю) у сфері електронних комунікацій інших порушень вимог законодавства про електронні комунікації, не зазначених у частині третій статті 83 цього Закону, національний регулятор видає попередження.

Попередження національного регулятора про усунення порушень законодавства про електронні комунікації є обов'язковим для виконання постачальником електронних комунікаційних послуг у визначені в попередженні строки.

Попередження не передбачає застосування до постачальника електронних комунікаційних послуг адміністративно-господарських санкцій.

4. Постачальник електронних комунікаційних послуг, щодо якого національним регулятором видано попередження або розпорядження, зобов'язаний у строки, встановлені у такому попередженні чи розпорядженні, усунути порушення законодавства та подати національному регулятору інформацію у письмовій формі про виконання попередження або розпорядження національного регулятора.

За мотивованою заявою постачальника електронних комунікаційних послуг зазначений у попередженні або розпорядженні строк може бути подовжений національним регулятором.

Попередження або розпорядження національного регулятора може бути оскаржено до суду.

Глава IV

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ

Стаття 32. Умови застосування технічних засобів електронних комунікацій

1. Умовами застосування технічних засобів електронних комунікацій є їх відповідність національним стандартам і технічним регламентам. Технічні засоби електронних комунікацій повинні мати виданий у встановленому законодавством порядку документ про відповідність вимогам нормативних документів у сфері електронних комунікацій.

2. Підтвердження відповідності технічних засобів електронних комунікацій здійснюється згідно із Законом України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності".

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, приймає рішення щодо переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в електронних комунікаційних мережах загального користування, і не менше ніж два рази на рік публікує цей перелік в офіційному бюлетені та на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет.

4. Застосування засобів електронних комунікацій, не внесених до цього переліку, погоджується постачальниками електронних комунікаційних послуг з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, у порядку, встановленому законодавством.

5. Критеріями для прийняття рішення про погодження засобів електронних комунікацій, які можуть застосовуватися в електронних комунікаційних мережах, є:

- 1) забезпечення уніфікації і єдності мереж електронних комунікацій загального користування;
- 2) забезпечення надійності, безпеки мереж електронних комунікацій;
- 3) можливість автоматизації оперативно-технічного управління мережами;
- 4) забезпечення відповідності чинним нормативним документам у сфері електронних комунікацій та технічним регламентам з підтвердження відповідності;
- 5) гармонізація національних нормативно-правових актів з підтвердження відповідності у сфері електронних комунікацій з міжнародними та європейськими актами;
- 6) інші техніко-економічні показники, визначені законодавством України.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, протягом 60 календарних днів від дати надходження заявки постачальника електронних комунікаційних послуг приймає рішення щодо погодження засобу електронних комунікацій, який може застосовуватися на електронних комунікаційних мережах. У разі прийняття рішення про погодження засіб електронних комунікацій повинен бути внесений до переліку, передбаченого частиною третьою цієї статті.
7. Контроль за дотриманням умов застосування технічних засобів у електронних комунікаційних мережах загального користування забезпечує національний регулятор.
8. Норми цієї статті поширюються також на кінцеве обладнання.

Стаття 33. Стандартизація у сфері електронних комунікацій

1. Метою стандартизації у сфері електронних комунікацій є створення єдиної системи національних стандартів та інших нормативних документів, які визначають вимоги до електронних комунікаційних мереж, їх технічних засобів та якості електронних комунікаційних послуг, а також гармонізація цих вимог з вимогами міжнародних нормативних документів, зокрема, шляхом визнання та функціонування міжнародних стандартів, регіональних стандартів та національних стандартів інших держав, що є членами відповідних міжнародних чи регіональних організацій стандартизації та з якими укладено відповідні міжнародні договори України про співробітництво і проведення робіт у сфері стандартизації.
2. Вимоги технічних регламентів, національних стандартів, інших нормативних документів щодо технічних засобів електронних комунікацій є обов'язковими для всіх виробників і постачальників технічних засобів, науково-дослідних, проектних та будівельних організацій, а також для постачальників електронних комунікаційних послуг. Вимоги до якості послуг є обов'язковими для постачальників електронних комунікаційних послуг, що надають електронні комунікаційні послуги на території України.
3. Національні стандарти розробляються та затверджуються відповідно до законодавства України про стандартизацію з урахуванням стандартів та рекомендацій міжнародних організацій.

Стаття 34. Метрологічне забезпечення у сфері електронних комунікацій

1. Метрологічне забезпечення у сфері електронних комунікацій здійснюється відповідно до Закону України "Про метрологію та метрологічну діяльність".
2. Нормативною основою метрологічного забезпечення у сфері електронних комунікацій є технічні регламенти, національні еталони, а також результати оцінки відповідності, проведеної в інших державах у випадках, передбачених законом.
3. Вимоги законодавства про метрологію та метрологічну діяльність у сфері електронних комунікацій є обов'язковими для виконання постачальниками електронних комунікаційних послуг, виробниками технічних засобів електронних комунікацій, іншими установами та організаціями, які проводять випробування технічних засобів електронних комунікацій.

Глава V

ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЙНІ МЕРЕЖІ

Стаття 35. Електронна комунікаційна мережа загального користування

1. Розвиток та вдосконалення електронних комунікаційних мереж загального користування здійснюється відповідно до Концепції розвитку електронних комунікацій України із застосуванням новітніх технологій у сфері електронних комунікацій, які відповідають міжнародним стандартам, з урахуванням технологічної цілісності всіх мереж та засобів електронних комунікацій, підвищення ефективності та сталості функціонування. Головною метою Концепції розвитку електронних комунікацій України є гармонійний та динамічний

розвиток електронних комунікаційних мереж на всій території України, насамперед у регіонах з недостатнім рівнем насиченості місцевих мереж загального користування.

2. Право власності на електронні комунікаційні мережі може належати будь-якій фізичній особі – підприємцю або юридичній особі, які є резидентами України, незалежно від форм власності.
3. Управління електронними комунікаційними мережами загального користування здійснюється операторами, які експлуатують ці мережі, на основі єдиних стандартів, норм та правил.
4. Відповідальність за забезпечення сталості електронних комунікаційних мереж загального користування покладається на операторів, які експлуатують ці мережі.
5. При будівництві та обладнанні електронних комунікаційних мереж загального користування повинні враховуватися вимоги щодо сталості зазначених мереж.
6. Національний регулятор, органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень зобов'язані створювати сприятливі умови для функціонування і розвитку електронних комунікаційних мереж загального користування та повноцінного надання електронних комунікаційних послуг.
7. Постачальники електронних комунікаційних послуг, незалежно від форм власності, в першу чергу надають у користування на договірних засадах ресурси своїх мереж державній системі урядового зв'язку, національній системі конфіденційного зв'язку, органам з безпеки, оборони, внутрішніх справ України, Національному антикорупційному бюро України, Національній поліції України у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, та органам управління цивільного захисту відповідно до Кодексу цивільного захисту України.
8. Несанкціоноване втручання та/або використання фізичними та юридичними особами електронних комунікаційних мереж тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Стаття 36. Спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж

1. Спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж здійснюється на підставі договору, який укладається між постачальником електронних комунікаційних послуг та власником (володільцем) інфраструктури електронних комунікаційних мереж, та визначає технічні, організаційні, економічні та інші умови спільного використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж.
2. Укладення договору про спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж здійснюється відповідно до основних вимог до договору про спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж, які затверджуються національним регулятором.
3. Плата за доступ до інфраструктури електронних комунікаційних мереж визначається відповідно до встановленого національним регулятором порядку формування тарифів за доступ до інфраструктури електронних комунікаційних мереж.

Стаття 37. Використання електронних комунікаційних мереж загального користування для потреб телебачення та радіомовлення

1. Використання ресурсів електронних комунікаційних мереж загального користування для потреб телебачення та радіомовлення здійснюється на договірних засадах відповідно до законодавства.
2. Надання електронних комунікаційних послуг для потреб телебачення і радіомовлення регулюється Законом України "Про телебачення і радіомовлення".

Стаття 38. Оперативно-технічне управління електронними комунікаційними мережами загального користування в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції

1. Управління електронними комунікаційними мережами загального користування та відповідальність за забезпечення їх сталості в період надзвичайного стану покладається на

центральный орган исполнительной власти, что обеспечивает формирование та реализует государственную политику в сфере электронных коммуникаций.

2. Для обеспечения возможности оперативно-технического управления электронными коммуникационными сетями общего пользования всех операторов в условиях чрезвычайной ситуации, чрезвычайного состояния, особого периода или во время проведения антитеррористической операции создается Национальный центр оперативно-технического управления электронными коммуникационными сетями Украины.

3. Порядок создания та деятельности Национального центра оперативно-технического управления электронными коммуникационными сетями Украины определяет Кабинет Министров Украины.

4. В условиях чрезвычайных ситуаций, чрезвычайного состояния, особого периода или во время проведения антитеррористической операции Национальный центр оперативно-технического управления электронными коммуникационными сетями Украины выполняет оперативно-техническое управление электронными коммуникационными сетями в пределах полномочий, предоставленных ему Кабинетом Министров Украины.

5. В обычных условиях Национальный центр оперативно-технического управления электронными коммуникационными сетями Украины:

1) взаимодействует с центрами управления операторов, в том числе иностранных;

2) выполняет иные функции, делегированные ему операторами на договорных условиях.

6. С целью обеспечения возможности выполнения функций, возложенных на Национальный центр оперативно-технического управления электронными коммуникационными сетями Украины, операторы обязаны предоставлять информацию про электронные коммуникационные сети, которые они эксплуатируют, их состояние в объеме та порядке, которые устанавливает Кабинет Министров Украины.

7. Взаимодействие операторов с Национальным центром оперативно-технического управления электронными коммуникационными сетями Украины осуществляется на договорных условиях в порядке та соответственно до условий типового договора, что утверждается центральным органом исполнительной власти, что обеспечивает формирование та реализует государственную политику в сфере электронных коммуникаций.

8. Государство осуществляет финансирование специальных объектов электронных коммуникаций за счет средств государственного бюджета Украины.

Перечень специальных объектов электронных коммуникаций утверждается Кабинетом Министров Украины.

Статья 39. Определение направлений развития электронных коммуникационных сетей общего пользования

1. Приоритетные направления развития электронных коммуникационных сетей общего пользования определяются Концепцией развития электронных коммуникаций Украины. Кабинет Министров Украины, центральный орган исполнительной власти, что обеспечивает формирование та реализует государственную политику в сфере электронных коммуникаций, национальный регулятор в пределах своих полномочий создают соответствующие условия для выполнения Концепции путем реализации государственной тарифной политики, содействия развитию экономической конкуренции та создания благоприятного инвестиционного климата в сфере электронных коммуникаций.

2. Инвестирование развития электронных коммуникационных сетей общего пользования осуществляется за счет поставщиков электронных коммуникационных услуг, иных юридических та физических лиц, что привлекаются на договорных условиях, а также за счет кредитов, выпуска ценных бумаг та иных поступлений, не запрещенных законодательством Украины.

3. Инвестирование развития электронных коммуникационных сетей общего пользования может также осуществляться за счет государственного та местных бюджетов в случае, если эти расходы предусмотрены соответствующими бюджетами. Государственное инвестирование развития электронных коммуникационных сетей общего пользования осуществляется в порядке, установленном законодательством Украины, на основе Концепции развития электронных коммуникаций Украины, соответствующих государственных программ та проектов. Инвестирование развития электронных

комунікаційних мереж загального користування з місцевих бюджетів здійснюється відповідно до планів розвитку відповідних територій за рішенням органів місцевого самоврядування.

Стаття 40. Проектування, будівництво, реконструкція, модернізація та експлуатація електронних комунікаційних мереж

1. Будівництво, реконструкція, модернізація та експлуатація електронних комунікаційних мереж здійснюється відповідно до затвердженої проектної документації.
2. Будівництво, реконструкція і модернізація електронних комунікаційних мереж не повинні призводити до зниження надійності та якості надання електронних комунікаційних послуг.
3. Нові об'єкти житлово-побутового, культурного, лікувального та іншого призначення, що належать до усіх форм власності, повинні бути обладнані забудовниками мережами і пристроями для організації електронних комунікаційних мереж загального користування.
4. Замовникам будівництва електронних комунікаційних мереж дозволяється в порядку, встановленому законодавством України, прокладати кабельні підземні, підводні та надземні лінії електронних комунікаційних мереж через мости, тунелі, колектори, вулиці, шляхи, будівлі, лісові ділянки та землі водного фонду, а також використовувати для цього опори ліній електропередачі.
5. Замовники реконструкції та будівництва мостів, тунелів, колекторів, вулиць, шляхів, будівель, ліній електропередачі зі спільним використанням опор для підвішування ліній електронних комунікаційних мереж за власні кошти виконують роботи, пов'язані з упорядкуванням і перенесенням електронних комунікаційних мереж, що знаходяться в зоні забудови, відповідно до технічних умов, виданих власниками цих мереж.
6. Суб'єкти господарювання, які здійснюють будівництво електронних комунікаційних мереж загального користування, можуть установлювати в приміщеннях, що використовуються ними на правах найму, електронне комунікаційне обладнання на підставі договору з власником цього приміщення, а також використовувати дахи, фасади будинків, технічні і допоміжні приміщення для встановлення антен та необхідного обладнання на договірних засадах відповідно до законодавства.
7. Порядок та умови використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж, її елементів та каналів кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж особами, яким вони не належать, встановлюються договором з їх власником відповідно до законодавства.

Порядок використання кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж всіх форм власності та окремих її елементів визначається Кабінетом Міністрів України.

Глава VI

СПОЖИВАЧІ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Стаття 41. Права споживачів електронних комунікаційних послуг

1. Споживачі під час замовлення та/або отримання електронних комунікаційних послуг мають право на:
  - 1) захист своїх прав державою;
  - 2) вільний доступ до електронних комунікаційних послуг;
  - 3) безпеку електронних комунікаційних послуг;
  - 4) вибір постачальника електронних комунікаційних послуг;
  - 5) вибір виду та кількості електронних комунікаційних послуг;
  - 6) безоплатне отримання від постачальника електронних комунікаційних послуг вичерпної інформації щодо змісту, якості, вартості та порядку надання електронних комунікаційних послуг;

- 7) своєчасне і якісне одержання електронних комунікаційних послуг;
- 8) отримання від постачальника електронних комунікаційних послуг наявних відомостей щодо наданих електронних комунікаційних послуг;
- 9) обмеження постачальником електронних комунікаційних послуг доступу споживача до окремих видів послуг на підставі його власної письмової заяви;
- 10) повернення від постачальника електронних комунікаційних послуг невикористаної частки коштів у разі відмови від передплачених електронних комунікаційних послуг у випадках і в порядку, визначених правилами надання і отримання цих послуг;
- 11) відмову від електронних комунікаційних послуг у порядку, встановленому договором про надання електронних комунікаційних послуг;
- 12) відшкодування збитків, заподіяних унаслідок невиконання чи неналежного виконання постачальником електронних комунікаційних послуг обов'язків, передбачених договором із споживачем чи законодавством;
- 13) оскарження неправомірних дій постачальників електронних комунікаційних послуг шляхом звернення до суду та уповноважених державних органів;
- 14) відмову від оплати електронної комунікаційної послуги, яку вони не замовляли;
- 15) отримання відомостей щодо можливості та порядку відмови від замовленої електронної комунікаційної послуги;
- 16) безоплатне отримання від постачальника електронних комунікаційних послуг рахунків за надані електронні комунікаційні послуги. За особистим зверненням споживача з урахуванням технічної можливості обладнання електронної комунікаційної мережі нарахована до оплати сума за надані послуги повинна бути розшифрована тільки за той розрахунковий період, до якого споживач має претензії, із зазначенням номера абонента, якого викликав споживач, виду послуги, часу початку і закінчення кожного сеансу зв'язку, обсягу наданих послуг, суми коштів до сплати за кожний сеанс зв'язку;
- 17) перенесення абонентського номера, користування персональним номером;
- 18) інші права, визначені законодавством України та договором про надання електронних комунікаційних послуг.

Стаття 42. Обов'язки споживачів електронних комунікаційних послуг

1. Споживачі електронних комунікаційних послуг зобов'язані дотримуватися правил надання та отримання електронних комунікаційних послуг, що затверджує національний регулятор, зокрема:
  - 1) використовувати кінцеве обладнання, що має документ про підтвердження відповідності;
  - 2) не допускати використання кінцевого обладнання споживача для вчинення протиправних дій або дій, що суперечать інтересам національної безпеки, оборони та охорони правопорядку;
  - 3) не допускати дій, що можуть створювати загрозу для безпеки експлуатації мереж електронних комунікацій, підтримки цілісності та взаємодії електронних комунікаційних мереж, захисту інформаційної безпеки мереж електронних комунікацій, електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів, ускладнювати чи унеможливити надання послуг іншим споживачам;
  - 4) не допускати використання на комерційній основі кінцевого обладнання та абонентських ліній для надання електронних комунікаційних послуг третім особам;
  - 5) виконувати умови договору про надання електронних комунікаційних послуг, у тому числі своєчасно оплачувати електронні комунікаційні послуги.

2. Споживачі електронних комунікаційних послуг зобов'язані виконувати інші обов'язки відповідно до законодавства України.

Стаття 43. Захист інформації про споживача

1. Постачальники електронних комунікаційних послуг повинні забезпечувати і нести відповідальність за схоронність відомостей щодо споживача, отриманих при укладенні договору, наданих електронних комунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо.

2. Призначені для оприлюднення телефонні довідники, у тому числі електронні версії та бази даних інформаційно-довідкових служб, можуть містити інформацію про прізвище, ім'я, по батькові, найменування, адресу та номер телефону абонента в разі, якщо в договорі про надання електронних комунікаційних послуг міститься згода споживача на опублікування такої інформації. Під час автоматизованої обробки інформації про абонентів постачальник електронних комунікаційних послуг забезпечує її захист відповідно до закону. Споживач має право на безоплатне вилучення відомостей про нього повністю або частково з електронних версій баз даних інформаційно-довідкових служб.

3. Інформація про споживача та про електронні комунікаційні послуги, що він отримав, може надаватись у випадках і в порядку, визначених законом. В інших випадках зазначена інформація може поширюватися лише за наявності письмової згоди споживача.

Стаття 44. Захист інтересів споживачів у разі припинення постачальником електронних комунікаційних послуг діяльності з надання таких послуг

1. Постачальник електронних комунікаційних послуг протягом 5 робочих днів з дня прийняття ним рішення про припинення діяльності з надання електронних комунікаційних послуг зобов'язаний попередити споживачів про таке рішення у спосіб, передбачений договором зі споживачем. Таке рішення може бути прийнято постачальником електронних комунікаційних послуг не пізніше ніж за три місяці до дня припинення діяльності з надання електронних комунікаційних послуг.

2. У разі анулювання чи визнання недійсною ліцензії на використання номерного ресурсу та/або на користування радіочастотним ресурсом внаслідок порушення постачальником електронних комунікаційних послуг законодавства та/або набрання законної сили рішенням суду щодо припинення діяльності з надання електронних комунікаційних послуг такий постачальник електронних комунікаційних послуг зобов'язаний відшкодувати абоненту збитки, пов'язані з припиненням надання електронних комунікаційних послуг, у встановленому законом порядку.

Стаття 45. Відповідальність споживачів електронних комунікаційних послуг

1. Споживачі електронних комунікаційних послуг несуть відповідальність за порушення норм цього Закону, правил надання та отримання електронних комунікаційних послуг відповідно до закону.

2. У разі затримки плати за надані постачальником електронних комунікаційних послуг електронні комунікаційні послуги споживачі сплачують пеню, яка обчислюється від вартості неоплачених послуг у розмірі облікової ставки Національного банку України, що діяла в період, за який нараховується пеня.

3. Сплата споживачем пені, правомірне припинення чи скорочення постачальником електронних комунікаційних послуг переліку електронних комунікаційних послуг, отримання споживачем послуги перенесення абонентського номеру не звільняє споживача від обов'язку оплатити надані йому електронні комунікаційні послуги.

4. У разі виявлення пошкодження електронної комунікаційної мережі, що сталося з вини споживача, усі витрати постачальника електронних комунікаційних послуг на усунення

пошкодження, а також відшкодування інших збитків (у тому числі неотриманий прибуток) покладаються на споживача за рішенням суду.

Глава VII

ПОСТАЧАЛЬНИКИ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Стаття 46. Правові основи діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг

1. Постачальники електронних комунікаційних послуг здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства про електронні комунікації.
2. Правовими основами діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг є:
  - 1) рівні права постачальників електронних комунікаційних послуг на ринку електронних комунікаційних послуг;
  - 2) пріоритет інтересів споживачів електронних комунікаційних послуг;
  - 3) розвиток конкуренції в умовах функціонування постачальників електронних комунікаційних послуг різних форм власності;
  - 4) недопущення вчинення дискримінаційних дій з боку постачальників з істотною ринковою перевагою на ринках електронних комунікаційних послуг проти інших суб'єктів цих ринків.
3. Віднесення постачальників електронних комунікаційних послуг до постачальників електронних комунікаційних послуг, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку електронних комунікаційних послуг, проводиться Антимонопольним комітетом України на підставі законодавства про захист економічної конкуренції.
4. Віднесення постачальників електронних комунікаційних послуг до постачальників з істотною ринковою перевагою на ринку електронних комунікаційних послуг, проводиться за рішенням національного регулятора в порядку, визначеному цим Законом.

Стаття 47. Права постачальників електронних комунікаційних послуг

1. Постачальники електронних комунікаційних послуг мають право на:
  - 1) здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій відповідно до законодавства;
  - 2) отримання ліцензій відповідно до цього Закону;
  - 3) планування та розвиток власних електронних комунікаційних мереж;
  - 4) установа тарифів на електронні комунікаційні послуги, що ними надаються, крім тих послуг, тарифи на які регулюються державою відповідно до цього Закону;
  - 5) присвоєння телефонних номерів споживачам у межах виділеного оператору номерного ресурсу та задіяння персональних номерів у порядку, встановленому національним регулятором;
  - 6) з'єднання електронних комунікаційних мереж, що знаходяться в їх власності або користуванні, з електронними комунікаційними мережами, що знаходяться у власності або користуванні інших постачальників електронних комунікаційних послуг, відповідно до цього Закону;
  - 7) скорочення переліку надання електронних комунікаційних послуг споживачам, які порушують правила надання і отримання електронних комунікаційних послуг та умови договору;
  - 8) припинення надання електронних комунікаційних послуг споживачам, які порушують правила надання і отримання електронних комунікаційних послуг;

- 9) відключення кінцевого обладнання споживача, якщо воно не має виданого в установленому законодавством порядку документа про підтвердження відповідності вимогам нормативних документів у сфері електронних комунікацій, у порядку, визначеному правилами надання і отримання електронних комунікаційних послуг;
- 10) відключення обладнання, що використовувалось для зміни встановленого порядку маршрутизації трафіку, та тимчасове у зв'язку з цим припинення надання електронних комунікаційних послуг споживачу;
- 11) відключення на підставі рішення суду кінцевого обладнання, якщо воно використовується абонентом для вчинення протиправних дій або дій, що загрожують національній безпеці;
- 12) установлення технічних засобів електронних комунікацій в приміщеннях, що належать їм на правах найму, з дозволу власника приміщення та розміщення на елементах інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту та електроенергетики технічних засобів електронних комунікацій на договірних засадах в порядку, встановленому законодавством;
- 13) використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж та її елементів на договірних засадах в порядку, передбаченому законодавством;
- 14) припинення діяльності у сфері електронних комунікацій у порядку, визначеному законодавством;
- 15) ведення переговорів з будь-яким оператором електронних комунікацій щодо доступу до його електронних комунікаційних мереж та взаємоз'єднання з метою забезпечення надання електронних комунікаційних послуг;
- 16) інші права, передбачені законодавством України та договорами про надання електронних комунікаційних послуг.

Права, визначені пунктами 2, 5, 6 цієї частини, поширюються виключно на операторів.

2. Відключення кінцевого обладнання з'єднувальних ліній служб екстреного виклику підрозділам Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Управління державної охорони України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах цивільного захисту, пожежної і техногенної безпеки, захисту державного кордону, здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 48. Обов'язки постачальників електронних комунікаційних послуг

1. Постачальники електронних комунікаційних послуг зобов'язані:

- 1) здійснювати діяльність у сфері електронних комунікацій відповідно до законодавства за умови включення до реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг;
- 2) надавати безоплатний доступ споживачам до електронних комунікаційних мереж загального користування для виклику пожежної охорони, поліції, швидкої допомоги, аварійних служб газу та підрозділів екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112;
- 3) надавати електронні комунікаційні послуги за встановленими показниками якості;
- 4) надавати споживачам безоплатно вичерпну інформацію, необхідну для укладення договору, а також щодо електронних комунікаційних послуг, які вони надають;
- 5) надавати абонентам послугу перенесення абонентського номера, користування персональним номером у порядку, встановленому національним регулятором;

- 6) вести достовірний облік електронних комунікаційних послуг, що надаються споживачеві;
- 7) вести окремий облік доходів та витрат за кожною електронною комунікаційною послугою, визначеною національним регулятором, на оптовому та роздрібному ринках електронних комунікаційних послуг, та сплачувати відповідно до закону внески на регулювання;
- 8) забезпечувати правильність застосування тарифів;
- 9) встановлювати одиницю тарифікації, визначати повну та неповну тарифні одиниці;
- 10) зберігати записи про надані електронні комунікаційні послуги протягом строку позовної давності, визначеного законом, та надавати інформацію про надані електронні комунікаційні послуги в порядку, встановленому законом;
- 11) не допускати порушень правил добросовісної конкуренції на ринку електронних комунікаційних послуг;
- 12) першочергово надавати електронні комунікаційні послуги підрозділам Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Управління державної охорони України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах цивільного захисту, пожежної і техногенної безпеки, захисту державного кордону;
- 13) забезпечувати готовність своїх електронних комунікаційних мереж до роботи в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції, в тому числі можливість оповіщення своїх споживачів у цих умовах;
- 14) надавати щорічно до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, інформацію про свої електронні комунікаційні мережі для відпрацювання мобілізаційних планів у межах, визначених Кабінетом Міністрів України;
- 15) вести облікову та іншу, визначену законодавством, документацію щодо своїх електронних комунікаційних мереж та взаємоз'єднання з іншими електронними комунікаційними мережами;
- 16) своєчасно надавати центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, звіти та інформацію в обсягах, порядку і строки, визначені законодавством;
- 17) своєчасно надавати національному регулятору регуляторну звітність та інформацію в обсягах, порядку і строки, визначені національним регулятором, у тому числі надавати на звернення уповноважених посадових осіб національного регулятора в установлені в цих зверненнях строки обґрунтовані пояснення по суті звернення та за потреби підтверджувати їх засвідченими в установленому порядку копіями документів;
- 18) оприлюднювати тарифи на електронні комунікаційні послуги, що встановлюються або змінюються самим постачальником електронних комунікаційних послуг, інформацію про тарифні плани та зміни у тарифних планах на електронні комунікаційні послуги, про зміну умов надання електронних комунікаційних послуг, повідомляти споживачів про зміну умов надання електронних комунікаційних послуг, що їм надаються, у тому числі зміну тарифних планів, не пізніше ніж за сім календарних днів до їх запровадження;
- 19) забезпечувати вхідні та вихідні з'єднання своїм абонентам із будь-яким абонентським номером розподіленого номерного ресурсу електронної комунікаційної мережі загального користування;

20) попереджати споживачів про можливе скорочення переліку електронних комунікаційних послуг чи відключення їх кінцевого обладнання у випадках і порядку, передбачених правилами надання і отримання електронних комунікаційних послуг;

21) вживати заходів для недопущення несанкціонованого доступу до електронних комунікаційних мереж та інформації, що передається цими мережами;

22) на підставі рішення суду обмежувати доступ своїх абонентів до ресурсів, через які здійснюється розповсюдження дитячої порнографії;

23) подавати до центрів системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112:

невідкладно після отримання екстреного виклику від абонента рухомого (мобільного) зв'язку – дані про його номер і місцезнаходження;

щомісяця – інформацію про абонентські номери фіксованого телефонного зв'язку, прізвища, імена, по батькові, найменування та адреси, що містяться в базі даних;

24) здійснювати спільне використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж на договірних засадах в порядку, передбаченому законодавством;

25) вести переговори у випадку відповідного звернення будь-якого постачальника електронних комунікаційних послуг щодо доступу до електронних комунікаційних мереж та їх взаємоз'єднання, надавати всю необхідну для цього інформацію;

26) пропонувати доступ до електронних комунікаційних мереж та їх взаємоз'єднання іншим постачальникам електронних комунікаційних послуг у строки та на умовах, які визначаються цим Законом та рішеннями національного регулятора;

27) виконувати інші обов'язки відповідно до законодавства України.

Пункти 2, 5, 13 – 15, 19, 21, 23, 25 та 26 цієї частини поширюються виключно на операторів.

Постачальники електронних комунікаційних послуг зберігають та надають інформацію про надані своєму абоненту електронні комунікаційні послуги у порядку, встановленому законом.

3. Постачальники електронних комунікаційних послуг під час здійснення розрахунків із споживачами за отримані електронні комунікаційні послуги зобов'язані враховувати лише повні тарифні одиниці. Стягнення плати із споживача здійснюється лише за фактично використані споживачем повні тарифні одиниці.

4. Оператори спільно з власником (володільцем) інфраструктури електронних комунікаційних мереж зобов'язані за власні кошти встановлювати на своїх електронних комунікаційних мережах технічні засоби, необхідні для здійснення уповноваженими підрозділами оперативно-розшукових заходів та недопущення розголошення організаційних і тактичних прийомів їх проведення. Постачальники електронних комунікаційних послуг зобов'язані забезпечувати захист зазначених технічних засобів від несанкціонованого доступу.

5. Постачальники електронних комунікаційних послуг не мають права відмовляти в подальшому наданні універсальних послуг інвалідам I та II груп усіх категорій, поточна заборгованість яких за отримані послуги не перевищує розміру однієї мінімальної пенсії за віком.

Стаття 49. Особливості діяльності постачальника послуг кешування

1. Постачальник послуг кешування, здійснюючи передачу через електронну комунікаційну мережу інформації, наданої споживачем електронної комунікаційної послуги, не несе відповідальності за автоматичне, проміжне і тимчасове зберігання такої інформації, яке здійснюється з єдиною метою – забезпечити більш ефективну наступну передачу інформації іншим споживачам електронної комунікаційної послуги на їх вимогу, за умови, що такий постачальник:

- 1) не змінював інформацію, надану споживачем електронної комунікаційної послуги;
  - 2) виконує умови доступу до інформації, наданої споживачем електронної комунікаційної послуги;
  - 3) дотримується правил оновлення інформації, які широко визнаються та застосовуються у сфері електронних комунікацій;
  - 4) не перешкоджає законному використанню технологій, які широко визнаються і використовуються у сфері електронних комунікацій для одержання даних щодо використання інформації;
  - 5) вживає оперативних заходів, спрямованих на видалення інформації, яку він зберігає, або закриття доступу до такої інформації, у випадку коли йому стало відомо про те, що первинне джерело такої інформації було видалено з електронної комунікаційної мережі або доступ до нього було заблоковано, або судом накладено заборону на поширення такої інформації.
2. Постачальник послуг кешування зобов'язаний припинити або попередити правопорушення під час надання послуги кешування, якщо така вимога передбачена рішенням суду.

Стаття 50. Особливості діяльності постачальника послуг хостингу

1. Постачальник послуг хостингу, здійснюючи зберігання інформації, наданої споживачем електронної комунікаційної послуги, не несе відповідальності за інформацію, яка зберігається на вимогу споживача електронної комунікаційної послуги, за умови, що:

- 1) постачальнику послуг хостингу невідомо про незаконну діяльність споживача електронної комунікаційної послуги або інформацію, а у випадку одержання вимог про відшкодування збитків – невідомо про факти або обставини, що свідчать про таку незаконну діяльність або інформацію; або
- 2) постачальник послуг хостингу після одержання інформації, зазначеної у пункті 1 цієї частини, оперативно вилучив таку інформацію або унеможливив доступ до неї.

2. Постачальник послуг хостингу зобов'язаний припинити або попередити правопорушення під час надання послуги хостингу, якщо така вимога передбачена рішенням суду.

Стаття 51. Регуляторні зобов'язання постачальника електронних комунікаційних послуг з істотною ринковою перевагою на ринку певних електронних комунікаційних послуг

1. Регуляторні зобов'язання встановлюються для постачальників з істотною ринковою перевагою з метою вирішення наявної проблеми на ринку певних електронних комунікаційних послуг, якщо за результатами аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг національним регулятором прийнято рішення про доцільність застосування на такому ринку попереднього регулювання.

Регуляторні зобов'язання, які встановлюються для постачальників з істотною ринковою перевагою, повинні бути об'єктивними, прозорими, виправданими, ґрунтуватись на характері виявленої проблеми, недискримінаційними, пропорційними і відповідати принципам діяльності у сфері електронних комунікацій та меті державного регулювання.

Розгляд національним регулятором питання щодо встановлення для постачальника з істотною ринковою перевагою передбачених цією статтею регуляторних зобов'язань здійснюється з обов'язковим запрошенням відповідного постачальника з істотною ринковою перевагою.

2. На оптових ринках електронних комунікаційних послуг, на яких доцільно застосовувати попереднє регулювання, національним регулятором для постачальника з істотною ринковою перевагою встановлюється одне або кілька регуляторних зобов'язань щодо:

1) забезпечення прозорості взаємоз'єднання та/або доступу до електронних комунікаційних мереж шляхом оприлюднення в обсягах та порядку, встановлених національним регулятором, інформації про характеристики електронних комунікаційних мереж, організаційні, технічні, економічні умови доступу до них;

2) забезпечення створення недискримінаційних умов під час взаємоз'єднання та/або доступу до електронних комунікаційних мереж шляхом застосування однакових умов в однакових обставинах до всіх постачальників електронних комунікаційних послуг, а також надання послуг іншим постачальникам електронних комунікаційних послуг на тих же умовах та тієї ж якості, що забезпечуються постачальником з істотною ринковою перевагою для власних потреб;

3) забезпечення створення прийнятних умов під час взаємоз'єднання та/або доступу до електронних комунікаційних мереж, використання певних елементів мереж шляхом:

створення відповідно до вимог, визначених національним регулятором, нових точок взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж за заявами та за рахунок постачальників електронних комунікаційних послуг, що замовляють створення таких точок взаємоз'єднання;

забезпечення доступу до певних елементів електронної комунікаційної мережі, у тому числі до абонентських ліній електронної комунікаційної мережі на договірних засадах;

надання в користування каналів електронних комунікацій;

надання на договірних засадах послуг національного роумінгу у порядку, встановленому національним регулятором;

надання на договірних засадах можливості для спільного розташування технічних засобів та спільного використання інфраструктури електронних комунікаційних мереж;

заборони розірвання в односторонньому порядку існуючого взаємоз'єднання та/або доступу до електронних комунікаційних мереж без відповідного рішення національного регулятора;

4) проведення розрахунків собівартості електронних комунікаційних послуг, зокрема щодо взаємоз'єднання та/або доступу до електронних комунікаційних мереж постачальників електронних комунікаційних послуг, на основі розподілу витрат за послугами (видами послуг) та відповідно до затвердженого національним регулятором порядку, а також подання таких розрахунків разом з аудиторським висновком національному регулятору на його вимогу;

5) дотримання вимог національного регулятора до тарифів (тарифних планів) на надання електронних комунікаційних послуг на ринках певних електронних комунікаційних послуг, а у разі недотримання таких вимог – щодо відмови від застосування за рішенням національного регулятора відповідних тарифів (тарифних планів);

6) взаємоз'єднання та/або доступу до електронних комунікаційних мереж постачальників електронних комунікаційних послуг за тарифами, розрахованими відповідно до законодавства.

3. На роздрібних ринках електронних комунікаційних послуг, на яких доцільно застосовувати попереднє регулювання, національним регулятором для постачальника з істотною ринковою перевагою встановлюється одне або кілька регуляторних зобов'язань щодо:

1) заборони встановлення економічно необґрунтованих тарифів (цін) на електронні комунікаційні послуги, внаслідок чого створюються перешкоди для входження на ринок іншим постачальникам електронних комунікаційних послуг;

2) проведення розрахунків собівартості електронних комунікаційних послуг на основі розподілу витрат за послугами (видами послуг) та відповідно до затвердженого національним регулятором порядку, а також подання таких розрахунків разом з аудиторським висновком національному регулятору на його вимогу;

3) дотримання вимог національного регулятора до тарифів (тарифних планів) на надання електронних комунікаційних послуг на ринках певних електронних комунікаційних послуг, а у

разі недотримання таких вимог – щодо відмови від застосування за рішенням національного регулятора відповідних тарифів (тарифних планів).

Стаття 52. Відповідальність постачальників електронних комунікаційних послуг

1. Постачальник електронних комунікаційних послуг несе перед споживачами за ненадання або неналежне надання електронних комунікаційних послуг таку майнову відповідальність:

1) за ненадання оплачених електронних комунікаційних послуг або надання їх в обсязі, меншому за оплачений, –

у розмірі оплаченої вартості ненаданих послуг та штрафу в розмірі 25 відсотків вартості послуг;

2) за затримку передавання телеграми, що призвело до її невручення або до несвоєчасного вручення, –

штраф у розмірі 50 відсотків вартості оплаченої послуги, а також повернення споживачу отриманих за послугу грошей;

3) за безпідставне припинення надання електронних комунікаційних послуг, –

у розмірі абонентної плати за весь період ненадання таких послуг;

4) за безпідставні скорочення чи зміну переліку послуг, –

у розмірі абонентної плати за один місяць;

5) в інших випадках – у розмірах, передбачених договором про надання електронних комунікаційних послуг;

6) у разі неусунення протягом однієї доби із зафіксованого моменту подання абонентом заявки щодо пошкодження електронної комунікаційної мережі, яке унеможливило доступ споживача до послуги або знизило до неприпустимих значень показники якості електронної комунікаційної послуги, абонентна плата за весь період пошкодження не нараховується, а постачальник електронних комунікаційних послуг у разі не усунення пошкодження протягом п'яти діб із зафіксованого моменту подання абонентом відповідної заявки сплачує споживачу штраф у розмірі 25 відсотків добової абонентної плати за кожну добу перевищення цього терміну, але не більше ніж за три місяці.

2. Постачальники електронних комунікаційних послуг не несуть майнової відповідальності перед споживачами електронних комунікаційних послуг за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань з надання електронних комунікаційних послуг унаслідок дії непереборної сили (землетрус, повінь, ураган тощо), надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, військового стану, проведення операцій в рамках Закону України "Про боротьбу з тероризмом", викрадання чи пошкодження зловмисниками лінійних та станційних споруд, що використовуються постачальником електронних комунікаційних послуг, відомості про що в установленому порядку внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань, або з вини споживача у випадках, передбачених цим Законом.

3. Питання відшкодування завданих споживачеві фактичних збитків, моральної шкоди, втраченої вигоди через неналежне виконання постачальником електронних комунікаційних послуг обов'язків за договором про надання електронних комунікаційних послуг вирішуються в судовому порядку.

4. Постачальник електронних комунікаційних послуг, здійснюючи передачу через електронну комунікаційну мережу інформації, наданої споживачем, або забезпечення доступу до електронної комунікаційної мережі, не несе відповідальності за інформацію, що передається, за умови, що такий постачальник:

1) не був ініціатором такої передачі;

2) не обирав одержувача інформації, наданої споживачем;

3) не обирав та не змінював інформацію, що передається.

Передача інформації, наданої споживачем, або забезпечення доступу до електронної комунікаційної мережі, зазначені в абзаці першому цієї частини, включають автоматичне, проміжне і тимчасове зберігання інформації та мають єдину мету – здійснення передачі через електронну комунікаційну мережу за умови, що така інформація не зберігається довше, ніж це необхідно для забезпечення такої передачі.

Стаття 53. Персонал постачальників електронних комунікаційних послуг

1. Персоналом постачальника електронних комунікаційних послуг є всі працівники, які перебувають з ним у трудових відносинах.

2. Персонал постачальника електронних комунікаційних послуг несе відповідальність за порушення вимог законодавства України щодо збереження таємниці телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер, а також інформації з обмеженим доступом щодо організації та функціонування електронних комунікаційних мереж в інтересах національної безпеки, оборони та охорони правопорядку.

3. Відносини, пов'язані із участю персоналу постачальника електронних комунікаційних послуг у страйках, регулюються відповідно до Закону України "Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)".

4. Постачальниками електронних комунікаційних послуг створюються робочі місця для працевлаштування інвалідів у розмірі 4 відсотків загальної чисельності працівників без урахування зайнятих у важких, шкідливих умовах та роботах з підвищеною небезпекою.

5. Керівники юридичних осіб – постачальників електронних комунікаційних послуг можуть прийматися на роботу за контрактом.

Глава VIII

РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО РИНКУ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ

Стаття 54. Здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій

1. Діяльність у сфері електронних комунікацій здійснюється за умови подання в установленому цим Законом порядку до національного регулятора повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій.

Постачальники електронних комунікаційних послуг можуть здійснювати такі види діяльності у сфері електронних комунікацій:

1) надання послуг фіксованого зв'язку споживачам:

а) місцевого телефонного;

б) міжміського телефонного;

в) міжнародного телефонного;

г) передачі даних, у тому числі доступу до Інтернету;

2) надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку споживачам:

а) голосової телефонії;

б) передачі даних, у тому числі доступу до Інтернету.

3) надання послуг доступу до електронних комунікаційних мереж, зокрема віртуальних та пропуску трафіка іншим постачальникам електронних комунікаційних послуг:

а) на мережах фіксованого зв'язку;

- б) на мережах рухомого (мобільного) зв'язку;
- в) на мережах передачі даних;
- г) передачі даних, у тому числі доступу до Інтернету;
- 4) надання у користування каналів електронних комунікацій;
- 5) надання у користування інфраструктури електронних комунікаційних мереж, у тому числі каналізації електронних комунікаційних мереж, ліній електронних комунікацій, електронних комунікаційних мереж або їх елементів;
- 6) надання послуг трансляції в електронних комунікаційних мережах, у тому числі телерадіомовлення;
- 7) технічне обслуговування і експлуатація електронних комунікаційних мереж.

Віртуальні оператори можуть здійснювати види діяльності у сфері електронних комунікацій, передбачені пунктом 2 цієї частини.

2. Суб'єкт господарювання, який бажає здійснювати певний вид діяльності у сфері електронних комунікацій на певній території, зобов'язаний не менш як за десять робочих днів до її початку подати до національного регулятора повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій.

Подання повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій надає право суб'єкту господарювання на здійснення заявленого в повідомленні виду діяльності у сфері електронних комунікацій через 10 робочих днів з дати подання такого повідомлення та зобов'язує суб'єкта господарювання виконувати передбачені законами, правилами здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій та іншими нормативно-правовими актами обов'язки для постачальника електронних комунікаційних послуг.

Здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій, який передбачає використання обмеженого (номерного та/або радіочастотного) ресурсу, здійснюється після отримання відповідної ліцензії (ліцензій).

3. Форма та зміст повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій визначаються національним регулятором та повинні містити:

повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи – підприємця;

код за Єдиним державним реєстром підприємств і організацій України – для юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) – для фізичних осіб – підприємців;

місцезнаходження – для юридичної особи або місце проживання – для фізичної особи – підприємця;

адреса для листування;

контактні дані: номери телефону, факсу, електронна адреса, адреса офіційної сторінки в Інтернет (за наявності);

прізвище, ім'я, по батькові керівника;

види діяльності у сфері електронних комунікацій;

територія здійснення кожного виду діяльності у сфері електронних комунікацій;

стислий опис електронних комунікаційних мереж та послуг;

зобов'язання заявника виконувати передбачені законами, правилами здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій та іншими нормативно-правовими актами обов'язки постачальника електронних комунікаційних послуг.

Таке повідомлення підписується фізичною особою, яка має право вчиняти дії від імені суб'єкта господарювання без довіреності, та зазначена в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, або уповноваженою цією особою за довіреністю іншою фізичною особою.

4. Повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій подається суб'єктом господарювання до національного регулятора в електронній або письмовій формі.

Повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій, яке подається суб'єктом господарювання в електронній формі, оформляється згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу.

Повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій в письмовій формі подається суб'єктом господарювання особисто, через уповноважений ним орган чи особу або надсилається поштою (рекомендованим листом з описом вкладення).

Датою подання повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій вважається дата вхідної реєстрації такого повідомлення у національному регуляторі.

5. Відповідальність за достовірність і повноту відомостей, зазначених у повідомленні про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій, покладається на суб'єкта господарювання, який подав таке повідомлення.

6. Уповноважені національним регулятором посадові особи протягом п'яти робочих днів з дати, зазначеної в абзаці четвертому частини четвертої цієї статті, вносять відомості про суб'єкта господарювання до державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг, який оприлюднюється на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет.

Відомості, що містяться в державному реєстрі постачальників електронних комунікаційних послуг, є відкритими та загальнодоступними, за винятком даних фізичних осіб – підприємців про реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті).

7. У разі подання суб'єктом господарювання до повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій змін протягом п'яти робочих днів після дати, зазначеної в абзаці четвертому частини четвертої цієї статті, початком відліку строку, після спливу якого суб'єкт господарювання має право здійснювати заявлений у повідомленні вид (види) діяльності, та строку, визначеного для внесення відомостей про суб'єкта господарювання до державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг, вважається дата подання зазначених змін. Такі зміни подаються у порядку, визначеному частинами третьою та четвертою цієї статті.

Про зміну відомостей, які зазначаються у державному реєстрі постачальників електронних комунікаційних послуг, суб'єкт господарювання зобов'язаний подати до національного регулятора відповідне повідомлення у порядку, визначеному частиною четвертою цієї статті, протягом трьох робочих днів, з дня настання таких змін.

8. Повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій, про зміну відомостей, які зазначаються у державному реєстрі постачальників електронних комунікаційних послуг, вважаються не поданим у разі якщо:

1) повідомлення подане (підписане) особою, яка не має на це повноважень;

- 2) повідомлення заповнено з порушенням встановленої національним регулятором форми та/або заповнено не в повному обсязі;
- 3) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців відсутня інформація про державну реєстрацію суб'єкта господарювання, що подав повідомлення, або вказані в повідомленні відомості про суб'єкта господарювання не узгоджуються з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;
- 4) вид діяльності у сфері електронних комунікацій, який зазначений у повідомленні, не відповідає встановленому цим Законом переліку видів діяльності у сфері електронних комунікацій.

У разі наявності підстав вважати повідомлення не поданим уповноважені національним регулятором посадові особи в письмовій формі або із застосуванням електронного цифрового підпису в електронній формі інформують про це суб'єкта господарювання не пізніше п'яти робочих днів з дати, зазначеної в абзаці четвертому частини четвертої цієї статті із зазначенням підстав, за якими повідомлення вважається неподаним.

Після усунення причин, що були підставою вважати повідомлення неподаним, суб'єкт господарювання має право повторно звернутись до національного регулятора із відповідним повідомленням у порядку, визначеному частинами другою – четвертою цієї статті.

9. За бажанням суб'єкта господарювання уповноважені національним регулятором посадові особи протягом трьох робочих днів надають (надсилають) йому на безоплатній основі витяг з державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг на бланку національного регулятора.

10. Внесення відомостей до державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг здійснюється на безоплатній основі.

11. Державний реєстр постачальників електронних комунікаційних послуг є частиною інформаційно-аналітичної системи національного регулятора.

Суб'єкт господарювання має доступ до інформаційно-аналітичної системи національного регулятора через індивідуальний кабінет на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет.

В інформаційно-аналітичній системі національного регулятора суб'єктам господарювання забезпечується можливість пошуку, формування електронних витягів про постачальників електронних комунікаційних послуг, передачі звітів з урахуванням вимог законів щодо захисту інформації.

Порядок користування інформаційно-аналітичною системою національного регулятора визначає національний регулятор.

Стаття 55. Правила здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій

1. Правила здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій є нормативно-правовим актом, що містить перелік організаційних, кваліфікаційних, інших особливих вимог, обов'язкових для виконання при здійсненні певного виду діяльності у сфері електронних комунікацій.
2. Правила здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій встановлює національний регулятор.

Стаття 56. Адміністрування адресного простору українського сегмента мережі Інтернет

1. Адміністрування адресного простору українського сегмента мережі Інтернет включає комплекс організаційно-технічних заходів, необхідних для забезпечення функціонування технічних засобів підтримки адресування, у тому числі серверів доменних імен українського сегмента мережі Інтернет, реєстрів доменів верхнього рівня в координації з міжнародною системою адміністрування мережі Інтернет, спрямованих на систематизацію та оптимізацію використання, обліку та адміністрування доменів другого рівня, а також створення умов для використання простору доменних імен на принципах рівного доступу, захисту прав споживачів та вільної конкуренції.

2. Адміністрування адресного простору українського сегмента мережі Інтернет здійснюється для:

- 1) створення реєстрів доменних імен і адрес мережі українського сегмента мережі Інтернет;
- 2) створення реєстрів доменних імен у доменах верхнього рівня;
- 3) створення та підтримки автоматизованої системи реєстрації та обліку доменних імен і адрес українського сегмента мережі Інтернет;
- 4) забезпечення унікальності, формування та підтримки простору доменних імен другого рівня в доменах верхнього рівня;
- 5) створення умов для використання адресного простору українського сегмента мережі Інтернет на принципах рівного доступу, оптимального використання, захисту прав споживачів послуг Інтернет та вільної конкуренції;
- 6) представництва та захисту у відповідних міжнародних організаціях інтересів споживачів українського сегмента мережі Інтернет.

3. Адміністрування адресного простору мережі Інтернет у доменах верхнього рівня здійснюється недержавними організаціями, які утворюються самоврядними організаціями постачальників електронних комунікаційних послуг та зареєстровані відповідно до міжнародних вимог.

4. Утворення адресного простору, розподіл і надання адрес, маршрутизація інформації між адресами здійснюються відповідно до міжнародних вимог.

Глава IX

ВЗАЄМОЗ'ЄДНАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ

Стаття 57. Вимоги до організації взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж

1. При здійсненні взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж повинні бути дотримані такі принципи:

- 1) організаційні, технічні та економічні умови взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж повинні бути предметом договору між операторами;
- 2) економічні умови взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж операторів, у тому числі розрахункові такси за послуги пропуску трафіка та розрахункові такси за доступ до електронних комунікаційних мереж операторів, визначаються на основі собівартості та з урахуванням прибутковості відповідних послуг у порядку, затвердженому національним регулятором;
- 3) організаційні, технічні та економічні умови взаємоз'єднання з електронними комунікаційними мережами операторів з істотною ринковою перевагою на ринках певних електронних комунікаційних послуг, у тому числі розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до електронних комунікаційних мереж, регулюються в порядку, встановленому національним регулятором.

Розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до електронних комунікаційних мереж операторів, що не мають істотної ринкової переваги, не можуть бути нижчими за відповідні

розрахункові такси за послуги пропуску трафіка від їхніх мереж до мереж операторів, що мають істотну ринкову перевагу на цьому ринку.

2. Національний регулятор за зверненням будь-якої із сторін повинен здійснювати врегулювання відносин операторів щодо взаємоз'єднання, у тому числі щодо послуг пропуску трафіка, при укладанні, виконанні та розірванні відповідних договорів.

3 метою забезпечення економічної конкуренції та умов, що не обмежують права та є прийнятними для обох сторін і корисними для споживачів, національний регулятор протягом місяця з дня звернення приймає відповідне рішення щодо спору.

3. Рішення національного регулятора щодо спору з питань взаємоз'єднання, у тому числі щодо послуг пропуску трафіка, є обов'язковим для виконання операторами і може бути скасовано лише за рішенням суду.

Стаття 58. Обов'язки операторів при взаємоз'єднанні електронних комунікаційних мереж

1. Оператори зобов'язані:

1) дотримуватися технічних вимог, установлених для електронних комунікаційних мереж;

2) надавати іншим операторам, які бажають укласти договори про взаємоз'єднання, інформацію, необхідну для підготовки таких договорів, а також запропонувати умови взаємоз'єднання, не гірші тих, що запропоновані іншим операторам;

3) забезпечувати взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж у всіх технічно можливих місцях із пропускнуою спроможністю, необхідною для якісного надання електронних комунікаційних послуг. При цьому операторам забороняється при проведенні взаємоз'єднання вимагати один від одного виконання будь-яких робіт, послуг, нести витрати, спрямовані на дообладнання своїх електронних комунікаційних мереж;

4) надавати на вимогу національного регулятора інформацію про умови взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж;

5) дотримуватися розрахункових такс за послуги пропуску трафіка, встановлених національним регулятором у випадках, передбачених цим Законом;

6) своєчасно та в повному обсязі проводити розрахунки відповідно до умов договору між операторами;

7) не створювати перешкоди для взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж;

8) вживати заходів для забезпечення сталої та якісної роботи взаємоз'єднаних електронних комунікаційних мереж протягом доби, повідомляти один одного про пошкодження мережі електронних комунікацій або виникнення інших обставин, що призвели або можуть призвести до зниження до неприпустимих значень показників якості електронних комунікаційних послуг;

9) обмінюватися даними обліку електронних комунікаційних послуг, які були надані через точки взаємоз'єднання їх мереж;

10) додержуватися встановленого порядку маршрутизації трафіка.

Стаття 59. Каталог пропозицій щодо взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж

1. Національний регулятор затверджує і не менше одного разу на рік оприлюднює в офіційному бюлетені (періодичному електронному виданні) каталог пропозицій операторів щодо взаємоз'єднання з їхніми електронними комунікаційними мережами. Пропозиції, що

оприлюднюються, повинні включати перелік існуючих місць для взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж, організаційні, економічні та технічні умови взаємоз'єднання.

2. Подання пропозицій для операторів, крім операторів з істотною ринковою перевагою на ринках певних електронних комунікаційних послуг, не є обов'язковим.

3. Порядок подання, розгляду і затвердження пропозицій операторів щодо взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж встановлює національний регулятор.

Стаття 60. Особливості укладення, зміни та розірвання договору про взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж

1. Укладення договору про взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж здійснюється операторами відповідно до обов'язкових вимог до договору про взаємоз'єднання, які встановлює національний регулятор.

2. Оператор, який має намір щодо укладення договору про взаємоз'єднання або щодо зміни чи розірвання такого договору, зобов'язаний письмово подати свої пропозиції щодо взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж відповідному оператору.

3. Оператор, який отримав письмову пропозицію щодо взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж від іншого оператора, повинен відповісти на неї протягом 20 календарних днів із дня її одержання.

4. Оператор, який отримав письмову пропозицію щодо взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж, має право обґрунтовано відмовити у взаємоз'єднанні з електронною комунікаційною мережею іншого оператора.

5. Оператор з істотною ринковою перевагою на ринку певних електронних комунікаційних послуг не має права відмовити у взаємоз'єднанні з електронною комунікаційною мережею іншого оператора відповідно до пропозицій, зазначених у каталозі пропозицій операторів щодо взаємоз'єднання з їхніми електронними комунікаційними мережами, крім випадків, якщо електронна комунікаційна мережа, яку пропонується приєднати, не відповідає вимогам цього Закону.

6. Сторони договору про взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж, які укладають договори, змінюють їх або розривають, повинні повідомити про це національного регулятора протягом 30 календарних днів від дня підписання відповідних документів.

7. Національний регулятор щоквартально оприлюднює у своєму офіційному бюлетені (періодичному електронному виданні) перелік договорів, укладених між операторами щодо взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж.

Стаття 61. Досудове врегулювання спорів про взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж

1. Якщо оператори не досягли згоди щодо укладення, зміни чи розірвання договору, що регулює взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж, а також у разі неодержання відповіді в установленій строк, зацікавлена сторона має право передати спір на вирішення до національного регулятора.

2. Для вирішення спору оператор, який вважає свої права порушеними, надсилає до національного регулятора звернення, до якого додається проект договору про взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж, пропозиції стосовно умов такого взаємоз'єднання, з яких сторони не досягли домовленості, а також завірені копії всіх документів та матеріалів, необхідних для розгляду спору.

3. Порядок розгляду звернень, дослідження матеріалів, винесення рішення щодо спору між сторонами встановлює національний регулятор.

4. Національний регулятор за участю представників зацікавлених сторін, фахівців у сфері електронних комунікацій та експертів розглядає надані матеріали, заслуховує сторони та приймає відповідне рішення, яке є обов'язковим для операторів при взаємоз'єднанні електронних комунікаційних мереж. Таке рішення національного регулятора може бути оскаржено сторонами спору в судовому порядку.

Глава X

ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЙНІ ПОСЛУГИ

Стаття 62. Універсальні послуги

1. До загальнодоступних послуг належать: підключення кінцевого обладнання споживача до електронних комунікаційних мереж загального користування фіксованого зв'язку (універсальний доступ), виклик служб екстреної допомоги, послуги довідкових служб, у тому числі з надання інформації про телефонні номери, оприлюднення телефонних довідників в друкованій або електронній формі, а також послуги місцевого телефонного зв'язку за допомогою таксофонів.

Універсальні послуги можуть надаватися незалежно від способу підключення кінцевого обладнання споживача до електронної комунікаційної мережі.

Стаття 63. Порядок надання та отримання електронних комунікаційних послуг

1. Електронні комунікаційні послуги надаються відповідно до законодавства.

2. Умови надання електронних комунікаційних послуг:

1) укладення договору між постачальником і абонентом відповідно до основних вимог до договору про надання електронних комунікаційних послуг. Договір про надання електронних комунікаційних послуг укладається у письмовій формі або у будь-якій іншій формі. У разі укладення такого договору у будь-якій іншій формі, ніж письмова, здійснюється обов'язкова реєстрація абонента у постачальника електронних комунікаційних послуг з наданням постачальнику відповідно до закону персональних даних абонентів – фізичних осіб;

2) оплата замовленої споживачем електронної комунікаційної послуги, якщо інше не передбачено договором.

3. Електронні комунікаційні послуги споживачам, які мають установлені законодавством України пільги з їх оплати, надаються постачальниками електронних комунікаційних послуг відповідно до законодавства України.

4. Держава гарантує універсальне обслуговування, тобто забезпечення універсального доступу споживачів, у тому числі споживачів – фізичних осіб з обмеженими можливостями, до електронних комунікаційних мереж загального користування та надання універсальних послуг нормованої якості за регульованими державою тарифами.

5. Універсальний доступ повинен відповідати таким вимогам:

1) забезпечення за вимогою споживача підключення його кінцевого обладнання з електронними комунікаційними мережами загального користування фіксованого зв'язку за регульованими державою тарифами;

2) електронні комунікаційні мережі загального користування, до яких підключається кінцеве обладнання споживачів, повинні забезпечувати підтримання голосової телефонії,

факсимільний зв'язок, передачу даних для доступу споживачів до мережі Інтернет на швидкості, не менше 56 кБіт/с;

3) при забезпеченні універсального доступу вартість підключення до електронної комунікаційної мережі загального користування не залежить від технології доступу або способу підключення.

Стаття 64. Особливості розвитку та надання універсальних послуг

1. Основною метою розвитку та надання універсальних послуг є надання громадянам України за регульованими державою тарифами можливості задовольняти власні потреби в електронних комунікаційних послугах, визначених цим Законом, повноцінно брати участь у політичному, економічному та громадському житті суспільства.

2. Розвиток універсальних послуг здійснюється відповідно до Концепції розвитку електронних комунікацій України.

3. У місцях з недостатнім рівнем насиченості електронних комунікаційних мереж загального користування технічними засобами заяви на надання універсальних послуг задовольняються в такій послідовності:

1) державні органи, органи місцевого самоврядування, Збройні Сили України та інші, утворені відповідно до законів України військові формування;

2) заклади охорони здоров'я, пожежні частини, організації, що надають інформацію про виникнення стихійних явищ (землетруси, повені, урагани тощо), навчальні заклади, наукові установи і організації, заклади культури;

3) дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав;

4) громадяни, які відповідно до законодавства України мають право на отримання електронних комунікаційних послуг на пільгових умовах;

5) інші фізичні та юридичні особи.

4. Фізичні та юридичні особи, що інвестують у будівництво електронної комунікаційної мережі, до якої підключається кінцеве обладнання цих осіб, у розмірі не менше вартості відповідної кількості абонентських номерів, мають право на позачергове отримання послуг постачальника електронних комунікаційних послуг цієї мережі без додержання зазначеного вище порядку.

5. У разі недостатнього задоволення попиту споживачів на універсальні послуги в окремих регіонах України національний регулятор має право прийняти рішення щодо покладання на постачальників електронних комунікаційних послуг обов'язків щодо розвитку та надання універсальних послуг споживачам, у тому числі споживачам – фізичним особам з обмеженими можливостями, на відповідному ринку електронних комунікаційних послуг із застосуванням механізму компенсації збитків, визначеного законодавством.

Стаття 65. Надання електронних комунікаційних послуг в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції

1. Постачальники електронних комунікаційних послуг в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції зобов'язані забезпечувати якісний зв'язок та оповіщення населення в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Постачальники електронних комунікаційних послуг повинні забезпечити готовність до виконання своїх функцій в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції. Під час надзвичайного стану всі

електронні комунікаційні мережі, незалежно від форми власності, використовуються для забезпечення потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку. Постачальники електронних комунікаційних послуг взаємодіють при цьому з Національним центром оперативного-технічного управління електронними комунікаційними мережами України в питаннях, віднесених до його компетенції.

3. В умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного стану постачальники електронних комунікаційних послуг з метою оповіщення та забезпечення електронними комунікаційними послугами учасників ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, відбудовних робіт та здійснення відповідних заходів Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних комунікацій, можуть установлювати тимчасові обмеження в наданні електронних комунікаційних послуг споживачам до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та скасування режиму надзвичайного стану.

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень надають постачальникам електронних комунікаційних послуг допомогу в ліквідації надзвичайних ситуацій, що виникли внаслідок стихійного лиха, і в усуненні їх наслідків, у придбанні необхідних матеріальних ресурсів, а також сприяють у наданні для цих цілей робочої сили, транспортних та інших технічних засобів.

5. Для попередження та припинення терористичної діяльності на вимогу керівників учасників антитерористичної операції може здійснюватися в установленому порядку тимчасове обмеження надання електронних комунікаційних послуг споживачам, що перебувають у районі проведення антитерористичної операції.

Глава XI

РЕГУЛЮВАННЯ ТАРИФІВ І РОЗРАХУНКІВ

Стаття 66. Регулювання тарифів

1. Тарифи на електронні комунікаційні послуги встановлюються постачальниками електронних комунікаційних послуг самостійно, за винятком електронних комунікаційних послуг, щодо яких здійснюється державне регулювання.

2. Державному регулюванню шляхом встановлення граничних або фіксованих тарифів підлягають:

1) тарифи на універсальні послуги;

2) розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до електронних комунікаційних мереж постачальників з істотною ринковою перевагою на ринках певних електронних комунікаційних послуг;

3) тарифи на надання в користування кабельної каналізації електронних комунікаційних мереж постачальників електронних комунікаційних послуг;

4) тарифи на послуги ефірного телерадіомовлення, що надаються телерадіоорганізаціям в ефірних багатоканальних телемережах операторами електронних комунікацій.

Граничні або фіксовані тарифи, передбачені цією частиною, встановлюються національним регулятором у визначеному ним порядку.

3. Державному регулюванню підлягають тарифи (тарифні плани) у випадках та порядку, передбачених пунктом 5 частини другої та пунктом 3 частини третьої статті 51 цього Закону.

Стаття 67. Принципи регулювання та встановлення тарифів

1. Тарифне регулювання та встановлення тарифів на ринку електронних комунікацій України базується на таких принципах:

- 1) базування розрахунків тарифів на собівартості цих послуг з урахуванням отримання прибутку;
- 2) залежність рівня тарифів від рівня якості електронних комунікаційних послуг;
- 3) недопущення встановлення штучно занижених чи штучно завищених тарифів або застосування різних тарифів до рівнозначних електронних комунікаційних послуг окремими постачальниками електронних комунікаційних послуг без об'єктивно виправданих причин;
- 4) необхідність уникнення перехресного субсидування одних електронних комунікаційних послуг за рахунок інших;
- 5) стягнення плати за фактично отриманні споживачем електронних комунікаційних послуг тарифні одиниці;
- 6) прозорий та відкритий розрахунок собівартості електронних комунікаційних послуг на основі розподілу витрат за відповідними послугами.

Стаття 68. Порядок розрахунків за електронні комунікаційні послуги

1. Розрахунки за електронні комунікаційні послуги здійснюються на умовах договору про надання електронних комунікаційних послуг між постачальником електронних комунікаційних послуг та споживачем.

2. У разі невикористання авансу протягом розрахункового періоду залишок суми коштів переноситься на наступний розрахунковий період, якщо інше не передбачено договором. Списання постачальником електронних комунікаційних послуг залишку суми коштів абонента, в тому числі на свою користь, забороняється.

Глава XII

НОМЕРНИЙ РЕСУРС

Стаття 69. Засади формування, розподілу та використання номерного ресурсу України

1. Номерний ресурс є технічно обмеженим ресурсом електронних комунікаційних мереж загального користування.

2. Постачальники електронних комунікаційних послуг використовують номерний ресурс України на підставі ліцензії на використання номерного ресурсу.

Видача, відмова у видачі, переоформлення, відмова у переоформленні, видача дубліката, продовження строку дії, відмова у продовженні строку дії, анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу та нагляд (контроль) за використанням номерного ресурсу здійснюються національним регулятором.

3. Основними засадами формування та розподілу номерного ресурсу є:

- 1) відкритість, недискримінаційність та об'єктивність, рівність прав на доступ до номерного ресурсу для усіх операторів;
- 2) користування номерним ресурсом на підставі ліцензії на платній основі;

- 3) створення резервної ємності номерів;
  - 4) забезпечення раціонального використання номерного ресурсу;
  - 5) приведення Національного плану нумерації України у відповідність із міжнародними вимогами та потребами ринку електронних комунікацій.
4. В інтересах розширення і забезпечення достатньої ємності номерного ресурсу та приведення його у відповідність із міжнародними вимогами національний регулятор приймає рішення про зміну структури номерного ресурсу та простору нумерації.
5. Рішення національного регулятора про зміну структури номерного ресурсу та простору нумерації оприлюднюється в офіційному бюлетені (періодичному електронному виданні) національного регулятора.
6. Національний регулятор зобов'язаний повідомити оператора про зміни структури та простору нумерації присвоєного номерного ресурсу не менше ніж за шість місяців до введення в дію зазначених змін.
7. Оператори зобов'язані надавати національному регулятору інформацію про стан використання номерного ресурсу у визначеному національним регулятором порядку, а також у випадках, передбачених цим Законом, звіт про використання виділеного номерного ресурсу за формою, встановленою національним регулятором.
8. Національний регулятор забезпечує ведення реєстру ліцензій на використання номерного ресурсу.

Стаття 70. Рішення про видачу або про відмову у видачі ліцензії на використання номерного ресурсу

1. Номерний ресурс виділяється оператору, у тому числі віртуальному оператору, в межах Національного плану нумерації України для здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій без права передачі його іншим особам, крім випадків вторинного розподілу номерного ресурсу відповідно до законодавства та надання послуги перенесення абонентських номерів.

2. Виділення номерного ресурсу оператору здійснюється на підставі рішення національного регулятора шляхом видачі ліцензії на використання номерного ресурсу. Строк дії ліцензії на використання номерного ресурсу становить десять років. Строк задіяння номерного ресурсу встановлюється національним регулятором та не може бути більшим ніж три роки. Використання номерного ресурсу без отримання відповідної ліцензії на його використання забороняється.

3. Для отримання ліцензії на використання номерного ресурсу оператор звертається до національного регулятора із заявою про видачу ліцензії на використання номерного ресурсу за встановленою національним регулятором формою. Така заява разом з документами, що додаються до неї, подається оператором в письмовій формі особисто, через уповноважений ним орган чи особу або надсилається поштою (рекомендованим листом з описом вкладення) або в електронній формі.

Електронні документи, що подаються національному регулятору для отримання ліцензії на використання номерного ресурсу, оформляються згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу.

До заяви про видачу ліцензії на використання номерного ресурсу додаються:

пояснювальна записка з обґрунтуванням потреби у виділенні заявленого обсягу номерного ресурсу;

звіт про використання раніше виділеного номерного ресурсу на тій території, де заявник планує отримати номерний ресурс, станом на перше число місяця, у якому подається заява, крім випадків звернення оператора на отримання номерного ресурсу вперше.

4. Підставами для відмови у видачі ліцензії на використання номерного ресурсу є:

- 1) недостовірність даних у заяві оператора та доданих до неї документах або подання неповного комплекту документів;
  - 2) відсутність заявника в державному реєстрі постачальників електронних комунікаційних послуг та/або невідповідність заявлених виду та/або території здійснення діяльності виду та/або території, зазначеним в державному реєстрі постачальників електронних комунікаційних послуг;
  - 3) невідповідність заявленого на виділення номерного ресурсу виду діяльності, у тому числі виду послуг, та/або території здійснення діяльності зазначеним у державному реєстрі постачальників електронних комунікаційних послуг;
  - 4) відсутність вільного номерного ресурсу на заявленій оператором території;
  - 5) відсутність заявленого на виділення номерного ресурсу в Національному плані нумерації України;
  - 6) невідповідність заявленого на виділення номерного ресурсу структурі та простору нумерації електронної комунікаційної мережі загального користування;
  - 7) здійснення оператором вторинного розподілу менше 70 відсотків раніше виділених йому обсягів номерного ресурсу на території, заявленій для виділення.
5. Рішення про видачу або відмову у видачі ліцензії на використання номерного ресурсу приймається національним регулятором протягом 20 робочих днів з дня отримання відповідної заяви оператора.

Стаття 71. Переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу

1. Підставами для переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу є:

- 1) зміна найменування юридичної особи або прізвища, імені, по батькові фізичної особи – підприємця;
- 2) реорганізація юридичної особи шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення, а також виділ. У цьому разі (крім випадків поділу та виділу) ліцензії, отримані оператором, переоформляються на його правонаступника. У разі реорганізації шляхом поділу отримані ліцензії на використання номерного ресурсу можуть бути переоформлені на суб'єктів господарювання, що утворюються внаслідок реорганізації, а у разі виділу отримані ліцензії можуть бути переоформлені на суб'єкта господарювання, з якого був здійснений виділ, та/або на суб'єкта господарювання (суб'єктів господарювання) який створюється (які створюються). При цьому індекси та ємність номерів переоформлених ліцензій у межах кожного регіону повинні відповідати індексам та ємності номерів ліцензії, що переоформлялася;
- 3) виникнення в оператора потреби у зміні обсягу, території використання номерного ресурсу або виду діяльності, за яким використовуватиметься номерний ресурс;
- 4) необхідність продовження строку задіяння номерного ресурсу;
- 5) зміна структури номерного ресурсу чи простору нумерації Національного плану нумерації України;
- 6) заява оператора про видачу ліцензії на отримання номерного ресурсу, що використовується споживачами іншого оператора, ліцензію якого анульовано рішенням національного регулятора.

2. У разі виникнення підстав для переоформлення ліцензії відповідно до пунктів 1 – 4 частини першої цієї статті протягом 30 робочих днів з моменту виникнення таких підстав, а для пунктів 5 та 6 частини першої цієї статті протягом строку, визначеного національним регулятором, оператор зобов'язаний особисто, через уповноважений ним орган чи особу, або рекомендованим листом з описом вкладення в письмовій формі або в електронній формі звернутися до національного регулятора із заявою про переоформлення ліцензії за встановленою національним регулятором формою. В електронній формі заява подається згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу.

У разі переоформлення ліцензії на підставі пункту 4 частини першої цієї статті строк задіяння номерного ресурсу може бути продовжений один раз на строк два роки, за винятком випадку, коли оператор зазначає у заяві менший строк задіяння номерного ресурсу.

До заяви про переоформлення ліцензії додаються:

ліцензія, що підлягає переоформленню;

документи, що підтверджують зміни (для пунктів 1 та 2 частини першої цієї статті);

пояснювальна записка з обґрунтуванням підстави переоформлення ліцензії (для пунктів 2, 3 та 6 частини першої цієї статті);

звіт про використання виділеного оператору номерного ресурсу на території, де заявлене переоформлення, станом на перше число місяця, у якому подається заява (для пунктів 2 – 6 частини першої цієї статті);

завірена оператором копія документа, що засвідчує факт приєднання електронної комунікаційної мережі оператора до електронних комунікаційних мереж загального користування та відкриття на електронних комунікаційних мережах загального користування зазначеного номерного ресурсу (для пунктів 2, 3 та 6 частини першої цієї статті у разі зазначення у ліцензії терміну задіяння номерного ресурсу).

3. У разі переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу на підставі пунктів 1 – 5 частини першої цієї статті строк дії переоформленої ліцензії на використання номерного ресурсу не може перевищувати строку дії ліцензії, що підлягає переоформленню. У разі переоформлення ліцензії на підставі пункту 6 частини першої цієї статті строк дії ліцензії на використання номерного ресурсу – десять років.

4. Підставами для відмови у переоформленні ліцензії на використання номерного ресурсу є:

1) подання заяви про переоформлення ліцензії з порушенням встановленого строку;

2) недостовірність даних у заяві оператора про переоформлення ліцензії та доданих до неї документах чи надання неповного комплекту документів;

3) відсутність підстав для переоформлення, у тому числі підстав для зміни обсягу, території використання номерного ресурсу або виду діяльності, за яким використовуватиметься номерний ресурс;

4) порушення строку задіяння повністю або частково номерного ресурсу, визначеного в ліцензії;

5) невідповідність заявленого на переоформлення номерного ресурсу Національному плану нумерації України.

5. Мотивоване рішення про переоформлення або відмову у переоформленні ліцензії на використання номерного ресурсу приймається національним регулятором протягом 15 робочих днів з дня реєстрації заяви оператора про переоформлення ліцензії.

6. У разі переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу національний регулятор приймає рішення про визнання недійсною ліцензію, що переоформлялась.

7. Не переоформлена в установлений строк ліцензія є недійсною, про що робиться запис у реєстрі ліцензій на використання номерного ресурсу на підставі рішення національного регулятора.

Стаття 72. Видача дублікату ліцензії на використання номерного ресурсу

1. Підставами для видачі дублікату ліцензії на використання номерного ресурсу є:

втрата ліцензії;

пошкодження бланку ліцензії.

2. У разі втрати ліцензії на використання номерного ресурсу оператор зобов'язаний подати до національного регулятора заяву про видачу дублікату ліцензії. Якщо бланк ліцензії не придатний для користування внаслідок його пошкодження, разом із заявою до національного регулятора подається пошкоджений бланк ліцензії. Форма заяви про видачу дублікату ліцензії на використання номерного ресурсу встановлюється національним регулятором.

3. Строк дії дублікату ліцензії на використання номерного ресурсу не може перевищувати строку дії втраченої або пошкодженої ліцензії.

4. Оператор, який подав заяву про видачу дублікату ліцензії на використання номерного ресурсу, може провадити свою діяльність на підставі копії такої заяви, поданої до національного регулятора, до одержання дублікату ліцензії.

5. Рішення про надання заявникові дублікату ліцензії на використання номерного ресурсу та визнання недійсною ліцензії, що була втрачена або пошкоджена, приймається національним регулятором протягом десяти робочих днів з дня отримання заяви національним регулятором про видачу дублікату ліцензії.

Стаття 73. Продовження строку дії ліцензії на використання номерного ресурсу

1. У разі якщо оператор має намір здійснювати вид діяльності у сфері електронних комунікацій із використанням зазначеного у ліцензії номерного ресурсу після закінчення строку дії відповідної ліцензії, він повинен не пізніше ніж за чотири місяці до закінчення строку дії ліцензії особисто, через уповноважений ним орган чи особу, або рекомендованим листом з описом вкладення в письмовій формі або за допомогою засобів електронних комунікацій в електронній формі звернутися до національного регулятора із заявою за встановленою національним регулятором формою. В електронній формі заява подається згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу.

У разі зазначення у ліцензії строку задіяння номерного ресурсу до заяви додається завірена оператором копія документа, що засвідчує факт приєднання електронної комунікаційної мережі оператора до електронних комунікаційних мереж загального користування та відкриття на електронних комунікаційних мережах загального користування зазначеного номерного ресурсу.

Дія ліцензії на використання номерного ресурсу продовжується на строк десять років.

2. Підставами для відмови у продовженні строку дії ліцензії на використання номерного ресурсу є:

1) подання заяви про продовження строку дії ліцензії з порушенням установленого строку;

2) недостовірність даних у заяві оператора про продовження строку дії ліцензії;

3) порушення строку задіяння повністю або частково номерного ресурсу, визначеного в ліцензії.

3. Рішення про продовження строку дії ліцензії або про відмову в продовженні строку її дії приймається національним регулятором протягом 20 робочих днів від дня отримання заяви. У рішенні про відмову в продовженні строку дії ліцензії зазначаються підстави для відмови.

4. Якщо оператор оскаржує рішення національного регулятора про відмову в продовженні строку дії ліцензії на використання номерного ресурсу в судовому порядку до закінчення строку її дії, виконання цього рішення призупиняється до завершення судового розгляду.

Стаття 74. Анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу

1. Вилучення номерного ресурсу здійснюється шляхом анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу на підставі рішення національного регулятора.

2. Підставами для анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу є:

1) заява про анулювання ліцензії, подана оператором особисто, через уповноважений ним орган чи особу або рекомендованим листом з описом вкладення в письмовій формі або за допомогою засобів електронних комунікацій в електронній формі за встановленою національним регулятором формою. В електронній формі заява подається згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу;

2) внесення відомостей до державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг, відповідно до яких оператором припинено здійснення виду діяльності у сфері електронних комунікацій, який передбачає використання номерного ресурсу, зазначеного у ліцензії;

3) повторне протягом року невиконання оператором розпорядження національного регулятора у разі виявлення порушень, пов'язаних з використанням номерного ресурсу;

4) акт про повторну протягом року відмову оператора у допуску посадових осіб національного регулятора для проведення перевірки питань, пов'язаних з використанням номерного ресурсу, за умови дотримання ними порядку здійснення перевірки;

5) рішення національного регулятора про відмову в переоформленні ліцензії на використання номерного ресурсу на підставі пункту 4 частини четвертої статті 71 цього Закону;

6) рішення національного регулятора про відмову в продовженні строку дії ліцензії на використання номерного ресурсу на підставі пункту 3 частини другої статті 73 цього Закону.

3. Національний регулятор має розглянути питання про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу та прийняти рішення з цього питання протягом 30 робочих днів з дня виявлення підстави для анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу. У разі підтвердження виявлених підстав національний регулятор приймає рішення про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу. Розгляд питань про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу на підставі пунктів 3 – 6 частини другої цієї статті здійснюється з обов'язковим попереднім запрошенням оператора або його уповноважених представників. Рішення про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу може бути оскаржено в судовому порядку.

4. Рішення про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу набирає чинності через десять днів з дня його прийняття. Якщо оператор протягом цього часу оскаржує дане рішення в судовому порядку, дія цього рішення призупиняється до завершення судового розгляду.

Рішення про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу підлягає виконанню через три місяці після набрання ним чинності.

5. Анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу здійснюється на безоплатній основі.

Стаття 75. Інформування про рішення щодо ліцензії на використання номерного ресурсу, оформлення ліцензії на використання номерного ресурсу

1. Про прийняте рішення щодо ліцензії на використання номерного ресурсу національний регулятор протягом п'яти робочих днів з дня прийняття відповідного рішення інформує оператора шляхом надсилання (видачі) відповідного повідомлення в письмовій формі у разі подання оператором заяви в письмовій формі або в електронній формі згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу у разі подання оператором заяви в електронній формі.
2. У повідомленні національного регулятора про прийняте рішення щодо ліцензії на використання номерного ресурсу зазначається короткий зміст прийнятого національним регулятором рішення, розмір плати, яку має сплатити оператор за отримання ліцензії, у тому числі ліцензії, строк дії якої продовжено, дубліката ліцензії на використання номерного ресурсу.
3. Національний регулятор повинен видати ліцензію на використання номерного ресурсу, у тому числі ліцензію, строк дії якої продовжено, дублікат ліцензії протягом п'яти робочих днів з дня отримання документа, що підтверджує внесення плати за таку видачу.
4. Якщо заявник протягом 30 календарних днів від дня направлення йому повідомлення про прийняте національним регулятором рішення щодо ліцензії на використання номерного ресурсу не надав документа, що підтверджує внесення відповідної плати, національний регулятор має право скасувати відповідне рішення.
5. Ліцензії на використання номерного ресурсу видаються на бланках, зразки яких затверджуються національним регулятором. Зміст ліцензії затверджується національним регулятором.
6. Рішення про видачу, відмову у видачі, переоформлення, відмову у переоформленні, видачу дубліката, продовження строку дії, відмову у продовженні строку дії, анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу оприлюднюються в офіційному бюлетені (періодичному електронному виданні) національного регулятора та на його офіційній сторінці в мережі Інтернет.

Стаття 76. Плата за видачу, переоформлення, видачу дубліката, продовження строку дії ліцензій на використання номерного ресурсу

1. За видачу, переоформлення, видачу дубліката, продовження строку дії ліцензій на використання номерного ресурсу справляється плата, розмір якої встановлюється законом.
2. У разі прийняття національним регулятором рішення про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу плата за видачу, переоформлення, видачу дубліката, продовження строку дії відповідної ліцензії не повертається.

Стаття 77. Розподіл і використання радіочастотного ресурсу

1. Розподіл і використання радіочастотного ресурсу України для здійснення діяльності у сфері електронних комунікацій проводиться відповідно до Закону України "Про радіочастотний ресурс України".

ОСОБЛИВОСТІ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Стаття 78. Припинення діяльності у сфері електронних комунікацій- постачальником електронних комунікаційних послуг

1. Підставами для припинення діяльності у сфері електронних комунікацій постачальників електронних комунікаційних послуг є:

1) заява постачальника електронних комунікаційних послуг про припинення діяльності у сфері електронних комунікацій;

2) рішення суду про припинення діяльності у сфері електронних комунікацій постачальником електронних комунікаційних послуг, яке набрало законної сили;

3) відомості з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців про державну реєстрацію припинення юридичної особи або державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.

2. Постачальник електронних комунікаційних послуг, діяльність якого у сфері електронних комунікацій припиняється, зобов'язаний протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення про припинення діяльності повідомити в письмовій формі або в електронній формі згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу національного регулятора про таке припинення, сторону (сторони) – контрагента (контрагентів) за договором про взаємоз'єднання електронних комунікаційних мереж про дату припинення надання електронних комунікаційних послуг. Такий постачальник зобов'язаний забезпечити надання електронних комунікаційних послуг відповідно до вимог цього Закону не менше як протягом трьох місяців з дня прийняття рішення про таке припинення.

3. Відомості про припинення діяльності у сфері електронних комунікацій підлягають внесенню до державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг уповноваженими національним регулятором посадовими особами у такі строки:

з підстав, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, – через три місяці після надходження до національного регулятора відповідної заяви;

з підстав, зазначених у пунктах 2 та 3 частини першої цієї статті, – протягом трьох робочих днів з дня надходження відповідного рішення суду або з дня виявлення національним регулятором відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

4. Інформація про припинення діяльності постачальника електронних комунікаційних послуг у сфері електронних комунікацій у день внесення до державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг розміщується на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет.

Стаття 79. Особливості припинення діяльності оператора, який надає електронні комунікаційні послуги з використанням номерного ресурсу

1. Оператор – юридична особа, яка припиняє діяльність шляхом ліквідації чи приєднання або оператор – фізична особа – підприємець, яка припиняє підприємницьку діяльність, що надає електронні комунікаційні послуги з використанням номерного ресурсу, зобов'язаний в установленому порядку подати до національного регулятора заяву про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу, а також дані про номерний ресурс, який використовується споживачами електронних комунікаційних послуг, що надаються таким оператором (далі – номерний ресурс, що використовується).

2. За наявності згоди іншого оператора на отримання номерного ресурсу, що використовується, оператор, який надав таку згоду, подає в установленому порядку до національного регулятора заяву про переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу, яка розглядається національним регулятором разом із заявою про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу оператора, що припиняє діяльність.

3. У разі неподання оператором, що припиняє діяльність, до національного регулятора заяви про анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу, відсутності згоди жодного з операторів на отримання номерного ресурсу, що використовується, національний регулятор розміщує на своїй офіційній сторінці в мережі Інтернет оголошення, в якому зазначається:

територія надання послуг;

номерний ресурс, що використовується, ліцензію на використання якого можливо переоформити;

строк подання операторами заяв разом із необхідними документами, перелік яких визначається цим Законом, для переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу.

4. За наявності заяв операторів про переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу, національний регулятор здійснює переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу, що використовується, у передбаченому цим Законом порядку.

5. У разі анулювання ліцензії на використання номерного ресурсу оператора, що припиняє діяльність, та відсутності заяв інших операторів про переоформлення ліцензії на використання номерного ресурсу національний регулятор з метою недопущення припинення надання електронних комунікаційних послуг споживачам має право прийняти рішення щодо покладання на операторів з істотною ринковою перевагою на ринках певних електронних комунікаційних послуг, та на операторів фіксованого зв'язку, які здійснюють або мають намір здійснювати діяльність з надання електронних комунікаційних послуг у відповідних регіонах, обов'язків щодо надання загальнодоступних послуг споживачам оператора, що припиняє діяльність.

Глава XIV

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 80. Мета і загальні принципи міжнародного співробітництва

1. Метою міжнародного співробітництва у сфері електронних комунікацій є інтеграція електронних комунікацій України у глобальні електронні комунікації з урахуванням політичних та економічних інтересів України.

2. Міжнародне співробітництво у сфері електронних комунікацій здійснюється шляхом:

1) укладання міжнародних договорів;

2) участі в роботі міжнародних організацій;

3) участі в реалізації міжнародних проектів, пов'язаних із створенням глобальної і регіональних електронних комунікаційних мереж, з урахуванням інтересів національної безпеки України;

4) гармонізації стандартів, норм і правил з міжнародними та європейськими стандартами, рекомендаціями, нормами і правилами, які стосуються вимог до технічних засобів і електронних комунікаційних мереж, взаємодії постачальників електронних комунікаційних послуг, використання обмежених ресурсів, якості і видів електронних комунікаційних послуг;

5) взаємодії постачальників електронних комунікаційних послуг України з постачальниками електронних комунікаційних послуг інших держав.

3. Виконання функцій України як держави – члена Міжнародного союзу електрозв'язку, відповідальність за виконання зобов'язань України за Статутом Міжнародного союзу електрозв'язку та Конвенцією Міжнародного союзу електрозв'язку і зобов'язань за адміністративними регламентами, а також взаємодія і співробітництво з органами, які виконують функції адміністрацій зв'язку іноземних держав, покладаються на Адміністрацію зв'язку України, яка в установленому порядку також представляє інтереси України в інших всесвітніх, європейських та регіональних організаціях електронних комунікацій та у Світовій організації торгівлі з питань, що стосуються електронних комунікацій.

Стаття 81. Міжнародні договори

1. Якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України про електронні комунікації, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 82. Взаємодія постачальників електронних комунікаційних послуг України з постачальниками електронних комунікаційних послуг інших держав

1. Взаємодія постачальників електронних комунікаційних послуг України з постачальниками електронних комунікаційних послуг інших держав, розподіл між ними доходів від надання послуг міжнародного зв'язку, взаємоз'єднання мереж електронних комунікацій загального користування тощо здійснюються відповідно до рекомендацій Міжнародного союзу електрозв'язку на підставі міжнародних договорів України з відповідними державами та/або договорів постачальників електронних комунікаційних послуг України з постачальниками електронних комунікаційних послуг інших держав.

Глава XV

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ

Стаття 83. Відповідальність за порушення законодавства про електронні комунікації

1. Особи, винні у порушенні законодавства про електронні комунікації, несуть відповідальність згідно із законами України.

2. Прибуток, отриманий особою внаслідок діяльності без подання в установленому цим Законом порядку до національного регулятора повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій та/або без ліцензії, підлягає вилученню на підставі рішення суду за позовом національного регулятора і спрямовується до Державного бюджету України.

3. За порушення вимог цього Закону до постачальників електронних комунікаційних послуг застосовуються такі адміністративно-господарські санкції, а саме:

1) за невиконання попередження або розпорядження національного регулятора щодо усунення порушень вимог законодавства про електронні комунікації; за відмову посадовим особам національного регулятора у проведенні перевірки постачальника електронних комунікаційних послуг (ненадання постачальником електронних комунікаційних послуг документів, інформації щодо предмета перевірки на письмову вимогу посадових осіб національного регулятора, недопущення посадових осіб національного регулятора до місць провадження діяльності постачальника електронних комунікаційних послуг або об'єктів, що використовуються таким постачальником під час провадження діяльності, або відсутність протягом першого дня перевірки за місцезнаходженням постачальника електронних комунікаційних послуг особи, уповноваженої представляти інтереси постачальника електронних комунікаційних послуг на час проведення перевірки); за порушення вимог законодавства у сфері електронних комунікацій, які призвели або мотивовано могли б

призвести до заподіяння шкоди суб'єктам ринку електронних комунікацій або інтересам держави, –

штраф у розмірі 0,3 відсотка від доходу, отриманого постачальником електронних комунікаційних послуг від надання електронних комунікаційних послуг за попередній календарний рік.

2) за повторне протягом року невиконання постачальником електронних комунікаційних послуг попередження або розпорядження національного регулятора щодо усунення порушень законодавства –

штраф у розмірі 1 відсотка від доходу, отриманого постачальником електронних комунікаційних послуг від надання електронних комунікаційних послуг за попередній календарний рік;

3) за повторне неподання постачальником електронних комунікаційних послуг інформації та/або регуляторної звітності протягом року або повторне подання протягом року недостовірної інформації та/або регуляторної звітності, необхідних національному регулятору в межах повноважень для визначення ринків певних електронних комунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення постачальників з істотною ринковою перевагою на ринках певних електронних комунікаційних послуг, –

штраф у розмірі 1 відсотка від доходу, отриманого постачальником електронних комунікаційних послуг від надання електронних комунікаційних послуг протягом року, що передував проведенню аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг;

4) за невиконання постачальником з істотною ринковою перевагою регуляторних зобов'язань, встановлених рішенням національного регулятора, –

штраф у розмірі від 3 до 5 відсотків від доходу, отриманого постачальником з істотною ринковою перевагою протягом року, що передував проведенню повторного аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг.

У разі неможливості визначення окремо доходу, отриманого постачальником електронних комунікаційних послуг за надання електронних комунікаційних послуг, від іншого отриманого ним доходу, розмір штрафу, передбачений цією частиною, обчислюється від загального доходу такого постачальника електронних комунікаційних послуг.

У разі, якщо постачальник електронних комунікаційних послуг працював менше одного року, розмір штрафу обчислюється від його доходу, отриманого за весь час до прийняття національним регулятором рішення про накладення штрафу.

Сума штрафів, накладених відповідно до цієї частини на постачальників електронних комунікаційних послуг, зараховується до Державного бюджету України.

Строк давності притягнення до відповідальності за вчинення зазначених порушень становить шість місяців з дня виявлення порушення, але не може бути більшим одного року з дня вчинення порушення, а в разі триваючого порушення – з дня його виявлення.

Штрафи, передбачені цією частиною, накладаються за відповідним рішенням національного регулятора на підставі актів, складених його посадовими особами.

Рішення національного регулятора про накладення штрафу надається для виконання шляхом надсилання поштою або вручення під розписку чи доведення до відома в інший спосіб.

У разі, якщо вручити рішення національного регулятора про накладення штрафу немає можливості, зокрема внаслідок відсутності фізичної особи – підприємця за останнім відомим місцем проживання (місцем реєстрації), відсутності посадових осіб чи уповноважених представників постачальника електронних комунікаційних послуг за відповідною юридичною адресою, рішення національного регулятора про накладення штрафу вважається таким, що вручене постачальнику електронних комунікаційних послуг, через десять днів з дня

оприлюднення інформації про прийняте рішення на офіційній сторінці національного регулятора в мережі Інтернет.

Постачальник електронних комунікаційних послуг, на якого накладено штраф за рішенням національного регулятора, сплачує його у місячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Протягом п'яти днів з дня сплати штрафу постачальник електронних комунікаційних послуг зобов'язаний надіслати до національного регулятора документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення національного регулятора про накладення штрафу може бути оскаржено в судовому порядку.

У разі несплати штрафу його стягнення здійснюється на підставі рішення суду за позовом національного регулятора.

Глава XVI

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2016 року, але не раніше дня, наступного за днем його опублікування.

Вимоги до члена національного регулятора щодо володіння однією з офіційних мов Ради Європи, передбачені частиною другою статті 19 цього Закону, застосовуються з 1 січня 2017 року.

2. До приведення нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом чинні нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом чотирьох місяців з дня, наступного за днем опублікування цього Закону:

розробити та затвердити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом, та привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити розроблення та затвердження нормативно-правових актів центральних органів виконавчої влади, передбачених цим Законом, та приведення центральними органами виконавчої влади власних нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

4. Національному регулятору протягом чотирьох місяців з дня, наступного за днем опублікування цього Закону, розробити та затвердити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом, та привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

5. Національному регулятору забезпечити формування державного реєстру постачальників електронних комунікаційних послуг на підставі відомостей реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій.

Оператори, провайдери телекомунікацій, внесені до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, повинні протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом подати до національного регулятора повідомлення згідно зі статтею 54 цього Закону у разі невідповідності відомостей про цих суб'єктів господарювання у державному реєстрі постачальників електронних комунікаційних послуг.

6. Оператори електронних комунікацій, яким дозволи на використання номерного ресурсу були видані до набрання чинності цим Законом, мають право протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом звернутись до національного регулятора з метою безоплатного отримання ліцензії на використання номерного ресурсу із зазначенням в ній відомостей, що були зазначені у відповідному дозволі (дозволах) на використання номерного ресурсу, у тому числі строку його (їх) дії.

Дозволи на використання номерного ресурсу, які були видані до набрання чинності цим Законом, зберігають чинність протягом строку їх дії, але не більше одного року з дня набрання чинності цим Законом.

7. До встановлення законом розміру плати за видачу, переоформлення, видачу дублікату, продовження строку дії ліцензії на використання номерного ресурсу плата справляється в розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України за видачу дозволу на використання номерного ресурсу.

Абоненти, які отримують електронні комунікаційні послуги без укладення договору в письмовій формі, мають право до 1 липня 2017 року отримувати електронні комунікаційні послуги на підставі договору, укладеного до набрання чинності цим Законом в будь-якій іншій формі, без реєстрації у постачальника електронних комунікаційних послуг та без поширення на них пунктів 8, 16 і 17 частини першої статті 41 цього Закону.

8. Національний регулятор є правонаступником національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, здійснює повноваження національного регулятора до його утворення.

9. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України "Про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за послуги зв'язку" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 9 – 10, ст. 71);

Закон України "Про телекомунікації" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 12, ст. 155 із наступними змінами).

10. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 14² слова "в інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "в інформаційно-комунікаційних системах";

б) статті 144, 148¹, 148², 148⁴, 148⁵ виключити;

в) статтю 145 викласти в такій редакції:

"Стаття 145. Порушення умов і правил, що регламентують діяльність у сфері користування радіочастотним ресурсом України, передбачену ліцензіями, дозволами

Порушення умов і правил, що регламентують діяльність у сфері користування радіочастотним ресурсом України, передбачену ліцензіями, дозволами, – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств і організацій усіх форм власності та фізичних осіб – підприємців у розмірі від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення за порушення, передбачені частиною першою цієї статті, – тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств і організацій усіх форм власності та фізичних осіб – підприємців в у розмірі від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

г) статтю 147 викласти в такій редакції:

"Стаття 147. Порушення правил охорони ліній і споруд електронних комунікаційних мереж або пошкодження складових електронних комунікаційних мереж

Порушення правил охорони ліній і споруд електронних комунікаційних мереж або пошкодження складових електронних комунікаційних мереж (технічних засобів електронних комунікацій, телевізійного, проводового мовлення, споруд електронних комунікаційних мереж чи обладнання, яке забезпечує їх функціонування, ліній електронних комунікаційних мереж, у тому числі кабельних, повітряних, радіорелейних, та/або споруд чи обладнання, які входять до їх складу), якщо воно не викликало припинення зв'язку, – тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від десяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб – у розмірі від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян”;

д) у статті 188⁷ слова "національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації" замінити словами "національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку", а слово "телекомунікації" виключити;

е) статтю 221 після цифр "146" доповнити цифрами "147, 148³";

є) статтю 243 викласти в новій редакції:

"Стаття 243. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку, розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушеннями законодавства про електронні комунікації, поштовий зв'язок та радіочастотний ресурс (статті 145 і 188⁷).

Від імені національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку, розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення мають право голова, члени комісії та уповноважені комісією посадові особи”;

ж) у пункті 1 частини першої статті 255:

в абзаці другому цифри "148" замінити цифрами "146 – 148, 148³";

абзац "національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (статті 144 – 148⁵, 164 (у частині, що стосується порушення порядку провадження господарської діяльності в галузі зв'язку), 188⁷)" викласти в такій редакції:

"національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку (статті 145, 188⁷)”;

з) в абзаці третьому частини першої статті 279³ слова "за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку" замінити словами "за допомогою електронних комунікацій”;

и) у частині третій статті 279⁴ слова "відповідної інформаційно-телекомунікаційної системи" замінити словами "відповідної інформаційно-комунікаційної системи”;

2) статтю 360 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25 – 26, ст. 131) викласти в такій редакції:

"Стаття 360. Умисне пошкодження складових електронних комунікаційних мереж

Умисне пошкодження складових електронних комунікаційних мереж (технічних засобів електронних комунікацій, телевізійного, проводового мовлення, споруд електронних комунікаційних мереж чи обладнання, яке забезпечує їх функціонування, ліній електронних комунікаційних мереж, у тому числі кабельних, повітряних, радіорелейних, та/або споруд чи обладнання, які входять до їх складу), якщо воно спричинило тимчасове припинення зв'язку, –

карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років”;

3) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3 – 4, ст. 27 із наступними змінами):

а) в абзаці першому частини шостої статті 20 слова "ліній електропередачі та зв'язку" замінити словами "ліній електропередачі та електронних комунікаційних мереж";

б) у статті 23 слова "ліній електропередачі та зв'язку", "Лінії електропередачі і зв'язку" замінити відповідно словами "ліній електропередачі та електронних комунікаційних мереж", "Лінії електропередачі та електронних комунікаційних мереж";

в) статтю 75 викласти у такій редакції:

«Стаття 75. Землі зв'язку

До земель зв'язку належать землі електронних комунікацій.

До земель електронних комунікацій належать земельні ділянки, що надаються в установленому порядку у власність або користування, фізичним особам - підприємцям та юридичним особам для розташування інфраструктури електронних комунікаційних мереж.

2. Землі зв'язку можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

3. Уздовж повітряних і підземних кабельних ліній електронних комунікаційних мереж, що проходять поза населеними пунктами, а також навколо споруд електронних комунікаційних мереж та радіорелейних ліній встановлюються охоронні зони, а в разі необхідності утворюються просіки.

4. Розміри земельних ділянок, у тому числі охоронних зон та просік, що надаються особам, зазначеним у частині першій цієї статті, визначаються відповідно до норм відведення земель для цього виду діяльності та проектно-кошторисною документацією, затверджених в установленому порядку.

5. Постачальники електронних комунікаційних послуг, які відповідно до Закону України «Про електронні комунікації» подали повідомлення про початок здійснення виду (видів) діяльності у сфері електронних комунікацій, мають право вимагати від власників земельних ділянок або землекористувачів установлення сервітутів, у тому числі особистих сервітутів, до категорії земель, визначених цим Кодексом, для прокладання під землею електронних комунікаційних мереж та/або усунення їх пошкоджень.».

г) у пункті "б" частини першої статті 112 слова "уздовж ліній зв'язку" замінити словами "уздовж ліній електронних комунікаційних мереж";

4) у Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18 – 22, ст. 144 із наступними змінами):

а) доповнити Кодекс новою главою 15¹ такого змісту:

"Глава 15¹

ВИКОРИСТАННЯ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ

Стаття 153-1. Використання обмежених ресурсів у сфері електронних
комунікацій

1. Обмеженими ресурсами у сфері електронних комунікацій є номерний ресурс та радіочастотний ресурс.

2. Відносини, пов'язані з використанням обмежених ресурсів у сфері електронних комунікацій, регулюються Законами України "Про електронні комунікації" та "Про радіочастотний ресурс України".

3. Суб'єкти господарювання використовують обмежені ресурси у сфері електронних комунікацій на підставі ліцензій, виданих відповідно до Законів України "Про електронні комунікації" та "Про радіочастотний ресурс України";

б) у статті 191:

частину першу після слів "ціни запроваджуються" доповнити словами "державними колегіальними органами";

частину другу доповнити словами "та іншими законами";

5) в абзаці другому частини другою статті 639 Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40 – 44, ст. 356 із наступними змінами) слова "інформаційно-телекомунікаційних систем" замінити словами "інформаційно-комунікаційних систем";

6) у пункті 3 частини першої статті 96 Цивільного процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., №№ 40 – 42, ст. 492 із наступними змінами) слова "телекомунікаційних послуг" замінити словами "електронних комунікаційних послуг";

7) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9 – 13, ст. 88):

а) у пункті 7 частини першої статті 162 слова "операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг" замінити словами "постачальників електронних комунікаційних послуг, про зв'язок, абонента, надання електронних комунікаційних послуг";

б) у пункті 8 частини другої та пункті 4 частини четвертої статті 248 слова "телекомунікаційну мережу" замінити словами "електронну комунікаційну мережу";

в) у пункті 3 частини четвертої статті 258, у назві статті, частинах другій – четвертій статті 263, у частині першій статті 265, у частині третій статті 268 слова "транспортна телекомунікаційна мережа" в усіх відмінках і числах замінити словами "електронна комунікаційна мережа" у відповідному відмінку і числі;

г) у статті 263:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Зняття інформації з електронних комунікаційних мереж (мереж, що забезпечують маршрутизацію, комутацію, передавання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, провідних оптичних чи інших електромагнітних системах між кінцевим обладнання) є різновидом втручання у приватне спілкування, яке проводиться без відома осіб, які використовують засоби електронних комунікацій для передавання інформації, на підставі ухвали слідчого судді, якщо під час його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження";

у частині четвертій слова "операторів телекомунікаційного зв'язку" замінити словами "постачальників електронних комунікаційних послуг";

д) у назві статті 265 слова "телекомунікаційних мереж" замінити словами "електронних комунікаційних мереж";

е) у частині першій статті 268 слово "операторів" замінити словами "постачальників електронних комунікаційних послуг";

8) у статті 30 Кодексу цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 34 – 35, ст. 458; 2014 р., № 13, ст. 221):

а) у пункті 2 частини другої слова "телекомунікаційних мереж" замінити словами "електронних комунікаційних мереж";

- б) у частині четвертій слова "Оператори телекомунікації" замінити словами "Постачальники електронних комунікаційних послуг";
- 9) у частині першій статті 26 Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 21, ст. 252; 2003 р., № 25, ст. 1179; 2012 р., № 31, ст. 381) слова "оператори та провайдери телекомунікацій" замінити словами "постачальники електронних комунікаційних послуг";
- 10) у статті 8 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 303 із наступними змінами) слова "з транспортних телекомунікаційних мереж" замінити словами "з електронних комунікаційних мереж";
- 11) у частині другій статті 12 Закону України "Про інформацію" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 48, ст. 650; 2011 р., № 32, ст. 313) слова "інформаційно-телекомунікаційними системами" замінити словами "інформаційно-комунікаційними системами";
- 12) у частині першій статті 27 Закону України "Про дорожній рух" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338 із наступними змінами) слова "інформаційно-телекомунікаційних" замінити словами "інформаційно-комунікаційних";
- 13) частину сьому статті 33 Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490) доповнити словами "крім умов та форм оплати праці державних службовців національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку, які визначаються відповідно до Закону України "Про електронні комунікації";
- 14) у частині першій статті 29 Закону України "Про інформаційні агентства" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 13, ст. 83 із наступними змінами) слова "електричний та електронний зв'язок" замінити словами "кінцеве обладнання електронних комунікацій", а слово "телекомунікації" – словами "електронні комунікації";
- 15) у статті 8 Закону України "Про оплату праці" (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 17, ст. 121 з наступними змінами):
- а) у частині другій слова "передбачених частиною третьою цією статті" замінити словами "передбачених частинами третьою, четвертою цієї статті";
- б) доповнити статтю частиною четвертою такого змісту:
- "Умови та форми оплати праці працівників національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку, визначаються відповідно до Закону України "Про електронні комунікації";
- 16) в абзаці другому частини дев'ятої статті 231 Закону України "Про звернення громадян" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 47, ст. 256 із наступними змінами) слова "інформаційно-телекомунікаційною системою" замінити словами "інформаційно-комунікаційною системою";
- 17) у пункті 20 частини першої статті 8 Закону України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 51, ст. 292; 2013 р., № 26, ст. 264) слова "інформаційно-телекомунікаційних систем" замінити словами "інформаційно-комунікаційних систем";
- 18) в абзаці дванадцятому статті 1 Закону України "Про космічну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 1, ст. 2; 2000 р., № 22, ст. 172) слово "телекомунікацій" замінити словами "електронних комунікацій";
- 19) в абзаці першому пункту 9 статті 2 Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 37, ст. 237; 1999 р., №

38, ст. 349) слова "вартість будь-яких послуг" замінити словами "вартість будь-яких наданих послуг", а слово "авансу" виключити;

20) у Законі України "Про Національну програму інформатизації" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 27 – 28, ст. 181 із наступними змінами):

а) в абзаці п'ятнадцятому частини першої статті 1 слова "телекомунікаційних систем" замінити словами "електронних комунікаційних систем";

б) в абзаці одинадцятому частини першої статті 6 слово "телекомунікаційних" замінити словами "електронних комунікаційних";

21) у Концепції Національної програми інформатизації, схваленій Законом України "Про Концепцію Національної програми інформатизації" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 27 – 28, ст. 182 із наступними змінами):

а) абзац двадцятий розділу III викласти в такій редакції:

"Органом державного регулювання у сфері інформатизації є національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку, яка утворюється і функціонує відповідно до Закону України "Про електронні комунікації" та інших законів України";

б) у тексті Концепції:

слова "інформаційно-телекомунікаційна мережа", "інформаційно-телекомунікаційна система", "система інформаційно-телекомунікаційного забезпечення", слово "телекомунікаційна" та слово "телекомунікації" в усіх відмінках і числах замінити відповідно словами "інформаційно-комунікаційна мережа", "інформаційно-комунікаційна система", "система інформаційно-комунікаційного забезпечення", "електронна комунікаційна", "електронні комунікації" у відповідному відмінку та числі;

22) статтю 24 Закону України "Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 34, ст. 227) після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"Персоналу постачальника електронних комунікаційних послуг забороняється брати участь у страйках, якщо такі дії призводять до припинення функціонування електронних комунікаційних мереж чи надання електронних комунікаційних послуг, що створює перешкоди для забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод людини".

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою;

23) у пункті 7 частини першої статті 21 Закону України "Про столицю України – місто герой Київ" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 11, ст. 79) слово "телекомунікацій" замінити словами "електронних комунікацій";

24) абзац одинадцятий частини другої статті 3 Закону України "Про концесії" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 41, ст. 372; 2005 р., № 26, ст. 349) слова "телекомунікаційних послуг" замінити словами "електронних комунікаційних послуг";

25) у Законі України "Про бібліотеки і бібліотечну справу" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 23, ст. 177 із наступними змінами):

а) в абзаці третьому частини другої статті 4 слова "телекомунікаційних систем" замінити словами "електронних комунікаційних систем";

б) в абзаці четвертому частини першої статті 21 слова "засобами телекомунікації" замінити словами "технічними засобами електронних комунікацій";

в) у частині другій статті 26 слова "засобами телекомунікацій" замінити словами "технічними засобами електронних комунікацій";

26) у частині п'ятій статті 8 Закону України "Про державну статистику" (Відомості Верховної Ради України 2000 р., № 43, ст. 362; 2014 р., № 4, ст. 61) слова "засобів телекомунікацій" замінити словами "електронних комунікацій";

27) в абзаці другому частини першої статті 26 Закону України "Про страховий фонд документації України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 101) слова "системи зв'язку та телекомунікації" замінити словами "інформаційно-комунікаційні системи та електронні комунікації";

28) у пункті 38.2 статті 38 Закону України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 29, ст. 137; 2005 р., № 1, ст. 23) слова "засобами телекомунікаційного зв'язку" замінити словами "технічними засобами електронних комунікацій";

29) у частині третій статті 8 Закону України "Про дипломатичну службу" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 5, ст. 29) слова "мережу телекомунікацій" замінити словами "електронну комунікаційну мережу";

30) у Законі України "Про поштовий зв'язок" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 6, ст. 39 із наступними змінами):

а) статтю 1 доповнити з урахуванням алфавітного порядку терміном такого змісту:

"національний регулятор – національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку";

б) у статті 8:

назву статті викласти в такій редакції:

"Стаття 8. Компетенція державних органів у сфері надання послуг поштового зв'язку";

частини четверту викласти в такій редакції:

"Державне регулювання ринку послуг поштового зв'язку здійснює національний регулятор, який утворюється та функціонує відповідно до Закону України "Про електронні комунікації". Державним регулюванням, що здійснюється на основі збалансування інтересів суспільства, операторів та користувачів послуг поштового зв'язку, забезпечується ефективність функціонування ринку послуг поштового зв'язку";

частину п'яту виключити;

частину шосту викласти в такій редакції:

"На національного регулятора покладаються:

встановлення порядку ведення державного реєстру операторів поштового зв'язку та ведення такого реєстру;

формування тарифної політики та регулювання відповідно до законодавства України тарифів на послуги поштового зв'язку;

здійснення державного нагляду за ринком послуг поштового зв'язку";

абзац перший частини восьмої викласти в такій редакції:

"Державний нагляд за ринком послуг поштового зв'язку здійснюється шляхом";

у частині дев'ятій:

в абзаці першому слова "Державної інспекції зв'язку" замінити словами "національного регулятора";

у пунктах 5 і 6 слова "покладених на ДІЗ" замінити словами "покладених на національного регулятора";

у пункті 7 слова "та ДІЗ" виключити;

у частині десятій слова "в порядку, встановленому національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації" замінити словами "національним регулятором";

перше речення частини дванадцятої викласти в такій редакції: "Позапланові перевірки проводяться за рішенням національного регулятора";

у частинах чотирнадцятій та п'ятнадцятій слово "ДІЗ" замінити словами "національний регулятор" у відповідному відмінку;

в) статтю 17 доповнити частиною такого змісту:

"Оператори зобов'язані сплачувати внески на регулювання відповідно до Закону України "Про електронні комунікації" та Податкового кодексу України.»;

г) у тексті Закону слова "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації" в усіх відмінках замінити словами "національний регулятор" у відповідному відмінку;

31) у Законі України "Про Національну систему конфіденційного зв'язку" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 15, ст. 103 із наступними змінами):

а) у статті 1:

у частині першій:

абзаци другий та третій викласти в такій редакції:

"спеціальна електронна комунікаційна мережа – електронна комунікаційна мережа, призначена для обміну інформацією з обмеженим доступом;

спеціальна електронна комунікаційна мережа подвійного призначення – спеціальна електронна комунікаційна мережа, призначена для забезпечення електронних комунікацій в інтересах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, з використанням частини її ресурсу для надання послуг іншим споживачам";

в абзаци четвертому слова "телекомунікаційних систем (мереж)" замінити словами "електронних комунікаційних мереж";

частину другу викласти в такій редакції:

"Терміни "оператор" та "мережа зв'язку" у цьому Законі вживаються відповідно у значенні термінів "оператор" та "електронна комунікаційна мережа", визначених у Законі України "Про електронні комунікації";

б) у частині першій статті 3 слова "Про захист інформації в автоматизованих системах", "Про телекомунікації" замінити словами "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах", "Про електронні комунікації";

в) у частині першій статті 5 слова "телекомунікаційні системи (мережі)" замінити словами "електронні комунікаційні мережі";

32) у частині першій статті 5 Закону України "Про боротьбу з тероризмом" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 25, ст. 180 із наступними змінами) слово "телекомунікацій" замінити словами "електронних комунікацій";

33) у статті 171 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 31 – 32, ст. 263; 2015 р., № 21, ст. 133) слова "інформаційно-телекомунікаційними засобами" замінити словами "за допомогою електронних комунікацій";

34) у Законі України "Про електронні документи та електронний документообіг" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 36, ст. 275 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 3 слова "Про захист інформації в автоматизованих системах", "Про державну таємницю", "Про телекомунікації" замінити словами "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах", "Про державну таємницю", "Про електронні комунікації";

б) у частині першій статті 10 слова "телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем" замінити словами "електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем";

в) у частині четвертій статті 11 слова "телекомунікаційна, інформаційно-телекомунікаційна система" замінити словами "електронна комунікаційна, інформаційно-комунікаційна система";

г) у частині другій статті 15 слова "телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних системах";

35) в абзаці десятому частини четвертої статті 8 та абзаці шостому частини другої статті 11 Закону України "Про електронний цифровий підпис" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 36, ст. 276) слова "загальнодоступні телекомунікаційні канали" замінити словами "електронні комунікаційні мережі загального користування";

36) в абзаці другому частини першої статті 1 Закону України "Про основи національної безпеки України" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 39, ст. 351; 2010 р., № 40, ст. 527) слова "транспорту та зв'язку" замінити словами "транспорту та зв'язку, у тому числі електронних комунікацій";

37) статтю 3 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 9, ст. 79, із наступними змінами) після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"Дія цього Закону, крім статей 7 – 9, частин першої та другої статті 13, не поширюється на регуляторні акти національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку".

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою;

38) у Законі України "Про радіочастотний ресурс України" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 48, ст. 26 із наступними змінами):

а) в статті 1:

в абзаці одинадцятому слова "в телекомунікаційній мережі" замінити словами "в електронній комунікаційній мережі";

доповнити статтю з урахуванням алфавітного порядку терміном такого змісту:

"національний регулятор – національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку";

б) у пунктах 1, 3 частини четвертої статті 5, пункті 1 частини другої статті 30, у частині першій статті 31, в абзаці другому частини третьої статті 34 слова "телекомунікаційних послуг" замінити словами "електронних комунікаційних послуг";

в) пункт 5 частини другої статті 6 викласти в такій редакції:

"5) вносити платежі, рентну плату, внески на регулювання, передбачені законом";

г) частини першу та другу статті 7 викласти в такій редакції:

"1. За несвоєчасне внесення до Державного бюджету України належної до сплати суми внесків на регулювання нараховується пеня відповідно до закону.

2. Сплата пені не звільняє користувача радіочастотного ресурсу України від обов'язку внесення внесків на регулювання, передбачених законом";

д) частину другу статті 12 викласти в такій редакції:

"2. Державне регулювання у сфері користування радіочастотним ресурсом України здійснює національний регулятор, який утворюється і функціонує відповідно до Закону України "Про електронні комунікації" та інших законів України";

е) пункти 9 і 16 частини другої статті 14 викласти в такій редакції:

"9) організація проведення радіочастотного моніторингу та здійснення контролю за його проведенням";

"16) підготовка проектів законів та інших нормативно-правових актів, участь у підготовці таких проектів";

є) пункт 3 частини третьої статті 16 викласти в такій редакції:

"3) проведення на безпосереднє замовлення національного регулятора та у встановленому ним порядку радіочастотного моніторингу використання радіочастотного ресурсу України відповідно до цього Закону";

ж) частини четверту та п'яту статті 19 викласти в такій редакції:

"4. Радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування здійснюється за рахунок коштів спеціального фонду Державного бюджету України, передбачених на фінансування здійснення діяльності національного регулятора відповідно до закону, а у смугах радіочастот спеціального користування – за рахунок спеціальних користувачів радіочастотного ресурсу.

5. УДЦР подає до національного регулятора за наслідками проведення радіочастотного моніторингу відповідні пропозиції стосовно ефективності використання розподілених смуг радіочастот і внесення змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України та Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України, а також інші пропозиції та інформацію у порядку та строки, встановлені національним регулятором";

з) у частині третій статті 31 слово "телекомунікацій" виключити;

и) у статті 34:

в абзаці першому пункту 3 частини першої слово "телекомунікацій" виключити;

в абзаці третьому частини другої слова "Законом України "Про телекомунікації" замінити словами "Законом України "Про електронні комунікації";

в абзаці другому частини третьої слова "телекомунікаційних послуг" замінити словами "електронних комунікаційних послуг";

і) частину п'яту статті 44 викласти в такій редакції:

"5. Рішення про відмову операторам в продовженні строку дії дозволів на експлуатацію направляється на затвердження національному регулятору. Термін дії зазначених дозволів автоматично продовжується до прийняття рішення національним регулятором";

ї) у частинах другій і третій статті 58 слова "щомісячного збору" замінити словами "рентної плати";

й) у тексті Закону слова "телекомунікаційні послуги" та слова "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації" в усіх відмінках замінити відповідно словами "електронні комунікаційні послуги", "національний регулятор" у відповідному відмінку;

39) у Законі України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 26, ст. 347 із наступними змінами):

а) у назві Закону слова "інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "інформаційно-комунікаційних системах";

б) у преамбулі слова "телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах";

в) у статті 1 слова "інформаційно-телекомунікаційна система" замінити словами "інформаційно-комунікаційна система", слова "телекомунікаційна система" в усіх відмінках замінити словами "електронна комунікаційна система" у відповідному відмінку, а слова "або приймання" замінити словами "та/або приймання";

г) у статті 10 слова "телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах";

40) в абзаці сьомому частини п'ятої та абзаці третьому частини чотирнадцятої статті 41 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 48, ст. 483 із наступними змінами) слова "засобів телекомунікації" замінити словами "електронних комунікацій";

41) у Законі України "Про телебачення і радіомовлення" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 18, ст. 155 із наступними змінами):

а) у статті 1:

абзац шостий викласти в такій редакції:

"багатоканальна телемережа (ефірна або кабельна) – електронна комунікаційна мережа загального користування, призначена для передавання телерадіопрограм, а також надання інших електронних комунікаційних і мультимедійних послуг, здатна забезпечити одночасну трансляцію більше ніж однієї телерадіопрограми і може інтегруватися з іншими електронними комунікаційними мережами загального користування";

в абзаці сьомому слова "телекомунікаційна мережа" замінити словами "електронна комунікаційна мережа";

б) частину першу статті 39 викласти в такій редакції:

"1. Багатоканальні телемережі як електронні комунікаційні мережі створюються, реєструються, обслуговуються і захищаються відповідно до вимог Закону України "Про електронні комунікації";

в) у частині третій статті 70 слова "Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації" замінити словами "Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку";

г) у тексті Закону:

слово "телекомунікації" у всіх відмінках замінити словами "електронні комунікації" у відповідному відмінку;

слова "оператор телекомунікацій", "провайдер або оператор телекомунікацій" у всіх відмінках і числах замінити словами "постачальник електронних комунікаційних послуг" у відповідному відмінку та числі;

42) в абзаці четвертому частини другої статті 5 Закону України "Про функціонування паливно-енергетичного комплексу в особливий період" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 52, ст. 526; 2014 р., № 2 – 3, ст. 41) слова "оператори телекомунікацій" замінити словом "оператори";

43) частину другу статті 2 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389 із наступними змінами) доповнити словами "нагляду (контролю) у сфері електронних комунікацій";

44) в абзаці четвертому статті 2 Закону України "Про захист персональних даних" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 34, ст. 481; 2014 р., № 27, ст. 914; 2015 р., № 45, ст. 410) слова "інформаційно-телекомунікаційній системі" замінити словами "інформаційно-комунікаційній системі";

45) у Законі України "Про Державний реєстр виборців" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 5, ст. 34 із наступними змінами):

а) у статті 11:

у частині першій слова "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах";

у частині другій слова "каналами телекомунікацій" замінити словами "каналами електронних комунікацій";

б) у тексті Закону слова "інформаційно-телекомунікаційна система" в усіх відмінках замінити словами "інформаційно-комунікаційна система" у відповідному відмінку;

46) у Законі України "Про регулювання містобудівної діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 34, ст. 343 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 30 слово "телекомунікації" замінити словами "електронних комунікацій";

б) частину першу статті 34 доповнити абзацом такого змісту:

"Реалізація проектів будівництва, реконструкції та модернізації електронних комунікаційних мереж, що передбачають монтаж обладнання в існуючих будинках і приміщеннях, в існуючій (у тому числі тій, що підлягає реконструкції) кабельній каналізації електронних комунікаційних мереж, а також об'єктів контейнерного типу з обладнанням транспортних електронних комунікаційних мереж, мереж фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку, ефірного телерадіомовлення здійснюється без реєстрації декларацій органом державного архітектурно-будівельного контролю за умови, якщо не виконуватимуться будівельні роботи, пов'язані зі зміною планувальних рішень і конструктивною цілісністю будівель і споруд, додатковим їх навантаженням, використанням не за призначенням, з добудовою та прибудовою до них";

47) пункт 34 Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженому Законом України "Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 47, ст. 532 із наступними змінами) виключити;

48) у частині дванадцятій статті 74 Закону України "Про вибори народних депутатів України" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 10 – 11, ст. 73 із наступними змінами) слова "операторами телекомунікацій" замінити словом "операторами";

49) статтю 46 Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України 2012 р., № 26, ст. 273 із наступними змінами) доповнити новою частиною такого змісту:

"7. Умови та розмір оплати праці державних службовців національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері електронних комунікацій та поштового зв'язку визначаються відповідно до Закону України "Про електронні комунікації";

50) у Законі України "Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 49, ст. 560; 2013 р., № 30, ст. 340, № 34 – 35, ст. 458):

а) у частині першій статті 2 слова "Про телекомунікації", "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "Про електронні комунікації", "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах";

б) у частині другій статті 3 слова "телекомунікаційних мереж" замінити словами "електронних комунікаційних мереж";

в) у частині четвертій статті 6 слова "операторів телекомунікацій" замінити словом "операторів";

51) у пункті 1 частини першої статті 18 Закону України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 3, ст. 23) слова "інформаційно-телекомунікаційних мереж" замінити словами "інформаційно-комунікаційних мереж";

52) у Загальнодержавній цільовій програмі захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013 – 2017 роки, затвердженій Законом України "Про Загальнодержавну цільову програму захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013 – 2017 роки" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 19 – 20, ст. 173):

а) у підпункті 29 пункту 2 розділу III "Заходи і завдання Програми" слова "інформаційно-телекомунікаційної системи" замінити словами "інформаційно-комунікаційної системи";

б) у додатку 2 до Загальнодержавної цільової програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013 – 2017 роки:

у пункті 22 слова "телекомунікаційної системи" замінити словами "інформаційно-комунікаційної системи";

у пункті 29 слова "інформаційно-телекомунікаційної" замінити словами "інформаційно-комунікаційної", а слова "телекомунікаційними мережами" замінити словами "електронними комунікаційними мережами";

53) у пункті 1 частини першої статті 1 Закону України "Про індустриальні парки" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 22, ст. 212) слово "телекомунікацій" замінити словами "електронних комунікацій";

54) у статті 25 Закону України "Про засади державної мовної політики" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 23, ст. 218):

назву статті викласти в такій редакції:

"Стаття 25. Мова у сферах поштового зв'язку і електронних комунікацій";

у частині першій слова "У сфері надання послуг поштового зв'язку і телекомунікацій в Україні" замінити словами "У сферах надання послуг поштового зв'язку і електронних комунікацій в Україні";

у частині третій слова "телекомунікаційні мережі" замінити словами "електронні комунікаційні мережі";

55) у частині першій статті 7 Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 25, ст. 252; 2014 р., № 43, ст. 2032) слова "електронного зв'язку або телекомунікації" замінити словами "електронних комунікацій";

56) у Законі України "Про екстрену медичну допомогу" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 30, ст. 340):

а) в абзаці восьмому частини першої статті 6 слова "телекомунікаційними ресурсами" замінити словами "ресурсами електронних комунікаційних мереж";

б) у частині першій статті 8 слова "телекомунікаційних мереж" замінити словами "електронних комунікаційних мереж";

57) у Законі України "Про адміністративні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409 із наступними змінами):

а) у пункті 4 частини другої статті 6 слова "засобів телекомунікацій" замінити словами "технічних засобів електронних комунікацій";

б) у тексті Закону слова "засобів телекомунікаційного зв'язку" замінити словами "технічні засоби електронних комунікацій" у відповідному відмінку;

58) в абзаці дванадцятому частини першої статті 2 Закону України "Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 17, ст. 148 із наступними змінами) слова "телекомунікаційних мереж" замінити словами "електронних комунікаційних мереж", а слова "телекомунікаційних послуг" замінити словами "електронних комунікаційних послуг";

59) у частині десятій статті 76 Закону України "Про всеукраїнський референдум" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 44 – 45, ст. 634) слова "операторами телекомунікацій" замінити словами "постачальниками електронних комунікаційних послуг";

60) у Законі України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 51, ст. 716 із наступними змінами):

а) у частині другій статті 3 слова "у законах України "Про захист персональних даних", "Про інформацію", "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" замінити словами "у законах України "Про захист персональних даних", "Про інформацію", "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційна системах";

б) у частині першій статті 4 слова "інформаційно-телекомунікаційна система" замінити словами "інформаційно-комунікаційна система";

61) у Законі України "Про здійснення державних закупівель" (Відомості Верховної Ради України 2014 р., № 24, ст. 883 із наступними змінами):

а) у частині четвертій статті 2:

абзац дванадцятий пункту 1 викласти в такій редакції:

"забезпечення функціонування та експлуатація електронних комунікаційних мереж фіксованого зв'язку загального користування або надання загальнодоступних (універсальних) електронних комунікаційних послуг";

в абзаці восьмому пункту 2 слова "телекомунікаційні послуги" замінити словами "електронні комунікаційні послуги";

б) у пункті 2 частини третьої статті 16, абзаці другому частини третьої статті 39 слова "телекомунікаційних послуг" замінити словами "електронних комунікаційних послуг".

62) у Законі України "Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 25, ст. 890 із наступними змінами):

а) абзац дванадцятий пункту 50, пункт 55 та пункт 64 частини першої статті 14 виключити;

б) у тексті Закону:

слова "засоби телекомунікацій" в усіх відмінках замінити словами "технічні засоби електронних комунікацій" у відповідному відмінку;

слова "оператори телекомунікацій" в усіх відмінках замінити словом "оператори" у відповідну відмінку;

слово "телекомунікації" в усіх відмінках замінити словами "електронні комунікації" у відповідних відмінках;

слово "телекомунікаційна" в усіх відмінках замінити словом "комунікаційна" у відповідному відмінку;

слова "автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система" в усіх відмінках замінити словами "інформаційно-комунікаційна система" у відповідному відмінку;

слова "телекомунікаційні мережі" в усіх відмінках замінити словами "комунікаційні мережі" у відповідному відмінку;

63) у пункті 7 частини першої статті 3 Закону України "Про метрологію та метрологічну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 30, ст. 1008) слова "телекомунікаційних послуг" замінити словами "електронних комунікаційних послуг";

64) у пункті 3 частини другої статті 67 Закону України "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37 – 38, ст. 2004) слова "інформаційно-телекомунікаційними мережами" замінити словами "електронними комунікаційними мережами";

65) пункт 9 частини першої статті 4 Закону України "Про санкції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 40, ст. 2018) викласти в такій редакції:

"9) обмеження або припинення надання електронних комунікаційних послуг і використання електронних комунікаційних мереж загального користування";

66) у Загальнодержавній цільовій науково-технічній космічній програмі України на 2013 – 2017 роки, затвердженій Законом України "Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2013 – 2017 роки" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 20 – 21, ст. 725):

а) в абзаці третьому розділу "Шляхи і способи розв'язання проблеми" слово "телекомунікаційних" замінити словами "електронних комунікаційних";

б) у тексті Програми слова "телекомунікаційні послуги", "системи телекомунікацій", "телекомунікаційні мережі" в усіх відмінках замінити словами відповідно "електронні комунікаційні послуги", "системи електронних комунікацій", "електронні комунікаційні мережі" у відповідних відмінках;

в) пункт 2 колонки "Найменування завдання" додатку 2 до Програми викласти в такій редакції "2. Удосконалення космічних систем електронних комунікацій та навігації";

г) пункт 2 колонки "Найменування завдання" додатку 3 до Програми викласти в такій редакції "2. Удосконалення космічних систем електронних комунікацій та навігації";

67) у частині дванадцятій статті 55 Закону України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 41 – 42, ст. 20 – 24 із наступними змінами) слова "інформаційно-телекомунікаційної системи" замінити словами "інформаційно-комунікаційної системи";

68) у пункті 4 частини третьої статті 7 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 50 – 51, ст. 2057) слова "засобів телекомунікацій" замінити словами "технічних засобів електронних комунікацій";

69) у пункті 5 частини першої статті 5 Закону України "Про військово-цивільні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 13, ст. 87) слова "підприємств телекомунікацій" замінити словами "постачальників електронних комунікаційних послуг";

70) у Законі України "Про ліцензування видів господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158):

а) в абзаці шостому частини сьомої статті 5 слова "телекомунікаційних засобів" замінити словами "електронних комунікацій";

- б) у пункті 8 частини першої статті 7 слова "телекомунікацій з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про телекомунікації" виключити;
- в) у пункті 3 частини першої та частині третій статті 10 слова "телекомунікаційних засобів зв'язку" замінити словами "технічних засобів електронних комунікацій";
- г) частину другу статті 21 "Прикінцеві та перехідні положення" виключити;
- 71) у частині другій статті 20 Закону України "Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 24, ст. 171) слова "телекомунікаційних та електронних засобів зв'язку" замінити словами "технічних засобів електронних комунікацій";
- 72) у пункті 4 частини першої статті 2 Закону України "Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917 – 1991 років" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 26, ст. 218) слова "телекомунікаційні мережі" замінити словами "електронні комунікаційні мережі";
- 73) у частині першій статті 8 Закону України "Про правовий режим воєнного стану" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 28, ст. 250):
- а) у пункті 11 слова "підприємств телекомунікацій" замінити словами "постачальників електронних комунікаційних послуг";
- б) у пункті 12 слова "телекомунікаційне обладнання" замінити словами "електронне комунікаційне обладнання";
- 74) у Законі України "Про електронну комерцію" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 45, ст. 410):
- а) у пункті 11 частини першої статті 3 слова "інформаційно-телекомунікаційній мережі" замінити словами "електронній комунікаційній мережі";
- б) у частині другій статті 6 слова і знаки "оператори (провайдери) телекомунікацій" замінити словами "постачальники електронних комунікаційних послуг";
- в) у тексті Закону слова "інформаційно-телекомунікаційна система" та слово "телекомунікації" в усіх відмінках замінити відповідно словами "інформаційно-комунікаційна система" та "електронні комунікації" у відповідних відмінках.

**Голова
Верховної Ради України**

В. Гройсман

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обробки інформації в системах хмарних обчислень

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 26, ст. 347; 2009 р., № 24, ст. 296; № 32 – 33, ст. 485; 2014 р., № 17, ст. 593; № 22, ст. 801, ст. 811, ст. 816):

1) преамбулу доповнити словами "а також в системах хмарних обчислень";

2) у статті 1:

абзаци другий, третій, шостий – восьмий, дванадцятий, чотирнадцятий – сімнадцятий викласти в такій редакції:

"блокування інформації в системі чи системі хмарних обчислень – дії, внаслідок яких унеможливується доступ до інформації в системі чи системі хмарних обчислень;

виток інформації – результат дій, внаслідок яких інформація в системі чи системі хмарних обчислень стає відомою чи доступною суб'єктам, що не мають права доступу до неї;

"доступ до інформації в системі чи системі хмарних обчислень – отримання користувачем можливості обробляти інформацію в системі чи системі хмарних обчислень;

захист інформації в системі чи системі хмарних обчислень – діяльність, спрямована на запобігання несанкціонованим діям щодо інформації в системі чи системі хмарних обчислень;

знищення інформації в системі чи системі хмарних обчислень – дії, внаслідок яких інформація в системі чи системі хмарних обчислень зникає";

"користувач інформації в системі чи системі хмарних обчислень (далі – *користувач*) – фізична або юридична особа, яка відповідно до законодавства має або якій в установленому законодавством порядку надано право доступу до інформації в системі чи системі хмарних обчислень";

"несанкціоновані дії щодо інформації в системі чи системі хмарних обчислень – дії, що провадяться з порушенням встановленого відповідно до законодавства порядку доступу до інформації в системі чи системі хмарних обчислень;

обробка інформації в системі чи системі хмарних обчислень – виконання однієї або кількох операцій, пов'язаних із збиранням, введенням, записуванням, накопиченням, перетворенням, зміною, адаптуванням, поновленням, зчитуванням, зберіганням, знищенням, реєстрацією, прийманням, отриманням, передаванням інформації, які здійснюються в системі чи системі хмарних обчислень за допомогою технічних і програмних засобів;

порушення цілісності інформації в системі чи системі хмарних обчислень – несанкціоновані дії щодо інформації в системі чи системі хмарних обчислень, внаслідок яких змінюється її вміст;

порядок доступу до інформації в системі чи системі хмарних обчислень – умови отримання користувачем можливості обробляти інформацію в системі чи системі хмарних обчислень та правила обробки цієї інформації";

доповнити статтю абзацами двадцятим та двадцять першим такого змісту:

"надавач хмарних послуг – фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець, юридична особа (резидент або нерезидент), яка відповідно до договору, укладеного з володільцем інформації або власником системи, бере зобов'язання зі здійснення обробки інформації в системі хмарних обчислень та/або надає із використанням системи хмарних обчислень доступ до використання: прикладних програм, які запускаються у системі хмарних обчислень; обчислювальної платформи (операційної системи, системи управління базою даних або пакету програмних продуктів, що забезпечує реалізацію задач автоматизації процесів шляхом налаштувань чи з використанням вбудованих засобів програмування тощо), на основі якої можна розгортати власне або створене іншими особами прикладне програмне

забезпечення, а також бази даних, що підтримуються системою; інфраструктури (ресурсів для обробки, зберігання інформації, обладнання мереж та інших обчислювальних ресурсів), на основі якої можна розгортати та запускати вільно обране програмне забезпечення, включаючи операційні системи та прикладні програми";

"система хмарних обчислень – система, в якій реалізується модель забезпечення дистанційного доступу на вимогу до спільної сукупності динамічно розподілених та налаштовуваних обчислювальних ресурсів (включаючи внутрішньосистемні мережі, сервери, сховища даних, прикладні програми та послуги), які можуть бути оперативно надані і вивільнені, через глобальні мережі передачі даних із мінімальними управлінськими діями та/або мінімальною взаємодією з надавачем хмарних послуг";

3) назву та частину першу статті 2 після слова "системі" доповнити словами "чи системі хмарних обчислень";

4) в частині першій статті 3:

абзац перший після слова "системах" доповнити словами "чи системах хмарних обчислень";

після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

"надавачі хмарних послуг".

У зв'язку з цим абзаци четвертий і п'ятий вважати відповідно абзацами п'ятим і шостим;

5) у статті 4:

назву статті доповнити словами "чи системі хмарних обчислень";

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"Порядок доступу до інформації, яка обробляється в системі хмарних обчислень, визначається у договорі, укладеному між надавачем хмарних послуг та володільцем інформації або власником системи.

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою";

6) у статті 5:

назву статті викласти в такій редакції:

"Стаття 5. Відносини між володільцем інформації та власником системи, володільцем інформації або власником системи та надавачем хмарних послуг";

доповнити статтю частиною третьою такого змісту:

"Надавач хмарних послуг забезпечує захист інформації в системі хмарних обчислень, а також надання володільцю інформації або власнику системи відомостей щодо захисту інформації в системі хмарних обчислень від внутрішніх та зовнішніх загроз, кібератак, в порядку та на умовах, визначених цим Законом та договором щодо надання хмарних послуг";

7) у статті 6:

назву статті викласти в такій редакції:

"Стаття 6. Відносини між власником системи та користувачем, надавачем хмарних послуг та користувачем";

доповнити статтю частиною другою такого змісту:

"Надавач хмарних послуг надає користувачеві відомості про правила і режим роботи системи хмарних обчислень та забезпечує йому відповідно до визначеного договором порядку доступ до інформації в цій системі .";

8) у статті 8:

назву статті доповнити словами "чи системі хмарних обчислень";

доповнити статтю частиною четвертою такого змісту:

"Умови обробки та захисту окремих видів інформації в системі хмарних обчислень визначаються у договорі відповідно до статті 9¹ цього Закону";

9) у статті 9:

назву статті доповнити словами "чи системі хмарних обчислень";

частину першу доповнити словами "а в системі хмарних обчислень – на надавача хмарних послуг";

в частині третій слова "спроби та/або" виключити;

доповнити статтю новою частиною такого змісту:

"Про факти несанкціонованих дій у системі хмарних обчислень, що призвели до витоку, знищення, блокування чи порушення цілісності інформації, яка обробляється в цій системі, надавач хмарних послуг повідомляє володільця відповідної інформації або власника відповідної системи";

10) доповнити статтею 9¹ такого змісту:

"Стаття 9¹. Обробка та захист інформації в системі хмарних обчислень

Інформація, у тому числі інформація з обмеженим доступом (крім інформації, яка в установленому порядку віднесена до державної таємниці), якою володіють органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання, державні підприємства, установи та організації може оброблятися в системі хмарних обчислень на підставі договору, укладеного між надавачем хмарних послуг та володільцем інформації або власником системи.

Договір між надавачем хмарних послуг та володільцем інформації або власником системи має містити такі умови

предмет договору та строк його дії;

ціна послуг, порядок, строки і розміри платежів;

порядок обробки та захисту інформації в системі хмарних обчислень;

порядок доступу користувачів до інформації, яка обробляється в системі хмарних обчислень;

зобов'язання надавача хмарних послуг щодо вжиття заходів, спрямованих на запобігання несанкціонованим діям щодо інформації в системі хмарних обчислень;

порядок надання надавачем хмарних послуг володільцю інформації або власнику системи відомостей щодо захисту інформації в системі хмарних обчислень від внутрішніх та зовнішніх загроз, кібератак;

порядок повідомлення надавачем хмарних послуг володільця інформації або власника системи про факти несанкціонованих дій у системі хмарних обчислень, що призвели до витоку, знищення, блокування чи порушення цілісності інформації;

порядок та умови надання володільцям інформації або власникам системи надавачем хмарних послуг доступу до використання обчислювальної платформи, інфраструктури, а також прикладних програм, у тому числі тих, що запускаються в системі хмарних обчислень із використанням послуг з доступу до використання обчислювальної платформи та/або інфраструктури інших надавачів хмарних послуг;

порядок отримання володільцем інформації або власником системи інформації, яка оброблялась в системі хмарних обчислень, у випадку припинення надання хмарних послуг;

порядок видалення інформації із системи хмарних обчислень;

вимоги до середнього часу безперебійної роботи системи хмарних обчислень;

порядок здійснення надавачем хмарних послуг резервного копіювання інформації;

гарантії надавача хмарних послуг щодо недопущення обробки інформації в системі хмарних обчислень на територіях держав, визнаних Верховною Радою України державами-агресорами, а також держав щодо яких застосовані санкції відповідно до Закону України "Про санкції";

відповідальність сторін договору;

порядок повідомлення надавачем хмарних послуг володільця інформації або власника системи про можливі зміни в істотних умовах договору;

інші умови щодо яких сторонами договору досягнуто згоди.

Якщо інше не передбачено договором, надавач хмарних послуг може залучати третіх осіб до виконання своїх зобов'язань за договором, який укладається із володільцем інформації або власником системи

Обробка інформації, якою володіють органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання, державні підприємства, установи та організації, в системі хмарних обчислень допускається лише за умови підтвердження належного рівня захисту інформації в такій системі згідно з вимогами цієї статті. Належний рівень захисту інформації в системі хмарних обчислень підтверджується наявністю дійсного сертифіката, що підтверджує відповідність системи менеджменту інформаційною безпекою, що застосовується при обробці інформації в системі хмарних обчислень, вимогам стандарту ISO/IEC 27001 або ДСТУ ISO/IEC 27001, або інших стандартів, якими їх замінено, виданого національним чи іноземним органом або організацією з оцінки відповідності, акредитованими національним органом України з акредитації або іноземним органом з акредитації, який є стороною багатосторонньої угоди про визнання Міжнародного форуму з акредитації (International Accreditation Forum) та/або Європейської кооперації з акредитації (European Co-operation for Accreditation), відповідно до стандарту ISO/IEC 17021 або ДСТУ ISO/IEC 17021, або інших стандартів, якими їх замінено.

У разі, коли надавач хмарних послуг надає користувачам доступ до використання прикладних програм, що запускаються в системі хмарних обчислень із використанням послуг з доступу до використання обчислювальної платформи та/або інфраструктури інших надавачів хмарних послуг, належний рівень захисту інформації підтверджується наявністю у таких надавачів хмарних послуг дійсного сертифіката, що підтверджує відповідність системи менеджменту інформаційною безпекою вимогам, визначеним у частині третій цієї статті. У цьому разі в договорі між надавачем хмарних послуг, який надає доступ до використання прикладних програм, та володільцем інформації або власником системи повинні бути визначені гарантії надавача хмарних послуг щодо наявності у нього працівників відповідної кваліфікації, які мають достатні знання та досвід, необхідні для надання хмарних послуг, а також щодо наявності у нього можливості використання для цілей укладеного договору системи хмарних обчислень, яка має належний рівень захисту інформації.

Система хмарних обчислень, належний рівень захисту інформації в якій підтверджено відповідно до вимог цієї статті, вважається такою, захист інформації в якій відповідає вимогам частини другої та третьої статті 8 цього Закону. В такому випадку підтвердження відповідності та проведення державної експертизи, передбачених статтею 8 цього Закону не вимагається.

У разі підтвердження належного рівня захисту інформації в системі хмарних обчислень відповідно до вимог цієї статті, контроль за забезпеченням захисту інформації в такій системі здійснюється винятково під час перевірки володільця інформації або власника системи в частині підтвердження факту укладення між ним та надавачем хмарних послуг договору згідно з вимогами, встановленими цією статтею, та наявності у системи хмарних обчислень дійсного сертифіката відповідності вимогам міжнародного та/або національного стандарту у сфері захисту інформації, як це вимагається цією статтею.

У разі непідтвердження належного рівня захисту інформації в системі хмарних обчислень відповідно до вимог частин третьої та четвертої цієї статті надання хмарних послуг здійснюється відповідно до статті 8 цього Закону.

Порядок здійснення криптографічного захисту інформації, яка передається до системи хмарних обчислень у зв'язку із наданням хмарних послуг володільцю інформації чи власнику системи, визначається Кабінетом Міністрів України.

Особливості використання банками систем хмарних обчислень встановлюються Національним банком України.

11) частину п'яту статті 10 після слова "системах" доповнити словами "чи системах хмарних обчислень";

2. Частину третю статті 4 Закону України "Про захист персональних даних" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 34, ст. 481; 2013 р., № 51, ст. 715) доповнити словами "а у разі обробки інформації в системі хмарних обчислень – фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець, юридична особа (резидент або нерезидент), яка відповідно до договору щодо надання хмарних послуг здійснює обробку інформації в системі хмарних обчислень".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Голова

Верховної Ради України

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України

Цей Закон визначає правові та організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі, основні цілі, напрями та принципи державної політики у сфері кібербезпеки України, повноваження і обов'язки державних органів, підприємств, установ, організацій, осіб та громадян у цій сфері, основні засади координації їх діяльності із забезпечення кібербезпеки України.

Стаття 1.   Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

інцидент кібербезпеки (кіберінцидент) — подія або ряд несприятливих подій ненавмисного характеру (природного, технічного, технологічного, помилкового, у тому числі людського фактору) та/або таких, що є можливими (потенційними) ознаками кібератаки, які пов'язані з безпекою та кіберзахистом систем електронних комунікацій, систем управління технологічними процесами, і створюють значну ймовірність порушення штатного режиму функціонування таких систем (у тому числі зриву та/або блокування роботи системи та/або несанкціонованого управління її ресурсами), ставлять під загрозу безпеку (захищеність) електронних інформаційних ресурсів;

кібератака — спрямовані (навмисні) дії в кіберпросторі, що становлять кіберзагрозу об'єкту (об'єктам) кіберзахисту, які здійснюються за допомогою засобів електронних комунікацій (включаючи інформаційно-комунікаційні технології, програмні, програмно-апаратні засоби, інші технічні й технологічні засоби і обладнання) та спрямовані на досягнення однієї або сукупності таких цілей: порушення конфіденційності, цілісності, доступності електронних інформаційних ресурсів, що оброблюються (передаються, зберігаються) в комунікаційних та/або технологічних системах, отримання несанкціонованого доступу до таких ресурсів; порушення безпеки, сталого і надійного функціонування, штатного режиму функціонування комунікаційних та/або технологічних систем; застосування комунікаційної системи, її ресурсів та засобів електронних комунікацій для здійснення кібератак на інші об'єкти кіберзахисту;

кібербезпека — захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави в кіберпросторі, за якого забезпечується сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі;

кіберзагроза — наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України у кіберпросторі, мають негативний та/або послаблюючий вплив на стан кібербезпеки України, кібербезпеку та кіберзахист її об'єктів;

кіберзахист — сукупність організаційних, нормативно-правових, технічних та інших заходів оперативного виявлення, реагування, попередження, запобігання, нейтралізації кіберінцидентів та кібератак, ліквідації їх наслідків та відновлення сталості і надійності функціонування комунікаційних, технологічних систем;

кіберзлочин — суспільно небезпечне винне діяння у кіберпросторі та/або з його використанням, відповідальність за яке передбачено законодавством України про кримінальну відповідальність та/або визнано злочином міжнародним законодавством;

кіберпростір — середовище (віртуальний простір), яке надає можливості (послугує) здійсненню комунікацій та/або реалізації суспільних відносин, утворене внаслідок функціонування сумісних (з'єднаних) комунікаційних систем та забезпечення електронних комунікацій з використанням Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних;

критично важливі об'єкти інфраструктури (критичні інфраструктурні об'єкти) — підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, які є найбільш важливими для економіки та промисловості, функціонування суспільства та безпеки населення і виведення з ладу або руйнування яких може мати негативний вплив на національну безпеку і оборону України, природне середовище, призвести до великих фінансових збитків та значних людських жертв;

національні електронні інформаційні ресурси (національні інформресурси) — систематизовані електронні інформаційні ресурси, які містять інформацію, незалежно від виду, змісту, форми, часу і місця її створення (включаючи публічну інформацію, державні інформаційні ресурси та іншу інформацію державної, комунальної, приватної власності), призначену для задоволення життєво важливих суспільних потреб громадянина, особи, суспільства і держави. Під електронними інформаційними ресурсами розуміється будь-яка інформація та дані, або їх сукупність, що створені, записані, оброблені або збережені у цифровій чи іншій нематеріальній формі за допомогою електронних, магнітних, електромагнітних, оптичних, технічних, програмних або інших засобів;

національна телекомунікаційна мережа — сукупність спеціальних телекомунікаційних систем (мереж), систем спеціального зв'язку, інших комунікаційних систем, які використовуються в інтересах органів державної влади та місцевого самоврядування, правоохоронних органів та військових формувань, утворених відповідно до законів України, яка призначена для обігу (передавання, приймання, створення, оброблення, зберігання) національних інформресурсів, забезпечення захищених електронних комунікацій, надання спектру сучасних захищених інформаційно-комунікаційних (мультисервісних) послуг в інтересах здійснення управління державою у мирний час, в умовах надзвичайного стану та в особливий період, є мережею (системою) подвійного призначення, з використанням частини її ресурсу для надання послуг, зокрема із кіберзахисту, іншим споживачам;

система електронних комунікацій (комунікаційна система) — системи передавання, комутації або маршрутизації, обладнання та інші ресурси (включаючи пасивні мережеві елементи, які дають змогу передавати сигнали за допомогою провідних, радіо, оптичних або інших електромагнітних засобів, мережі мобільного, супутникового зв'язку, електричні кабельні мережі тією мірою, в якій вони використовуються для цілей передачі сигналів), що забезпечують передачу електронних інформаційних ресурсів, у тому числі комп'ютери, інша комп'ютерна техніка, засоби і пристрої зв'язку, інформаційно-телекомунікаційні системи, які мають доступ (підключені) до Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних;

система управління технологічними процесами (технологічна система) — автоматизована або автоматична система, яка є сукупністю обладнання, засобів, комплексів та систем обробки, передачі, приймання електронних інформаційних ресурсів, що організаційно, технічно та функціонально поєднані в єдине ціле, яка призначена (застосовується) для організаційного управління та/або управління технологічними процесами (включаючи промислове, електронне, комунікаційне обладнання та інші технічні і технологічні засоби), незалежно від наявності або відсутності доступу (підключення) системи до Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних.

Терміни "національна безпека", "національні інтереси", "загрози національній безпеці" в цьому законі вживаються у значенні, визначеному Законом України "Про основи національної безпеки України".

Стаття 2. Мета і принципи застосування Закону

1. Метою цього Закону є врегулювання відносин, пов'язаних із забезпеченням кібербезпеки, як складової національної безпеки України, провадженням діяльності із захисту національних інтересів та національних інформресурсів у кіберпросторі, кіберзахистом систем електронних комунікацій органів державної влади та місцевого самоврядування, правоохоронних органів та

військових формувань, утворених відповідно до законів України, комунікаційних та технологічних систем, які використовуються критичними інфраструктурними об'єктами.

2. Цей Закон не поширюється на:

1) відносини та послуги, пов'язані із змістом інформації, що передається (обробляється, зберігається) в системах електронних комунікацій та/або в системах управління технологічними процесами;

2) діяльність, пов'язану із захистом інформації, що становить державну таємницю, комунікаційні та технологічні системи, призначені для її оброблення;

3) соціальні мережі, приватні електронні інформаційні ресурси в мережі Інтернет (включаючи блог-платформи, відеохостинги, інші веб-ресурси), якщо такі інформаційні ресурси не містять інформацію, необхідність захисту якої встановлена законом, відносини та послуги, пов'язані із функціонуванням таких мереж і ресурсів;

4) системи електронних комунікацій, які не взаємодіють з публічними мережами електронних комунікацій, не підключені до мережі Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних.

3. Застосування законодавства у сфері кібербезпеки та рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень, прийняті на виконання норм цього Закону, мають відповідати таким принципам:

1) мінімально необхідного регулювання, згідно з яким рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень повинні бути необхідними і мінімально достатніми для досягнення мети та завдань, визначених цим Законом;

2) об'єктивності та правової визначеності, максимально можливого застосування національного та міжнародного права до кіберпростору, зокрема Міжнародного гуманітарного права;

3) забезпечення захисту прав користувачів комунікаційних систем та/або споживачів послуг електронних комунікацій та/або послуг із захисту інформації, кіберзахисту, у тому числі, прав щодо невтручання в приватне життя і захисту персональних даних;

4) прозорості, згідно з яким рішення (заходи) суб'єктів владних повноважень мають бути належним чином обґрунтовані та повідомлені суб'єктам, яких вони стосуються, до набрання ними чинності;

5) збалансованості вимог та відповідальності, згідно з яким має бути забезпечено баланс між встановленням відповідальності за невиконання вимог кібербезпеки та кіберзахисту з одного боку та введенням надмірних вимог та обмежень – з іншого;

6) недискримінації, згідно з яким рішення, дії, бездіяльність суб'єктів владних повноважень не можуть призводити до юридичного або фактичного обсягу прав та обов'язків особи, який є:

відмінним від обсягу прав та обов'язків інших осіб у подібних ситуаціях, якщо тільки така відмінність не є необхідною та мінімально достатньою для задоволення загальносуспільного інтересу;

таким, як і обсяг прав та обов'язків інших осіб у неподібних ситуаціях, якщо така однаковість не є необхідною та мінімально достатньою для задоволення загальносуспільного інтересу;

7) еквівалентності вимог до забезпечення кібербезпеки критичних інфраструктурних об'єктів, згідно з яким застосування правових норм повинно бути якомога більш рівнозначним щодо кіберзахисту комунікаційних та технологічних систем критичних інфраструктурних об'єктів, що належать до одного сектору економіки та/або які здійснюють аналогічні функції.

Зазначені принципи застосовуються без переваги будь-якого з них, з урахуванням мети і завдань цього Закону.

Стаття 3. Правові основи забезпечення кібербезпеки України

Правову основу забезпечення кібербезпеки України становлять Конституція України, закони України щодо основ національної безпеки, засад внутрішньої і зовнішньої політики, електронних комунікацій, захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, цей та інші закони України, Конвенція про кіберзлочинність, інші міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, укази Президента України, акти Кабінету Міністрів України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України.

Стаття 4. Об'єкти кібербезпеки та кіберзахисту

1. Об'єктами кібербезпеки є:

людина і громадянин, їхні конституційні права і свободи;

суспільство, сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища;

держава, її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканість;

національні інтереси в усіх сферах життєдіяльності особи, суспільства та держави.

2. Об'єктами кіберзахисту є:

комунікаційні системи державної, комунальної, інших форм власності, в яких оброблюються національні інформресурси та/або які використовуються в інтересах органів державної влади та місцевого самоврядування, правоохоронних органів та військових формувань, утворених відповідно до законів України;

комунікаційні та технологічні системи критичних інфраструктурних об'єктів;

комунікаційні системи, які використовуються для задоволення суспільних потреб та/або реалізації правовідносин у сферах електронного урядування, електронних державних послуг, електронної комерції, електронного документообігу.

3. Об'єкти кіберзахисту у сукупності складають критичну інформаційною інфраструктуру і підлягають внесенню до державного реєстру об'єктів критичної інформаційної інфраструктури. Порядок формування та забезпечення функціонування державного реєстру об'єктів критичної інформаційної інфраструктури затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 5. Суб'єкти забезпечення кібербезпеки

1. Президент України здійснює загальне керівництво у сфері кібербезпеки України, як складової національної безпеки, визначає стратегію кібербезпеки України, пріоритети та напрями її забезпечення.

2. Рада національної безпеки і оборони України здійснює координацію та контроль діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони, які забезпечують кібербезпеку України, створює з цієї метою Національний координаційний центр кібербезпеки, як робочий орган Ради національної безпеки і оборони України; з урахуванням реального стану кібербезпеки України та загроз національній безпеці у кіберпросторі вносить Президенту України пропозиції щодо формування та уточнення стратегії кібербезпеки України.

3. Кабінет Міністрів України забезпечує формування та реалізовує державну політику у сфері кібербезпеки України, забезпечення прав і свобод людини і громадянина, захисту національних інтересів України у кіберпросторі, боротьби з кіберзлочинністю; організовує та забезпечує необхідними силами, засобами і ресурсами функціонування національної системи кібербезпеки; формує вимоги та забезпечує функціонування системи аудиту інформаційної безпеки критичних інфраструктурних об'єктів.

4. Суб'єктами, які безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи із забезпечення кібербезпеки, є

міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;

місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;

правоохоронні, розвідувальні і контррозвідувальні органи України, суб'єкти оперативно-розшукової діяльності;

Збройні Сили України, інші військові формування, утворені відповідно до законів України;

підприємства, установи та організації, віднесені до критично важливих об'єктів інфраструктури;

суб'єкти господарювання, громадяни України та об'єднання громадян, інші особи, які провадять діяльність та/або надають послуги, пов'язані з національними інформресурсами, інформаційними електронними послугами, здійсненням електронних правочинів, електронними комунікаціями, захистом інформації та кіберзахистом.

5. Суб'єкти забезпечення кібербезпеки діють у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим Законом, іншими законами України у відповідних сферах діяльності, а також нормативно-правовими актами, що прийняті на виконання законів України.

6. Суб'єкти забезпечення кібербезпеки у межах своєї компетенції здійснюють заходи щодо запобігання використанню кіберпростору у воєнних, терористичних та інших протиправних і злочинних цілях, виявлення й реагування на кіберінциденти та кібератаки, усунення їх наслідків; здійснюють інформаційний обмін щодо реалізованих та потенційних кіберзагроз; розробляють і реалізують попереджувальні, організаційні, освітні та інші заходи у сфері кібербезпеки та кіберзахисту; забезпечують проведення аудиту інформаційної безпеки, у тому числі на підпорядкованих об'єктах та об'єктах, що належать до сфери їх управління; здійснюють інші заходи із забезпечення розвитку та безпеки кіберпростору.

Стаття 6. Критично важливі об'єкти інфраструктури

1. До критичних інфраструктурних об'єктів можуть бути віднесені підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, які:

1) здійснюють діяльність та надають послуги у галузях енергетики, транспорту, інформаційно-комунікаційних технологій, електронних комунікацій, у банківському та фінансовому секторі,

2) здійснюють діяльність та надають послуги, пов'язані із функціонуванням систем життєзабезпечення населення, зокрема систем водопостачання, виробництва і постачання продуктів харчування, охорони здоров'я;

3) виконують функції комунальних, аварійних та рятувальних служб, служб екстреної допомоги населенню;

4) включені до переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави;

5) є об'єктами потенційно небезпечних технологій і виробництв.

2. Критерії та порядок віднесення об'єктів до критично важливих об'єктів інфраструктури, перелік таких об'єктів, загальні вимоги до їх кіберзахисту та проведення аудиту інформаційної безпеки затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Відповідальність за забезпечення кіберзахисту комунікаційних та технологічних систем критичних інфраструктурних об'єктів, організацію проведення аудиту інформаційної безпеки таких об'єктів покладається на власників та/або керівників підприємств, установ та організацій, віднесених до критично важливих об'єктів інфраструктури.

Стаття 7. Принципи забезпечення кібербезпеки України

1. Забезпечення кібербезпеки ґрунтується на принципах:

верховенства права, законності, поваги до основних прав і свобод та захисті особистих свобод, особистої інформації та особистості;

забезпечення національних інтересів України;

відкритості, доступності, стабільності та захищеності кіберпростору, розвитку Інтернет та відповідального поведіння в кіберпросторі;

державно-приватного партнерства, широкої співпраці з громадянським суспільством у сфері забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту;

пропорційності та адекватності заходів кіберзахисту реальним та потенційним ризикам, реалізації невід'ємного права держави на самозахист у разі вчинення певних агресивних дій у кіберпросторі;

пріоритетності запобіжних заходів;

невідворотності покарання за вчинення кіберзлочинів;

пріоритетного розвитку та підтримки вітчизняного наукового, науково-технічного та виробничого потенціалу;

міжнародного співробітництва з метою зміцнення взаємної довіри у сфері кібербезпеки та вироблення спільних підходів у протидії кіберзагрозам, консолідації зусиль у розслідуванні та запобіганні кіберзлочинам, недопущення використання кіберпростору в терористичних, воєнних, інших протиправних цілях;

забезпечення демократичного цивільного контролю над утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами держави, що діють у сфері кібербезпеки.

2. Державна політика у сфері кібербезпеки ґрунтується на повазі до норм і принципів міжнародного права, захисті фундаментальних цінностей, визначених Конституцією та законами України, забезпеченні національних інтересів України у кіберпросторі. Кібербезпека є складовою частиною національної безпеки України.

3. Розвиток та безпека кіберпростору, запровадження електронного урядування, гарантування безпеки електронних комунікацій та національних інформресурсів є одним з пріоритетів розвитку інформаційного суспільства та цифрового комунікативного простору України, складовою державної політики у сферах електронних комунікацій та інформатизації.

Стаття 8. Національна система кібербезпеки України

1. Національна система кібербезпеки є сукупністю суб'єктів забезпечення кібербезпеки та взаємопов'язаних заходів організаційного, правового, політичного, соціально-економічного, науково-технічного, правоохоронного, оборонного, інформаційного, освітнього характеру, заходів із захисту інформації та кіберзахисту.

2. Основними суб'єктами національної системи кібербезпеки є Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національна поліція України, Служба безпеки України, Міністерство оборони України та Генеральний штаб Збройних Сил України, розвідувальні органи, Національний банк України, які відповідно до Конституції і законів України виконують в установленому порядку такі основні завдання:

Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України забезпечує формування та реалізацію державної політики щодо захисту у кіберпросторі державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, кіберзахисту комунікаційних та технологічних систем критичних інфраструктурних об'єктів, здійснює

державний контроль у цих сферах; координує діяльність інших суб'єктів кібербезпеки щодо кіберзахисту; забезпечує створення та функціонування національної телекомунікаційної мережі, упровадження організаційно-технічної моделі кіберзахисту; здійснює організаційно-технічні заходи із запобігання, виявлення та реагування на кіберінциденти і кібератаки та усунення їх наслідків; інформує про кіберзагрози та відповідні методи захисту від них; координує, організовує та проводить аудит захищеності комунікаційних і технологічних систем критичних інфраструктурних об'єктів на вразливість; забезпечує функціонування з цією метою державного центру кіберзахисту;

Національна поліція України забезпечує захист прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань у кіберпросторі; здійснює заходи із запобігання, виявлення, припинення та розкриття кіберзлочинів, підвищення поінформованості громадян про безпеку в кіберпросторі;

Служба безпеки України здійснює заходи з попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, які вчиняються у кіберпросторі; здійснює контррозвідальні, оперативно-розшукові заходи, інші заходи оперативного реагування та протидії проявам застосування у кіберпросторі засобів та методів розвідувальних операцій (кіберрозвідка), використання Інтернету для цілей терористичної діяльності, зокрема технологічного тероризму (кібертероризм); протидіє кіберзлочинності, можливі наслідки якої безпосередньо створюють загрозу національним інтересам України;

Міністерство оборони України, Генеральний штаб Збройних Сил України відповідно до компетенції здійснюють заходи з підготовки держави до відбиття воєнної агресії у кіберпросторі (кібероборони); здійснюють військову співпрацю з НАТО, пов'язану з безпекою кіберпростору та сумісним захистом від кіберзагроз;

розвідувальні органи України здійснюють розвідувальну діяльність щодо загроз національній безпеці України у кіберпросторі, інших подій і обставин, що стосуються сфери кібербезпеки;

Національний банк України формує вимоги щодо кібербезпеки критичних інфраструктурних об'єктів в банківській сфері та проведення аудиту інформаційної безпеки таких об'єктів.

3. Функціонування національної системи кібербезпеки забезпечується шляхом:

вироблення і оперативної адаптації державної політики у сфері кібербезпеки, спрямованої на розвиток кіберпростору, досягнення сумісності з відповідними стандартами ЄС та НАТО;

створення нормативно-правової та термінологічної бази у сфері кібербезпеки, гармонізації нормативних документів у сфері електронних комунікацій, захисту інформації, інформаційної та кібербезпеки відповідно до міжнародних стандартів і стандартів ЄС та НАТО;

формування конкурентного середовища у сфері електронних комунікацій, надання послуг із захисту інформації та кіберзахисту;

залучення експертного потенціалу наукових установ, професійних та громадських об'єднань до підготовки проектів концептуальних документів у сфері кібербезпеки;

проведення навчань щодо надзвичайних ситуацій та інцидентів у кіберпросторі;

функціонування системи аудиту інформаційної безпеки, запровадження кращих світових практик і міжнародних стандартів з питань кібербезпеки та кіберзахисту;

розвитку мережі команд реагування на комп'ютерні надзвичайні події;

розвитку та вдосконалення системи технічного і криптографічного захисту інформації;

забезпечення виконання вимог із захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

створення та забезпечення функціонування національної телекомунікаційної мережі;

упровадження організаційно-технічної моделі національної системи кібербезпеки, як комплексу заходів, сил та засобів кіберзахисту, спрямованих на оперативне (кризове) реагування на кібератаки та кіберінциденти, впровадження контрзаходів, що здатні зменшити вразливості комунікаційних систем;

встановлення вимог (правил, настанов) щодо безпечного використання мережі Інтернет та надання електронних послуг державними органами;

державно-приватного партнерства у запобіганні кіберзагрозам критичним інфраструктурним об'єктам, реагуванні на кібератаки та кіберінциденти, усуненні їх наслідків, зокрема в умовах кризових ситуацій, надзвичайного і воєнного стану, в особливий період;

періодичного проведення огляду національної системи кібербезпеки, розроблення галузевих індикаторів стану кібербезпеки;

стратегічного планування та програмно-цільового забезпечення у сфері розвитку електронних комунікацій, інформаційних технологій, захисту інформації та кіберзахисту;

розвитку міжнародного співробітництва у сфері забезпечення кібербезпеки, підтримці міжнародних ініціатив у сфері кібербезпеки, які відповідають національним інтересам України, поглибленні співпраці України з ЄС та НАТО для посилення спроможностей України у сфері кібербезпеки, участі у заходах зі зміцнення довіри у кіберпросторі, які проводяться під егідою ОБСЄ;

здійснення оперативно-розшукових, розвідувальних, контррозвідувальних та інших заходів, спрямованих на попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, які вчиняються у кіберпросторі, розслідування, переслідування, оперативного реагування та протидії кіберзлочинності, проявам застосування у кіберпросторі засобів та методів розвідувальних операцій, використання Інтернету для цілей терористичної діяльності та у військових цілях;

здійснення воєнно-політичних, військово-технічних та інших заходів для розширення можливостей Воєнної організації держави, сектору безпеки і оборони у кіберпросторі, створення, розвитку сил, засобів та інструментів можливої відповіді на агресію у кіберпросторі, яка може застосовуватись як засіб стримування військових конфліктів та загроз у кіберпросторі;

обмеження участі у заходах із забезпечення інформаційної та кібербезпеки будь-яких суб'єктів господарювання, які знаходяться під контролем держави-агресора, визнаної Верховною Радою України, або держав та осіб, стосовно яких діють спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), прийняті на національному або міжнародному рівні внаслідок агресії щодо України, а також обмеження використання продукції, технологій та послуг таких суб'єктів для забезпечення технічного та криптографічного захисту державних інформаційних ресурсів, посилення державного контролю у цій сфері.

4. Порядок функціонування національної телекомунікаційної мережі, критерії, правила та вимоги щодо надання послуг, їх тарифікації для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання національної телекомунікаційної мережі затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 9. Державно-приватна взаємодія у сфері кібербезпеки

1. Державно-приватна взаємодія у сфері кібербезпеки здійснюється шляхом:

створення системи своєчасного виявлення, запобігання та нейтралізації кіберзагроз, у тому числі із залученням волонтерських організацій;

підвищення цифрової грамотності громадян та культури безпекового поведіння в кіберпросторі, комплексних знань, навичок і здібностей, необхідних для підтримки цілей

кібербезпеки, впровадження державних і громадських проектів підвищення рівня обізнаності суспільства щодо кіберзагроз та кіберзахисту;

обміну інформацією між державними органами, приватним сектором і громадянами стосовно загроз критичним інфраструктурним об'єктам, інших кіберзагроз, кібератак та кіберінцидентів;

партнерства та координації команд реагування на комп'ютерні надзвичайні події;

залучення експертного потенціалу, наукових установ, професійних об'єднань та громадських організацій до підготовки ключових і галузевих проектів та нормативних документів у сфері кібербезпеки;

надання консультативної та практичної допомоги з питань реагування на кібератаки.

формування ініціатив та створення авторитетних консультаційних пунктів для громадян, промисловості та бізнесу з метою забезпечення безпеки в Інтернеті;

запровадження механізму громадського контролю ефективності заходів із забезпечення кібербезпеки;

періодичного проведення національного саміту з професійними постачальниками бізнес-послуг, включаючи страховиків, аудиторів, юристів, визначення їх ролі у сприянні кращому управлінню ризиками у сфері кібербезпеки;

створення системи підготовки кадрів та підвищення компетентності фахівців різних сфер діяльності з питань кібербезпеки.

2. Державно-приватна взаємодія у сфері кібербезпеки застосовується з урахуванням встановлених законодавством особливостей правового режиму щодо окремих об'єктів та окремих видів діяльності.

Стаття 10. Сприяння суб'єктам забезпечення кібербезпеки України

Державні органи та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, особи, громадяни та об'єднання громадян зобов'язані сприяти суб'єктам забезпечення кібербезпеки України, повідомляти дані, що стали їм відомі, щодо загроз національній безпеці у кіберпросторі, або будь-яких інших кіберзагроз об'єктам кібербезпеки, кібератак та/або обставин, інформація про які може сприяти запобіганню, виявленню і припиненню таких загроз, протидії кіберзлочинам, кібератакам та мінімізації її наслідків.

Стаття 11. Відповідальність за порушення законодавства у сфері кібербезпеки

Особи, винні у порушенні законодавства у сферах національної безпеки, електронних комунікацій та захисту інформації у яких кіберпростір є місцем та/або способом здійснення злочину, іншого винного діяння, відповідальність за яке передбачена цивільним, адміністративним, кримінальним законодавством, несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 12. Фінансове забезпечення заходів кібербезпеки України

Джерелами фінансування робіт і заходів щодо забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту є кошти державного і місцевих бюджетів, власні кошти суб'єктів господарювання, кредити комерційних банків, кошти міжнародної технічної допомоги та інші джерела, не заборонені законодавством.

Стаття 13. Міжнародне співробітництво у сфері кібербезпеки

1. Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів співробітничает в галузі кібербезпеки з іноземними державами, їх правоохоронними органами і спеціальними

службами, а також з міжнародними організаціями, які здійснюють боротьбу з міжнародною кіберзлочинністю.

2. Керуючись інтересами забезпечення безпеки особи, суспільства і держави, Україна переслідує на своїй території осіб, причетних до кіберзлочинів та/або злочинів терористичної спрямованості у кіберпросторі та/або з його використанням, у тому числі у випадках, коли такі злочини або планувалися або були вчинені поза межами України, але завдають шкоди Україні, та в інших випадках, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

3. Україна відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, може брати участь у спільних заходах кіберзахисту, зокрема проведенні спільних навчань суб'єктів сектору безпеки і оборони, у рамках заходів колективної оборони з дотриманням вимог законів України "Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав" та "Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України".

4. Відповідно до законодавства України у сфері зовнішніх зносин, суб'єкти забезпечення кібербезпеки у межах своїх повноважень можуть здійснювати міжнародну співпрацю у сфері кібербезпеки безпосередньо на двосторонній або багатосторонній основі.

5. Інформацію іноземній державі з питань, пов'язаних із боротьбою з міжнародною кіберзлочинністю, Україна надає на підставі запиту, додержуючись вимог законодавства України та її міжнародно-правових зобов'язань. Така інформація може бути надана і без попереднього запиту іноземної держави, якщо це не зашкодить проведенню досудового розслідування чи судового розгляду справи і може допомогти компетентним органам іноземної держави у припиненні кібератаки, оперативній протидії кримінальному злочину у кіберпросторі.

Стаття 14. Контроль за законністю заходів із забезпечення кібербезпеки України

1. Контроль за дотриманням законодавства при здійсненні заходів із забезпечення кібербезпеки здійснюється Верховною Радою України в порядку, визначеному Конституцією України.

2. Контроль за діяльністю із забезпечення кібербезпеки суб'єктів сектору безпеки і оборони, інших державних органів здійснюється Президентом України та Кабінетом Міністрів України в порядку, визначеному Конституцією і законами України.

3. Нагляд за додержанням вимог законодавства державними органами, які беруть участь в забезпеченні кібербезпеки, здійснюється Генеральним прокурором України та уповноваженими ним прокурорами в порядку, визначеному законами України.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

видати нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону, видання зазначеними органами актів, що впливають із цього Закону.

3. Внести наступні зміни до Закону України "Про основи національної безпеки України" (Відомості Верховної Ради України, 2003, № 39, ст.351, 2006, № 14, ст.116, 2010, № 40,

ст.527, 2013, № 14, ст.89, 2013, № 38, ст.499, 2014, № 10, ст.119, 2014, № 22, ст.816, 2015, № 4, ст.13, 2015, № 16, ст.110, 2015, № 39, ст.375):

- 1) у абзаці третьому статті 1 після слів "інформаційної безпеки," додати слова "кібербезпеки та кіберзахисту,";
- 2) у абзаці третьому статті 2 перше і друге речення після слів "Стратегія національної безпеки України" доповнити словами "Стратегія кібербезпеки України";
- 3) абзац п'ятий статті 9 після слів "Стратегії національної безпеки України" доповнити словами "Стратегії кібербезпеки України";
- 4) абзац третій статті 10 після слів "Стратегії національної безпеки України" доповнити словами "Стратегії кібербезпеки України".

Голова Верховної Ради України

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
Про державну підтримку кінематографії в Україні

Цей Закон визначає засади державної підтримки кінематографії в Україні, що має на меті створення сприятливих умов для розвитку кіновиробництва, встановлення прозорих процедур здійснення фінансування державою проектів у сфері кінематографії.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на суб'єктів кінематографії, юридичних осіб незалежно від форми власності, фізичних осіб – підприємців та фізичних осіб, які провадять діяльність, пов'язану з кінематографією, та/або здійснюють виробництво, зберігання, розповсюдження, демонстрування, інше використання фільмів, інших аудіовізуальних творів на території України.

Стаття 2. Законодавство про державну підтримку кінематографії

1. Законодавство про державну підтримку кінематографії складається з Конституції України, Цивільного кодексу України, цього Закону, законів України "Про культуру", "Про кінематографію", "Про телебачення і радіомовлення", "Про авторське право і суміжні права", "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" та інших законодавчих актів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
2. Використані в цьому Законі терміни вживаються в значеннях, визначених цим Законом, а також Законом України "Про кінематографію".

Розділ II
ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ КІНЕМАТОГРАФІЇ

Стаття 3. Мета державної підтримки кінематографії

1. Кінематографія визнається сферою культури, яка підтримується державою з урахуванням мети і принципів, закріплених цим Законом та іншими законодавчими актами України.
2. Метою державної підтримки кінематографії є:
  - 1) створення належних правових і економічних умов, необхідних для розвитку кінематографії;
  - 2) формування економічно самодостатньої, конкурентоспроможної на міжнародних ринках індустрії кінематографії, виробництва фільмів, інших аудіовізуальних творів;
  - 3) створення сприятливих умов та розвиток сучасної інфраструктури для виробництва, демонстрування і розповсюдження фільмів;
  - 4) створення сприятливого режиму оподаткування та надання підтримки виробництва, демонстрування і розповсюдження національних фільмів в Україні та за кордоном;

- 5) збільшення податкових надходжень за рахунок розвитку індустрії кінематографії;
- 6) запровадження механізмів залучення позабюджетних коштів, у тому числі іноземних інвестицій та коштів від іноземних суб'єктів кінематографії;
- 7) популяризація українських цінностей, української мови та культури, підвищення інтересу масового глядача до національних фільмів;
- 8) створення належних правових механізмів для захисту прав інтелектуальної власності;
- 9) створення якісної освітньої бази для підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері кінематографії;
- 10) створення умов для збільшення кількості робочих місць, посилення соціальних гарантій працівників кінематографії;
- 11) розвиток матеріально-технічної бази кінематографії, виробництва, демонстрування, розповсюдження та популяризації фільмів;
- 12) активізація міжнародного, міждержавного, зовнішньоекономічного співробітництва та покращення іміджу України на міжнародному ринку як країни, що має розвинену і висококонкурентну індустрію кінематографії.

Стаття 4. Принципи державної політики у сфері підтримки кінематографії

1. Принципами державної політики у сфері підтримки кінематографії є:

- 1) протекціонізм державою сфери кінематографії, у тому числі виробництва, розповсюдження, популяризації та демонстрування фільмів, в отриманні інвестицій, у тому числі іноземних;
- 2) визнання розвитку кінематографії одним із пріоритетів державної політики у сфері культури;
- 3) ефективність підтримки кінематографії, у тому числі виробництва, розповсюдження, популяризації та демонстрування фільмів;
- 4) доступність отримання державної підтримки суб'єктами кінематографії;
- 5) забезпечення участі суб'єктів кінематографії, громадських об'єднань, що представляють їхні інтереси, творчих спілок у формуванні та реалізації державної політики у сфері кінематографії;
- 6) відкритість і прозорість процедур надання державної підтримки.

Стаття 5. Основні напрями державної підтримки кінематографії

1. Держава забезпечує та стимулює виробництво (створення), розповсюдження, популяризацію та демонстрування національних фільмів у кіно-, відеомережах, на телебаченні, у мережі Інтернет тощо, збереження, відновлення, реставрацію національної та кращих зразків світової кінематографічної спадщини, вживає заходів для повернення в Україну національної кінематографічної спадщини, що знаходиться за її межами, а також сприяє захисту прав інтелектуальної власності.

2. Державна підтримка надається суб'єктам кінематографії незалежно від форми власності, які забезпечують створення (виробництво), розповсюдження, демонстрування, рекламування та популяризацію національних фільмів, просування послуг вітчизняної кіногалузі, проведення фундаментальних та прикладних досліджень, здійснюють освітню діяльність у сфері кінематографії, в порядку, встановленому цим Законом.

3. Держава підтримує спільне з іноземними суб'єктами кінематографії виробництво фільмів, застосування світових досягнень науки і техніки у виробництві, розповсюдженні, популяризації, демонструванні, рекламуванні, зберіганні, відновленні, реставрації фільмів.
4. Держава бере участь у реалізації міжнародних та вітчизняних кінематографічних програм, в організації міжнародних та вітчизняних кінофестивалів, кіноринків, інших заходів у сфері кіно і телебачення та сприяє участі в них суб'єктів кінематографії України.
5. Держава гарантує всім суб'єктам кінематографії захист прав інтелектуальної власності на території України та інших держав відповідно до законодавства України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
6. Держава підтримує кінематографію, створюючи сприятливі умови у сферах податкового, митного, валютного та інших видів регулювання.
7. Держава сприяє діяльності в галузі кінематографії шляхом встановлення законодавством у сфері публічних закупівель особливих умов, порядку та процедур здійснення закупівель за державні кошти товарів, робіт і послуг, необхідних для виробництва, розповсюдження та демонстрування національних фільмів, а також шляхом застосування інших механізмів, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 6. Основні засади та фінансова основа державної підтримки кінематографії

1. Державна підтримка кінематографії здійснюється за рахунок коштів Державного фонду підтримки кінематографії України (далі – Фонд), управління яким здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії.
2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, є головним розпорядником коштів Фонду та розпоряджається ними виключно на підставі рішень Ради з державної підтримки кінематографії.
3. Джерелами формування Фонду є:
  - 1) кошти загального фонду Державного бюджету України у розмірі не менше 0,2 відсотка видатків загального фонду Державного бюджету України за попередній рік;
  - 2) інші кошти загального фонду та кошти спеціального фонду Державного бюджету України, отримані відповідно до Бюджетного кодексу України, у тому числі:
    - від реалізації майнових прав інтелектуальної власності на використання фільмів, вихідних матеріалів фільмів та фільмокопій, створених за кошти Державного бюджету України і/або за кошти Фонду, реалізації суб'єктами кінематографії, які отримали від держави субсидію на створення (виробництво) фільмів, майнових прав інтелектуальної власності на використання таких фільмів, вихідних матеріалів фільмів та фільмокопій, а також від реалізації майнових прав на використання фільмів та фільмових матеріалів, які відповідно до планів виробництва Держкіно УРСР, Міністерства культури УРСР та їх правонаступників у період з 1953 до 1991 року створені (вироблені) за рахунок державних (бюджетних) коштів на державних кіностудіях та належать державі;
    - кошти, отримані відповідно до законодавства про лотереї;
    - кошти, сплачені суб'єктами кінематографії за розгляд заяв на отримання субсидій, передбачених пунктами 2–4 частини першої статті 7 цього Закону;
  - 3) інші надходження, не заборонені законодавством.
4. Видатки на забезпечення діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, передбачаються в Державному бюджеті України за окремою бюджетною програмою.

5. Крім джерел Фонду, фінансова підтримка кінематографії також може здійснюватися за рахунок:

- 1) грантів, дарунків, благодійних внесків і пожертвувань, інших видів благодійності;
- 2) коштів місцевих бюджетів;
- 3) інших джерел, не заборонених законодавством.

Стаття 7. Форми державної підтримки кінематографії

1. Державна підтримка кінематографії здійснюється в таких формах:

1) здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг, необхідних для виробництва (створення) документальних, просвітницьких, анімаційних фільмів, фільмів для дитячої аудиторії (з урахуванням художньої та культурної значущості), фільмів художньої та культурної значущості (авторських фільмів) та фільмів-дебютів, в обсязі до 100 відсотків включно загальної кошторисної вартості виробництва відповідного фільму;

2) надання державної субсидії на виробництво (створення) фільму (ігрового, анімаційного тощо), обсяг якої не може перевищувати 80 відсотків загальної кошторисної вартості виробництва фільму. Обов'язковою умовою надання такої субсидії є підтвердження заявником наявності у нього коштів, необхідних для фінансування виробництва фільму, в обсязі не менше 20 відсотків загальної кошторисної вартості виробництва (створення) відповідного фільму;

3) надання державної субсидії на виробництво (створення) телевізійного фільму, телевізійного серіалу, обсяг якої не може перевищувати 50 відсотків загальної кошторисної вартості виробництва телевізійного фільму, телевізійного серіалу. Обов'язковою умовою надання такої субсидії є підтвердження заявником наявності у нього коштів, необхідних для фінансування виробництва телевізійного фільму, телевізійного серіалу, в обсязі не менше 50 відсотків загальної кошторисної вартості виробництва (створення) відповідного телевізійного фільму, телевізійного серіалу;

4) надання державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму в порядку, передбаченому цим Законом;

5) надання державної субсидії для закупівлі мобільних пересувних цифрових комплексів, транспортних засобів для забезпечення демонстрування національних фільмів у невеликих містах, селах, селищах з населенням не більше 250 тисяч мешканців або комплексів електронного кіно, обсяг якої не може перевищувати 50 відсотків вартості відповідних комплексів;

6) надання державної субсидії для фінансування фундаментальних та прикладних досліджень, а також освітньої діяльності у сфері кінематографії, у тому числі виробництва (створення) фільмів студентами, навчання в Україні та за кордоном тощо;

7) надання державної субсидії на розповсюдження та/або популяризацію національних фільмів шляхом повної або часткової оплати за рахунок коштів Фонду витрат на проведення творчих зустрічей, презентацій, прем'єрних показів, рекламування (незалежно від використаних рекламних засобів) та інших необхідних заходів, у тому числі за участю творчих груп фільмів;

8) надання державної субсидії для оплати заходів із збереження, відновлення, реставрації та популяризації національної кінематографічної спадщини, повернення її в Україну, якщо вона знаходиться за кордоном, а також для оплати виготовлення архівних комплектів вихідних матеріалів національних фільмів, що відповідають сучасним технологічним вимогам тривалого консерваційного зберігання в Державному фонді фільмів України архівного комплексу вихідних матеріалів, вихідних матеріалів та фільмокопій всіх національних фільмів;

9) відшкодування суб'єктам кінематографії процентів, сплачених за банківськими кредитами, що були одержані ними для будівництва та/або реконструкції будівель, споруд та інших об'єктів інфраструктури, які будуть задіяні у процесі виробництва фільмів, або для будівництва та/або реконструкції, та/або технічного переоснащення кінотеатрів, розташованих у населених пунктах з населенням до 250 тисяч мешканців;

10) надання державної субсидії на заходи кінокомісій, спрямовані на просування (промоцію) локацій України як привабливого місця для створення кінематографічної та аудіовізуальної продукції.

Наведений у цій статті перелік форм державної підтримки кінематографії не є вичерпним. Додаткові форми державної підтримки кінематографії можуть встановлюватися Кабінетом Міністрів України.

Державна підтримка, форми якої визначені цією статтею, надається на безповоротній основі, якщо інше не передбачено цим Законом.

2. Об'єктами державної підтримки у формах, передбачених пунктами 1–3 частини першої цієї статті, виступають національні фільми, а у формі, передбаченій пунктом 4 частини першої цієї статті, – фільми, які пройшли культурний тест, умови якого визначені в додатку 1 до цього Закону.

3. Обсяг коштів, що виділяються впродовж кожного бюджетного періоду для фінансування кожної з передбачених частиною першою цієї статті форм державної підтримки, визначається Радою з державної підтримки кінематографії і може бути змінений її рішенням у межах відповідного бюджетного періоду.

При цьому обсяг коштів, що виділяються впродовж певного бюджетного періоду для фінансування форм державної підтримки, передбачених пунктами 5–10 частини першої цієї статті, гарантується на рівні не менше 12 відсотків обсягу коштів, виділених на фінансування всіх форм державної підтримки, передбачених пунктами 1–4 частини першої цієї статті.

Стаття 8. Умови надання державної підтримки суб'єктам кінематографії

1. Державна підтримка надається суб'єктам кінематографії, які внесені до Державного реєстру виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів та відповідають одному з таких критеріїв:

1) є виробниками, продюсерами документальних, просвітницьких, анімаційних і авторських фільмів, фільмів для дитячої аудиторії та фільмів-дебютів;

2) є виробниками фільмів, продюсерами фільмів або телерадіоорганізаціями (що мають діючу ліцензію на мовлення), які мають власну чи таку, що використовується на інших передбачених законом підставах, матеріально-технічну базу для виробництва фільмів (павільйони та/або обладнання) і які протягом трьох останніх років до дати звернення за отриманням державної підтримки завершили виробництво не менше двох теле- чи кінофільмів хронометражем не менше 70 хвилин кожний або двох телевізійних серіалів, загальний хронометраж усіх серій яких становить не менше 400 хвилин, і на ці фільми або серіали видані державні посвідчення на право розповсюдження і демонстрування в установленому законом порядку;

3) є суб'єктами кінематографії, які здійснюють розповсюдження та/або демонстрування фільмів.

Державна підтримка також надається суб'єктам, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти в галузі культури і мистецтва (культурно-мистецька освіта), та здобувачам вищої освіти в галузі культури і мистецтва, які отримують державну підтримку через вищі навчальні заклади, а також кінокомісіям на відповідні заходи.

Встановлення додаткових критеріїв, яким мають відповідати суб'єкти кінематографії для отримання державної підтримки, крім встановлених цим Законом, забороняється.

Особливості надання державної підтримки суб'єктам кінематографії, які не є резидентами України, визначаються статтею 11 цього Закону.

Перелік документів, що підтверджують відповідність суб'єктів кінематографії критеріям, визначеним частиною першою цієї статті, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії.

2. З метою отримання державної підтримки суб'єкти кінематографії, визначені частиною першою цієї статті, звертаються до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, з відповідною заявою та подають документи, визначені цим Законом та іншими нормативними актами, прийнятими на підставі цього Закону.

Форми заяв та перелік документів, що додаються до них, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії, з урахуванням вимог цього Закону.

3. Суб'єкт кінематографії до дня укладення договору про надання державної підтримки у формах, передбачених пунктами 2, 3 і 5 частини першої статті 7 цього Закону, підтверджує наявність у нього відповідних коштів щонайменше одним із таких документів:

1) банківський документ, виданий банківською установою України, що підтверджує наявність на банківському рахунку, відкритому на ім'я суб'єкта кінематографії, грошових коштів у необхідному обсязі;

2) укладений з банком або іншою фінансовою установою кредитний договір, договір позики, договір гарантії, в якому визначено обсяг необхідних коштів та строки їх отримання суб'єктом кінематографії;

3) договір з інвестором, продюсером, виробником фільмів, включаючи договір про спільне виробництво фільму, що містить графік фінансування виробництва фільму;

4) договір з дистриб'ютором, демонстратором, у тому числі телерадіоорганізацією, що містить графік отримання суб'єктом кінематографії необхідних коштів в обсязі, визначеному статтею 7 цього Закону;

5) аудиторський висновок та кошторис про фактично здійснені суб'єктом кінематографії витрати на виробництво (створення) фільму.

4. За розгляд заяви щодо отримання державних субсидій, передбачених пунктами 2, 3, 4 частини першої статті 7 цього Закону, суб'єкт кінематографії сплачує платіж, порядок справляння та розмір якого визначаються законом.

5. Надання державної підтримки оформлюється договором, який укладається між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, і суб'єктом, визначеним цією статтею. Істотні умови договорів про надання державної підтримки (залежно від форми державної підтримки) затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії.

Якщо державна підтримка надається на поворотній основі, умови та розмір повернення такої підтримки мають визначатися договором, передбаченим цією частиною, з урахуванням вимог цього Закону.

6. Зазначений у частині п'ятій цієї статті договір не укладається у разі надання державної підтримки у формі субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільмів, передбаченої пунктом 4 частини першої статті 7 цього Закону.

Стаття 9. Рада з державної підтримки кінематографії

1. З метою ефективного розпорядження коштами Фонду Кабінетом Міністрів України в установленому ним порядку утворюється Рада з державної підтримки кінематографії (далі – Рада) у складі дев'яти осіб, члени якої призначаються строком на два роки. Після закінчення дворічного строку повноваження члена Ради припиняються автоматично. Одна й та сама особа не може бути включеною до складу Ради більш як на один строк поспіль.

2. До складу Ради включаються представники, запропоновані:

1) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії, – одна особа;

2) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, – одна особа;

3) творчими спілками, громадськими об'єднаннями, господарськими об'єднаннями, статутні документи яких передбачають провадження діяльності у сфері кінематографії та/або телебачення і діяльність яких є активною (упродовж останніх трьох років організують періодично, не рідше одного разу на рік, громадські заходи щодо проблем, які існують у сфері кінематографії: ініціюють публічні обговорення актуальних питань, публічні дискусії у професійній сфері тощо), – сім осіб, одна з яких повинна мати вищу юридичну освіту, а одна – вищу економічну освіту.

3. Представники, запропоновані творчими спілками, громадськими об'єднаннями, господарськими об'єднаннями, повинні мати досвід роботи не менше трьох років у сфері кінематографії, обіймаючи принаймні одну з таких посад:

1) керівник або заступник керівника юридичної особи, що здійснює виробництво, розповсюдження, демонстрування фільму;

2) режисер-постановник фільму;

3) продюсер фільму;

4) юрист;

5) економіст (фінансист);

6) кінодраматург;

7) кінознавець.

4. Не можуть бути членами Ради:

1) особи, які мають судимість, не погашену або не зняту в установленому законом порядку;

2) особи, які перебувають на державній службі, а також інші особи, стосовно яких Законом України "Про запобігання корупції" встановлено обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, та/або особи, які мають конфлікт інтересів відповідно до Закону України "Про запобігання корупції", та/або які притягалися до відповідальності за корупційні правопорушення.

5. Повноваження члена Ради можуть бути достроково припинені Кабінетом Міністрів України у разі:

1) подання заяви про припинення повноважень за власним бажанням;

2) виїзду на постійне проживання за межі України;

3) виявлення (настання) обставин, визначених частиною четвертою цієї статті;

- 4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо члена Ради;
- 5) неможливості виконувати обов'язки за станом здоров'я протягом трьох і більше місяців, підтвердженої відповідним медичним висновком;
- 6) набрання законної сили рішенням суду про визнання члена Ради обмежено дієздатним чи недієздатним;
- 7) відсутності на п'яти засіданнях Ради, крім випадків, коли причина відсутності зумовлена лікуванням, перебуванням у відпустці, відрядженні, що підтверджено відповідними документами;
- 8) смерті особи.

Перелік підстав дострокового припинення повноважень члена Ради є вичерпним. Не допускається дострокове припинення повноважень члена Ради з інших підстав, ніж передбачені цією частиною.

У разі дострокового припинення повноважень члена Ради Кабінет Міністрів України впродовж одного місяця призначає нового члена Ради в порядку та на умовах, встановлених цією статтею.

6. Рада за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, приймає рішення про:

- 1) утворення експертних комісій (рішення яких мають рекомендаційний характер) із включенням до їх складу професійних творчих працівників, кінознавців, продюсерів, економістів, дистриб'юторів, прокатників фільмів та інших осіб, які не можуть одночасно бути членами Ради. Порядок утворення та роботи експертних комісій, а також умови їх діяльності затверджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії;

- 2) надання державної підтримки кінематографії у формах, передбачених частиною першою статті 7 цього Закону;

- 3) погодження зміни істотних параметрів фільму у процесі його створення за заявою суб'єкта кінематографії, який отримав державну підтримку (повністю або частково). До істотних параметрів фільму належать творча концепція фільму, загальний кошторис, кошторисна вартість, хронометраж фільму, строки виробництва, а також особи режисера-постановника, автора сценарію.

7. Голова Ради, заступник голови та секретар Ради обираються на її засіданні.

З метою забезпечення діяльності Ради функції апарату Ради виконує апарат центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії.

8. Члени Ради не є державними службовцями. За виконання своїх функцій члени Ради отримують плату – стипендію, що виплачується за рахунок коштів Фонду. Розмір та порядок виплати стипендій членам Ради встановлюються Кабінетом Міністрів України.

9. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, щороку, не пізніше двох місяців після закінчення відповідного бюджетного періоду, звітує перед Радою про використання коштів Фонду.

10. Засідання Ради є правомочним, якщо на ньому присутні не менше шести членів Ради. Рішення Ради вважається прийнятим, якщо за нього проголосували не менше п'яти членів Ради. Під час засідання Ради секретар Ради веде протокол засідання, який підписується головуючим на засіданні та секретарем Ради.

11. Засідання Ради є відкритими. Засідання Ради можуть бути плановими і позаплановими. Планові засідання проводяться відповідно до затвердженого плану не рідше, ніж один раз на

місяць. Позапланові засідання проводяться на вимогу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, або члена Ради.

12. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, на своєму офіційному веб-сайті оприлюднює:

1) інформацію про надходження коштів до Фонду із зазначенням їх обсягу – не пізніш як на третій робочий день після надходження;

2) заяви (без доданих до них матеріалів) про надання державної підтримки – не пізніш як на третій робочий день після надходження;

3) інформацію про дату та час проведення засідань Ради із зазначенням переліку заяв про надання державної підтримки, які планується розглянути на такому засіданні, та найменування суб'єктів кінематографії, які подали такі заяви, – не пізніше п'яти робочих днів до дня проведення відповідного засідання Ради;

4) проекти повних текстів рішень з питань порядку денного – не пізніше п'яти робочих днів до дня проведення відповідного засідання;

5) повний текст рішення про надання державної підтримки – не пізніше п'яти робочих днів від дати його прийняття.

13. Контроль за цільовим використанням коштів державної підтримки здійснюється згідно з законодавством уповноваженими на це органами державної влади.

Стаття 10. Порядок надання державної підтримки кінематографії суб'єктам кінематографії

1. Державна підтримка кінематографії надається суб'єктам кінематографії України на підставі рішення Ради, що приймається в порядку, визначеному статтею 9 цього Закону, при цьому:

1) рішення Ради про надання державної підтримки у формах, передбачених пунктами 1–3 частини першої статті 7 цього Закону, приймається за результатами конкурсного відбору (пітчінгу) після вивчення та оцінювання доданих до заяви: сценарію; кошторису фільму; режисерської експлікації; продюсерського бачення; маркетингової стратегії; договору про передачу чи відчуження виключних майнових авторських прав на сценарій фільму; договору про передачу чи відчуження виключних майнових авторських прав на діалоги фільму, якщо вони створені окремо від сценарію фільму; угоди про спільне кіновиробництво (для фільмів спільного виробництва з іншими країнами); копій установчих документів суб'єктів кінематографії (якщо заявником є юридична особа); відомостей про орієнтовний склад знімальної групи; листа-гарантії від заявника про відсутність обмежень, передбачених статтею 12 цього Закону; листа-гарантії від заявника про забезпечення наявності у нього грошових коштів, необхідних для вчасного фінансування виробництва фільму (якщо це вимагається відповідно до частини третьої статті 8 цього Закону) до дати укладення договору про надання державної підтримки; документа, що підтверджує сплату платежу за розгляд заяви, у випадку, передбаченому частиною четвертою статті 8 цього Закону, а також інших документів, які заявник вважатиме за необхідне подати Раді для розгляду його заяви.

При прийнятті рішення Рада обов'язково додатково оцінює і враховує:

оригінальність і якість сценарію;

досвід заявника як продюсера або виробника фільму відповідного жанру – економічні результати (зокрема касові збори вироблених фільмів), результати участі у вітчизняних або міжнародних кінофестивалях, нагороди, отримані на кінофестивалях, економічну ефективність розповсюдження фільмів в Україні та за кордоном, рейтинги телевізійного перегляду під час

трансляції (демонстрації) фільму (фільмів) телерадіоорганізаціями, ефективність продажів (переглядів) у мережі Інтернет та в роздрібній торговій мережі на матеріальних носіях;

успішну роботу режисера-постановника у зв'язку з його участю у виробництві (створенні) фільмів – результати участі у вітчизняних або міжнародних кінофестивалях, нагороди, отримані на фестивалях, економічну ефективність розповсюдження кінофільмів в Україні та за кордоном, результати дослідження телевізійного перегляду під час трансляції (демонстрації) фільму (фільмів), ефективність продажів (переглядів) у мережі Інтернет та в роздрібній торговій мережі на матеріальних носіях;

прогнозоване співвідношення вартості виробництва (створення) фільму та якості виробленого (створеного) фільму, строки його виробництва (створення).

Порядок та критерії проведення творчого конкурсу (пітчінгу), а також порядок прийняття рішення Радою затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії;

2) рішення Ради про надання державної підтримки на створення фільмів у формі, передбаченій пунктом 4 частини першої статті 7 цього Закону, приймаються за результатами проходження такими фільмами культурного тесту, умови якого визначені додатком 1 до цього Закону, і який складається з культурних критеріїв (максимальна кількість балів – 16) та виробничих критеріїв (максимальна кількість балів – 26). Фільм вважається таким, що пройшов культурний тест, якщо він набрав щонайменше 2 бали за культурними критеріями та щонайменше 18 балів за виробничими критеріями;

3) рішення Ради про надання державної підтримки у формі, передбаченій пунктом 9 частини першої статті 7 цього Закону, приймається у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України;

4) рішення Ради про надання державної підтримки у формах, передбачених пунктами 5–8 і 10 частини першої статті 7 цього Закону, приймається відповідно до порядку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії.

2. У разі якщо обсяг коштів, що фактично надійшли до Фонду з джерел, передбачених цим Законом, є недостатнім для здійснення державної підтримки, яка надається у поточному бюджетному періоді, фінансування відновлюється в наступному бюджетному періоді.

Якщо щодо суб'єкта кінематографії прийнято рішення про надання йому державної підтримки відповідно до цього Закону, проте через відсутність чи недостатню кількість грошових коштів у Фонді державна підтримка таким суб'єктом кінематографії не була одержана або була одержана частково, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, видає суб'єкту кінематографії довідку про наявну заборгованість перед таким суб'єктом. При цьому збитки, понесені суб'єктом кінематографії у зв'язку з неотриманням чи неповним отриманням державної підтримки, не відшкодовуються.

3. Державна підтримка виробництва (створення) фільму здійснюється у формі публічних закупівель або у формі надання державної субсидії на виробництво фільму, або у формі надання державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму.

Укладення договору з суб'єктом кінематографії щодо надання державної підтримки, якщо обов'язковість такого договору передбачена цим Законом, здійснюється за наявності у нього документів, визначених частиною третьою статті 8 цього Закону. Неподання таких документів Раді впродовж 90 днів з дня прийняття рішення про надання державної підтримки є підставою для відмови в укладенні договору та відмови у наданні державної підтримки.

4. Об'єктом державної підтримки не може бути фільм, демонстрація і розповсюдження якого заборонені в Україні відповідно до законодавства.

Стаття 11. Особливості надання державної підтримки кінематографії у формі державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму

1. З метою створення для українських та іноземних суб'єктів кінематографії сприятливих умов для виробництва фільмів на території України з використанням розташованих в Україні сценічно-постановочних засобів виробництва, павільйонів, місцевостей (локацій), послуг українських суб'єктів кінематографії, готельних послуг тощо, українським та іноземним суб'єктам кінематографії надається державна підтримка у формі державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму.

2. Державна субсидія для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму, надається в таких обсягах:

1) відшкодування частини фактично здійснених суб'єктом кінематографії кваліфікованих витрат (платежів) на виробництво (створення) фільмів – у розмірі 25 відсотків загального обсягу таких кваліфікованих витрат (платежів);

2) відшкодування частини фактично здійснених суб'єктом кінематографії витрат (платежів) для виплати винагороди акторам та членам знімальної групи, які є нерезидентами України, провадять свою діяльність та/або проживають за межами України, у разі якщо такі виплати підлягають оподаткуванню на території України – у розмірі 10 відсотків загального обсягу таких витрат.

3. Передбачена пунктом 1 частини другої цієї статті державна субсидія може бути надана у разі дотримання всіх таких умов:

1) витрати повністю або частково здійснені в Україні при виробництві (створенні) фільму на користь особи, яка провадить господарську діяльність та зареєстрована як суб'єкт господарювання на території України;

2) фільм відповідає хоча б одній із таких вимог:

а) є ігровим фільмом або анімаційним фільмом, призначеним для перегляду в кінотеатрах, загальним хронометражем не менше 74 хвилин;

б) є ігровим телевізійним фільмом або анімаційним фільмом, що складається з однієї або декількох серій, загальним хронометражем не менше 74 хвилин;

в) є документальним фільмом, призначеним для перегляду в кінотеатрах та/або для показу на телебаченні, загальним хронометражем не менше 52 хвилин;

г) є телевізійним серіалом або анімаційним телевізійним серіалом, або окремою частиною (серією), загальним хронометражем не менше 40 хвилин;

ґ) є рекламним фільмом (фільм, що є виключно рекламним засобом для популяризації торговельної марки, фірмового найменування, імені фізичної або найменування юридичної особи) або музичним відео (фільм, звуковий ряд якого складається виключно з одного музичного твору), призначеним для показу на телебаченні, перегляду в кінотеатрах та/або для розміщення в мережі Інтернет, загальним хронометражем не менше 20 секунд;

3) фільм пройшов культурний тест, умови якого визначені додатком 1 до цього Закону;

4) продюсер є суб'єктом кінематографії України або іноземним суб'єктом кінематографії, який уклав договір про виробництво фільму (чи його частини) з суб'єктом кінематографії України;

5) загальні суми кваліфікованих витрат (платежів), пов'язаних із його виробництвом на території України, на день звернення із заявою, передбаченою частиною дев'ятою цієї статті, становлять щонайменше:

7 тисяч мінімальних заробітних плат – для фільмів, зазначених у підпункті "а" пункту 2 цієї частини;

1 тисяча 750 мінімальних заробітних плат – для фільмів, зазначених у підпункті "б" пункту 2 цієї частини;

1 тисяча 100 мінімальних заробітних плат – для фільмів, зазначених у підпункті "в" пункту 2 цієї частини;

5 тисяч 250 мінімальних заробітних плат – для фільмів, зазначених у підпункті "г" пункту 2 цієї частини;

3 тисячі мінімальних заробітних плат – для рекламних та/або музичних фільмів, зазначених у підпункті "г" пункту 2 цієї частини. При цьому 10 відсотків суми отриманої субсидії на повернення кваліфікованих витрат виробництва рекламних та/або музичних фільмів мають бути спрямовані суб'єктом кінематографії на підтримку виробництва фільмів-дебютів українських режисерів у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії.

4. Під кваліфікованими витратами для цілей цієї статті розуміються 80 відсотків платежів на оплату поставлених товарів, виконаних робіт та наданих послуг, включаючи, але не обмежуючись заробітними платами, гонорарами, винагородами, що стосуються безпосередньо фільму, який виробляється на території України, та що виплачуються особі, яка провадить господарську діяльність та зареєстрована як суб'єкт господарювання на території України, є зареєстрованим платником податків.

5. Для цілей цієї статті не вважаються кваліфікованими такі витрати:

1) амортизація основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів;

2) витрати на проведення переговорів;

3) фінансові витрати (у тому числі проценти за кредитами);

4) витрати операційної діяльності, що не включаються у собівартість виробництва фільму;

5) витрати на розповсюдження фільму;

6) витрати на проїзд членів знімальної групи і акторів під час зйомок за межами України;

7) заробітна плата або будь-які інші види винагороди, що виплачуються (надаються) акторам або членам знімальної групи, які є нерезидентами України, крім кваліфікованих витрат, визначених у пункті 2 частини другої цієї статті.

6. Суб'єкт кінематографії, який бажає отримати передбачену цією статтею субсидію для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених при виробництві (створенні) фільмів, до завершення виробництва фільму має звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, із заявою про надання попереднього висновку щодо проходження фільмом, виробництво якого планується чи відбувається, культурного тесту.

До заяви про надання висновку щодо проходження фільмом, виробництво якого планується чи відбувається, культурного тесту суб'єкт кінематографії подає такі документи: режисерський сценарій фільму, календарно-постановочний план виробництва фільму, кошторис фільму, договір (договори) між українським та іноземним суб'єктом кінематографії щодо виробництва фільму (якщо виробництво фільму відбувається у співпраці з іноземним суб'єктом кінематографії), виписку з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань щодо себе, копії своїх установчих документів, відомості

про склад знімальної групи, лист-гарантію про відсутність обмежень, передбачених статтею 12 цього Закону, документ, що підтверджує сплату платежу за розгляд заяви відповідно до частини четвертої статті 8 цього Закону.

7. Протягом двох днів з дати надходження заяви та документів, передбачених частиною шостою цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, передає таку заяву на розгляд Ради. Рада розглядає заяву та додані до неї документи і надає попередній висновок щодо проходження фільмом, зазначеним у заяві, культурного тесту не пізніш як через 30 днів з дня її надходження до Ради.

8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, протягом 40 днів від дати надходження до нього заяви та документів, передбачених частиною шостою цієї статті, на підставі попереднього висновку Ради, визначеного частиною сьомою цієї статті, надає суб'єкту кінематографії попередній висновок щодо проходження фільмом, зазначеним у заяві, культурного тесту.

9. Протягом одного року з дня завершення виробництва фільму суб'єкт кінематографії, який отримав попередній висновок щодо проходження фільмом культурного тесту, з метою отримання державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених при виробництві (створенні) фільмів, має звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, із відповідною заявою.

До заяви додаються такі документи (оригінали або їх належним чином засвідчені копії):

- 1) кошторис фільму;
- 2) договір (договори) між українським та іноземним суб'єктом кінематографії щодо виробництва фільму (за наявності);
- 3) акт (акти) виконаних робіт (наданих послуг) з виокремленням кваліфікованих витрат, що підлягають поверненню, а також первинні бухгалтерські документи на підтвердження цієї суми;
- 4) звіт про виробництво фільму та здійснені кваліфіковані витрати;
- 5) лист-гарантія, що за період з дня подання заяви, передбаченої частиною шостою цієї статті, до дня звернення за отриманням державної субсидії до документів, що подавалися для отримання попереднього висновку, визначеного у частині сьомій цієї статті, не вносилися зміни, зокрема, що на дату звернення за отриманням державної субсидії відсутні обмеження, передбачені статтею 12 цього Закону. У разі якщо до документів, передбачених частиною шостою цієї статті, були внесені зміни, лист-гарантія не подається, а подаються документи, до яких вносилися зміни;
- 6) аудиторський звіт, що підтверджує розмір кваліфікованих витрат, складений відповідно до законодавства України та стандартів аудиту.

10. Рада не пізніше 30 днів від дати надходження до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, заяви суб'єкта кінематографії та доданих до неї документів, передбачених частиною дев'ятою цієї статті, розглядає таку заяву та додані до неї документи і надає висновок щодо проходження фільмом, зазначеним у заяві, культурного тесту та щодо наявності підстав для надання суб'єкту кінематографії державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму.

11. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, протягом 40 днів від дати надходження заяви та документів, передбачених частиною дев'ятою цієї статті, на підставі та відповідно до висновку Ради, визначеного частиною десятою цієї статті, приймає рішення про надання суб'єкту кінематографії державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії

при виробництві (створенні) фільму, або про відмову у наданні суб'єкту кінематографії такої субсидії повністю або частково.

12. Виплата державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, за рахунок коштів Фонду шляхом перерахування коштів на банківський рахунок заявника протягом 10 банківських днів з дня прийняття відповідного рішення.

13. Іноземні суб'єкти кінематографії (у тому числі продюсери) отримують державну підтримку у формі державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму, за посередництвом українського суб'єкта кінематографії на підставі укладеного між такими суб'єктами договору, за яким український суб'єкт кінематографії залучається до виробництва фільму на території України.

Стаття 12. Обмеження щодо надання державної підтримки кінематографії

1. Державна підтримка кінематографії не надається суб'єктам кінематографії:

- 1) які не відповідають критеріям, визначеним у статті 8 цього Закону;
- 2) якщо такі суб'єкти, їх учасники (акціонери), кінцеві бенефіціарні власники (контролери) або їх посадові особи є резидентами держави-агресора чи мають судимість, не зняту і не погашену в установленому законом порядку;
- 3) які перебувають у стадії ліквідації, банкрутства чи реорганізації юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця;
- 4) які подали недостовірні відомості та документи під час звернення за наданням державної підтримки або звернення із заявою про включення до Державного реєстру виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів;
- 5) які на момент звернення мають податковий борг, що існує більше двох місяців з моменту його утворення;
- 6) які раніше отримували державну підтримку, надання якої визнано незаконним за рішенням суду або інших компетентних органів;
- 7) які допустили нецільове використання коштів державної підтримки і самостійно не усунули такі порушення або допустили без об'єктивних причин невиконання, неналежне виконання або порушення умов договору про надання державної підтримки і не усунули такі порушення, що доведено в установленому порядку (про що наявні достовірні відомості);
- 8) які мають заборгованість з виплати заробітної плати працівникам більш як за один календарний місяць.

2. Державна підтримка не надається на виробництво (створення) фільмів, учасники яких внесені до Переліку осіб, що становлять загрозу національній безпеці, та/або до яких застосовуються санкції відповідно до Закону України "Про санкції".

Стаття 13. Права інтелектуальної власності на фільми, вироблені за державної підтримки

1. У разі створення фільму за державної підтримки у формі, передбаченій пунктом 1 частини першої статті 7 цього Закону, майнові права інтелектуальної власності на такий фільм

передаються (відчужуються) на користь юридичної особи державної форми власності, визначеної центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, та зазначеної у договорі про надання державної підтримки.

2. У разі створення фільму за державної підтримки у формі, передбаченій пунктами 2 і 3 частини першої статті 7 цього Закону, майнові права інтелектуальної власності передаються (відчужуються) на користь суб'єкта кінематографії, який отримав державну субсидію. При цьому такий суб'єкт кінематографії протягом усього строку дії авторського права на фільм зобов'язаний сплачувати до Фонду 50 відсотків прибутків, отриманих від прокату та/або передачі прав на використання такого фільму, але не більше 50 відсотків отриманої суми державної підтримки. У разі передачі (відчуження) суб'єктом кінематографії, який створив фільм за державної підтримки, майнових прав інтелектуальної власності на фільм у повному обсязі або частково особа, яка набула майнових прав на такий фільм, буде зобов'язана сплачувати на користь держави прибутки, зазначені в цій частині, у тому самому обсязі.

3. У разі створення фільму за державної підтримки у формі, передбаченій пунктом 4 частини першої статті 7 цього Закону, майнові права інтелектуальної власності належать суб'єкту кінематографії, який створив фільм і отримав державну субсидію. У подальшому такий суб'єкт кінематографії отримує усі доходи від використання таких прав, від реалізації прав на використання такого фільму.

Розділ III ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. До визначення законом розміру та порядку справляння плати за розгляд заяв на отримання субсидій, передбачених пунктами 2–4 частини першої статті 7 цього Закону, розмір та порядок справляння такої плати визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

доповнити статтями 164¹⁷ і 164¹⁸ такого змісту:

"Стаття 164¹⁷. Порушення умов і правил, що визначають порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет

Порушення умов і правил, що визначають порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет, у тому числі невчинення власником веб-сайту, постачальником послуг хостингу передбачених законодавством про авторське право і суміжні права дій щодо унеможливлення доступу користувачів мережі Інтернет до об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, ненадання або несвоєчасне надання відповіді на заяву суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав власником веб-сайту, постачальником послуг хостингу, наведення завідомо недостовірних відомостей у відповіді на заяву суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав, власником веб-сайту, постачальником послуг хостингу, а також нерозміщення власниками веб-сайтів, постачальниками послуг хостингу на власних веб-сайтах, в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) достовірної інформації про себе, –

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення за одне з правопорушень, зазначених у частині першій цієї статті, –
тягнуть за собою накладення штрафу від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 164¹⁸. Наведення завідомо недостовірної інформації
у заявах про припинення авторського права
і (або) суміжних прав, вчинених з використанням мережі Інтернет

Наведення особою завідомо недостовірної інформації щодо наявності авторського права і (або) суміжного права у заяві про припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет, направленої відповідно до законодавства про авторське право і суміжні права, –

тягне за собою накладення штрафу від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

у статті 221 цифри "164⁵ – 164¹⁶" замінити цифрами "164⁵ – 164¹⁸";

пункт 10 частини першої статті 255 після цифр "164¹³" доповнити цифрами "164¹⁷, 164¹⁸";

2) у Господарському процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 6, ст. 56):

частину першу статті 12 доповнити пунктом 9 такого змісту:

"9) справи у спорах, підвідомчих господарським судам, щодо порушення прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет";

частину четверту статті 16 доповнити реченням такого змісту:

"Справи у спорах про порушення майнових прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет розглядаються господарським судом за місцезнаходженням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності";

3) абзац перший частини першої статті 176 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25–26, ст. 131) викласти в такій редакції:

"1. Незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних, а так само незаконне відтворення, розповсюдження виконань, фонограм, відеограм і програм мовлення, їх незаконне тиражування та розповсюдження на аудіо- та відеокасетах, дискетах, інших носіях інформації, камкординг, кардшейрінг або інше умисне порушення авторського права і суміжних прав, а також фінансування таких дій, якщо це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі";

4) у Цивільному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., №№ 40–42, ст. 492):

статтю 114 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"5. Позови, що виникають з приводу порушення майнових прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет, пред'являються за місцезнаходженням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності";

частину першу статті 152 доповнити пунктом 8 такого змісту:

"8) встановленням обов'язку вчинити дії щодо унеможливлення доступу користувачів мережі Інтернет до об'єктів права інтелектуальної власності, правомірність використання (розміщення) яких у мережі Інтернет є предметом спору";

5) у Законі України "Про кінематографію" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 22, ст. 114 із наступними змінами):

статті 3 і 9¹ викласти в такій редакції:

"Стаття 3. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

автор фільму – фізична особа, власна праця якої визначає творчий задум та/або способи його реалізації у фільмі;

архівний комплект вихідних матеріалів фільму – сукупність плівкових носіїв оригіналу фільму, що складається з негатива (дубль-негатива), еталонного та прокатного позитива зображення, оптичної фонограми, анотації фільму, а також цифрових вихідних матеріалів фільму, паперових та фотоматеріалів тощо, призначених для довічного зберігання;

виключне право на фільм – майнове право юридичної або фізичної особи, що дає право тільки цій особі на використання фільму в будь-якій формі і будь-яким дозволеним способом;

виконавець фільму – фізична особа, яка власною працею брала участь у реалізації творчих задумів авторів фільму в процесі його створення;

виробник фільму – суб'єкт кінематографії, який взяв на себе відповідальність за виробництво фільму;

виробництво фільму – процес створення кінофільму, що поєднує співпрацю авторів і виконавців фільму та інших суб'єктів кінематографії, який складається з періодів (етапів) виробництва (розвиток кінопроекту, розробка режисерського сценарію, підготовчий, знімальний, монтажно-тонувальний);

вихідні матеріали фільму – матеріальні носії оригіналу твору кінематографії, використання яких дає можливість виготовляти (тиражувати) фільмокопії;

демонстратор фільму – суб'єкт кінематографії, який здійснює демонстрування (публічний показ) фільму;

демонстрування (публічний показ, публічне сповіщення і публічна демонстрація) фільму – професійна кінематографічна діяльність, що полягає в показі фільму глядачам у призначених для цього приміщеннях (кінотеатрах, інших кіновидовищних закладах), на відеоустановках, а також каналами мовлення телебачення;

держава-агресор – держава, яка у будь-який спосіб окупувала частину території України або яка вчиняє агресію проти України, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;

державний фонд фільмів – державний заклад культури, що здійснює архівну та науково-дослідницьку діяльність з метою розвитку фільмофонду, відновлення, реставрування і збереження творів національної та світової кінематографічної спадщини, розповсюдження відповідної інформації;

дублювання фільму – творча і виробнича діяльність, яка полягає у синхронному відтворенні мовної частини звукового ряду фільму іншою мовою шляхом перекладу, що відповідає складовій артикуляції дійових осіб;

зберігання фільму – діяльність, спрямована на забезпечення довгострокового зберігання вихідних матеріалів фільмів і фільмокопій та їх реставраційно-профілактичної обробки;

знімальний період виробництва фільму – здійснення зйомок кінопроекту;

іноземний суб'єкт кінематографії – юридична особа, створена або зареєстрована відповідно до законодавства іноземної держави з місцезнаходженням за межами України, яка організовує

або організовує і фінансує виробництво, демонстрацію та розповсюдження фільму та/або яка здійснює виробництво фільму;

кінокомісія – установа, підрозділ установи державної чи комунальної форми власності, метою діяльності якої є популяризація України та її регіонів як привабливих локацій для кінозйомок, а також ефективне використання потенціалу української сервісної індустрії в галузі кінематографії;

монтажно-тонувальний період виробництва фільму – здійснення кінцевої обробки кіноматеріалу, в тому числі монтаж фільму, створення візуальних ефектів, озвучування, створення титрів тощо;

національний фільм – створений суб'єктами кінематографії фільм, виробництво якого повністю або частково здійснено в Україні, основна (базова) версія мовної частини звукового ряду якого створена українською або кримськотатарською мовою, та який при цьому набрав необхідну кількість балів відповідно до оцінних елементів бальної системи, передбаченої цим Законом. За мотивованим рішенням Ради з державної підтримки кінематографії на підставі звернення суб'єкта кінематографії, якщо це виправдано художнім, творчим задумом авторів фільму, в основній (базовій) версії національного фільму (крім дитячих та анімаційних фільмів) допускається використання інших мов в обсязі, що не може перевищувати 10 відсотків загальної тривалості всіх реплік учасників фільму. Під час демонстрування національного фільму в Україні такі репліки мають бути дубльовані або субтитровані українською мовою;

озвучення фільму – творча і виробнича діяльність, яка полягає в заміні звукового ряду фільму на інший, несинхронний, який передає зміст мовного ряду фільму;

органи держави-агресора – правоохоронні органи (міліція, поліція тощо), збройні сили, судові органи, внутрішні війська, будь-які підрозділи спеціального призначення, органи, відповідальні за охорону та захист державного кордону, органи, відповідальні за здійснення податкової та митної політики, органи, відповідальні за проведення дізнання або досудового (попереднього) слідства, прокуратура, органи, відповідальні за державну безпеку або безпеку вищого керівництва держави-агресора, підрозділи, відповідальні за виконання будь-яких миротворчих місій, будь-які інші збройні, військові, воєнізовані, парамілітарні або інші силові формування держави-агресора, їх складові або структурні підрозділи, у тому числі формування, найменування яких не відповідають офіційним назвам, прийнятим у державі-агресорі, але які за здійснюваними функціями належать до будь-якого із зазначених органів чи формувань;

підготовчий період виробництва фільму – створення постановочного проекту, який може складатися з режисерського сценарію та експлікації, розробки окремих епізодів і сцен, фото- і кінопроб, ескізів, знімальних карт та операторської експлікації, детальних розкадровок, монтажно-технічних розробок, фотоматеріалів, експлікації звукового оформлення, календарно-постановочного плану, генерального кошторису витрат виробництва тощо;

підприємницька діяльність у кінематографії – діяльність, пов'язана з виробництвом, розповсюдженням та демонструванням (публічним показом) фільмів з метою одержання прибутку;

продюсер фільму – фізична або юридична особа, яка організовує або організовує і фінансує виробництво та розповсюдження фільму;

продюсерська система – система у сфері кінематографії, яка в умовах кіноринку забезпечує взаємодію і функціонування всіх суб'єктів кінематографії з метою виробництва, розповсюдження та демонстрування (публічного показу) фільмів;

просування фільму – розповсюдження інформації про фільм у будь-якій формі та в будь-який спосіб, призначеної сформуванню або підтримати обізнаність глядацької аудиторії та її інтерес щодо фільму;

професійна кінематографічна діяльність – діяльність, що провадиться суб'єктами кінематографії на професійній основі та є джерелом їхніх доходів;

радянські органи державної безпеки – Всеросійська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією і саботажем (ВЧК, ЧК), Всеукраїнська надзвичайна комісія для боротьби з контрреволюцією, спекуляцією, саботажем та службовими злочинами (ВУЧК), Державне політичне управління (ГПУ), Об'єднане державне політичне управління (ОГПУ), Народний комісаріат внутрішніх справ (НКВД), Народний комісаріат державної безпеки (НКГБ), Міністерство державної безпеки (МГБ), Комітет державної безпеки (КГБ), а також їхні територіальні та структурні підрозділи;

розвиток кінопроекту – період виробництва фільму, в рамках якого здійснюється інформаційно-методична робота з підготовки кінопроекту до знімального періоду (написання літературного сценарію для ігрового кіно, сторіборду для анімації, розширеного трітменту для неігрового кіно, створення презентаційного візуального матеріалу, формування кошторису виробництва, формування ліміту витрат виробництва, графіка робіт, інших документів, необхідних для виробництва фільму);

розповсюдження фільму – процес, у рамках якого суб'єктами кінематографії фільм у будь-який спосіб безпосередньо чи опосередковано пропонується глядацькій аудиторії (дистрибуція, прокат, просування, рекламування тощо);

розповсюджувач (дистриб'ютор, прокатник) фільму – суб'єкт кінематографії, який має право на розповсюдження фільму;

розробка режисерського сценарію – розробка екранної інтерпретації літературного сценарію режисером-постановником та іншими авторами фільму, вибудова виробничо-творчих рішень та визначення техніко-економічних показників;

суб'єкт кінематографії – фізична або юридична особа, яка займається будь-яким видом професійної діяльності у сфері кінематографії;

субтитрування фільму – творча і виробнича діяльність, яка полягає в здійсненні перекладу з мови оригіналу фільму на іншу мову та фіксуванні цього перекладу написами безпосередньо на фільмокопії;

сценічно-постановочні засоби кіновиробництва – предмети, пристрої та споруди, які протягом знімального періоду створення фільму (операційного циклу) використовуються шляхом перенесення їх зображення або зображення процесу їх перетворення (знищення) до аудіовізуального твору способами, доступними кіновиробнику;

учасник фільму – для цілей статті 15 цього Закону учасником фільму є фізична особа, яка брала участь у створенні фільму, виробленого та/або вперше оприлюдненого (демонстрованого) після 1991 року, як виконавець будь-якої ролі, учасник документальних (неігрових) фільмів, виконавець музичного твору, що використовується у фільмі, автор сценарію та/або текстів чи діалогів, режисер-постановник, продюсер;

фільм – аудіовізуальний твір (у тому числі телевізійні серіали та їх окремі серії), що складається з епізодів, поєднаних між собою творчим задумом і зображувальними засобами, та є результатом спільної діяльності його авторів, виконавців і виробників;

фільмокопія – примірник фільму, виготовлений із застосуванням вихідних матеріалів фільму".

"Стаття 9¹. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії, належить:

- 1) забезпечення формування державної політики у сфері кінематографії;
- 2) визначення пріоритетних напрямів діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії;
- 3) забезпечення загального доступу суспільства до творів української, європейської та світової кінематографії;
- 4) створення умов для розвитку всіх видів кінематографічної діяльності;
- 5) сприяння творчому розвитку молодих авторів і виконавців фільмів;
- 6) сприяння розвитку освіти, творчому вдосконаленню у сфері кінематографії;
- 7) сприяння поширенню кінематографічної культури, розвитку кінематографічної діяльності, популяризації кінематографії;
- 8) здійснення інших повноважень, передбачених законом";

розділ II доповнити статтею 9² такого змісту:

"Стаття 9². Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, належить:

- 1) узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств;
- 2) проведення аналізу діяльності суб'єктів кінематографії, підготовка висновків щодо тенденцій розвитку національної кінематографії;
- 3) розроблення пропозицій щодо структурного вдосконалення та реформування національної кіноіндустрії, розвитку продюсерської системи;
- 4) виконання програми виробництва фільмів, розроблення економічного обґрунтування та проведення розрахунків граничних обсягів видатків державного бюджету;
- 5) розроблення пропозицій до програми створення та розповсюдження національних фільмів;
- 6) укладення договорів про закупівлю товарів, робіт і послуг, необхідних для виготовлення (створення) вихідних фільмових матеріалів, аудіовізуальних творів;
- 7) взаємодія з вітчизняними та іноземними науково-дослідними установами і навчальними закладами з метою обміну досвідом з питань реалізації державної політики у сфері кінематографії;
- 8) сприяння збереженню та раціональному використанню національної та світової кінематографічної спадщини;
- 9) ведення Державного реєстру виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів;
- 10) ведення Державного реєстру фільмів;
- 11) видача державних посвідчень на право розповсюдження і демонстрування фільмів;
- 12) участь в організації конкурсу з відбору інвестиційних та інноваційних проектів у сфері кінематографії;
- 13) розроблення пропозицій щодо умов прокату, тиражування, розповсюдження і публічного показу або демонстрування фільмів з індексами, що мають обмеження глядацької аудиторії;

- 14) здійснення контролю за дотриманням квоти демонстрування національних фільмів під час використання національного екранного часу, умов розповсюдження і демонстрування фільмів, передбачених державним посвідченням на право розповсюдження і демонстрування фільмів, та за наявністю зазначеного державного посвідчення;
- 15) складання протоколів про адміністративні правопорушення у сфері кінематографії;
- 16) здійснення відповідно до законодавства функції державного нагляду (контролю) у сфері кінематографії;
- 17) надання консультаційної та організаційно-методичної допомоги у сфері кінематографії;
- 18) участь в організації та проведенні кінофестивалів, кіновиставок, кінопрем'єр, прес-конференцій, інших заходів з популяризації національної кіноіндустрії;
- 19) участь у підготовці проектів міжнародних договорів, пропозицій щодо укладення і денонсації таких договорів, укладення міжнародних договорів, забезпечення виконання зобов'язань України за міжнародними договорами з питань кінематографії;
- 20) здійснення співробітництва з вітчизняними і зарубіжними кіноархівами;
- 21) надання відповідно до міжнародних договорів аудіовізуальним творам в Україні статусу продукту спільного виробництва;
- 22) надання аудіовізуальним творам статусу національного;
- 23) організація та забезпечення роботи Ради з державної підтримки кінематографії та Експертної комісії з питань кінематографії;
- 24) внесення до Ради з державної підтримки кінематографії проектів рішень, а також реалізація рішень Ради з державної підтримки кінематографії щодо:
утворення експертних комісій у порядку, передбаченому законом;
надання державної підтримки суб'єктам кінематографії у порядку та формах, визначених законом, у тому числі укладення договорів про надання державної підтримки;
- 25) здійснення інших повноважень, визначених законом";

доповнити статтями 10¹ і 15² такого змісту:

"Стаття 10¹. Оцінні елементи, бальна система для національних фільмів

Оцінні елементи для ігрових фільмів (бали):

1) авторська знімальна група:

режисер-постановник – 3;

автор сценарію – 3;

композитор – 3;

оператор-постановник – 3;

художник-постановник – 3;

2) група виконавців:

перша роль – 3;

друга роль – 2;

третья роль – 1;

3) технічна знімальна група (група технічного забезпечення зйомки):

звукорежисер – 1;

режисер монтажу – 1;

студія або місце зйомки – 5;

місце монтажу – 3;

4) продюсер – 3;

всього – 34.

Оцінні елементи для мультиплікаційних (анімаційних) фільмів (бали):

автор ідеї – 1;

автор сценарію – 2;

художник-розробник персонажів – 2;

композитор – 1;

режисер-постановник – 2;

художник-розкадровник – 2;

художник-постановник – 2;

художник по фонах – 2;

щонайменше 50 відсотків витрат на послуги попередньої збірки сцен для анімації (лейаут) в країні – 2;

щонайменше 50 відсотків витрат на послуги з анімації в країні – 2;

щонайменше 50 відсотків витрат на послуги візуалізації в країні – 2;

щонайменше 50 відсотків витрат на послуги з компонування зображення (композитінг) в країні – 1;

місце монтажу – 1;

звукорежисер – 1;

всього – 23.

Оцінні елементи для документальних фільмів (бали):

режисер-постановник – 3;

автор сценарію – 2;

оператор-постановник – 3;

режисер монтажу – 2;

місце зйомки – 2;

місце монтажу – 2;

композитор – 2;

звукорежисер – 2;

всього – 18.

При підрахунку загальної кількості балів відповідний оцінний елемент враховується, якщо:

зазначені у частинах першій, другій або третій цієї статті фізичні особи, які брали участь у створенні фільму, є громадянами України;

зазначене у частинах першій або третій цієї статті місце монтажу розташоване на території України або принаймні 50 відсотків загальної суми витрат на монтаж здійснені в Україні;

зазначені у частинах першій або третій цієї статті студія або місце зйомки впродовж більшості знімальних днів розташовані на території України;

зазначені у частині другій цієї статті витрати здійснені на користь суб'єктів кінематографії України, які фактично надають відповідні послуги та не є агентами або іншими посередниками щодо закупівлі відповідних послуг у їх фактичних надавачів.

У пункті 2 частини першої цієї статті перша, друга і третя ролі визначаються за кількістю знімальних днів.

Кількість балів за оцінним елементом "продюсер" визначається з урахуванням коефіцієнта, що обчислюється як співвідношення кількості продюсерів фільму, які мають громадянство України або мають місцезнаходження на території України, до загальної кількості продюсерів фільму, які брали участь у виробництві фільму.

У разі якщо відповідно до цього Закону фільм кваліфікується національним, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, за заявою продюсера або виробника фільму видає свідоцтво національного фільму.

Наявність у фільму свідоцтва національного фільму презюмує, що фільм є національним, і це не потребує повторного доведення у відносинах з органами державної влади. Дана презумпція може бути спростована в загальному порядку, якщо з'ясується, що надані заявником інформація та документи для отримання свідоцтва національного фільму містять недостовірні відомості.

Порядок видачі свідоцтва національного фільму визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері кінематографії.

Бальна система для національних фільмів передбачає набрання фільмом за оцінними елементами принаймні 18 балів для ігрових, 8 балів – для неігрових (документальних), 15 балів – для анімаційних (мультиплікаційних) фільмів".

"Стаття 15². Використання національного екранного часу

З метою сприяння виробництву фільмів в Україні, а також доступу глядачів до перегляду творів національної кінематографічної спадщини телерадіоорганізації, які відповідно до ліцензій здійснюють телевізійне ефірне мовлення або багатоканальне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу, інші демонстратори фільмів, які не є телерадіоорганізаціями, зобов'язані до 1 січня 2022 року щонайменше 15 відсотків загального щомісячного часу демонстрації фільмів, а після 1 січня 2022 року – щонайменше 30 відсотків загального щомісячного часу демонстрації фільмів здійснювати демонстрацію національних фільмів, інших фільмів, вироблених суб'єктами кінематографії України, і творів національної кінематографічної спадщини";

статтю 17 викласти в такій редакції:

"Стаття 17. Зберігання вихідних матеріалів фільму та фільмокопій, комплектування державного фонду фільмів

Архівний комплект вихідних матеріалів фільмів, вихідні матеріали фільму, створеного повністю або частково за рахунок коштів Державного бюджету України, а також фільмокопії фільмів, створених в Україні за рахунок коштів юридичних осіб приватної форми власності та фізичних осіб, зберігаються в Державному фонді фільмів України. Порядок передачі фільмів Державному

фонду фільмів України, умови зберігання вихідних матеріалів фільмів і фільмокопій та положення про Державний фонд фільмів України затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії.

Держава дбає про збереження та сприяє консолідації фільмових колекцій (фондів) установ різної форми власності та фізичних осіб в Державному фонді фільмів України, забезпечуючи його комплектацію національними фільмами, фільмами, виготовленими на території України, та іншими фільмами.

Усі фільми та фільмові матеріали українського виробництва та копродукції, що зберігаються в Державному фонді фільмів України, є загальнодержавною власністю України – національною культурною спадщиною.

Виготовлення архівного комплексу вихідних матеріалів національних фільмів та фільмів, створених на території України в поточному році, забезпечується за рахунок коштів Державного бюджету України у наступному році за поданням Державного фонду фільмів України на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері кінематографії. У разі якщо виготовлення архівного комплексу вихідних матеріалів національних фільмів та фільмів, створених на території України, здійснюється за кошти юридичних осіб приватної форми власності та фізичних осіб, вартість такого виготовлення відшкодовується виробникові з Державного бюджету України.

Виготовлення архівного комплексу вихідних матеріалів національних фільмів та фільмів, створених на території України в попередні роки, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері кінематографії, за поданням колегіального експертного органу при центральному органі виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері кінематографії, з урахуванням показників бюджетних асигнувань на поточний рік.

Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері кінематографії, за поданням колегіального експертного органу при центральному органі виконавчої влади може бути прийнято рішення про необхідність виготовлення архівного комплексу вихідних матеріалів фільму, створеного за межами України, за кошти приватних або державних кіновиробників, що має художню або історичну цінність і пов'язаний з Україною темою, місцем дії тощо, або автор якого є (був) резидентом України або має українське походження.

Співробітництво з вітчизняними і зарубіжними кіноархівами здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, через Державний фонд фільмів України.

Положення про національний екранний час та його використання суб'єктами кінематографії та телебачення затверджується Кабінетом Міністрів України";

розділ IV виключити;

б) у Законі України "Про авторське право і суміжні права" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 43, ст. 214; 2003 р., № 35, ст. 271; 2004 р., № 13, ст. 181; 2011 р., № 32, ст. 314; 2013 р., № 21, ст. 208; 2014 р., № 2–3, ст. 41; 2016 р., № 6, ст. 61):

статтю 1 доповнити з урахуванням алфавітного порядку термінами такого змісту:

"*веб-сайт* – сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, інших об'єктів авторського права і (або) суміжних прав тощо, пов'язаних між собою і структурованих у межах адреси веб-сайту і (або) облікового запису власника цього веб-сайту, доступ до яких здійснюється через адресу мережі Інтернет, що може складатися з доменного імені, записів про каталоги або виклики і (або) числової адреси за Інтернет-протоколом;

веб-сторінка – складова частина веб-сайту, що може містити дані, електронну (цифрову) інформацію, інші об'єкти авторського права і (або) суміжних прав тощо;

власник веб-сайту – особа, яка є володільцем облікового запису та встановлює порядок і умови використання веб-сайту. За відсутності доказів іншого, власником веб-сайту вважається реєстрант відповідного доменного імені, за яким здійснюється доступ до веб-сайту, і (або) отримувач послуг хостингу;

власник веб-сторінки – особа, яка є володільцем облікового запису, що використовується для розміщення веб-сторінки на веб-сайті, та яка управляє і (або) розміщує електронну (цифрову) інформацію в межах такої веб-сторінки. Власник веб-сайту не є власником веб-сторінки, якщо останній володіє обліковим записом, що дозволяє йому самостійно, незалежно від власника веб-сайту, розміщувати інформацію на веб-сторінці та управляти нею;

гіперпосилання – формалізований відповідно до стандартів мережі Інтернет запис адреси веб-сайту або його частини (веб-сторінки, даних). У разі якщо гіперпосилання адресує до частини веб-сайту (веб-сторінки), то, крім домену і (або) числової адреси за Інтернет-протоколом, воно може містити додаткові записи про каталоги або виклики і умови доступу до веб-сторінки, що може бути відтворена або збережена на пристроях, які можуть зчитувати та відтворювати електронну (цифрову) інформацію з використанням мережі Інтернет;

електронна (цифрова) інформація – аудіовізуальні твори, музичні твори (з текстом або без тексту), комп'ютерні програми, фонограми, відеограми, програми (передачі) організацій мовлення, що знаходяться в електронній (цифровій) формі, придатній для зчитування і відтворення комп'ютером, які можуть існувати і (або) зберігатися у вигляді одного або декількох файлів (частин файлів), записів у базі даних на зберігаючих пристроях комп'ютерів, серверів тощо у мережі Інтернет, а також програми (передачі) організацій мовлення, що ретранслюються з використанням мережі Інтернет;

камкординг – відеозапис аудіовізуального твору під час його публічної демонстрації в кінотеатрах, інших кінотовидовищних закладах особами, які перебувають у тому самому приміщенні, де відбувається така публічна демонстрація, для будь-яких цілей без дозволу суб'єкта авторського права або суміжних прав;

кардшейрінг – забезпечення у будь-якій формі та в будь-який спосіб доступу до програми (передачі) організації мовлення, доступ до якої обмежений суб'єктом авторського права і (або) суміжних прав застосуванням технічних засобів захисту (абонентська карта, код тощо), в обхід таких технічних засобів захисту, в результаті чого зазначена програма (передача) може бути сприйнята або в інший спосіб доступна без застосування технічних засобів захисту;

обліковий запис – формалізований згідно зі стандартами мережі Інтернет запис на комп'ютерному обладнанні (комп'ютерах, серверах), підключеному до мережі Інтернет, що ідентифікує користувача (наприклад, власника веб-сайту) на такому обладнанні, включає в себе дані про доступ до частини каталогів і програмного забезпечення комп'ютерного обладнання, а також визначає права такого доступу, що надають можливість володільцю облікового запису додавати, видаляти, змінювати електронну (цифрову) інформацію і дані веб-сайту, надавати доступ до веб-сайту або його частин, окремих даних іншим особам, припиняти функціонування такого веб-сайту або його частини в межах облікового запису;

постачальник послуг хостингу – особа, яка надає власникам веб-сайтів послуги і (або) ресурси для розміщення веб-сайтів або їх частин у мережі Інтернет та із забезпечення доступу до них через мережу Інтернет. Власник веб-сайту, який розміщує свій веб-сайт або його частину в мережі Інтернет на власних ресурсах і (або) самостійно забезпечує доступ до нього з використанням мережі Інтернет, одночасно є постачальником послуг хостингу";

у статті 50:

в абзаці першому слова "судового захисту" замінити словами "захисту таких прав, у тому числі судового";

пункт "б" викласти в такій редакції:

"б) піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав – опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм, незаконне оприлюднення програм організацій мовлення, камкординг, кардшейрінг, а також Інтернет-піратство, тобто вчинення будь-яких дій, які відповідно до цієї статті визнаються порушенням авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет";

доповнити пунктом "з" такого змісту:

"з) камкординг, кардшейрінг";

у частині першій статті 52:

абзаци п'ятий та шостий після слова "позови" доповнити словами "до суду";

доповнити абзацом дванадцятим такого змісту:

"и) здійснювати захист авторського права і (або) суміжних прав у порядку, визначеному статтею 52¹ цього Закону";

доповнити статтями 52¹ і 52² такого змісту:

"Стаття 52¹. Порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет

1. При порушенні будь-якою особою авторського права і (або) суміжних прав, вчиненому з використанням мережі Інтернет, суб'єкт авторського права і (або) суміжних прав (далі – заявник) має право звернутися до власника веб-сайту та (або) веб-сторінки, на якому (якій) розміщена або в інший спосіб використана відповідна електронна (цифрова) інформація, із заявою про припинення порушення. Заява про припинення порушення подається в порядку, передбаченому цією статтею.

Порядок захисту авторського права і (або) суміжних прав, визначений цією статтею, застосовується до відносин, пов'язаних з використанням аудіовізуальних творів, музичних творів, комп'ютерних програм, відеограм, фонограм, передач (програм) організацій мовлення.

2. Заява про припинення порушення повинна містити:

а) відомості про заявника, необхідні для його ідентифікації: ім'я (найменування); місце проживання (перебування) або місцезнаходження, адреса електронної пошти або поштова адреса, на яку власник веб-сайту або інші особи в передбачених цим Законом випадках мають направляти інформацію; для заявників – юридичних осіб – ідентифікаційні дані про реєстрацію юридичної особи у країні місцезнаходження, зокрема в торговельному, банківському, судовому або державному реєстрі, у тому числі реквізити реєстру, реєстраційний номер;

б) вид і назву об'єкта (об'єктів) авторського права і (або) суміжних прав, про порушення права на який (які) йдеться у заяві;

в) вмотивоване твердження про наявність у заявника майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт авторського права і (або) суміжних прав, зазначених у відповідній заяві, з посиланням на підстави виникнення таких прав та строк їх дії;

г) гіперпосилання на електронну (цифрову) інформацію, розміщену або в інший спосіб використану на веб-сайті;

г) вимогу про унеможливлення доступу до електронної (цифрової) інформації на веб-сайті;

д) відомості про постачальника послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту, а саме: найменування; адреса електронної пошти або поштова адреса, на яку в передбачених цим Законом випадках власник веб-сайту або інші особи мають надсилати інформацію;

е) твердження заявника, що наведена в заяві інформація є достовірною, а наявність у заявника прав, про порушення яких заявлено, перевірена адвокатом, за представництвом (посередництвом) якого подається заява.

Заявник звертається із заявою про припинення порушення виключно за представництвом (посередництвом) адвоката. Адвокат надсилає відповідну заяву, за умови ідентифікації заявника, встановлення його контактних даних та підтвердження наданими заявником документами факту наявності у заявника прав, про припинення порушення яких висувається вимога.

До заяви додається копія одного з документів, що відповідно до законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги заявнику.

Заявник (посадова особа заявника) несе відповідальність за надання завідомо недостовірної інформації щодо наявності у нього майнових прав інтелектуальної власності, про порушення яких йдеться у заяві.

Заявник надсилає заяву про припинення порушень власнику веб-сайту з одночасним направленням її копії постачальнику послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту.

3. За відсутності обставин, передбачених частиною четвертою цієї статті, власник веб-сайту невідкладно, не пізніше 48 годин з моменту отримання заяви про припинення порушення, зобов'язаний унеможливити доступ до електронної (цифрової) інформації, щодо якої подано заяву, та надати заявнику і постачальнику послуг хостингу інформацію про вжиті заходи відповідно до вимог цієї статті.

4. Особа, яка отримала заяву про припинення порушення, може відмовити в її задоволенні у разі, якщо:

а) особа, до якої заявник звернувся із заявою про припинення порушення, має право на використання зазначеної в заяві електронної (цифрової) інформації, щодо використання якої направлена заява, за умови надання нею повідомлення про відмову згідно з вимогами, встановленими частиною п'ятою цієї статті;

б) особа, якій надіслано заяву про припинення порушення, не є власником веб-сайту, зазначеного у такій заяві;

в) заява про припинення порушення оформлена з порушенням вимог, визначених цією статтею, за умови що особа, яка її отримала, інформує заявника про це згідно із встановленими частиною п'ятою цієї статті вимогами.

5. Про відмову у задоволенні заяви про припинення порушення з підстав, передбачених пунктами "а" і "в" частини четвертої цієї статті, власник веб-сайту впродовж 48 годин з моменту її отримання направляє повідомлення про відмову заявнику, а також постачальнику послуг хостингу повідомлення про відмову згідно з відомостями, зазначеними у відповідній заяві згідно з пунктом "д" частини другої цієї статті.

Повідомлення про відмову повинно містити таку інформацію:

а) відомості про власника веб-сайту в обсязі, достатньому для пред'явлення позовної заяви: ім'я (найменування) власника веб-сайту; місце проживання (перебування) або місцезнаходження, адреса електронної пошти або поштова адреса; якщо власник сайту є юридичною особою – ідентифікаційні дані про реєстрацію юридичної особи у країні

місцезнаходження, зокрема в торговельному, банківському, судовому або державному реєстрі, у тому числі реквізити реєстру, реєстраційний номер;

б) зазначення електронної (цифрової) інформації, щодо унеможливлення доступу до якої відмовлено;

в) зазначення відповідного положення частини четвертої цієї статті, на підставі якого власник веб-сайту відмовив у задоволенні заяви про припинення порушення.

6. У разі якщо власник веб-сайту, який отримав заяву про припинення порушення, не є власником веб-сторінки, на якій розміщена електронна (цифрова) інформація, щодо унеможливлення доступу до якої заявлено, права і обов'язки між власником веб-сайту та заявником встановлюються з урахуванням особливостей, передбачених цією частиною статті.

Власник веб-сайту впродовж 24 годин з моменту отримання заяви про припинення порушення зобов'язаний направити її копію засобами електронної пошти (або іншою прийнятною на відповідному веб-сайті системою відправлення повідомлень) власнику веб-сторінки. Заява направляється за контактними даними, які власник веб-сторінки повідомив власнику веб-сайту.

Власник веб-сайту одночасно з направленням заяви про припинення порушення власнику веб-сторінки надсилає заявнику повідомлення, в якому інформує, що він не є власником веб-сторінки, зазначає час, коли він направив копію заяви власнику веб-сторінки, та надає гіперпосилання на умови публічного правочину, який визначає правила користування веб-сайтом третіми особами.

Власник веб-сторінки розглядає отриману від власника веб-сайту заяву про припинення порушення та зобов'язаний надати відповідь власнику веб-сайту в порядку та строки, встановлені частинами третьою – п'ятою цієї статті, із зазначенням гіперпосилання на веб-сторінку, на якій розміщена відповідна електронна (цифрова) інформація. При цьому власник веб-сторінки здійснює права і виконує обов'язки, встановлені частинами третьою – п'ятою цієї статті для власника веб-сайту.

Власник веб-сайту впродовж 24 годин з моменту отримання від власника веб-сторінки відповіді на заяву про припинення порушення надсилає її заявнику та постачальнику послуг хостингу за реквізитами, зазначеними у відповідній заяві. У разі якщо впродовж 48 годин з моменту направлення власнику веб-сторінки заяви про припинення порушення власник веб-сторінки не надав власнику веб-сайту відповіді з підстав та за формою, встановленими частиною четвертою або п'ятою цієї статті, власник веб-сайту самостійно унеможливорює доступ до зазначеної у заяві про припинення порушення електронної (цифрової) інформації. Про вжиті заходи власник веб-сайту повідомляє заявника та постачальника послуг хостингу впродовж 72 годин з моменту отримання власником веб-сайту заяви про припинення порушення та надає відомості про себе в обсязі, визначеному пунктом "а" частини п'ятої цієї статті.

У разі якщо впродовж 48 годин з моменту направлення власнику веб-сторінки заяви про припинення порушення власник веб-сторінки надав повідомлення про відмову з підстав та за формою, встановленими частинами четвертою, п'ятою цієї статті, копія такого повідомлення надсилається власником веб-сайту заявнику не пізніше як упродовж 72 годин з моменту отримання власником веб-сайту заяви про припинення порушення.

7. Заявник має право звернутися безпосередньо до постачальника послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту, із заявою про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту, в таких випадках:

а) власник веб-сайту у встановлені цією статтею строки не вчинив або вчинив не в повному обсязі дії, передбачені частиною третьою або п'ятою цієї статті, або якщо власник веб-сайту, який не є власником веб-сторінки, не вчинив дій або вчинив не в повному обсязі дії, передбачені частиною шостою цієї статті;

б) на веб-сайті та в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) відсутні відомості про власника веб-сайту в обсязі, що дає змогу звернутися до нього із заявою про припинення порушення, передбаченою частиною другою цієї статті. Такими відомостями є інформація про адресу електронної пошти для зв'язку із власником веб-сайту та інші відомості, розміщення яких передбачено частиною одинадцятою цієї статті.

Заява про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту, повинна містити обґрунтування наявності підстав для звернення до постачальника послуг хостингу, передбачених пунктом "а" або "б" частини сьомої цієї статті.

Заявник звертається до постачальника послуг хостингу, який надає послуги і (або) ресурси для розміщення відповідного веб-сайту, з відповідною заявою за представництвом (посередництвом) адвоката. Адвокат надсилає заяву, за умови ідентифікації заявника, встановлення

його контактних даних, підтвердження наданими заявником документами факту наявності у заявника прав, про припинення порушення яких йдеться у відповідній заяві.

Заява про припинення порушень, допущених власником веб-сайту, має містити відомості, передбачені пунктами "а", "г", "г", "е" частини другої цієї статті. До заяви додається копія одного з документів, що відповідно до законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги заявнику. У випадках, передбачених пунктом "а" частини сьомої цієї статті, у заяві зазначаються час направлення власнику веб-сайту та постачальнику послуг хостингу заяви про припинення порушення, час, коли власник веб-сайту мав вчинити передбачені цією статтею дії, а також пояснення, яким чином заявник визначав контактні дані власника веб-сайту.

За відсутності підстав для залишення заяви про припинення порушення з боку власника веб-сайту без розгляду, встановлених частиною восьмою цієї статті, постачальник послуг хостингу зобов'язаний невідкладно, не пізніше 24 годин з моменту отримання такої заяви, надіслати власнику веб-сайту її копію. Надсилаючи власнику веб-сайту копію заяви постачальник послуг хостингу повинен пояснити власнику веб-сайту його права і обов'язки, пов'язані з цією заявою, а також правові наслідки невчинення ним дій, передбачених цією статтею.

Власник веб-сайту впродовж 24 годин з моменту отримання від постачальника послуг хостингу копії заяви про припинення порушення з боку власника веб-сайту вчиняє дії, передбачені частиною третьою або п'ятою цієї статті, і повідомляє про це постачальника послуг хостингу шляхом направлення повідомлення про вжиті заходи згідно з вимогами частини дванадцятої цієї статті або повідомлення про відмову з підстав та за формою, встановленими частинами четвертою, п'ятою цієї статті.

У разі якщо впродовж 24 годин з моменту направлення власнику веб-сайту копії заяви про припинення порушення власник веб-сайту не вчинив дій, передбачених попереднім абзацом, постачальник послуг хостингу самостійно унеможлиблює доступ до електронної (цифрової) інформації, зазначеної у заяві про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту. Про вжиті заходи постачальник послуг хостингу повідомляє заявника та власника веб-сайту впродовж 48 годин з моменту отримання постачальником послуг хостингу заяви про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту.

8. Постачальник послуг хостингу вправі залишити без розгляду заяву про припинення порушення, допущеного власником веб-сайту, у разі, якщо:

а) заява не відповідає вимогам, встановленим частиною сьомою цієї статті;

б) постачальник послуг хостингу не надає послуги, ресурси для розміщення веб-сайту, щодо якого подана заява;

в) заявник звернувся до постачальника послуг хостингу за відсутності підстав, передбачених частиною сьомою цієї статті.

Постачальник послуг хостингу повідомляє заявника про залишення без розгляду заяви про припинення порушення із зазначенням відповідних правових підстав, передбачених цією частиною, впродовж 24 годин з моменту її отримання.

9. Власник веб-сайту має право звернутися до постачальника послуг хостингу, від якого він отримав інформацію про вжиті заходи відповідно до частини сьомої цієї статті, з повідомленням про відмову з підстав та за формою, встановленими частинами четвертою, п'ятою цієї статті, вимагаючи відновлення доступу до електронної (цифрової) інформації. Якщо таке звернення відповідає вимогам, встановленим частиною п'ятою цієї статті для повідомлення про відмову, постачальник послуг хостингу повинен невідкладно, не пізніше як через 48 годин після його отримання, надіслати заявнику його копію. У разі якщо повідомлення не відповідає вимогам, передбаченим частиною п'ятою цієї статті для повідомлення про відмову, постачальник послуг хостингу інформує про це власника веб-сайту.

10. Постачальник послуг хостингу відновлює доступ до електронної (цифрової) інформації на десятій робочий день з дня надсилання заявнику копії повідомлення, передбаченого частиною дев'ятою цієї статті, якщо протягом цього часу заявник не надав йому підтвердження відкриття судового провадження про захист його прав на об'єкт (об'єкти) авторського права і (або) суміжних прав (електронної (цифрової) інформації), щодо якого (яких) подавалася заява про припинення порушення.

11. Власники веб-сайтів та постачальники послуг хостингу, крім фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, зобов'язані розмішувати у вільному доступі на власних веб-сайтах та (або) в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) таку достовірну інформацію про себе:

а) повне ім'я або найменування власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу;

б) повну адресу місця проживання або місцезнаходження власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу;

в) контактну інформацію власника веб-сайту та постачальника послуг хостингу, у тому числі адресу електронної пошти, номер телефону, за якими з ними можливо оперативно зв'язатися.

Фізичні особи, які не є суб'єктами господарювання, розміщують у вільному доступі на веб-сайтах, власниками яких вони є, або в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) контактну інформацію власника веб-сайту, передбачену пунктом "в" цієї частини.

12. Повідомлення про вжиті заходи, яке направляється заявнику відповідно до цієї статті, крім іншого, повинно містити достовірну та повну інформацію про зазначеного в заяві власника веб-сайту. У разі направлення повідомлення про вжиті заходи постачальником послуг хостингу в повідомленні також повинна міститися інформація про цього постачальника, а також повна інформація, надана йому власником веб-сайту, без будь-яких змін або спотворень. Інформація про власника веб-сайту складається з відомостей про його повне ім'я (найменування), адресу проживання (місцезнаходження), адресу для листування, номер телефону, адресу електронної пошти і, за наявності, іншу контактну інформацію для зв'язку. У разі отримання від власника веб-сайту (або власника веб-сторінки при здійсненні процедур, передбачених частиною шостою або сьомою цієї статті) повідомлення про відмову його копія має бути додана до повідомлення про вжиті заходи.

13. На підставі цього Закону допускається унеможливлення доступу виключно до електронної (цифрової) інформації, зазначеної в заяві про припинення порушення. У разі якщо доступ до електронної (цифрової) інформації не може бути унеможливлений з технічних причин, власник веб-сайту або постачальник послуг хостингу може унеможливити доступ до веб-сторінки, яка містить відповідну електронну (цифрову) інформацію.

14. Заява про припинення порушення та заява про припинення порушення власником веб-сайту викладаються письмово у паперовій та (або) електронній формі.

Заява в електронній формі оформляється згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу з обов'язковим використанням технічних засобів засвідчення електронного цифрового підпису адвоката, який надає правову допомогу заявнику. Одночасно з направленням такої заяви в електронній формі заявник направляє за тією самою адресою її копію в звичайній електронній формі без використання електронного цифрового підпису. У разі якщо заява в електронній формі з використаними в ній технічними засобами засвідчення електронного цифрового підпису адвоката за змістом відрізняється від заяви в звичайній електронній формі, надісланій одному й тому самому адресату, така заява вважається неподаною.

Заява в паперовій формі оформляється з обов'язковим власноручним підписом адвоката та надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Датою та часом отримання заяви, передбаченої цією статтею, вважаються:

а) у разі направлення електронною поштою – дата і час відправки засобами електронного зв'язку;

б) у разі направлення рекомендованим листом з повідомленням про вручення – дата і час, зазначені в повідомленні про вручення.

У разі якщо адресат відмовляється від отримання заяви або відсутній за вказаною адресою, днем та датою отримання заяви є день та дата проставлення оператором поштового зв'язку у повідомленні про вручення інформації про відмову адресата отримати заяву або інформації про відсутність адресата за вказаною адресою.

Відповідь (повідомлення) на заяву, пересилання копії заяви, передбачені цією статтею, викладаються письмово у паперовій та (або) електронній формі.

Датою і часом отримання відповіді (повідомлення) на заяву, передбачену цією статтею, та/або направленої заяви вважаються:

а) у разі направлення електронною поштою – дата і час відправки засобами електронного зв'язку;

б) у разі направлення рекомендованим листом з повідомленням про вручення – дата і час, зазначені в повідомленні про вручення.

У разі якщо адресат відмовляється від отримання відповіді (повідомлення) на заяву або відсутній за вказаною адресою, днем та датою отримання відповіді (повідомлення) на заяву є день та дата проставлення оператором поштового зв'язку у повідомленні про вручення інформації про відмову адресата отримати відповідь (повідомлення) на заяву або інформації про відсутність адресата за вказаною адресою.

15. Власник веб-сайту, веб-сторінки не несе відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав, вчинені з використанням мережі Інтернет, якщо він вчасно вчинив дії, передбачені частиною третьою цієї статті.

Положення абзацу першого цієї частини не застосовуються, якщо:

а) власник веб-сайту впродовж трьох місяців, незважаючи на отримані та задоволені ним заяви про припинення порушень, допустив не менше двох випадків використання на одній чи декількох веб-сторінках, власником яких він є, одного й того самого об'єкта авторського права і (або) суміжних прав на одному й тому самому веб-сайті;

б) власник веб-сторінки, який не є власником веб-сайту, впродовж трьох місяців, незважаючи на отримані та задоволені ним заяви про припинення порушень, допустив не менше двох

випадків використання одного й того самого об'єкта авторського права і (або) суміжних прав на одному й тому самому веб-сайті.

Стаття 52². Зобов'язання постачальників послуг хостингу щодо забезпечення захисту авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет

1. Постачальники послуг хостингу зобов'язані передбачати у договорах про надання таких послуг умови і правила, що забороняють замовникам послуг вчиняти дії з розміщення електронної (цифрової) інформації з порушенням авторського права і (або) суміжних прав третіх осіб, а також зобов'язують замовників послуг вказувати достовірну і коректну інформацію про себе, у тому числі свої контактні дані, а у разі їх зміни невідкладно інформувати про це в порядку, визначеному законодавством.

2. Постачальник послуг хостингу не несе перед замовником таких послуг відповідальності за наслідки вжиття заходів, передбачених статтею 52¹ цього Закону, за умови виконання вимог частини першої цієї статті.

Постачальник послуг хостингу не несе відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав, за умови виконання вимог статті 52¹ цього Закону";

7) частину другу статті 12 Закону України "Про рекламу" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 8, ст. 62; 2008 р., № 18, ст. 197) викласти в такій редакції:

"2. Соціальна реклама не повинна містити посилань на конкретний товар та/або його виробника, на рекламодавця (крім випадків, коли рекламодавцем є громадське об'єднання чи благодійна організація), на об'єкти права інтелектуальної власності, що належать виробнику товару або рекламодавцю соціальної реклами, крім реклами національних фільмів.

Реклама національних фільмів прирівнюється до соціальної реклами та може розміщуватися і розповсюджуватися, за умови дотримання вимог, встановлених абзацом дванадцятим частини першої статті 8 цього Закону";

8) розділ VIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2–3, ст. 11 із наступними змінами) доповнити пунктом 1² такого змісту:

"1². Установити, що виплата резидентом України доходу фізичним особам – нерезидентам, які здійснюють підприємницьку діяльність у сфері кінематографії не на території України, не є об'єктом нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування";

9) у Законі України "Про електронну комерцію" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 45, ст. 410):

частину четверту статті 9 доповнити абзацами другим і третім такого змісту:

"Постачальник послуг проміжного характеру в інформаційній сфері, що надає послуги проміжного (тимчасового) зберігання інформації, наданої одержувачем послуги, з єдиною метою – покращити подальшу передачу інформації іншим одержувачам послуги на їх вимогу, не несе відповідальності за автоматичне, тимчасове та проміжне зберігання інформації і за шкоду, завдану внаслідок використання результатів таких послуг, за умови що він не змінює зміст інформації, виконує умови доступу до інформації, включаючи законодавчі вимоги доступу до інформації про власника мережевого ресурсу, виконує правила оновлення інформації у спосіб, який визнаний і використовується у промисловості, не перешкоджає законному використанню технологій, які визнані та використовуються у промисловості, при отриманні даних про використання інформації, вдається до швидких дій з метою унеможливлення доступу до інформації, яку він зберігав, після того як йому стало відомо, що інформація в

первинному джерелі передачі була видалена з мережі або доступ до неї унеможливлено, або є рішення суду про видалення чи унеможливлення доступу.

Постачальник послуг проміжного характеру в інформаційній сфері, що надає послуги постійного зберігання інформації на запит одержувача послуг хостингу, не несе відповідальності за зміст переданої чи отриманої інформації, яка зберігається на запит отримувача послуг, та за шкоду, завдану внаслідок використання результатів таких послуг, за умови що у нього відсутні відомості про незаконну діяльність або факти чи обставини, які вказують на те, що діяльність має ознаки незаконної, або стосовно вимог про відшкодування збитків від такої незаконної діяльності, та постачальник після отримання таких відомостей вдається до швидких дій з метою усунення можливості доступу чи припинення доступу до інформації, у тому числі відповідно до вимог законодавства про авторське право і суміжні права";

статтю 17 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. Постачальник послуг проміжного характеру несе відповідальність за зміст переданої та отриманої інформації та за шкоду, завдану внаслідок використання результатів таких послуг, за умови відсутності в його діях будь-якої з обставин, що звільняють його від відповідальності, встановлених статтею 9 цього Закону";

10) частину третю статті 2 Закону України "Про публічні закупівлі" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 9, ст. 89) доповнити абзацом вісімнадцятим такого змісту:

"товари, роботи і послуги, необхідні для виготовлення (створення) вихідних фільмових матеріалів, аудіовізуальних творів, розповсюдження, дистрибуції та рекламування, зберігання, відновлення, реставрації, демонстрування фільмів";

11) підпункт "а" пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 17, ст. 184; 2002 р., № 7, ст. 50; 2006 р., № 33, ст. 283; 2013 р., № 41, ст. 551) доповнити абзацом дев'ятим такого змісту:

"переказування українським суб'єктом кінематографії іноземному суб'єкту кінематографії та (або) іноземному інвестору, та (або) іншому нерезиденту коштів державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму та передбачених Законом України "Про державну підтримку кінематографії в Україні", або їх частини".

4. З дня набрання чинності цим Законом закони та інші нормативно-правові акти діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

5. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону, в тому числі щодо єдиної державної системи електронного обліку квитків, реалізованих кінотеатрами, "Єдиний електронний квиток";

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

6. Національному банку України у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити належне, безперебійне та оперативне виконання банками валютних операцій, пов'язаних з реалізацією суб'єктами кінематографії своїх прав та обов'язків щодо коштів, які

надаються (або отримуються) як субсидії та державна підтримка галузі кінематографії (в розумінні цього Закону), оскільки такі дії сприятимуть формуванню позитивного іміджу України як ділового партнера та активізації міжнародного, міждержавного та зовнішньоекономічного співробітництва, а також залученню додаткових інвестицій в Україну.

7. Конкурсний відбір кінопроектів для формування Програми виробництва та розповсюдження національних фільмів, розпочатий до набрання чинності цим Законом, має бути завершений включенням кінопроектів, які набрали найбільшу кількість балів, до Програми виробництва та розповсюдження національних фільмів у строки та на умовах, визначених Порядком конкурсного відбору кінопроектів для формування Програми виробництва та розповсюдження національних фільмів, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії, та законодавством України.

Фільми, які включені до Програми виробництва та розповсюдження національних фільмів за результатами конкурсних відборів кінопроектів для формування Програми виробництва та розповсюдження національних фільмів, розпочатих або проведених до набрання чинності цим Законом, або за якими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері кінематографії, укладено державні контракти на виробництво національних фільмів на умовах державного замовлення (або договорів фінансової підтримки виробництва фільмів) до набрання чинності цим Законом, мають бути завершені виробництвом на умовах укладених договорів.

Голова Верховної Ради України

А.ПАРУБІЙ

Додаток 1 до Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні»

КУЛЬТУРНИЙ ТЕСТ

Культурні критерії

1. Сюжетна лінія / сценарій/ центральна тема фільму базуються на подіях, що є частиною української або європейської культури/ історії/ міфології/ релігії – 2 бали.

(Цей критерій стосується творів, що базуються на подіях чи випадках, що є частиною традиційної української чи європейської культури /історії/ міфології/ релігії)

2. Фільм заснований на персонажі/особистості української/європейської культури/ історії/ релігії чи українського/європейського суспільства – 2 бали.

(Цей критерій стосується творів, що засновані на добре відомих персонажах/особистостях, які відіграють значну роль у сюжеті)

3. Сюжетна лінія фільму пов'язана з українським / європейським оточенням/ місцем/ місцевістю/ архітектурним чи культурним оточенням – 2 бали.

4. Сюжетна лінія / сценарій / центральна тема фільму базується на українському чи європейському літературному творі чи на адаптованому творі інших мистецьких дисциплін культурного значення (образотворче мистецтво, музика тощо) – 2 бали.

5. Сюжетна лінія/ сценарій/ центральна тема фільму зосереджується на сучасних культурних/ соціальних темах українського чи європейського суспільства – 2 бали.

6. Фільм відображає важливу українську та (чи) європейську цінність (цінності): солідарність/ рівність/ захист прав людини/ толерантність/ захист навколишнього природного середовища/ повага до культурних чи сімейних традицій/ критичне мислення/ верховенство права – 2 бали.

7. Фільм зосереджується на українській/ європейській культурі/ ідентичності чи українських/ європейських звичаях та традиціях – 2 бали.

8. Сюжетна лінія/ сценарій/ центральна тема фільму зосереджується на сучасних чи історичних подіях, які впливають на європейське/ українське суспільство, – 2 бали.

(Цей критерій стосується творів, що базуються на сучасних чи історичних ситуаціях/ випадках, що мають вплив на сучасне європейське/ українське суспільство)

Виробничі критерії

9. Творці фільму є громадянами України чи держав – членів Європейського Союзу:

режисер-постановник, продюсер/ співпродюсер, оператор-постановник, автор сценарію, виконавець головної ролі, склад виконавців ролі другого плану, автор музики, художник-постановник, художник по костюму, режисер монтажу, художник по гриму, директор з виробництва, монтажно-тонувального періоду (постпродакшн) та керівник відділу візуальних ефектів, режисер (перший асистент режисера) – 1/2 бала за кожен випадок відповідності, максимально 7 балів.

10. Щонайменше 51 відсоток учасників знімальної групи (крім зазначених у пункті 9) є громадянами України чи держав Європейського Союзу – 4 бали.

11. Зйомки відбуваються на натурі, в інтер'єрах чи студіях в Україні – 4 бали:

якщо зйомки відбуваються протягом щонайменше одного дня – 1 бал;

якщо кількість знімальних днів в Україні становить 10 відсотків загальної кількості знімальних днів – 2 бали;

якщо кількість знімальних днів в Україні становить 25 відсотків загальної кількості знімальних днів – 3 бали;

якщо кількість знімальних днів в Україні становить 50 відсотків загальної кількості знімальних днів – 4 бали.

12. До виробництва фільму залучені українські постачальники послуг.

Для цілей застосування цього критерію "українські постачальники послуг" означають суб'єктів господарювання, які є резидентами України.

При залученні заявником будь-якого постачальника послуг, чиї послуги прямо пов'язані з виробничим процесом, бали за які присуджуються відповідно до критеріїв 12 чи 14, бали за залучення таких постачальників послуг за цим критерієм не присуджуються.

Таким чином, якщо фільм знімається у локаціях (місцевості) чи приміщеннях (студіях, павільйонах тощо) в Україні, бали за критерієм 13 будуть надані за тих постачальників послуг, які прямо залучені до робіт (послуг) підготовчого періоду.

Бали надаються на основі відсоткового підрахунку відповідно до такої методики:

якщо українські постачальники послуг залучалися до робіт (послуг) підготовчого періоду в Україні принаймні на один день – 1 бал;

якщо українські постачальники послуг залучалися до робіт (послуг) підготовчого періоду не менш як на 10 відсотків загальної кількості днів підготовчого періоду – 2 бали;

якщо українські постачальники послуг залучалися до робіт (послуг) підготовчого періоду не менш як на 25 відсотків загальної кількості днів підготовчого періоду – 3 бали;

якщо українські постачальники послуг залучалися до робіт (послуг) підготовчого періоду не менш як на 50 відсотків загальної кількості днів підготовчого періоду – 4 бали.

13. Монтаж (включаючи монтаж зображення та звуку, зведення звукової доріжки, розташування лабораторій) здійснюється в Україні – 0,5–2 бали:

якщо роботи монтажно-тонувального періоду здійснювалися в Україні принаймні один день – 0,5 бала;

якщо роботи монтажно-тонувального періоду здійснювалися в Україні не менш як протягом 10 відсотків загальної кількості днів монтажу – 1 бал;

якщо роботи монтажно-тонувального періоду здійснювалися в Україні не менш як протягом 25 відсотків загальної кількості днів монтажу – 1,5 бала;

якщо роботи монтажно-тонувального періоду здійснювалися в Україні не менш як протягом 50 відсотків загальної кількості днів монтажу – 2 бали.

14. Комп'ютерна графіка (CG), включаючи роботи із створення ефектів симуляції фізичних процесів (VFX), створена повністю або частково (не менше 50 відсотків загального хронометражу комп'ютерної графіки та ефектів) в Україні, – 1 бал.

15. Обсяг витрачання коштів з кошторисної вартості фільму на території України – 0,5–4 бали:

якщо обсяг витрачання коштів з кошторисної вартості фільму на території України становить більше 10 відсотків кошторису – 0,5 бала;

якщо обсяг витрачання коштів з кошторисної вартості фільму на території України становить більше 20 відсотків кошторису – 1 бал;

якщо обсяг витрачання коштів з кошторисної вартості фільму на території України становить більше 30 відсотків кошторису – 2 бали;

якщо обсяг витрачання коштів з кошторисної вартості фільму на території України становить більше 50 відсотків кошторису – 4 бали.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо посилення відповідальності за вчинені правопорушення у сфері інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради України № 51, ст.1122 із наступними змінами):

1) включити статтю 188-43 такого змісту:

“Стаття 188-43. Невиконання законних вимог посадових осіб Служби безпеки України

Невиконання законних вимог посадових осіб Служби безпеки України, а також створення перешкод для виконання покладених на них обов’язків, -

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від п’ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від ста до ста п’ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.”;

2) статтю 221 після цифр “188⁴¹” доповнити цифрами “188⁴³”;

3) абзац “органів Служби безпеки України” пункту 1 статті 255 після слова та цифр “статті 172-4-172-9” доповнити цифрами “188-43”.

2. У Законі України “Про оперативно-розшукову діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 1992, № 22, ст.303, із наступними змінами):

1) статтю 1 викласти у такій редакції:

“Завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривною та терористичною діяльністю спеціальних служб іноземних держав та організацій, окремих груп та осіб з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави.”;

2) абзац 3 статті 5 після слів “військової контррозвідки” доповнити словами “контррозвідувального захисту економіки держави, контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки”;

3) абзац 5 пункту 1 статті 6 викласти у такій редакції: “розвідувально-підривною або терористичною чи іншою діяльністю спецслужб іноземних держав, організацій й окремих груп та осіб проти України”;

4) частину четверту статті 8 викласти у такій редакції:

“Виключно з метою попередження, своєчасного виявлення і припинення розвідувальних, терористичних та інших посягань на державну безпеку України, отримання інформації в інтересах контррозвідки на підставі відповідної контррозвідувальної справи, а також з метою отримання розвідувальної інформації для забезпечення зовнішньої безпеки України зазначені заходи можуть здійснюватися лише за ухвалою слідчого судді без розголошення третій стороні, а заходи, що не потребують дозволу слідчого судді, - без повідомлення прокурора.”;

5) статтю 9² доповнити новим пунктом 2¹ такого змісту:

"2¹) початку досудового розслідування за матеріалами, зібраними під час проведення оперативно-розшукової діяльності у цій справі;"

6) пункт 4 статті 9² викласти у такій редакції: "4) завершення виконання оперативно-розшукових, розвідувальних, контррозвідувальних заходів або вичерпання можливостей для їх здійснення;"

3. У Законі України "Про Службу безпеки України" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 382; із наступними змінами):

1) у частині другій статті 2 слова "життєво важливим" замінити словом "національним";

2) у статті 24:

пункт 6 викласти у такій редакції:

"6) здійснювати контррозвідувальне забезпечення оборонного комплексу, Збройних Сил України, інших військових формувань, дислокованих на території України, об'єктів галузей енергетики, транспорту, сфери зв'язку та інформатизації, а також важливих об'єктів інших галузей економіки та господарства";

доповнити новим пунктом 6¹ такого змісту:

"6¹) здійснювати контррозвідувальний захист інформаційного простору України;"

3) у частині першій статті 25:

у пункті 1 слова "якщо є загроза втечі підозрюваного або знищення чи приховання речових доказів злочинної діяльності" виключити;

пункт 1 після слів "їх речей і транспортних засобів" доповнити словами "а у разі невиконання зазначених вимог застосовувати передбачені чинним законодавством заходи примусу";

у пункті 2 слово "розгляду" замінити на слово "виконання", а слово «пропозиції» замінити на «припису»;

у пункті 3 слова "керівника відповідного органу Служби безпеки України" замінити словами "керівників Служби безпеки України, її функціональних підрозділів, регіональних органів, їх заступників або осіб, які виконують їх обов'язки";

доповнити новими пунктами 3¹, 3² такого змісту:

"3¹) безперешкодно отримувати в установленому законом порядку доступ до інформації, яка обробляється в державних електронних інформаційних ресурсах (реєстри, бази та банки даних, інші інформаційні масиви), інформаційних, інформаційно-телекомунікаційних, телекомунікаційних системах операторів і провайдерів телекомунікацій, інших суб'єктів, які обробляють інформацію в електронному вигляді, незалежно від форм власності, щодо споживача, отриманих при укладанні договору, наданих телекомунікаційних послуг, у тому числі отриманих послуг, їх тривалості та змісту, маршрутів передавання, а також тієї, що передається та отримується каналами команди реагування на комп'ютерні інциденти CERT – UA і через можливості національного контактного пункту 24/7, що функціонує в рамках Конвенції про кіберзлочинність.

У разі загрози втрати інформації, яка міститься у державних реєстрах, базах даних (у тому числі приватних та комерційних структур), які використовуються у державних органах, установах та організаціях здійснювати заходи по її збереженню у тому числі і шляхом блокування доступу до відповідних інформаційних ресурсів;

3²) проводити огляд затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, речей, що знаходяться при них, транспортних засобів і вилучати документи та предмети, що можуть бути речовими доказами або використані на шкоду їх здоров'ю";

Доповнити новими пунктами 8¹, 8², 8³ такого змісту:

"8¹) за дорученням слідчого, прокурора проводити або брати участь у проведенні процесуальних дій у кримінальному провадженні та виконувати ухвали слідчого судді, суду про привід підозрюваного, обвинуваченого або свідка кримінального провадження у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України;

8²) проводити фотографування, звукозапис, відеозйомку, дактилоскопію осіб, які затримані за підозрою у вчиненні злочину, взяті під варту, підозрюються чи обвинувачуються у вчиненні кримінального правопорушення;

8³) проводити огляд поклажі, багажу та огляд пасажирів цивільних повітряних, морських і річкових суден, засобів залізничного та автомобільного транспорту згідно з чинним законодавством";

4. У Законі України "Про контррозвідувальну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2003, № 12, ст. 89 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 6:

абзац перший підпункту 1 пункту 1 після слів "цілісність України" доповнити словами "її економічний, науково-технічний та оборонний потенціал, інтереси держави у сфері інформаційної безпеки";

у пункті 2:

в абзаці другому слова "національної системи зв'язку" замінити словами "об'єктів національної системи зв'язку, інформатизації та державних електронних інформаційних ресурсів";

абзац другий після слова "таємниці" доповнити словами "інформаційного простору держави";

2) пункт 6 частини другої статті 7 викласти у такій редакції:

"6) виключно з метою попередження, своєчасного виявлення і припинення розвідувальних, терористичних та інших посягань на державну безпеку України, отримання інформації в інтересах контррозвідки здійснювати на підставі відповідної контррозвідувальної справи негласне обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, аудіо-, відеоконтроль особи, аудіо-, відеоконтроль місця, спостереження за особою, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, накладення арешту на кореспонденцію, здійснення її огляду та виїмки, установаження місцезнаходження радіоелектронного засобу лише за ухвалою слідчого судді, постановленою за клопотанням керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника, без розголошення третій стороні, а заходи, що не потребують дозволу слідчого судді, - без повідомлення прокурора. Ці заходи застосовуються виключно з метою запобігання вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, запобігання і припинення терористичних актів та інших посягань спеціальних служб іноземних держав та організацій, якщо іншим способом одержати інформацію неможливо";

3) частину 10 статті 8 доповнити новим пунктом 5¹ такого змісту:

"5¹) початку досудового розслідування за матеріалами, зібраними під час проведення контррозвідувальної діяльності у цій справі";

5. У Законі України "Про основи національної безпеки України" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 39, ст. 351; 2010 р., № 40, ст. 527; із змінами, внесеними законами України від 17 травня 2012 року № 4711-VI і від 18 вересня 2012 року № 5286-VI):

1) у статті 1:

в абзаці другому слова "забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки" замінити словами "забезпечення інформаційної безпеки, у тому числі свободи слова, кібернетичної безпеки та захисту інформації", а слова "захисту інформації," виключити;

доповнити статтю після абзацу четвертого новими абзацами такого змісту:

"кібернетична безпека (кібербезпека) - стан захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави в кіберпросторі;

кібернетичний простір (кіберпростір) - середовище, яке виникає в результаті функціонування на основі єдиних принципів і за загальними правилами інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем;"

У зв'язку з цим абзаци п'ятий і шостий вважати відповідно абзацами сьомим і восьмим;

2) у статті 7:

доповнити статтю після абзацу одинадцятого новим абзацом такого змісту:

"загроза використання з терористичною метою кіберпростору;"

У зв'язку з цим абзаци дванадцятий - сімдесят сьомий вважати відповідно абзацами тринадцятим - сімдесят восьмим;

абзац двадцятий викласти в такій редакції:

"можливість втягування України в збройні конфлікти чи в протистояння з іншими державами, у тому числі через використання кіберпростору;"

доповнити статтю після абзацу двадцять першого новим абзацом такого змісту:

"використання кіберпростору для підготовки та здійснення збройної агресії проти України;"

У зв'язку з цим абзаци двадцять другий - сімдесят восьмий вважати відповідно абзацами двадцять третім - сімдесят дев'ятим;

абзаци сімдесят шостий та сімдесят восьмий викласти в такій редакції:

"використання засобів масової інформації, а також кіберпростору для поширення культу насильства, жорстокості, порнографії, пропаганди сепаратизму за етнічною, мовною, релігійною та іншими ознаками;"

"розголошення інформації, яка становить державну або іншу передбачену законом таємницю, а також службової і конфіденційної інформації, спрямованої на забезпечення потреб та національних інтересів суспільства і держави;"

доповнити статтю після абзацу сімдесят восьмого новими абзацами такого змісту:

"неналежний рівень надійності і захищеності національної інформаційної інфраструктури в умовах надзвичайних ситуацій;

несанкціоновані дії, спрямовані на порушення цілісності та доступності державних інформаційних ресурсів;"

У зв'язку з цим абзац сімдесят дев'ятий вважати абзацом вісімдесят першим;

3) частину другу статті 8 доповнити абзацами такого змісту:

"удосконалення законодавства з питань інформаційної безпеки, у тому числі кібернетичної безпеки;

запобігання проявам комп'ютерної злочинності та комп'ютерного тероризму;

удосконалення засобів захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах;

удосконалення форм і способів протидії інформаційним заходам, які спрямовані на послаблення обороноздатності держави;

забезпечення повноправної участі України в міжнародному співробітництві у сфері боротьби з комп'ютерною злочинністю та комп'ютерним тероризмом.”;

4) статтю 10 після абзацу чотирнадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

“забезпечення інформаційної безпеки, у тому числі кібернетичної безпеки;”.

У зв'язку з цим абзац п'ятнадцятий вважати абзацом шістнадцятим.

6. У Законі України “Про розвідувальні органи України” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 19, ст. 94; 2006 р., № 14, ст. 116):

1) абзац дев'ятий статті 9 викласти у такій редакції:

“виступати замовниками науково-дослідних, дослідно-конструкторських та інших робіт у галузі розробки і виготовлення технічних засобів розвідки і спеціальних технічних засобів, необхідних для здійснення розвідувальної діяльності, створювати, закуповувати і застосовувати технічні засоби розвідки та спеціальні технічні засоби в порядку, встановленому законодавством;”.

7. У Законі України “Про телекомунікації” (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 12, ст. 155 із наступними змінами):

1) частину першу статті 39 доповнити новими пунктами 18² і 18³ такого змісту:

“18²) на підставі рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, обмежувати (припиняти, блокувати) доступ своїх абонентів до ресурсів мережі Інтернет, через які здійснюється розповсюдження інформації, поширення якої суперечить закону, та поновлювати такий доступ на підставі відповідного рішення у разі видалення зазначеної інформації, або на підставі судового рішення, яким скасовано рішення щодо обмеження доступу абонентів до ресурсів мережі Інтернет;

18³) надавати на вимогу уповноваженого органу інформацію про своїх абонентів та спожиті/надані ними/ним послуги;”;

2) частину четверту статті 39 викласти у такій редакції:

“4. Оператори телекомунікацій зобов'язані за власні кошти встановлювати на своїх телекомунікаційних мережах технічні засоби, необхідні для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових, контррозвідувальних або розвідувальних заходів та проведення негласних слідчих (розшукових) дій, і забезпечувати функціонування таких технічних засобів, а також у межах своїх повноважень сприяти проведенню зазначених заходів та недопущенню розголошення організаційних і тактичних прийомів їх проведення. Оператори телекомунікацій зобов'язані забезпечувати захист зазначених технічних засобів від несанкціонованого доступу.”;

3) перше і друге речення частини другої статті 65 викласти у такій редакції: “Оператори, провайдери телекомунікацій повинні забезпечити виконання своїх функцій в умовах

надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану. Під час надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану всі засоби зв'язку та телекомунікаційні мережі незалежно від форми власності використовуються насамперед для забезпечення проведення мобілізації та задоволення потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку.”.

II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Голова Верховної Ради України

В. ГРОЙСМАН

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення
відповідальності за кібертероризм

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001 р., N 25-26, ст. 131) доповнити статтею 258⁶ такого змісту:

«Стаття 258⁶. Кібертероризм

1. Кібертероризм, тобто умисна атака на інформацію, яка обробляється комп'ютером, комп'ютерну систему чи комп'ютерні мережі, що створює небезпеку для життя і здоров'я людей або призводить до інших тяжких наслідків, якщо такі дії були скоєні з політичних мотивів, з метою порушення суспільної безпеки, залякування населення, провокації військового конфлікту – караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.
2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої.
3. Вчинення акту кібертероризму, який призвів до травмування, каліцтва або загибелі людей карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років, або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна або без такої.
4. Особа, або група осіб, які брали участь в підготовці акту кібертероризму, але які добровільно попередили правоохоронний орган про підготовку такого акту до його здійснення, якщо їхні дії призвели до запобігання акту тероризму, звільняються від кримінальної відповідальності, якщо в їхній діях немає складу іншого злочину.»

Прикінцеві положення:

II. В абзаці 75 статті 7 Закону України «Про основи національної безпеки України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 39, ст.351) слова «комп'ютерний тероризм» замінити словом «кібертероризм».

III. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Голова Верховної Ради України

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ

Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за кібертероризм та кіберзлочини

Верховна Рада України постановляє:

I. У Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25-26, ст. 131):

1) частину другу статті 258 викласти у новій редакції:

"2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб або якщо вони пов'язані з несанкціонованим втручанням в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку об'єкту підвищеної небезпеки або якщо вони призвели до заподіяння значної майнової шкоди чи інших тяжких наслідків, -

караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої";

2) статтю 361 доповнити новими частинами третьою і четвертою такого змісту:

"3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони пов'язані з несанкціонованим втручанням в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку об'єкту підвищеної небезпеки та призвели до заподіяння значної майнової шкоди чи інших тяжких наслідків, -

караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої.

4. Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, що призвели до загибелі людини, -

караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі з конфіскацією майна або без такої".

II. Цей Закон набуває чинності з дня його опублікування.

Голова Верховної Ради України

ДОДАТОК 3. Типи даних, що утримуються

Дані, необхідні для відслідковування та визначення джерела комунікації:

- (1) у фіксованих телефонних мережах та мобільній телефонії:
  - (i) номер абонента, що викликає;
  - (ii) ім'я та адреса абонента або зареєстрованого користувача;
- (2) у випадку Інтернет-доступу, електронної пошти та інтернет-телефонії:
  - (i) виділені ідентифікаційні дані користувача;
  - (ii) ідентифікаційні дані та телефонний номер користувача, що виділений для будь-якої комунікації у публічній телефонній мережі;
  - (iii) ім'я та адреса абонента або зареєстрованого користувача, чия IP-адреса, ідентифікаційні дані чи телефонний номер були зафіксовані під час комунікації;

Дані, необхідні для встановлення напряму комунікації:

- (1) у фіксованих телефонних мережах та мобільній телефонії:
  - (i) набраний номер (номери) – (номери телефонів, на які було зроблено виклики), та у випадку застосування додаткових послуг, таких як переадресація або передача виклику, номер або номери, на які було переадресовано виклик;
  - (ii) ім'я (імена) та адреса (адреси) абонента (абонентів) або зареєстрованого користувача (зареєстрованих користувачів);
- (2) у випадку використання електронної пошти та інтернет-телефонії:
  - (i) ідентифікаційні дані або телефонний номер ймовірного отримувача (отримувачів) виклику за допомогою Інтернет-телефонії;
  - (ii) ім'я (імена) та адреса (адреси) абонента (абонентів) або зареєстрованого користувача (зареєстрованих користувачів), а також ідентифікаційні дані ймовірного отримувача комунікації;

Дані, необхідні для встановлення дати, часу і тривалості комунікації:

- (1) у фіксованих телефонних мережах та мобільній телефонії – дата і час початку та закінчення комунікації;
- (2) у випадку Інтернет-доступу, електронної пошти та інтернет-телефонії:
  - (i) дата та час входу у систему мережі Інтернет та виходу з неї із врахуванням конкретного часового поясу, а також динамічна чи статична IP-адреса, що була виділена постачальником Інтернет-послуг для комунікації, а також ідентифікаційні дані абонента або зареєстрованого користувача;
  - (ii) дата та час входу у систему електронної пошти або Інтернет-телефонії та виходу з неї із врахуванням конкретного часового поясу;

Дані, необхідні для встановлення типу комунікації:

- (1) у фіксованих телефонних мережах та мобільній телефонії: використовувана телефонна послуга;
- (2) у випадку використання електронної пошти та інтернет-телефонії: використовувана Інтернет-послуга;

Дані, необхідні для встановлення комунікаційного обладнання користувачів або пристроїв, яке вважається їхнім обладнанням:

- (1) у фіксованих телефонних мережах – номери, з якого та на який було здійснено виклик;
- (2) у мережі мобільної телефонії:
  - (i) номер абонента, що викликає та номер абонента, якого викликають;
  - (ii) Міжнародний ідентифікатор користувача мобільного зв'язку (the International Mobile Subscriber Identity, IMSI) абонента, що викликає;

- (ii) Міжнародний ідентифікатор мобільного обладнання (the International Mobile Equipment Identity, IMEI) абонента, що викликає;
  - (iv) IMSI абонента, якого викликали;
  - (v) IMEI абонента, якого викликали;
  - (vi) у випадку передплачених анонімних послуг – дата і час початкової активації послуг, а також місце (ідентифікатор соти), де цю послугу було активовано;
- (3) у випадку Інтернет-доступу, електронної пошти та інтернет-телефонії:
- (i) у випадку комутованої лінії зв'язку – телефонний номер абонента, що викликає;
  - (ii) цифрова абонентська лінія (DSL) або інша кінцева точка створювача комунікації;

Дані, необхідні для встановлення місця знаходження мобільного комунікаційного обладнання